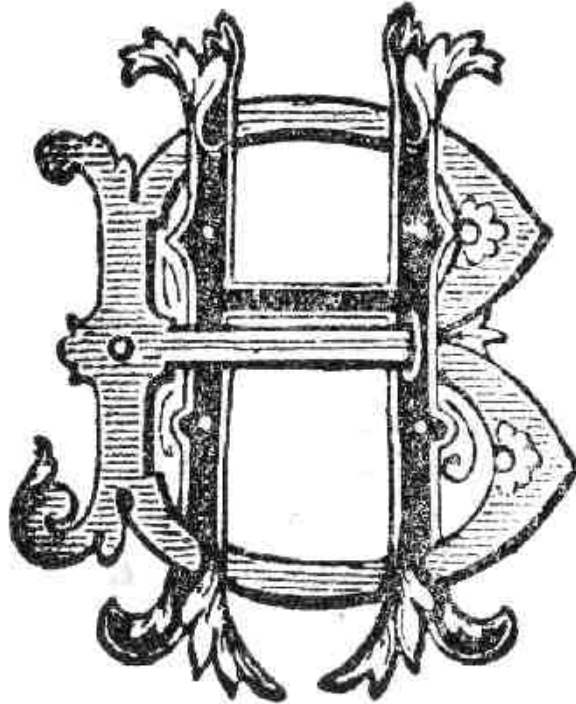

Stichting 100 jaar Heidebloempje

1955
1974

MOEDER
HEIDEBRAND

HOOG- EN OUDSTUDENTENVERENIGING
VOOR ESSEN EN KALMTHOUT

Guy Van den Broek

HEIDEBLOEMPJE
E S S E N

COLOFON

‘Werkgroep Heidebrand’ : Wim Besters, Tom Bevers, Wim Heestermans, Jan Michielsen, Jos Smits, Rudi Smout en Guy Van den Broek

‘Stichting 100 jaar Heidebloempje’ : Danny Aerts, Rob Barrevoets, Wim Besters, Tom Bevers, Rudi Smout, Guy Van den Broek, Gitte van Gink en Els Van Linden

Tekst : Guy Van den Broek

Opmaak : Tom Bevers

Druk : Drukkerij Goossens, Kalmthout

Bijkomende foto's zijn te vinden op de website van de Stichting 100 jaar Heidebloempje www.heidebloempje.be

Reageren op het boek of de viering kan via de website of schriftelijk op het adres Molenstraat 39, 2910 Essen.

MET DE SYMPATHIE VAN...

NOORDVLEES VAN GOOL KALMTHOUT N.V.

BEDTIME - ESSEN

EDDY TILBORGHES - KALMTHOUT

MENBO BOUWBEDRIJF N.V. - ESSEN

INSTALLATIEBEDRIJF VERHEYDEN - ESSEN

BROUWERIJ P. CASSIMON - DRANKCENTER - KALMTHOUT

J. VERELLEN - EKEREN

PIETER LEURIDAN EN LUC DEJONGH - GEASSOCIEERDE NOTARISSEN - KALMTHOUT

TEN GELEIDE

Voor veel mensen in Essen en Kalmthout klinkt de naam Heidebrand nog steeds als een klok. Zelfs nu, 50 jaar na de oprichting en 30 jaar na de laatste activiteiten. Bij hen die actief waren binnen deze studentenclub, komen wellicht vele zoete herinneringen boven, wanneer zij die naam horen vernoemen. Bij niet-leden zoals ikzelf, die ook jong waren tijdens de actieve periode van de studentenclub eind jaren 1960, begin jaren 1970, roept de naam Heidebrand gemengde gevoelens op. Die lopen uiteen tussen nieuwsgierigheid en verwondering. Nieuwsgierigheid omdat de club voor de niet-ingewijden omgeven was met een waas van geheimzinnigheid, beslotenheid en een beetje onbereikbaar was. De elite van Essen en Kalmthout. Het onbekende trekt aan. Maar er komt ook een flinke dosis verwondering aan te pas, omdat Heidebrand tegelijk staat voor KOVEK, voor carnaval, voor veel cultuur en voor populaire sportbeoefening in Essen.

Als 'Stichting 100 jaar Heidebloempje' kenden we Heidebrand al een beetje; we brachten de club zijdelings ter sprake in ons overzicht van het verleden van het Heidebloempje (studentenbond, KSA, KSJ). Maar toen we ons realiseerden dat Heidebrand bijna 50 jaar geleden was opgericht, was de nieuwsgierigheid en verwondering meteen opnieuw gewekt en niet meer te blussen. We zouden de geheimen van deze studentenclub ontsluiten, de mistige nevels van een ver verleden laten oplossen door er ons licht op te laten schijnen. Een club die amper 20 jaar heeft bestaan en waarvan nog heel wat documenten zijn terug te vinden, het kon voor ons geen problemen opleveren. We hadden eerder al 100 jaar Heidebloempje ontsluit, 30 jaar Ronde van Essen, 40 jaar Jeugdheem Deken Verbist... De geschiedenis van Heidebrand zou een niet al te moeilijke klus worden voor een geoefend team.

Toen we in de archieven begonnen te neuzen en de feiten stilaan bovendreven, die werden gebundeld in een moedertekst van meer dan 300 A4-vellen, zakte de moed mij als auteur nochtans in de schoenen. Vooreerst had ik de omvang en de veelheid van de activiteiten, die de praesidia van Heidebrand haast wekelijks organiseerden, schromelijk onderschat. Ook het niveau van een aantal van die activiteiten, hun invloed op de mensen in Essen en Kalmthout, hun diepe betrokkenheid en dit alles badend in een studentensfeer, dat alles ontroerde me. Ik kreeg schrik om de juiste draagwijdte van Heidebrand niet te kunnen vatten of onder woorden te brengen. De korte, maar hevige actieve periode van deze studentenclub, overtrof mijn stoutste verwachtingen.

Ten tweede stond ik versteld van de kwaliteit van hun verslaggeving zeker tijdens de eerste 10 jaren van hun bestaan. Dit niveau van schrijven, zo doorleefd, afwisselend, spitsvondig en soms zelfs literair op een eenzame hoogte, zou ikzelf moeilijk kunnen evenaren. "Heeft het wel zin hun eigen verslagen slechts dunnetjes over te doen in een boek?", vroeg ik mij af. Zij konden dat wellicht zelf stukken beter. Ik voelde me bij elk verslag of uitgave dat ik onder ogen kreeg wat nederiger. Zelf vonden ze alles normaal, zowel wat ze gedaan hadden als hoe ze het schreven. Misschien is het dan juist goed dat een buitenstaander zich in hun wereldje inleeft en hun doen en

laten aan een kritisch onderzoek onderwerpt, zo maakte ik mijzelf wijs. Zij zouden het wierookvat over hun verleden misschien te weinig durven hanteren.

Met de moed der wanhoop ben ik begonnen onder druk van mijn vrienden in 'De Stichting', maar steeds meer ook gedreven door het toenemend enthousiasme van een kleine werkgroep van Heidebranders, bestaande uit Wim Heestermans, Jan Michiels en Jos Smits en van de andere clubleden die ik tijdens de zoektocht ontmoette. Zij brachten gegevens aan en lieten ons van de sfeer proeven. Ik wilde hen niet teleurstellen. Het boek groeide, mijn nieuwsgierigheid werd stilaan bevredigd en de verwondering sloeg om in bewondering voor de 1001 exploten van de studentenclub, Heidebrand.

Voor de stijl wil ik me verontschuldigen bij de vele verslaggevers van de club in de loop der jaren. Ik sta in bewondering voor zoveel talent. Zij kenden hun vak. De beste stukken zijn dan ook deze waar ik hen letterlijk citeer. Door rond thema's te werken in plaats van chronologisch, hoop ik dat het boek toch nog een meerwaarde krijgt voor de leden die het allemaal hebben meegemaakt. Voor hen is dit boek in de eerste plaats bedoeld. Hopelijk wordt de band, die ook na het clubleven tussen vele oud-studenten is blijven bestaan, door dit boek nog verder versterkt. Misschien vinden door dit boek oude vrienden elkaar terug. Door dit opzet kan elk hoofdstuk min of meer op zichzelf staan. Onder meer hierdoor worden sommige zaken wel eens herhaald. Daarnaast is er telkens een chronologisch overzicht per praesidiumjaar. Deze opsommingen zijn evenwel niet altijd even volledig, zeker niet wat de laatste jaren betreft, maar dat hing in grote mate af van wat er in het archief terug te vinden was, én van het geheugen van gewezen Heidebranders. Vele foto's, illustraties, en talrijke citaten maken het geheel af.

Voor mij staat Heidebrand nu voor enthousiasme en idealisme, voor tomeloze inzet van een groep studenten, belangeloos, plezant en op niveau. Hopelijk herkennen de leden zich in dit boek en komen de aangename jeugdherinneringen terug boven. Misschien inspireert het boek ook andere hedendaagse jongeren om de televisie af te zetten, het internet af te sluiten, en samen op zoek te gaan naar authentieke gezelligheid. Daar had Heidebrand een patent op. In elk geval ben ik fier en dankbaar die 20 jaar Heidebrand tussen 1955 en 1974 aan de vergetelheid ontrukkt te hebben ook voor de niet-ingewijden. Het was de moeite waard. De vele leden verdienen het.

GUY VAN DEN BROEK

'Kempen' en 'Noorderkempen' zijn geografische begrippen die zich niet zo eenvoudig laten afbakenen. In deze tekst is er voor gekozen het begrip 'Kempen' in de breedst mogelijke definitie te gebruiken : het gedeelte van de provincie Antwerpen ten oosten van de stedenband Antwerpen-Mechelen, het noordelijke deel van Belgisch-Limburg tot aan Genk en Hasselt, het zuidelijke deel van de Nederlandse provincie Noord-Brabant en het deel van Nederlands Limburg dat bij de Kempens in Belgisch Limburg aansluit. Voor de 'Noorderkempen' zijn we uitgegaan van de enge definitie zoals die in Essen veelal wordt gehanteerd; het begrip Noorderkempen omvat de gemeenten Essen, Kalmthout, Wuustwezel en de delen van de omliggende Vlaamse gemeenten die erbij aansluiten.

VOORWOORD

Slu uwbeduimelde clubcodex open en lees 'Ut floreat, valeat et crescat'. U verstaat Latijn niet meer? Wij ook niet, evenmin als hetgeen tijdens de clubavonden werd "geschruweld". Maar wat wil je, de opslagplaats van het geheugen vereist een niet al te mistige herfst. Bovendien wordt het collectief geheugen van het studentenleven uit de tweede helft van de vorige eeuw, in Vlaanderen, in Leuven, in de Kempen stilaan zoals een uitgewrongen spons: kleiner en dus minder omvattend.

Daarom zijn de schrijvers van dit boek, oud-Heidebranders en anderen aan de slag gegaan. Zij hebben dit boek geschreven na als monniken de gegevens te hebben verzameld over het fenomeen van een Hoog- en Oudstudentenbeweging, die in 1955 in de Noorderkempen begon onder het onbewust, maar niet onbedoeld devies: we zijn jong en willen wel iets.

3 - Het praesidium 1956-1957 met Rudy Gommeren, Stan Van Loon, Herman Suykerbuyk, Vic Denissen, Fa Jacobs en Piet Nuijten

De geschiedenis begint altijd met een banaal feit. In Essen regende het en dat weerhield studenten uit Essen niet om naar Kalmthout te fietsen. Daar in Kalmthout werd Heidebrand opgericht. Zomaar op een warme zondagavond in augustus. En sindsdien vluchtten de dagen ongebreideld. Dat citaat klinkt uiteraard beter in het Latijn, zoals bekend in die dagen de lingua franca van de studentenclubs. Maar het is wel zo : de tijd vluchtte. Sinds 1955 hebben de Heidebranders en diegenen die de Heidebranders opvolgden niet geslapen.

De plaats van oprichting was ongetwijfeld Kalmthout, maar de existentiële vraag of oprichting ook standplaats betekende, bleef de Heidebranders van het eerste uur bezig houden. Onze betreunde vriend Fa Jacobs zorgde ervoor dat dit debat nooit werd afgesloten. Al dient dit voorwoord niet voor dit soort verhalen- incidenten konden ze niet genoemd worden- het tekende wel de sfeer.

Maar dit boek handelt over de hele Heidebrandgeschiedenis, over alles wat herinnering heet en dat is niet weinig. De studentenclubs die altijd al te maken hadden met nattigheid, zorgden vele malen voor een subtiële belangenvermenging tussen bierverbruik en de eigenzinnigheid van studenten, in beweging bijeen. Dat was bij Heidebrand niet anders. Velen kropen van onder de vleugels van het Heidebloempje. Zij waren student sommigen voelden zich prins-student. Sociale controle in Essen en Kalmthout was er voldoende om de weg te wijzen: iets breder, iets langer dan een studentenlint. Welke weg dan wel. Meedoen in het verenigingsleven van beider

gemeenten. Daar lag een breed interesseveld: dat zelfs grensoverschrijdend was. De contacten met een ernstige studentenvereniging in Roosendaal 'de Drie Drie-heid' werden pas minder ernstig na tussenkomst van de Bourgondische Brabander, de hoofdredacteur van het Brabants Nieuwsblad, Cor Meerbach.

Het boek staat vol van hetgeen Heidebrand heeft bijgebracht als haar aandeel aan het culturele leven: Het kassucces uit de toneelgeschiedenis 'Elias weet het Beter', haar aandacht voor Heidebloempjes tenor, Jef Goossenaerts, die op de hoogste laddersport van de Noorderkempen werd gezet, de BV's van toen zoals Maria Rosseels, feministe van De Standaard en haar collega Louis De Lentdecker (LDL), Anton van Duinkerken die een speech afstak in verzen... Niet te vergeten de bodyguard van de spekpater, E.H. Droesbeke, hij werd naar Essen afgevaardigd toen Heidebrand een avond organiseerde over de Hongaarse opstand in 1956.

Velen zullen dit boek lezen als een biografie. Zij waren erbij of keken ernaar. Anderen weten het van horen zeggen. Hij of zij leze en oordele nadien zelf. Zeker is dat Heidebrand, onafgezien van de hoge getalsterkte van haar activiteiten, een eigen insteek had, waaraan ze trouwbleef: het heem, de eigen omgeving, het dorp. Men hield van zijn kerktoren, die bij uitbreiding de Kapel te Kalmthout, De Linden te Essen, maar ook letterlijk de hoge toren van Rijkevorsel was. Waar Aster Berkhof nieuwsgierig uitkeek naar die aanverwante noorderlingen.

Dit alles heeft er Heidebrand nooit van weerhouden nieuwsgierig uit te kijken, naar wat er zowat overal in de wereld omging. Met een variante op het Leuvense KVHV 'Eentalig Vlaanderen, meertalige Vlamingen' vonden Heidebranders de weg binnen- en buitengaats.

Lezende dit verhaal, blijft er een vraag. Komt er een vervolg? Mogen we de "schuwel" van de latere KVHV-praeses Jos Mees nog eens laten horen: 'Hoe staat het jonge gras nu groen!' Men leze dit boek. Eén stem kan al voldoende zijn.

HERMAN SUYKERBUYK, PRAESES 1955-1956
VIC DENISSEN, PRAESES 1956-1957

INHOUDSTAFEL

Ten geleide	7
Voorwoord	9
Inhoudstafel	11
Inleiding	17
I. 1955, een jaar waarin alles broeide	23
Toestand in de wereld	23
Ontvoogding	24
Schoolstrijd op het scherp van de snee	24
II. De stichting van Heidebrand	27
Verhoogde polsslag bij de Noordkempische studenten	27
De kelder van villa Erica	28
Kalmthout erbij	29
Vivat Moeder Heidebrand	30
Verschillende generaties in dezelfde club	32
III. Heidebrand was een echte studentenclub	33
Rijk studentenleven	33
Tempus pissendi	34
Van mosselen tot 'lorren'	35
Een praeses afwisselend voor Essen en Kalmthout	36
Goede en vooral studentikoze relaties met andere studentenclubs	37
Erica en De Zilverberk	38
Echte concurrentie zal komen van de jeugdhuizen	39
Prestigieuze Hofbals in het Withof	39
Bals waren een groot succes	40
Een vat en feesten bij elke gelegenheid	42
IV. Kalmthout de macht, Essen de pracht	43
Intergemeentelijke vereniging tussen Essen en Kalmthout was na 1945 bijzonder	43
Dansen in het arboretum	44
Belangrijk en intens Essens netwerk	45
Lekker konijn in 't Vlaams Huis	46
Essen heeft een toogcultuur	47

V. Vlaams en Kempisch in hart en ziel	49
In de geest van Rodenbach	49
Naar Diksmuide	50
Meer Vlaanderen naar Essen brengen	51
Liefst 100 Leeuwenvlaggen	52
Marsen op Brussel en Antwerpen	53
Onafhankelijke republiek Nieuwmoer	54
Kempenaars als eerste senioren honoris causa.....	55
Volksfeest en volksbal op het Heuvelplein.....	56
'Verloren Maandag'	59
Het Kempische aspect bij topsporters.....	59
VI. Nederland was nooit veraf	61
Groot-Kempische Cultuurdagen	62
Rector Magnificus.....	62
Heidebranders werken zelf aan de Noord-Zuid-integratie	64
De Drie Drieheid	66
Economische ontwikkeling	67
Benego of het Belgisch-Nederlands-GrensOverleg.....	68
VII. Cultuur hoog in het vaandel	69
Toneel als volksverheffing, maar ook 'voor de leut'	71
Lekkere whisky, maar slechte sigaren	72
Van Spoeniks tot panelgesprek.....	73
Avond der Vlaamse Muzen	73
Introductie van kleinkunst in de Noorderkempen	73
Aandacht voor kunstenaars die dorpsniveau konden overstijgen	74
VIII. Een gezonde geest in een gezond lichaam	77
Rolling doorheen het 'Lauwmoerse'	77
Echte vriendenmatches	78
Rugnummers voor de deelnemers van de autorally	79
Winteravonden met chapeau, tafeltennis en koejonnen	80
Popularisering van volleybal	80
Start van het Essense basket	81
De laatste senior honoris causa: Piet Theys.....	82
IX. Uilenspiegel leeft!	83
Straffe verhalen over Arabieren	83
Voetballen met twaalf	84

Van een gedresseerde bok	84
Arrondissementele Stichting voor Hygiëne en Gezondheidszorg	85
X. Carnaval in Essen	87
Richard Tax als eerste prins carnaval	87
Heidewitchka	88
Sociaal aspect vanaf het begin	89
Carnaval ontgroeit Heidebrand	89
Wijziging van het parcours	91
Nieuwe mensen aan het roer	92
Een kruiwagen met ellebooglapjes	92
Den Erre eetereiregin	93
Club 11.11	94
XI. KOVEK, het kroonjuweel van Heidebrand	95
Karel Van den Bergh en zijn 1.000 stoelen	95
Arendsblik van Frans Bartelen	95
KOVEK-Echo	96
3 omlopen voor de KOVEK-koers	97
Ontdek de Ster	99
Lastpost Peter Koelewijn	99
Voetbaltornooi door verzekeringsmoeilijkheden van de affiche	100
Promotor van nieuwe sporttakken	101
KOVEL barst uit haar voegen	102
Al bij al een nog goed einde	102
XII. Het Spaarkaske en de Rode Garde	103
Bepaalde studenten gingen in quarantaine	103
Op de knieën voor Sinterklaas	104
Veel gesprekstof over de te volgen Kovekkoers	106
Vriendschappen voor het leven	106
XIII. Nach Rüdeshheim sollen sie fahren	109
Aantrekkingskracht van de Rijn oevers	109
'Aankoop' van clublokaal 'Petit Fleur'	110
Korting als studenten kunstgeschiedenis	110
Een wel erg duur flesje wijn	111
Bus als slaapplek	111
Huwelijksreis	112

XIV. Voor Kerk en Volk	113
Ooggetuige die zelf niets gezien had	113
Nonkel Jan	114
Pater Heyndrickx als informele proost	115
Experts in liefde, verliefdheid en verlovng.....	115
Kerstavond 1966 in Oosterhout	116
XV. Mortel, stenen en... bier	117
Samenwerking met OLBRES	117
Davidsfonds Essen zet werking stop.....	118
Viering Essen-800	118
Vernieuwde Guldensporenviering met een jeugddag.....	119
Bouw en uitbreiding van Jeugdheem Deken Verbist	120
Uitbating van een bierkelder te Kalmthout.....	120
Kerstnacht met Fons Tirelire	121
Stunt met een oude kar.....	121
Band met omgeving verslapt.....	123
Niets was te hoog gegrepen	124
XVI. Elk jaar een penningmeester, nooit een kasboek	125
Geld mag rollen	125
Bal als melkkoe	126
Geen al te beste relatie met Sabam.....	127
Kovek dekt verliezen Heidebrand mee toe	128
Het bloed kruipt... ..	128
XVII. Een late bloei dooft uit als een kaars	129
Onbezorgde jaren	129
Slechts één schacht als teken aan de wand	131
Jeugdhuisen werden populairder	132
Gemengde werking kan het tij niet keren	133
Wijziging in jongerencultuur en wereldbeeld	134
Meer ontspanningsmogelijkheden dan een club	134
Een kleine familiale vriendengroep	135
XVIII. De stichter-praeses	137
Een trouwe Heidebrander	137
Student onder de studenten, senior onder de senioren	137
Heidebrand volgde politiek loopbaan Suykerbuyk	138
Bezoek aan Oosterhout en aan Jan Naaijkens	140
Eens Heidebrander, altijd Heidebrander	141

Besluit	143
Overzicht	145
Eerste praesidiumjaar Heidebrand 1955-1956	145
Tweede praesidiumjaar Heidebrand 1956-1957	146
Derde praesidiumjaar Heidebrand 1957-1958	147
Vierde praesidiumjaar Heidebrand 1958-1959	149
Vijfde praesidiumjaar Heidebrand 1959-1960	150
Zesde praesidiumjaar Heidebrand 1960-1961	152
Zevende praesidiumjaar Heidebrand 1961-1962	154
Achtste praesidiumjaar Heidebrand 1962-1963	155
Negende praesidiumjaar Heidebrand 1963-1964	157
Tiende praesidiumjaar Heidebrand 1964-1965	158
Elfde praesidiumjaar Heidebrand 1965-1966	160
Twaalfde praesidiumjaar Heidebrand 1966-1967	162
Dertiende praesidiumjaar Heidebrand 1967-1968	163
Veertiende praesidiumjaar Heidebrand 1968-1969	166
Vijftiende praesidiumjaar Heidebrand 1969-1970	169
Zestiende praesidiumjaar Heidebrand 1970-1971	170
Zeventiende praesidiumjaar Heidebrand 1971-1972	170
Achttiende praesidiumjaar Heidebrand 1972-1973	171
Negentiende praesidiumjaar Heidebrand 1973-1974	171
Bibliografie	173
Verantwoording foto's en illustraties	175

INLEIDING

Hoogstudenten uit Essen en Kalmthout herleefden op zondag 2 september 1955 eerder toevallig op een Vlaamse Kermis die ingericht werd ten voordele van hun gewezen medestudent Pater Leo Brughmans aan villa Erica in Kalmthout de hen zo vertrouwde studentensfeer van Leuven. Pater Brughmans zou voor de eerste maal naar wat toen nog Belgisch Congo heette afreizen. Een cantus gevolgd door een traditioneel biergelag deed hen plots beseffen dat de typische studentengezelligheid en sfeer ook in de eigen geboortestreek mogelijk waren. Bovendien bestonden er al studentenclubs in de omgeving, zoals in Rijkvorsel. Het vuur was definitief aangewakkerd en zou bijna 20 jaar lang niet meer doven. Herman Suykerbuyk, Frans (Fa) Jacobs, Piet Nuijten en Frans (Vic) Denissen wisten wat ze wilden, een studentenclub voor Essen en Kalmthout.

Daags nadien werd de stichtingsvergadering al gepland in het hotel De Linden op het Heuvelplein in Essen. Heidebrand was geboren als hoog- en oudstudentenclub voor Essen en Kalmthout, een unieke en bijzonder

4 - Het 1e lustrumpraesidium met Jan Van den Eynden, Walter Van Belle, Fons Fraeters, Jos Van Loon, Willy Vergouwen, Jean-Pierre De Ripainsel, Piet Nuijten.

succesrijke formule zo zou later blijken. Voor de meeste studenten werd de club al snel een tweede thuis, voor enkelen en voor de praesidiumleden een eerste. Vandaar ook dat -zoals bij studentenclubs gebruikelijk- altijd van 'Moeder Heidebrand' werd gesproken, waarmee de innige verbondenheid met de club wordt uitgedrukt.

De bezieling van die eerste dagen en de energie die van de stichters uitging, zou bijna 20 jaar aanhouden en alle volgende praesidia inspireren. Heidebrand was door de stichters opgericht als een traditionele studentenclub voor de Noorderkempen, die alle gebruiken en rituelen daaraan eigen bijna angstvallig in ere wilde houden. Toch onderscheidde de club zich al snel van andere plaatselijke studentenverenigingen. Wellicht verzamelde geen enkele

club uit Vlaanderen in 20 jaar hetzelfde palmares op het vlak van activiteiten, festiviteiten en impact op de plaatselijke dorpsgemeenschap als Heidebrand uit Essen en Kalmthout. Het bleef immers niet bij de traditionele studentenavonden de 'clubs' bij cantussen en studentenbals. Heidebrand pakte ook uit met een sportief en een cultureel programma en drukte een stempel op de dorpsgemeenschap, zeker in Essen.

Het blijft gissen naar de oorzaken van de zo aparte dynamiek van Heidebrand. Wellicht speelde de inbedding in twee verschillende gemeenten een rol. Dit heeft de club al van bij de aanvang een breder perspectief gegeven. Dat

heeft vermoedelijk ook het Kempische en Vlaams karakter, dat nadrukkelijk bij de oprichting aanwezig was, nog versterkt. Essen was Essen, Kalmthout was Kalmthout en samen vormden ze de voedingsbodem voor een Vlaamse studentenclub, met de Kalmthoutse Heide als gemeenschappelijk erfgoed. De naam Heidebrand kon dan ook niet toepasselijker zijn, verwijzend naar de roots en de bezieling.

Heidebrand profileerde zich van bij de aanvang als een radicaal Vlaamse en ook christelijke beweging. Voor de Vlaamsgezinden was er destijds, amper 10 jaar na het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog en de daaropvolgende repressie die de Vlaamse Beweging hard trof, geen echte politieke thuishaven, al probeerde de in 1949 opgerichte Vlaamse Concentratie dat wel te zijn. 1955 was ook het jaar van 'Weg met Collard' of de eerste schoolstrijd, waarbij de maatschappelijke breuklijn tussen het conservatieve christelijke Vlaanderen en het Waalse vrijzinnige socialisme zich andermaal uitkristalliseerde. 'Paapsch ende Dietsch' werd de leuze van Heidebrand, waarmee de club zich niet alleen als katholiek en Vlaams profileerde, maar bovendien de Vlaamsvoelendheid inbedde in het Groot-Nederlandse gedachtegoed, wat tot intensieve contacten over de grens leidde.

Ook de combinatie van oud- en hoogstudenten is één van de unieke ingrediënten, die van Heidebrand zo'n succesvolle club hebben gemaakt. Het enthousiasme kwam immers van bij de start van de twee kanten. De studenten zochten een kring om hun studentikoze activiteiten ook thuis verder te zetten. Maar ook een aantal plaatselijke notabelen zagen wel wat in een studentenclub om 'hun tijd van toen' te herbeleven, zoals de notarissen André De Boungne en Jaak Mennes, senator en burgemeester Fernand Pairon uit Kalmthout en dokter Karel Peeters. Hun echte drijfveren zullen we nooit kennen. Hadden zij behoefte aan een

6 - Jan Michielsens op de club bij het erelidmaatschap van Anton van Duinkerken.

5 - Enkele Heidebranders op het trouwfeest van Vic Denissen, voor de H. Hartkerk in Kalmthout : Louis Aerden, Fons Fraeters, Sus Peeters, Rudy Gommeren, Stan Van Loon, en vooraan Piet Nuijten en Karel Van den Bergh.

kring op niveau om zich vrijelijk te uiten, was het pure nostalgie naar hun studententijd en een interessant alibi om regelmatig een pint te pakken met gelijkgezinden of zat er een stuk Vlaamse beweging achter, die zij enkel op die manier in de Noorderkempen konden laten gedijen ?

Wat waren nu die unieke prestaties, die Heidebrand zo hebben onderscheiden? Vooreerst organiseerde zij een veel breder en ruimer cultureel programma dan de meeste andere studentenclubs. Die beperkten zich vaak tot de jaarlijkse IJzerbedevaart, sportactiviteiten en een goed toneelstuk voor de gemeente. Heidebrand deed al deze traditionele activiteiten ook, bovendien met groot succes, maar oversteeg dit niveau ruimschoots. Heidebrand heeft in de twee decennia van zijn bestaan zowat alle Vlaamse prominenten BV's avant

7 - Het tweede lustrumpraesidium met Stan Van den Bergh, Herman Cleiren, Sus Van Dyck, Wim Heestermans, Wim Schrooyen, Walter Mennes, Jos Smits en Jan Van Minsel.

la lettre over de vloer gehad : schrijvers, politici, media-figures... Daarnaast vonden ook enkele Nederlandse Kempenaars de weg naar de grensgemeenten. Heel wat bezoekers werden erelid of 'senior honoris causa'.

Cultuur stond hoog in het Heidebrand-vaandel. Dat uitte zich in kleinschalige toneelvoorstellingen of kleinkunstoptredens tot breed uitgewerkte organisaties waarbij met anderen werd samengewerkt, zoals de Toeristisch-Culturele Weekends in De Greef in Kalmthout.

Maar cultuur hoefde lang niet altijd met een grote 'C'. Heidebrand deed actief mee aan het volksleven, vooral in Essen. In 1957 stak Heidebrand zo een fikse hand toe bij de Vlaamse Kermis ten voordele van de nieuwe middelbare school, het St.-Jozefinstituut. De studenten tekenden ook present bij de bouw van het Essense Jeugdheem, een geschenk aan de toenmalige pastoor-deken Jan Verbist.

Niet toevallig drukte Heidebrand met twee meer volkse activiteiten een definitieve stempel op het Essense dorpsleven, de KO VEK-feesten en het carnavalgebeuren. De jaarlijkse organisatie van KO VEK begon al in 1959 met een onschuldige 'velo koers' in de bossen van Calmeyn, momenteel de wijk Heikant in Essen. Een openluchtbal diende als afsluiter. Die combinatie tussen sport en muziek werd 14 jaar lang aangehouden, maar beide activiteiten groeiden al snel uit hun voegen en trokken op hun hoogtepunt vele duizenden muziek- en ook sportliefhebbers uit Vlaanderen en Nederland naar de hovingen van de Essense Oude Pastorij.

Carnaval werd in 1964-1965 door Heidebrand in Essen geïntroduceerd. De studenten hadden hun inspiratie voor een Essens carnaval gehaald uit de carnavalsviering van het KVHV te Leuven. De eerste jaren koos het praesidium van Heidebrand zelf de prins carnaval, maar al snel nam de Raad van Elf de organisatie over, al bleven heel wat leden en senioren van Heidebrand actief in de Carnavalsstichting. Heidebrand is anno 2005 niet meer, maar haar geesteskind, het carnaval, is na 40 jaar nog steeds erg levendig.

Heidebrand heeft onmiskenbaar ook een grote invloed gehad op het politieke leven in Essen en Kalmthout, via de christen-democratie. Dat de eerste stichter van Heidebrand, Herman Suykerbuyk, meer dan 30 jaar lang burgemeester is geweest van de grensgemeente, wijst daarop. Bij alle grote politieke gebeurtenissen rond burgemeester en later ook parlementslid Herman Suykerbuyk organiseerde Heidebrand wel één of andere festiviteit. Zo voelde hij zich permanent gesteund door zijn vroegere vrienden. In Kalmthout speelde vanaf de jaren 1960 tot enkele jaren voor zijn dood in 2002 Heidebrand-medestichter Fa Jacobs een toonaangevende rol in het gemeentebestuur, als gemeenteraadslid en als voorzitter van het OCMW. Zeker achter de schermen binnen de plaatselijke CVP, nu CD&V, bepaalde Fa Jacobs decennialang mee het wel en wee van de Kalmthoutse politiek. Zijn zoon, Lukas Jacobs, is sinds 2000 burgemeester van Kalmthout.

De kracht van Heidebrand om zoveel te verwezenlijken op amper 20 jaar hangt nauwsamen met de bezieling van de verschillende praesidia. Al vanaf het eerste praesidium ontstonden telkens hechte vriendschappen. Maar ook vanuit de latere praesidia groeiden sterke banden. Dit had ook te maken met de tijd. In de jaren 1950 beschikten de studenten niet over auto's en waren ze op hun eigen gemeente aangewezen om zich te amuseren. Alle verplaatsingen gebeurden met de fiets. De televisie was op dat ogenblik nog nauwelijks een alternatief. De eerste televisie-uitzendingen in Vlaanderen zijn pas in 1953 gestart, amper twee jaar voor de oprichting van Heidebrand. Studenten gingen nog niet op reis. Kortom de meeste studenten hadden tijdens de vakantieperiodes hun avonden vrij en konden niet weg. Heidebrand was meestal hun enige verzet en dat grepen ze met beide handen aan. Enkele leden van de praesidia begin jaren 1960 bleven plakken in de club - ook nog vele jaren na hun studies. Voor hen was de club echt 'Moeder Heidebrand'. Dit had als voordeel dat ze meer tijd hadden dan de actieve studenten, zodat ze zeer veel activiteiten konden organiseren. Daarbij bleven ze de studentenrituelen als clubs en cantussen trouw.

8 - Heidebrand in haar natuurlijke biotoop met Jean-Pierre De Ripainseel, Jos Van Loon, Eddy Tilborghs, Leo Peeters, Willy Vergouwen, Bert Konings, Co De Ripainseel en Raf Verpalen.

Het beeld van een eendrachtig praesidium doorheen al die jaren, strookt nochtans niet volledig met de waarheid. Zoveel hoofden, zoveel meningen, zeker in studentenmilieus. Zo werd in 1957 het zogenaamde 'Spaarkaske' opgericht. Enkele vooral Essense studenten kwamen regelmatig apart samen in café Quarantainestallen en legden daar telkens een bedrag uit om daarmee later naar de Wereldtentoonstelling in Brussel in 1958 te kunnen gaan. Zij werden als een opstandige groep beschouwd, met eigen geld naast de officiële kas. Maar éénmaal de Expo achter de rug, was het ook gedaan met het aparte leven van het Spaarkaske. Ook in 1966 smeulde een opstand, toen van de actieve jonge studenten tegen het heersende praesidium, dat bijna uitsluitend uit oudere studenten bestond. De zogenaamde 'Rode Garde', zoals de opstandelingen zich noemden, wilden het praesidium naar zich toehalen, maar zij mislukten jammerlijk. Ook over deze episode werd al snel de spons geveegd en de

opstandige jongeren kregen in de daaropvolgende jaren toch de praesidiumlinten te pakken. Al bij al zijn er opvallend weinig verhalen overgeleverd over echte interne conflicten binnen Heidebrand, hoewel elk jaar een strijd ontbrandde bij de praesesverkiezingen tussen sterke persoonlijkheden. Praeses zijn van Heidebrand was een functie waar een tijdlang een deel van de bevolking nog naar opkeek, waar nog een beetje glamour mee gemoeid was.

De steile opgang van Heidebrand vanaf de eerste dag bij de stichting op 3 september 1955, heeft net geen 20 jaar geduurd. De oorzaken van het vrij plotse verdwijnen van de studentenclub liggen verscholen in de tijdsgeest van begin jaren 1970. Vooreerst heeft de club geen aansluiting gevonden of bewust niet gezocht met de democratisering van het onderwijs. Terwijl in de jaren 1950 Essen en Kalmthout hooguit enkele tientallen hoogstudenten telden, liep dit aantal vanaf de jaren 1970 op tot meer dan 100. De meeste van die studenten in Essen en in Kalmthout zochten of vonden hun heil in de snel groeiende jeugdhuizen. Voor het eerst trad concurrentie op in het aanbod van ontspanning voor de jeugd. Heidebrand heeft nooit leden geronseld en solliciteerde niet actief. De club bleef begin jaren 1970 beperkt tot een kleine groep actieven, waarvan velen familiaal verbonden waren met de vroegere generaties. De studentenclub miste zo de aansluiting met de eerste brede generatie nieuwe studenten uit de Noorderkempen. Bovendien was de belangstelling voor de traditionele rituelen van een studentenclub, zoals cantus of clubavond erg geluwd. De jeugdhuizen, namelijk Thor in Essen, en Dino en Govio in Kalmthout, stelden zich bovendien open voor een breder doelpubliek dan enkel studenten. Iedereen kon zich ook gemakkelijker verplaatsen dan voorheen. De auto werd populair en ook bereikbaar voor jongeren. Ontspanning bleef niet langer beperkt tot de eigen gemeente.

9 - Willy 'Zwarte Piet' Vergouwen en Jean-Pierre 'Sinterklaas' De Ripaincel gaan na of Jos Van Loon wel braaf is geweest, terwijl enkele leden van het orkest 'De Zwerfers' toekijken.

Heidebrand speelde ook weinig of niet in op de grote veranderingen die in 1968 plaatsgrepen. 1968 was in België het jaar van 'Leuven Vlaams'. In de rest van de wereld was 1968 vooral het jaar van de solidariteit tussen studenten en arbeiders (Parijs), van de democratisering en de ontvoogding (Praag). Jongeren maakten een vuist tegen de oudere generaties en eisten een nieuwe politieke orde. 1968 was

dan ook het jaar waarin begrippen als 'generatiekloof' werden gelanceerd, een strijd van nieuwe frisse ideeën tegen oude gebruiken, de jaren van de 'flower power', het hippiedom en muziekfestivals zoals Woodstock nabij New York. Heidebrand stond in die periode vanuit zijn stichting en zijn oorsprong in 1955 voor traditie, voor overbrugging van generaties, voor blijvende waarden. De club toonde weinig interesse om op al die nieuwe trends in te spelen. Heidebrand bleef precies het symbool van de overbrugging van de generatiekloof, omdat één van de sterkste ingrediënten van de formule de combinatie tussen hoog- en oudstudenten was.

Toch waren ook in die periode nog veel studenten lid van Heidebrand, enkel omdat zo'n lidmaatschapskaart noodzakelijk was om op de Kempische studentenbals binnen te mogen. De ledenlijst 1969-1970 telde nog 163 leden, waarvan 42 uit Kalmthout en Nieuwmoer. Want de tweewekelijkse studentenbals, doorgaans op zaterdagavond, soms in Essen, maar meestal diep in de Kempen, waren begin jaren zeventig nog altijd razend populair. Menig student heeft op één van die bals zijn latere vrouw of man gevonden.

Maar desondanks gaf Heidebrand als studentenclub de geest. Als oud-studentenvereniging bleek het nochtans niet uitgeblust. De leden van de praesidia van weleer hebben elkaar niet uit het oog verloren en zien elkaar regelmatig informeel of bij één of andere gelegenheid. Op zulke momenten blijkt Heidebrand even terug springlevend of Heidebrand vivat in aeternum.

10 - Meester Louis Vorsselmans met Kees Nuijten, Leo Suykerbuyk, Sus Peeters, Jos Van Loon.

I 1955, EEN JAAR WAARIN ALLES BROEIDE

In 1955, tien jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog heerste op internationaal vlak opnieuw een broeierige sfeer. De wederopbouw was voor een groot deel gerealiseerd. In Duitsland had het 'Wirtschaftswunder' plaatsgegrepen. Politiek werden er nieuwe plannen gesmeed. Het communisme begon aan zijn laatste grote bloeiperiode. Dit alles straalde af op het destijds nog erg unitaire België. De Vlaamsgezinde krachten leefden tien jaar lang in de nasleep van de strenge repressie omwille van de collaboratie met de Duitse bezetter, die niet altijd heel precies bewezen hoefde te worden. Bovendien werd op politiek vlak de katholieke partij in de oppositie gedrongen, hoewel ze nog altijd de absolute meerderheid had in Vlaanderen. Dit alles straalde af op de bevolking van twee Noordkempische gemeenten Essen en Kalmthout. Vooral de jonge intellectuele elite in die twee landelijke gemeenten voelde de polsslagen van de wereld.

TOESTAND IN DE WERELD

Adolf Hitler, de gemeenschappelijke vijand van de wereld tussen 1933, toen hij met zijn nationaal-socialistische partij aan de macht kwam en 1945 toen hij in Berlijn zelfmoord pleegde, was nu al tien jaar verslagen, maar door een zeer heterogeen front. De onnatuurlijke alliantie tussen de communisten uit de Sovjet-Unie en de democratieën uit het westen was in 1955 volledig afgebrokkeld en uitgemond in een Koude Oorlog. Die zou duren tot in 1989, toen de Berlijnse Muur werd afgebroken. In oktober 1954 was de vijand van weleer, West-Duitsland, tot het Noordatlantisch bondgenootschap (de Navo) toegetreden. De te verwachten reactie van de communisten in Europa bleef niet uit. Op 14 mei 1955 richtten de Oost-Europese landen Albanië, Bulgarije, Tsjechoslovakije, Oost-Duitsland, Hongarije, Polen en Roemenië samen met de Sovjet-Unie het Warschaupact op, met hoofdzetel uiteraard in Moskou, als tegenhanger voor de Navo. De politieke toon was opnieuw gezet. De Koude Oorlog was nu een feit.

Precies één dag na die oprichting van het Warschaupact beslisten de Westerse grootmachten om Oostenrijk terug zijn status van onafhankelijk land te geven volgens de grenzen van 1937. Oostenrijk beloofde politieke neutraliteit tegenover Oost en West en zou decennialang het bruggenhoofd blijven voor alle openbare en vooral geheime besprekingen tussen de communisten en het Vrije Westen. Terwijl de communisten 10 jaar voordien nog samen met de andere geallieerden Duitsland hadden verslagen, waren ze nu in het Westen volksvijand nummer één. In de Verenigde Staten ontloopten een aantal politici zich tot heuse communistenjagers. In Europa waren vooral de katholieke en conservatieve partijen anticommunistisch, maar in veel landen zoals Frankrijk en Italië behaalden de communistische partijen nog heel veel stemmen. De ontwikkelingslanden vooral in Azië en in Afrika wilden zich niet mengen in de dualiteit tussen Oost en West en eisten in april 1955 de status van ongebonden landen op een bijeenkomst in Bandung in Indonesië.

ONTVOOGDING

In 1955 zette ook de ontvoogding van volkeren en landen zich wereldwijd verder. Het waren tegelijk en daarmee samenhangend ook de nadagen van het kolonialisme. De Britten zagen hun 'Empire' geleidelijk afbrokkelen en moesten overal verzetshaarden bestrijden. Zij hadden in Kenia af te rekenen met de Mau-Mau-opstand, die het land onafhankelijk wilde van Groot-Brittannië. Ook de Grieks-Cyprioten begonnen een guerilla-oorlog om zich te onttrekken aan het Britse juk en vroegen aansluiting bij Griekenland. Aartsbisschop Makarios speelde een toonaangevende rol in die bevrijdingsstrijd tegen de Britten. De erg jonge Belgische koning Boudewijn bezocht zijn kolonie Congo en werd daar nog zeer warm onthaald als de 'Bwana Kitoko'. In de Verenigde Staten bereikte de strijd van de zwarten voor gelijke rechten een hoogtepunt met de arrestatie van Rose Parks, die in een bus op een plaats was gaan zitten die gereserveerd was voor de blanken in Montgomery in de Amerikaanse staat Alabama. Martin Luther King voerde de zwarte demonstranten aan.

1955 gaat ook de geschiedenis in als het jaar waarin de Duitse wetenschapper Albert Einstein overleed, namelijk op 18 april. Met zijn relativiteitstheorie, die de basis zou vormen voor alle latere ruimtereizen, was hij ongetwijfeld de grootste natuurkundige van de 20^e eeuw. Dat jaar overleden ook de Amerikaanse jazzmusicus Charlie Power en de filmacteur James Dean. In Californië werd Disneyland geopend.

SCHOOLSTRIJD OP HET SCHERP VAN DE SNEE

Ook België ontsnapte niet aan de grote politieke veranderingen in de wereld. In 1955 ontstond het eerste vrijzinnig kabinet onder leiding van de West-Vlaamse socialist Achiel Van Acker, wat men dan later de eerste 'paarse' regering zou noemen. Die regering trachtte meteen één van de pilaren van de christelijke zuil te ondermijnen : het onderwijs. Zij gaf meer geld aan het rijksonderwijs, vooral aan de middelbare scholen. Op 13 juni 1955 stemde de Kamer en op 21 juli 1955 de Senaat de omstreden nieuwe onderwijswet van minister Collard. Meteen brak

11 - Leo Collard.

een nooit geziene politieke strijd uit, die het land hopeloos verdeelde. De krachtmeting ging tussen de katholieke zuil en de vrijzinnigen met hun wet-Collard.

12 - Betoging tegen de onderwijspolitiek van de regering in Mechelen in 1955.

Na de koningskwestie, waarbij Koning Leopold III ondanks een referendummeerderheid voor zijn terugkeer op de troon diende af te treden, moest katholiek Vlaanderen een tweede politieke opdoffer van formaat slikken. Vooral de studenten kwamen in opstand en in alle dorpen tot in de kleinste uithoeken werden leuzen gekalkt : 'Weg met Collard'. De studenten van Essen en Kalmthout bleven niet achter. Zij vonden elkaar in die gezamenlijke strijd en organiseerden in het voorjaar van 1955

kalkcampagnes, zowel in Essen als in Kalmthout waar in de wijk Bezemheide een atheneum zou gebouwd worden.

Op sociaal-economisch vlak was 1955 ook het jaar waarin de vijfdaagse werkweek werd ingevoerd, zij het dat nog 45 uur per week moest gewerkt worden. In Antwerpen werd de Koning Boudewijnsluis in werking gesteld. Op voetbalgebied werd Anderlecht kampioen, ontving Fons Van Brandt van SK Lierse de Gouden Schoen, en kreeg Rik Coppens de meeste doelpunten achter zijn naam. Bobet won na de Ronde van Vlaanderen voor de derde keer op rij de Ronde van Frankrijk. Stan Ockers werd wereldkampioen wielrennen op de weg. Atleet Roger Moens vestigde een nieuw wereldrecord op de 800 meter. In de Vlaamse huiskamers werd vooral geluisterd naar de liedjes van Nat King Cole en Claude Robin. Johnny Jordaan had dikke hits met 'Bij ons in de Jordaan' en 'Johnny's potpourri'.

13 - Wereldkampioen wielrennen Stan Ockers wordt in België triomfantelijk ontvangen.

In 1955 kwam ook de Vlaamse ontvoogdingsstrijd terug op gang, nadat het ergste van de naoorlogse repressie stilaan achter de rug was. Wie tijdens de Tweede Wereldoorlog voor zijn Vlaamse gevoelens was uitgekomen werd na de oorlog onmiddellijk verdacht en soms ook opgepakt. Niet alle processen verliepen eerlijk en een aantal Vlamingen werden onterecht van collaboratie beschuldigd, soms door weerstanders 'van het laatste uur'. Het Vlaams-nationalisme was politiek vleugellam gemaakt. De slachtoffers van de repressie werden in een isolement gedrukt en concentreerden zich vooral op de amnestie-eis. In 1955 werd na 10 jaar repressie de Vlaamse schroom stilaan afgelegd, wat leidde tot de oprichting van de Volksunie. Dit was een nieuw begin voor de lange en soms moeizame Vlaamse ontvoogdingsstrijd, die zou leiden tot een grondige omvorming van het 'Belgique à papa', totdat de grondwet in haar eerste artikel "België is een federale staat" zou schrijven - al is ook daarmee de strijd nog niet helemaal gestreden. Deze deels politieke, maar zeker in de beginjaren ook in belangrijke mate culturele stroming zou de jonge studenten in Essen en Kalmthout sterk aangrijpen. Het Vlaams cultureel erfgoed was niet langer taboe en kon weer openlijk naar voren geschoven worden. De studenten zouden die sfeer 20 jaar lang in de Noorderkempens uitdragen en hoe!

II

DE STICHTING VAN HEIDEBRAND

Die geladen politieke sfeer straalde begin 1955 ook af op Essen en Kalmthout. Katholieken uit de Noorderkempen mobiliseerden in de strijd voor 'de ziel van het kind'. Aan het Spijker in Essen werden uit protest bomen afgezaagd en een pop die Collard moest voorstellen werd bij de kerktoeren van Essen-Centrum opgehangen. Toen diezelfde Collard naar het Volkshuis kwam zag de Stationsstraat zwart van de tegenbetogers die hem met fluitjes het spreken probeerden te beletten. Op 15 maart 1955 verlieten de Essense socialistische gemeenteraadsleden uit protest de gemeenteraad omdat in een bomvolle raadszaal de CVP-meerderheid had gesteld dat het "ook om het recht gaat om het vrij onderwijs te steunen". Op 26 maart van dat jaar 'kraakten' honderden Essenaren de trein naar Brussel om deel te nemen aan de massabetoging tegen de onderwijswet. Omdat ze zonder ticket reisden werden in het Brusselse Centraal Station enkele Essense prominenten de ganse dag in voorlopige bewaring genomen. De schoolstrijd zou enkele jaren duren, en zaaide veel verdeeldheid. Zo verliet 'meester' Peeters van de gemeenteschool na een hevige woordenwisseling over de opstelprijskamp op 17 maart 1957 de bestuursvergadering van het Essense Davidsfonds. De schoolstrijd had de katholieke Broederschool en de meer neutrale gemeenteschool in twee kampen tegenover elkaar geplaatst. De Essense studenten mengden zich in de strijd, en vonden elkaar vooral 's nachts tijdens kalkacties.

15 - Afscheidsfeestje voor Jan Van Dyck bij zijn 2e vertrek naar Congo met Annette Van Dyck, Fa Jacobs en vooraan Piet Nuijten, Willy Vergouwen en Frans Van Dyck.

14 - Een pop die minister Collard voorstelt hangt te schande bij de O.L.V.-Kerk.

VERHOOGDE POLSSLAG BIJ DE NOORDKEMPISCHE STUDENTEN

Van een studentenvereniging was toen nog geen sprake. Toch hadden al eerder sommige studenten de nood aan zo'n vereniging gevoeld. Ingenieurstudent Jan Van Dyck van Essen pleitte vurig voor een club in de Noorderkempen voor de hoogstudenten. Van Dyck had een lief in Duffel en daar bestond al zo'n studentenclub. Dat was hem uitstekend bevallen. Hij zou in de zomer van 1955 nog naar Congo en de Belgische mandaatgebieden -nu Rwanda en Burundi- vertrekken. Van Dyck was weg, maar zijn idee bleef springlevend.

In Kalmthout waren de enkele hoogstudenten zoals Frans (Fa) Jacobs en Vic Denissen op zoek naar meer studentikoze gezelligheid in eigen dorp. Ze waren maar

met weinig. Enkel de zonen van de notabelen van het dorp en sommige boerenzonen konden destijds verder studeren. Ook in Essen broeide intussen een studentensfeer tussen de families Suykerbuyk en Nuijten, die op een steenworp van elkaar woonden. Herman Suykerbuyk studeerde in Leuven. Hij had zijn strepen verdiend als bondsleider van KSA en ook broer Leo was student. Bij de familie Nuijten had Piet al een jaar geprobeerd op de Sint-Ignatius Handelshogeschool, maar werkte intussen bij het expeditiekantoor van Kees Verhulst aan de grens. Maar de toen 24-jarige Piet bleef nog vele jaren de 'eeuwige student'. Broer Kees Nuijten ging ook naar Sint-Ignatius. Aan de haard bij moeder Nuijten (Toke Goos) werd veel vergaderd en geregeld reeds voor het ontstaan van Heidebrand, maar nog veel meer de eerste jaren daarna. Dat de 'frikandellen' in de kelder altijd binnen bereik waren, kon daarvan niet helemaal los worden gezien...

Enkele studenten uit Essen en Kalmthout kenden elkaar ook al in Leuven, nog van voor de stichting van Heidebrand. Zij waren doorgaans lid van de Leuvense studentenclub 'De Mastentop'. Deze club was in 1887 opgericht door Adelfonds Hendrickx, en werd pas in 1976 voor de eerste keer ontbonden. Het was de regionale studentenclub van de Antwerpse Kempen, ook wel eens Kempische Gilde of Kempische Club genoemd. Zowat alle Kempische studenten waren destijds lid, uitgezonderd de studenten uit de streek waar andere clubs actief waren zoals De Geelse en De Brasschaatse. De club hield jaarlijks ook een festiviteit in Turnhout, de grootste stad in de Antwerpse Kempen.

DE KELDER VAN VILLA ERICA

In het laatste weekeinde van augustus, op een flamboyante Vlaamse Kermis in villa Erica in Kalmthout, liepen al die zoekende studenten uit de Noorderkempen elkaar eerder toevallig tegen het lijf. Ze hadden allemaal de mis van scheutist Leo Brughmans bijgewoond, die een bijzonder gesmaakte preek hield onder het thema : 'Wij laten de zwarten niet los'. Voor alle duidelijkheid : het ging hier om de Congolezen, die nog in de Belgische kolonie van destijds moesten beschaafd en bekeerd worden. Met de door en door Vlaamse achtergrond van Heidebrand en de repressie nog vers in het geheugen zou men al te snel verkeerde besluiten kunnen trekken. De sfeer zat er op die Vlaamse Kermis in villa Erica al meteen in. De aanwezigen, Jan de Schepper, Jan Loos, Jean-Pierre Deripaincel, Piet Nuijten, Fa Jacobs, Stan Van Loon, Vic Denissen en Herman Suykerbuyk laafden zich aan het bier. Een cantus kon niet uitblijven, zo herinneren Nuyten, Suykerbuyk en Denissen zich 50 jaar later nog. Toevallig of

16 - Villa Erica.

ER IS IETS MOOIS OP TIL

dokter Armand Zaman aan een correspondent van Het Nieuwsblad net voor de stichting van Heidebrand in september 1955

niet waren daar ook de Essense en Kalmthoutse notabelen aanwezig, zoals notaris André De Bounge en Jaak Mennes, die dapper meededen. Ook de Kalmthoutse dokter Armand Zaman was nooit ver uit de buurt.

De idee en ook de formule waren daar in villa Erica meteen geboren. Het was de eerste spontane 'clubavond'. De overtuiging om een studentenclub voor Essen en Kalmthout op te richten kreeg nu vaste vorm. Ze zouden samen een club oprichten voor zowel oud- als hoogstudenten. Maar eerst moesten ze de dag daarop nog gaan kalken tegen de wet-Collard. Enkele dagen later, op zaterdag 3 september 1955, ging de stichtingsvergadering door in Hotel De Linden op het Heuvelplein in Essen. Daar waren vooral Essense studenten op aanwezig, zoals Jan De Schepper, Jan Loos, Jean-Pierre Deripainse, Piet Nuyten, Stan Van Loon en Herman Suykerbuyk. Als Kalmthoutse gast zat Fa Jacobs mee aan tafel. De pioniers spraken over het doel van de club, de mogelijke activiteiten en hoe ze zich zouden organiseren. Als naam kwam 'Heidebrand' uit de bus en ook over de leuze 'Paapsch ende Dietsch', was iedereen het roerend eens.

17 - Hotel De Linden.

KALMTHOUT ERBIJ

Al op woensdag 14 september ging een eerste contactvergadering door met de studenten van Kalmthout in het Vlaams Huis van Jos Wijters. Na die vergadering lichtte de afgevaardigde van Kalmthout, dokter Armand Zaman, reeds de correspondent van De Standaard en Het Nieuwsblad in, dat er iets

mooi op til was in de Noorderkempen. In het Vlaams Huis werd beslist om op 1 oktober 1955 in Hotel De Linden in Essen de club boven de doopvont te houden en een bestuur te kiezen. Hiervoor kregen in de loop van de maand september alle mogelijke leden uit Kalmthout en Essen een oproep in de bus met de slagzin 'Wat zit ge daar en bokt en buigt'.

Op 1 oktober 1955 was het dan zover. 39 studenten of 'commilitones' waren aanwezig om een eerste bestuur te kiezen. Er werd veel bier gedronken. 'Gaudeamus Igitur' het oudst bekende studentenlied weerklonk uit volle borst, zo herinnert de auteur van de tweede lustrumbrochure van Heidebrand zich nog levendig. Herman Suykerbuyk bracht met een humoristische speech iedereen in de juiste sfeer. Na de stemming kwam een eerste praesidium uit de bus met Herman Suykerbuyk als praeses en Vic Denissen als vice-praeses. Piet Nuijten werd secretaris en Fa Jacobs mocht als penningmeester de centen beheren. Herman Dierickxsens, zoon van de toenmalige burgemeester van Essen, werd cultuurleider. Stan Van Loon van Nieuwmoer kreeg de sport onder zich. De pas verkozen praeses Herman Suykerbuyk zou volgens de legende later met de fiets naar het Nederlandse Oosterhout trekken om zich in een Benedictijnerabdij te bezinnen over de statuten. Al is het niet uitgesloten dat Suykerbuyk en kompaan Piet Nuijten een retraite achteraf hebben ingeroepen om de transcendente wortels van de statuten te benadrukken...

18 - Het Heidebrand-schild met de gemeentewapens van Essen en Kalmthout.

Dat gebeurde evenwel pas in de Kerstdagen van 1955 of enkele maanden na de stichting en nadat al heel wat activiteiten waren doorgegaan. In dat eerste praesidium telden Essen en Kalmthout evenveel leden. De sfeer zat er bij die eerste praesesverkiezing goed in, zeker nadat Stan Van Loon een toespraak hield over 'wijfscherpen', een leuk anagram van 'schijfwerpen'. Van Loon zelf was op de eerste plaats een wielrenner met als thuishaven café 'De Knikker', later café 'De Karekiet'. Daar kwamen de Heidebranders in de beginperiode enkele keren samen. Uiteraard hebben de studenten ook in dat eerste jaar nog andere café's aangedaan om te vergaderen. Zo waren ook 'De Zoeten Inval' in Kalmthout en de 'Oude Withoef' in trek.

VIVAT MOEDER HEIDEBRAND

Wat is een Vlaamse studentenclub zonder schild, zonder leuze, zonder lint en zonder eigen clublied ? Voor al die attributen moest snel gezorgd worden. Over de kleuren van het lint bestond weinig twijfel: blauw, geel en rood, de gecombineerde kleuren van de gemeentevlaggen van Essen en Kalmthout. De taken werden mooi verdeeld tussen Essen en Kalmthout. Voor het schild sprak de club Hilda Van Spaendonck aan, dochter van Vic Van Spaendonck, procuratiehouder bij de bank 'Standaert'. Uiteraard konden in dat schild een leeuw en de brandende heide niet ontbreken. Later zouden alle oorkonden voor senioren honoris causa worden opgesteld door Maria Suykerbuyk, zuster van Herman. Voor een clublied zorgde tekstschrijver Jan Loos, nadien jarenlang gekend als de eigenaar van de Citroën-garage in de Kapelstraat in Essen. De muziek was van de hand van Eddy Suykerbuyk, met medewerking van Jos Deckers.

*Te midden van de heide
daar gloeit een brand,
een geweldige heidebrand, heidebrand !
We zijn de kneuters van heide en zand,
van die grote vlakte van Vlaanderen.
Wij blussen de brand met veel plezier.
door schuimend Kempisch bier.
Vivat moeder Heidebrand,
die weet hoe 't moet,
Heidebrand maakt 't leven zoet!!!*

*Een rolling door de Kempen dat is plezant
op de kosten van Heidebrand, Heidebrand!
Wij hebben veel plezier en maken veel vertier
in een kot of in een kafeke.
Wij maken veel kabaal en gaan dan aan de haal
en zingen allemaal
Vivat moeder Heidebrand, die weet hoe 't moet,
Heidebrand maakt 't leven zoet!!!*

1. Te mid-den van de hei - de daar gloeit een brand een ge - wel - di - ge
 2. Een rol - ling door de Kem - pen dat is ple - zant op de kos - ten van

7
 hei - de brand hei - de brand. We zijn de kneu - ters van hei - de en
 hei - de brand hei - de - brand. We ma - ken veel ple - zier en - ma - ken veel ver -

13
 zand van die gro - te vlak - te van Vlaan - d'ren wij blus - sen de brand met
 tier in een kot of in een ca - fee - ke We ma - ken veel ka - baal en

20
 veel ple - zier door 'tschui - mend Kem - pisch bier Vi - vat moe - der
 gaan dan aan de haal en zin - gen al - le - maal

27
 hei - de - brand die weet hoe 'tmoet hei - de - brand maakt 'le - ven zoet Vi - vat moe - der

33
 hei - de - brand die weet hoe 'tmoet hei - de - brand maakt 'le - ven zoet

19 - Het clublied van Heidebrand.

WIJ ZIJN STUDENT, U BENT HET GEWEEST. ZIEDAAR ONZE KENNISMAKING EN VERWANTSCHAP.

wervingstekst om oud-studenten bij Heidebrand te betrekken

VERSCHILLENDE GENERATIES IN DEZELFDE CLUB

Al in de eerste maanden werden de oud-studenten uit de streek niet vergeten. Ze werden uitgenodigd om zich bij Heidebrand te voegen. Zij kregen nog in oktober 1955 een brief in de bus met de vraag erelid te worden. In die brief formuleerde men het zo: “Wij zijn student, U bent het geweest. Ziedaar onze kennismaking en verwantschap”. De notabelen schreven zich in. De notarissen André De Boungne uit Kalmthout en Jaak Mennes konden niet ontbreken, zij waren immers ook in villa Erica aanwezig geweest toen de plannen rijpten. Vooral Jaak Mennes zou zich profileren als de wijze en actieve peetvader en werd daarom bekleed met de titel van ‘Senior Seniorum’. Ook de burgemeesters van Essen en Kalmthout, zoals Emiel Dierckxsens en senator Fernand Pairon en de doktoren Karel Peeters uit Essen en Armand Zaman uit Kalmthout wilden de kersverse club niet teleurstellen. Zij waren al aanwezig op het eerste mosseldiner op zaterdag 28 oktober 1955 in Hotel De Linden. Dat werd toen uitgebaat door Mia Naulaerts, dochter van de schilder Henri Naulaerts. Kortom: Heidebrand profileerde zich al in de eerste maanden van zijn bestaan als een club voor oud- en hoogstudenten.

20 - Heidebrand bracht de generaties samen. Notaris De Boungne met praeses Jos Van Loon, Fons Fraeters en Stan Milbou tijdens de lustrumclub bij het eerste lustrum in 1960 in De Linden.

III

HEIDEBRAND WAS EEN ECHTE STUDENTENCLUB

Gezien de vele grootse prestaties van Heidebrand op cultureel en sociaal vlak, vooral in de gemeente Essen, zou men haast gaan denken dat deze vereniging niet de tijd nam om haar oorspronkelijke roeping waar te maken, namelijk een echte studentenclub te zijn. Maar niets is minder waar !

21^{ab} - Pet en lint, onmisbare attributen voor de rechtgeaarde student.

waren personen die door Heidebrand om één of andere verdienste gehuldigd werden.

Over ledenaantallen werd weinig geschreven. Toch één voorbeeld: voor het werkjaar 1968-1969, onder praeses Jef

RIJK STUDENTENLEVEN

Vanaf de stichting in 1955 tot bij de laatste sporen in de archieven uit begin jaren 1970, blijkt dat de club de sfeer en de rituelen van een studentenclub trouw is gebleven. De inspiratie werd in Leuven gehaald. De rituelen waren talrijk en vormden een sterke rode draad doorheen het jaarprogramma. Het ging hierbij om de studentenavonden of clubs, om de zangavonden of cantussen, om de schachtendoop die de nieuwe leden ondergingen, om de jaarlijks weerkerende bals, waarbij het Hofbal in het Withof in Brasschaat een speciale plaats innam, en uiteraard ook om de verkiezingen van het praesidium.

Ook vestimentair droegen de leden en zeker de praesidiumleden met fierheid de attributen van hun club, zoals de pet, het praesidiumlint en de codex of liederenboek. Voor niet ingewijden: de praeses, soms ook wel 'preses' geschreven, is de voorzitter van de vereniging. De praesidiumleden zijn het eigenlijke bestuur. Naast dat praesidium waren er leden, waaronder studenten en oud-studenten, volgens het gangbare studentenjargon de 'commilitones' genoemd. Met oud-studenten bedoelde men ook afgestudeerde jongeren die enkel humaniora hadden gevolgd.

Daarnaast waren er de senioren, dat waren eerder de gehuwde clubleden. Zo bleef kleermaker Fé Verboven op z'n veertigste als vrijgezel dus nog een 'gewoon lid' ! De club had ook heel wat steunende ereleden en een aantal senioren honoris causa. Deze laatsten

22 - Lidkaart.

Kerstens, waren er 96 commilitones, 66 senioren, 96 ereleden en 10 senioren honoris causa. Samen goed voor 268 man! Maar belangrijker dan dit cijfer was dat het praesidium veelal kon rekenen op een harde kern van een twintig tot dertig echte clubmannen. Sommige leden kwamen enkel naar de bals of de voetbalwedstrijden, of speelden alleen maar toneel mee. Dat waren volgens sommigen geen echte Heidebranders, want bij hen moest je dikwijls het lidgeld thuis gaan afhalen. De echte student vond men op de zogenaamde clubavonden. Volgens Jan Deckers hield Heidebrand zelfs af en toe een clubavond in Leuven. Men vertrok met de bus uit Essen naar de Vismarkt in Leuven waar men in het café van 'Moeder Marraine' een zaaltje had afgehuurd. Heidebrand voelde zich er zo goed thuis dat Jos Van Loon achter de toog spiegeleieren ging bakken !

TEMPUS PISSENDI

Constance ingrediënten van een clubavond of kortweg 'club' waren speeches en zangstondes, dit alles afgewisseld met vele glazen bier. Ook een 'salamander' kon nooit ontbreken. Dat was een soort van heildronk, waarbij op allerlei 'hoogten' het glas werd geheven, en die steevast op commando afgesloten diende te worden met een 'ad fundum' (het glas in één teug ledigen). Die speeches waren nuttig, herinnert Jan Deckers zich nog. Zo leerden de studenten spreken in het openbaar, wat later te pas zou komen. Al waren de thema's soms hilarisch: Bob Loos moest zo eens improviseren over 'De voortplanting van de melkerijschouwen'! Centraal op een clubavond stond de zedenmeester, die gedurende de hele club volgde of alles volgens de juiste procedures verliep. De zedenmeester kon strafpinten uitdelen en daar was het natuurlijk om te doen. De meest fameuze zedenmeester die Heidebrand ooit heeft gekend was Jean-Pierre De Ripainseel, zoon van een rechter en later journalist bij Het Laatste Nieuws. Hij heeft de functie vele jaren waargenomen tot vrees, maar vooral tot hilariteit van velen. Bijna elke cantus of club eindigde met het zingen van De Vlaamse Leeuw en dan werd er niet gelachen. Wie De Vlaamse Leeuw niet ernstig nam, dreigde eruit gezet te worden.

Bij Heidebrand werden regelmatig speciale clubavonden georganiseerd met een eregast, waarbij het programma afgesteld was op die speciale gast. Heel wat bekende Vlaamse figuren passeerden de revue. Omdat op clubavonden al zoveel gezongen werd, doorgaans Vlaamse liederen, vonden we niet veel verwijzingen naar speciale

23^{abcd} - Clubavond bij Fons Vermunt.

a - Jan Van Minsel, Bert Peeters en Armand Quick.

b - Sus Peeters, Mil Konings, Jan Michielsen en John Suykerbuyk.

c - Herman Cleiren, Bert Peeters, Wim Heestermans en Walter Mennes.

d - Jan Van Minsel, Piet Nuijten en Jos Van Loon die zijn lijflied "Aan de oever van de Dijle" te berde brengt.

JUST ZOALS IN DE DUIVENSPORT HEEFT NOG GEEN ENKELE WETENSCHAPPELIJKE STUDIE KUNNEN AANTONEN HOE EEN STUDENT SOMS THUIS GERAAKT.

een student-duivenmelker

24^{abcd} - Van salamander tot... tempus pissendi ! a - Salamander met ondermeer Louis Aerden en Piet Nuijten. b - Wim Schrooyen, Jos Smits en Jan Michielsens. c - Jos Van Loon, Wim Schrooyen, Jos Smits en Guy Van Gool (achter de toog). d - Jos Smits.

cantussen of avonden met bijna uitsluitend zang. Op dergelijke cantussen golden min of meer vaste regels, waarbij het gebruik van studentenlatijn veelvuldig werd gebezigd. De praeses, hier senior genoemd, bepaalde wanneer de cantus begon ('cantus in') en eindigde ('cantus ex'). Hij nam de beslissing wanneer alle aanwezigen, zijnde de corona, samen een rustpauze kregen ('tempus commune'). Als een lid van de corona iets wilde zeggen diende hij hiervoor toestemming te vragen: 'peto verbum'. De senior kon toestemming geven ('habes') of niet ('non habes'). Ook naar het toilet gaan moest gevraagd worden, normaal gezien met de woorden 'senior, peto tempus pissendi!' Natuurlijk bestonden er plaatselijke varianten en improvisaties van het moment. Daarnaast waren er bierproeven waaronder de vriendschapsdrank 'ave confrater' wellicht de meest beproefde was.

VAN MOSSELEN EN 'LORREN'

Zoals elke vereniging had ook Heidebrand zijn jaarlijks teerfeest, doorgaans in de herfst. De eerste jaren waren mosselen het vaste recept. Al op 28 oktober 1955, de club was amper twee maanden oud, werden de eerste mosselen verorberd. Dat werd het tweede jaar nog eens overgedaan onder de leuze 'Het is geen man die geen mosselen eten kan'. Later schakelden de studenten definitief over op 'lorren', of een maaltijd met stoofvlees en brood, de zogenaamde 'Lorrenclub'.

De kernactiviteiten voor een studentenclub waren de schachtendoop en de praesesverkiezingen. De schachtendoop had een strikt programma met voorstelling van de nieuwbakken studenten en enkele praktische proeven, waarbij het herkennen van bier niet mocht ontbreken. Er werden peters aangeduid, die de schachten op hun rug namen en ermee rond een tafel liepen. Als slot kregen de schachten door hun peters het studentenlint

omgord en moesten ze de eed afleggen. In de beginjaren vinden we weinig verwijzingen terug naar een schachtendoop of over het aantal nieuwe leden dat zich presenteerde. Eind jaren zestig kwamen wel steeds minder schachten opdagen om zich door Heidebrand te laten dopen. In 1968 kwamen slechts een tweetal studenten af, terwijl er meer dan 20 waren uitgenodigd.

EEN PRAESES AFWISSELEND VOOR ESSEN EN KALMTHOUT

De praesesverkiezingen volgden eveneens het patroon van een clubavond met veel speeches, veel bier en uiteindelijk de verkiezingen en de uitslag. Slechts één persoon slaagde erin om zich twee keer tot praeses te laten verkiezen: Jos Van Loon was praeses van het 5° praesidium 1959-1960 en van het 9° praesidium 1963-1964. Opvallend is de eensgezindheid na de verkiezingen, op enkele uitzonderingen na. De studenten bleven de democratische principes trouw, de stemming was heilig. Doorgaans wonnen de oudere generaties het pleit en hadden jongeren het niet gemakkelijk om te penetreren in het praesidium van Heidebrand. Al in september 1956 bij de tweede praesesverkiezingen lezen we dat ondanks enkele opvallende speeches van de jongeren, het tweede praesidium een beetje een spiegelbeeld werd van het eerste. Nadat Essen met Herman Suykerbuyk in 1955 de eerste praeses had geleverd, was het de beurt aan Kalmthout en mocht Vic Denissen de sjerp omgorden. Die verkiezingen vonden ook in het Vlaams Huis van Jos Wijters plaats. Kortom, de verstandhouding tussen Essen en Kalmthout en de afwisseling van de topfuncties kon in het begin worden gehandhaafd.

Net zoals elke respectabele vereniging had Heidebrand een eigen tijdschrift, weliswaar niet lang. 'Heidebrand - Kontaktblad tussen oud en jong' verscheen, geheel in de stijl van een studentenvereniging, 'als 't past'. Het zal dan niet dikwijls gepast hebben, want waarschijnlijk zijn er maar 2 jaargangen geweest, namelijk 1957 en 1958, met minimum 5 nummers. Elk nummer telde 4 tot 6 A4-bladen, waarbij de achterpagina enkel uit reclame bestond. De teksten waren veelal van de hand van het praesidium, en de inhoud sloeg over het algemeen op de eigen werking. Verder werden de leden per brief op de hoogte gehouden van de komende activiteiten. De praesidiumleden spraken met elkaar af met behulp van een verwittigingskaartje.

IK HOOP DAT DE STUDENTEN SINDS DE GEBOORTE VAN HEIDEBRAND (AL MOEDER VAN DE EERSTE DAG) ANDERS ZIJN GAAN DENKEN OVER HUN BURGERLIJKE STAND, NAMELIJK HET STUDENT-ZIJN.

Herman Suykerbuyk, 1958

25 - Het Kontaktblad.

GOEDE EN VOORAL STUDENTIKOZE RELATIES MET ANDERE STUDENTENCLUBS

Als studentenclub onderhield Heidebrand goede relaties met andere clubs uit de directe omgeving. De beste en ook de eerste band hadden ze met Forsala uit Rijkvorsel en dit al van bij de stichting, misschien omdat Piet Nuijten, de eerste secretaris, daar een lief had zitten, zodat de natuurlijke banden al gelegd waren. Tegen Forsala werd dikwijls gevoetbald en samen werden ook vele grappen uitgehaald. Willy Vergouwen, 'op werkbezoek' met Heidebrand in het plaatselijk stamcafé van de studentenclub Forsala, zette ooit de duivenmanden in het café ernaast open. De grap werd niet zo gesmaakt door de plaatselijke duivenmelkers en er

27 - Heidebrand op de club met de Roosendaalse De Drie Drieheid, Herman Suykerbuyk, Fons Fraeters, Piet Nuijten, Karel Van den Bergh, Frans Meukens, Kees Nuijten en vooraan liggend Stan Milbou.

moest heel wat uitgelegd worden. Maar voor de studenten was het bijzonder geestig. In november 1960 liet Heidebrand aan Forsala weten dat ze met een uitgebreide delegatie naar hun bal zouden komen met een bus en met de boodschap "Zorgt a.u.b. voor een goed plaatske, dichtbij de dansvloer en ook dicht bij de tapkast".

In 1961 organiseerde Heidebrand, na samenspraak van praeses Mil Konings met de praesessen van Merksem en Brasschaat, zijnde respectievelijk Wilfried Van de Heuvel en Frank Verellen, de 'Nacht van de drie Moeders' in het Withof "dat wel tienmaal te klein was".

Studentenclubs waren er in de streek in overvloed en met ieder van hen werden speciale relaties onderhouden, vooral door de tweede generatie Heidebranders. Toen werden er immers nog enkele nieuwe studentenclubs in de streek opgericht, misschien naar het voorbeeld van het succesrijke Heidebrand. Heidebrand was alzo prominent aanwezig bij het stichtingsbal van de Wuustwezelse studentenclub Kuningas, tijdens de Vasten van 1963, en werd sindsdien elk jaar uitgenodigd op de speciale bals van deze club. Ook met De Gerstetonne van Hoostraten werd verbreederd, hier ook op sportief vlak - en dan hebben we het uiteraard over voetbal. Verbreedingsavonden volgden en ook rollings, een typische studententerm voor een kroegentocht van café tot café tot in de vroege uurtjes.

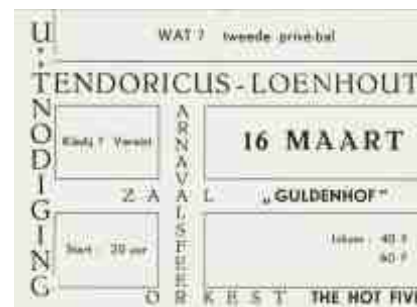

26^{ab} - De schilden van Forsala en Kuningas.

ZIJN DE SPUITEN DAAR, ZIJN DE SPRUITEN GAAR EN IS DE NUIJTEN KLAAR ?

klassieker bij het salamanderen

Vooral in de tweede helft van de jaren 1960 waren de relaties intens. Doorgaans kregen ze vorm in uitnodigingen om elkaars bal bij te wonen. In het jaarverslag 1968-1969 van Heidebrand zit een lijst van 11 studentenclubs uit de regio. In het archief vinden we nog verwijzingen naar Bibamus uit Beerse (opgericht in 1959), Teunia uit Sint-Antonius-Brecht, De Loteling uit Zoersel, De Meerminne uit Meerle, Westica uit Westmalle, Vosivi uit Turnhout, De Brachtse uit Brecht-Overbroek, De Brasschaatse uit uiteraard Brasschaat, Scinthemia uit Merksem, Tendoricus uit Loenhout, en De Berelaere uit Berlaar. In de eerste jaren was er ook herhaaldelijk contact met Palustria, een club uit Retie met Olav Leuridan als praeses. In april 1963 reed Heidebrand met een bomvolle bus naar de Riddershoeve in Schoten voor het studentenfeest van Antverpia. Maar er is geen enkele verwijzing naar een overkoepelende (Noord-)Kempische studentenclub.

28 - Uitnodiging privé-bal Tendoricus

Bij een vriendenbezoek aan zo'n studentenclub werd dikwijls getracht om één of andere trofee mee naar huis te nemen. Tengevolge dit wapenfeit kon dan onderhandeld worden over een tegenbezoek of over de nodige compensaties, soms in de vorm van een gratis vat bier. Zo slaagde Heidebrand er in Rijkvorsel eens in om via de achterdeur van het café het schild van de plaatselijke studentenclub Forsala buit te maken. Dat schild heeft een tijdje geprikt op het kot van Jan Deckers, maar werd later -na de nodige onderhandelingen- terugbezorgd. Dit soort grappen aanzag men in studentenmiddens als een sport.

ERICA EN DE ZILVERBERK

Speciaal te vermelden waren de relaties met Erica uit Kalmthout en De Zilverberk op de Nieuwmoer, omdat het hier om studentenclubs op eigen Heidebrandbodem ging. De Zilverberk werd evenwel opgericht toen het clubleven van Heidebrand al stilaan was doodgebloed, en was dus geen echte concurrent. Met de studentenclub Erica uit Kalmthout lag het anders ('erica' is trouwens de Latijnse naam voor 'heide'). Die club zag het levenslicht tijdens de hoogdagen van Heidebrand, toen er nog een zeer actief clubleven bestond. Uit het Heidebrandarchief zijn er verwijzingen naar Erica, later 'Erika' (met een k), voor de periode van februari 1962 tot mei 1969. Erika en Heidebrand wisselden in 1968 hun onderlinge ledenlijst uit. Praeses van Erika was toen Jaak Colson, student aan de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius (UFSIA), precies de doelgroep waaruit Heidebrand in zijn eerste jaren rijkelijk recruteerde.

29 - Uitnodiging optreden Miek en Roel op 26 april 1969, georganiseerd door Erika en J.D.

DE LOWIE HEEFT ZIJN NACHTGERIEF WEER BIJ.

Anoniem commentaar over Louis Aerden, die op weg naar een studentenclub in Rijkvorsel een koffertje bijhad, want hij bleef bij zijn lief slapen in Beerse

Het moet zijn dat een nieuwe generatie hogeschool- en universiteitsstudenten uit Kalmthout niet aangesproken werd of misschien niet uitgenodigd werd door Heidebrand om aan te sluiten. Toch bevatte het Heidebrandpraesidium sinds 1965-1966 zeker tot 1968-1969 telkens minimaal drie personen uit Kalmthout, zoals Wim Heestermans, Frans Van Dyck, en Aloïs Peeters, die van Nieuwmoer afkomstig was, maar ook Lou Vanwesenbeeck, Theo Van Riet, Guido (Gui) Boden en Bob Loos. Toch werd Erica niet als een soort afscheidingsbeweging beschouwd en gingen de studenten onderling naar elkaars bal. Wel bestonden de praesidia van Heidebrand in die late jaren 1960 dikwijls uit oud-studenten, die niet zoveel aansluiting meer vonden met de jongere studentengeneratie. Dat bleek op de eigen praesidiumverkiezingen in 1966-1967 toen de nieuwe generatie, die zich de 'Rode Garde' noemde, tevergeefs probeerde de macht te grijpen bij Heidebrand. Dat gebrek aan aansluiting met de nieuwe generatie van vele tientallen studenten uit alle middens van Essen en Kalmthout, die naar de universiteiten trok, ligt wellicht mee aan de basis van het latere langzaam doodbloeden van Heidebrand.

ECHTE CONCURRENTIE ZAL KOMEN VAN DE JEUGDHUIZEN

Heidebrand onderhield met de jeugdhuisen uit de omgeving, die vanaf het midden van de jaren 1960 sterk opkwamen, niet zoveel relaties. De doelstellingen waren ook totaal verschillend. Wel draaide het Kalmthoutse jeugdhuis 'Dino' bijna uitsluitend op universiteitsstudenten. Dat was de echte concurrentie voor Heidebrand. Hoewel er relaties en onderlinge bezoeken geweest zijn, waren de banden niet altijd hartelijk. Vanuit de visie van Dino was Heidebrand meer een club voor de elite. Bij Dino werd geen onderscheid gemaakt tussen werknemers en studenten, maar toch zaten er in Dino verhoudingsgewijs wellicht meer studenten dan bij Heidebrand... Eén van de stichters van Dino, Lu Sterckx, had dan ook de ondergang van Heidebrand gezworen. Hij zag Heidebrand als een elitaire club, die niet mee was met de sociale omwenteling van 1968 en voerde een stukje klassenstrijd - zoals dat meestal in de geschiedenis het geval was, ging het in feite om een strijd tussen intellectuelen onderling.

PRESTIGIEUZE HOFBALS IN HET WITHOF

Eén van de festiviteiten waarmee Heidebrand zich van andere studentenclubs onderscheidde was het jaarlijks Hofbal in de salons van het 'Withof' in Brasschaat. Het eerste Hofbal werd gehouden op 28 januari 1961 met het orkest van Jos Van Beek. Dat Hofbal zou nog vele jaren traditie blijven en voor Heidebrand telkens veel geld in het laatje brengen. De inkom bedroeg in 1966 al 90 frank. De studenten betaalden 60 frank. Het spreekt vanzelf dat ook alle oud-studenten, senioren en ereleden werden uitgenodigd. De notabelen van de streek waren prominent aanwezig. Stadskledij was verplicht en het praesidium droeg uiteraard de eretekenen die bij de functie pasten. De

DE SENIORES
EN HET
PRAESIDIUM VAN
MOEDER HEIDEBRAND
HEBBEN DE EER UEDELE
EN UW GEACHT FAMILIE
UIT TE NODIGEN OP HUN
PRIVAAT

HOFBAL

IN DE STEMMIGE SALONS
VAN HET WITHOF TE
BRASSCHAAT-POLYGOON

ZATERDAG 11 FEBRUARI
STADSKLEDIJ
EERSTE DANS 21 UUR
VOORBEHOUDEN PLAATSEN TOT 22.30 U.
DEELNAME 90 F.
STUDENTEN 60 F.

B.R.T.-SHOWORKEST
AL VAN DAM
JUDY
EN
CHARLY SAX

30 - Uitnodiging Hofbal 11 februari 1961 in het Withof.

sfeer kan min of meer vergeleken worden met het jaarlijks bal van de debutanten of de 'prom'-bals in het Amerika van vandaag. Aanwezigheid was verplicht voor wie wat wilde betekenen in de Noorderkempen. Heidebrand liet de volgende jaren telkens prestigieuze en befaamde orkesten aanrukken. Het Hofbal was steeds op voorhand al een financieel succes. De Hofbals van Heidebrand zijn wellicht de laatste publieke festiviteiten geweest die op het kasteel Withof plaatsvonden. Op 17 januari 1970 werd er voor de tiende en laatste keer een Hofbal georganiseerd met het orkest 'Combo Club 13' ter gelegenheid van het derde lustrum van Heidebrand onder praeses Lou Vanwesenbeeck. Toevallig of niet startten in die jaren de eerste burgemeesterbals in Essen precies in dezelfde periode.

BALS WAREN EEN GROOT SUCCES

Daarnaast organiseerde Heidebrand ook nog zijn gewone jaarlijkse bals, die hoofdzakelijk voor studenten waren en waarop veel studentes werden uitgenodigd, die geen lid mochten zijn van de besloten herenclub, maar op het bal uiteraard niet konden ontbreken. Het eerste bal van Heidebrand ging al door op zaterdag 3 december 1955 onder het motto 'Carpe noctem'. Bals voor en door jongeren waren een nieuw gegeven. Voordien kon men zich alleen maar uitleven op de kermisbals. Deze evolutie viel niet bij iedereen in goede aarde. Het blad 'De Heikneuter' dat werd uitgegeven door de Kalmthoutse afdeling van de vereniging voor de soldaten, MILAC, kloeg einde 1956 aan dat er te weinig leiding was op de studentenbals. Het praesidium reageerde door te stellen dat er op publieke bals helemaal geen leiding aanwezig is.

Heidebrand maakte echt werk van zijn uitnodigingen, waarop dikwijls een klein stukje zinnenprikkelende Middelnederlandse tekst werd gezet, zoals:

*De nachtegael die sanc een liet,
Dat leerde ic
Ic hebber een verholen lief,
Die vride ic;
En die wil ic niet laten,
Ja laten;
Ic hope noch een cort half nacht
In mijns liefs arm te slapen*

Nieuw Amsterdams Liedtboek
uitnodiging Schrikkelbal 26 maart 1960

*Myn herteken is veel wilder dan een wilt conyn:
dat en mach niemand temmen dan die liefste myn*

Souterliedekens 1540 - uitnodiging Betoniabal 10 november 1962

31 - Uitnodiging herfstbal 2e lustrum, dat doorging op 7 november 1964.

TIJDENS DE BALS HADDEN DE STUDENTEN AAN ELKE VINGER WEL 10 PORREN.

Die studentenbals vonden doorgaans in Hotel De Linden plaats, maar ook al eens in het Horendonkse magazijn van Louis Kerstens, en bij Stan en Albert Costermans in Wildert. Die bals in Wildert werden de Betonia-bals genoemd met showorkest van Tony Rolin. Maar ook in de Oude Withoef in Heide organiseerde Heidebrand soms

32 - The Music Stars in 1956, met Fons Van Hooydonck, Louis Oerlemans, Louis Jaspers en Ad Goormachtig.

een amoureuze Thé-dansant einde jaren 1960. Een aantal bals werden ware Heidebrandklassiekers zoals het Herfstbal, het St.-Niklaasbal, het Halfvastenbal en het Schachtenbal. De openingsdans was steeds om 20u00, en de plaatsen werden meestal voorbehouden tot 22u30. Enkel personen met een uitnodiging en in stadskledij mochten binnen. Een discobar bestond aanvankelijk nog niet, en was later uit den boze, omdat volgens Jos Van Meel en Jef Kerstens “een Heidebrandbal niet kon doorgaan zonder orkest, dat waren we aan onze leden verplicht”. Zo hebben Louis Oerlemans met het orkest 'The Music Stars' en Guillaume Oerlemans met 'De Zwervers' heel wat bals opgevrolijkt. The Music Stars waren nu niet echt een zogenaamd beat- of poporkest. Dit orkest bracht vooral potpourri's, marsen, walsen en steps, zodat iedereen kon meezingen en meevieren. Soms grepen de muzikanten terug naar klassiekers zoals

'Heidewitchka', 'Dat gaat naar den Bosch toe' en 'Fijn aan de Rijn'. The Music Stars waren daarom graaggeziene gasten op carnavalsbals, kermissen en vele bruiloften. Op de Heidebrandbals vonden de hits uit de sixties, afgewisseld met een La Bamba en de obligate slow een goed gehoor. Daarbij werd het principe 'De dames nodigen uit' al eens gehuldigd.

Een probleem bij Heidebrand was dat niet iedereen kon dansen, en dat zelfs aan de toog hangen na een tijd gaat vervelen. Om aan dit euvel tegemoet te komen organiseerden in 1960-1961 praeses Mil Konings en vice-praeses Eddy Tilborghs een danscursus in De Linden onder leiding van een gediplomeerd dansleraar : “Hierbij werd speciale aandacht besteed aan de positie van schouders en maag tijdens de dans. Secretaris Bert (Konings) gaf na afloop van de cursus een solodemonstratie op de tonen van zijn lievelingsplaat 'Wheels'”.

“De bals van Heidebrand waren een gegarandeerd succes”, zo herinnert Wim Heestermans zich nog. Voor de studenten was dit de gelegenheid om het andere geslacht te leren kennen. De dames kwamen meestal massaal opdagen om al dan niet een student aan de haak te slaan. De studenten zelf stonden doorgaans tot aan de middernachtwals aan de toog en de meisjes, waaronder nog maar weinig 'porren', zoals de vrouwelijke studenten werden genoemd, zaten aan de tafeltjes. “Elke student had op die bals ruim de keuze, aan elke vinger tien”, zei Heestermans. Bij al die studentikoze gelegenheden werden telkens grote hoeveelheden bier verzet. Wie de verslagen van Heidebrand leest, merkt dat bier centraal stond. Ook in het clublied van Jan Loos ontbreekt de verwijzing naar het gerstenat niet. Daar is er al sprake van dat die gloeiende brand moet geblust worden met schuimend Kempisch bier.

EEN VAT EN FEESTEN BIJ ELKE GELEGENHEID

'Een vat geven' gebeurde dan ook aan de lopende band. Elke reden was goed. Zeker de oud-studenten, die soms de clubs kwamen bijwonen, toonden zich gul. Niemand kon Heidebrand verlaten zonder aan de overlevenden een vat te geven. Het zou teveel zijn al die gelegenheden op te noemen. Slechts enkele voorbeelden. Op 11 april 1969 nodigden Louis Peeters, advocaat in Kalmthout en afkomstig van Nieuwmoer, en Jo De Ridder van Kalmthout alle Heidebranders uit voor een vat ten huize Rita Wijters. Dat waren gelegenheden waarop het praesidium meestal voltallig aanwezig was en met de eretekenen omgord hulde bracht aan de milde gevers. Peeters en De Ridder hadden ook eerder in het praesidium gezeten. In het tweede lustrumjaar 1964-1965 werd de val van het celibatenrijk van het driemanschap Stan Milbou, Kees Nuijten en Sus Peeters in Hotel De Linden eveneens gevierd met verse mosselen en heerlijk schuimend bier.

Wie senior werd door zijn beroep of om familiale redenen kreeg gegarandeerd heimwee. Op 8 augustus 1964 werden alle oud-praesidiumleden met of zonder wederhelft uitgenodigd voor een club in De Linden om herinneringen op te halen. “De sfeer van de grote dagen zat er weer in. Stan Van Loon verscheen met zijn trui van oud-wereldkampioen bij de studenten. Herman Suykerbuyk zag nog altijd iets moois bloeien tussen David Ben Goerion en Marraine, Vic Denissen vertolkte nogmaals zijn Gustave et Bibite en Fons Fraeters, inmiddels een Bekende Vlaming via het BRT-programma 'Ten Huize Van', liet “den vos Reynaert andermaal zijn biecht spreken”, zo tekende de verslaggever in de tweede lustrumbrochure nauwgezet op. Heidebranders kwamen in de beginjaren ook samen om op gepaste wijze het nieuwe jaar in te zetten, zoals bijvoorbeeld op oudejaarsavonden 1956 en 1957.

Om de vijf jaar werd de club door haar leden duchtig in de bloemetjes gezet. Heidebrand vierde uitgebreid het eerste, tweede en derde lustrum met een officieel gedeelte op het Essense en Kalmthoutse gemeentehuis, een maaltijd, de uitgave van een lustrumbrochure, een sportief gebeuren, en de nodige potten bier...

33 - Drink, Brüderlein, drink !

MULIEREM FORTEM, QUI INVENIET?
NON QUAERENDUM QUI MATREM GUSTAVIT HEIDEBRANDEM!
ÉDOCH, HAAR DOEL REIKT VERDER DAN 'T GENOT.
GENOT IS TROUWENS 'T GELUK DER DWAZEN (GELUK IS HET GENOT DER WIJZEN).
WIJ HEBBEN EEN TAAK, ET VIA LONGA (VITA BREVIS).
MAAR DE RICHTING VAN DE GEEST IS BELANGRIJKER DAN HAAR VOORUITGANG, ZEI EEN FILOSOOF.

Stan Milbou

IV KALMTHOUT DE MACHT, ESSEN DE PRACHT

Een belangrijke pijler onder het succes van Heidebrand was wellicht de intense samenwerking tussen studenten uit twee verschillende gemeenten, Essen en Kalmthout. De clubkleuren waren niet voor niets de samenvoeging van de kleuren van beide gemeenten, en op het Heidebrandschild prijkten de twee gemeentewapens. Activiteiten gingen zowel door in Essen als in Kalmthout. In het Vlaamse verenigingsleven is dit een vrij unieke situatie. Waar komt die nauwe band vandaan? Zowel in de geografische ligging als in de geschiedenis zijn er enkele oorzaken te vinden. Essen is sinds het ontstaan van België in 1830 volledig omgeven door Nederlandse gemeenten op Kalmthout na en is zo natuurlijk aangewezen op zijn enige Vlaamse buur. Want hoezeer ook precies Heidebrand de culturele kloof tussen Vlaanderen en Nederland probeerde te overbruggen, de staatsgrens is zelfs nu anno 2005 nog altijd een heuse sociale, culturele en economische scheidslijn.

INTERGEMEENTELIJKE VERENIGING TUSSEN ESSEN EN KALMTHOUT WAS NA 1945 BIJZONDER

34 - Ontvangst op het gemeentehuis van Kalmthout bij het 1e lustrum. Met ondermeer Jan Van den Eynden, Frans Denissen, Sus Peeters, Jos Van Loon, burgemeester Ferdinand Pairon, schepen Ferdinand Brughmans, Felix Verboven, René Poelman (half), René Boden, Eddy Tilborghs, Jean-Pierre De Ripainsel, Louis Boden, Fons Fraeters, Jos Wijters, Leo Suykerbuyk, Bert Konings, Jo De Ridder, Karel Van den Bergh, Frans Bartelen, Herman Suykerbuyk, Cis De Schepper, Fa Jacobs, Mil Konings.

Ook historisch, lang voor het ontstaan van België, vormden de twee gemeenten samen met Huijbergen een heerlijkheid, die afhankelijk was van de abdij van de witheren van Tongerlo. Ze werden zo'n 650 jaar lang gemeenschappelijk bestuurd vanuit de abdij. In het wapenschild van de twee gemeenten staan nu nog symbolen zoals de herdersstaf die verwijzen naar die periode. Pas met de komst van de Fransen in de nasleep van de Franse revolutie kwam hieraan een einde: in 1795 werden Essen en Kalmthout twee zelfstandige gemeenten.

Wel is Heidebrand niet de eerste intergemeentelijke studentenclub. Reeds in 1897 onder impuls van Jef Goossenaerts werd een studentenclub voor Kalmthout en Essen opgericht, het Heidebloempje. Deze vereniging bestaat nu in 2005, na 108 jaar, nog altijd, maar dan als louter Essense jeugdbeweging, KSJ Heidebloempje Essen. Ze is stilaan één van de oudste, nog bestaande jeugdbewegingen in

Vlaanderen. Een ander voorbeeld van samenwerking was de Oudheidkundige Kring Esschen-Calmthout (OKEC), maar na de Tweede Wereldoorlog ging daarbinnen elk zijn eigen weg. Dus een gezamenlijke vereniging voor Essen en Kalmthout was voor de Tweede Wereldoorlog niet nieuw, maar na 1945 was Heidebrand de enige club die expliciet zo werkte. Wellicht waren er in elk van beide gemeenten halfweg de jaren 1950 afzonderlijk ook te weinig studenten om een goed functionerende studentenclub te laten overleven.

DANSEN IN HET ARBORETUM

Binnen Heidebrand was de vervlechting tussen Essen en Kalmthout bijzonder intens. Wel waren er doorgaans veel meer studenten van Essen dan uit Kalmthout en Nieuwmoer. Wat de verhouding bij de ereleden betreft kunnen we alleen gissen, maar uit de nota van het praesidiumverslag van 17 december 1960 blijkt toch dat Kalmthout lang geen slecht figuur sloeg: "Ereledenslag in Kalmthout is uitstekend, zodat er ook meer activiteiten moeten gegeven worden in Kalmthout". Zo werd het eigen toneel zowel in Essen als in Kalmthout opgevoerd. Het Gildenhuis van Kalmthout was dikwijls de locatie voor een activiteit en het praesidium nodigde Kalmthoutse sprekers uit. Voor een groots openluchtbal in een magnifiek kader was het Arboretum de eerste jaren de perfecte locatie, al zat het de organisatoren niet mee. In 1956 werd het in laatste instantie afgelast omwille van de mijnramp te Marcinelle, en in 1957 werden de feestnummers geplaagd door enkele regenbuien, wat echter niet

35 - Fons Fraeters (rechts) met zijn collega's van 'Hier spreekt men Nederlands' (BRT) : Jos Florquin, Dirk Vansina en Annie Van Avermaet.

kon beletten dat er verder gedanst werd. In 1959 verhuisde het openluchtbal naar het park aan het 'moederhuis' Sint-Vincentius (nu het gelijknamige rusthuis). Zelfs senator Pairen kwam even meefeesten.

Het praesidium werd samengesteld uit studenten van de twee gemeenten, en er werd liefst alternerend een praeses gekozen, zeker gedurende de eerste vijf jaren. De Kalmthoutenaar Vic Denissen volgde Herman Suykerbuyk op, en na Essenaar Louis Aerden kwam Stan Milbou uit Kalmthout. Daarna kwam de praeses doorgaans uit Essen, maar was Kalmthout altijd prominent vertegenwoordigd door persoonlijkheden als Fons Fraeters, gekend voor zijn mooie Nederlandse taal,

Walter Van Belle, Stan Van Loon van Nieuwmoer, de gebroeders Herman en Jo De Ridder, en vanaf 1962 door Wim Heestermans, die vier jaar onafgebroken vice-praeses van Heidebrand zou blijven. Vanaf 1965 was Kalmthout bijna permanent vertegenwoordigd door Lou Vanwesenbeeck, die in 1969-1970 de derde lustrumpraeses werd. Voor de periode waarvan de bestuurslijst volledig is (1955-1956 tot 1970-1971) namen Essense studenten grofweg 2/3 van de bestuursfuncties voor zich, terwijl de Kalmthoutenaren tevreden moesten zijn met 1/3 van de zetels. Alleen de eerste drie jaren was de verhouding perfect in evenwicht.

BELANGRIJK EN INTENS ESSENS NETWERK

In de laatste jaren vinden we ook Bob Loos en Frank Denijs terug, maar toch werd Heidebrand langzaam meer en meer een Essense club. Heidebrand was steviger in Essen ingeplant, en de 'netwerken' waarop Heidebrand in Essen een beroep kon doen waren veelvuldiger en intenser. Bovendien was het Jeugdheim in Essen gebouwd, en waren de KO VEK-feesten een echt Essens gebeuren.

In Kalmthout had Heidebrand ook af te rekenen met meer concurrentie. Daar werkten met Erica, en later De Zilverberk, twee andere studentenclubs, en trokken ook de activiteiten van het Jong-Davidsfonds van Heide Kalmthoutse studenten aan. De jongerenafdeling van de katholieke Vlaamse cultuurvereniging Davidsfonds pakte in het Trefpunt aan de Statielei te Heide-Kalmthout omstreeks 1964 uit met voordrachten, studiedagen en tal van andere activiteiten zoals een jeugdatelier, dansavonden, tentoonstellingen, leesclubs, ... De bezieler er van, Aloïs Overlaet, overleed in mei 2004. Al bij al ging het om een 50-tal activiteiten per jaar, waarbij we de aard van

de door het Jong-Davidsfonds behandelende onderwerpen opmerkelijk progressiever kunnen noemen dan deze bij Heidebrand. Enkele voorbeelden uit 1968-1969: 'Vele priesters treden uit, waarom?' door Exodus (vereniging van uittredende priesters), 'Vragen rond koëdukatie en koïnstruktie' door Tine Govaart-Halkes (psychologe te Breda), een Cuba-avond, 'Sexuele voorlichting van onze kinderen' door zuster Arista, 'Vragen rond gezag' door professor B.

36 - Uitnodiging Jong-Davidsfonds Heide.

Delfgaauw, 'Waarom geen gemengde school?', ... Ook jeugdhuis Dino zat meer op die zogenaamde progressieve lijn en hield bvb. een debat met Pol Goossens (SVB) en Guido Gekhiere (KVHV) over 'De zin van Kontestatie'. Toch waren er onderlinge contacten. Op 11 april 1969 voetbalde Heidebrand tegen Dino, en werd er 's avonds bij Rita Wijters een gezamenlijke clubavond belegd. Er kwam zelfs een gezamenlijke fuif: Op 9 augustus 1969 pakte Dino, Heidebrand, Erika en Jong-Davidsfonds Heide uit met een Knalfuif aan Spijker in Essen onder de benaming DHEJD, wat stond voor: Dino-HEidebrand-Jong-Davidsfonds.

Een duidelijk beeld schetste Vanwesenbeeck bij de viering van het 15-jarig bestaan in 1970: "Toch heeft Moeder Heidebrand de laatste jaren met een kleine plaatselijke ziekte te kampen. Heidebrand, reeds vijftien jaren het voorbeeld van vreedzame coëxistentie tussen Essen en Kalmthout mist tot ons allergrootste spijt meer en meer de commilitones van Kalmthout. Als praeses en als

37 - Ontvangst in het Essense gemeentehuis bij het 15-jarig bestaan, met Jan Mous, praeses Lou Vanwesenbeeck, schepen Louis Kerstens, burgemeester Herman Suykerbuyk en notaris Jaak Mennes.

Kalmthoutenaar met een warm hart voor Essen wil ik toch een vurige oproep doen tot onze commilitones Kalmthout niet los te laten, maar te trachten de Kalmthoutse studenten te betrekken in de gezellige kameraadschappelijke geest van ons Heidebrand". Typerend was dat deze viering enkel in het Essense gemeentehuis werd gevierd, terwijl bij het 1e en het 2e lustrum ook de deuren van het gemeentehuis van Kalmthout wijd open stonden.

LEKKER KONIJN IN 'T VLAAMS HUIS

Maar de meest reële vervlechting bestond erin dat Heidebrand twee clublokalen aanhield, één in Essen, Hotel De Linden, en één in Kalmthout, het Vlaams Huis van Jos Wijters. Het Vlaams Huis van Jos Wijters was als stamlokaal op het lijf geschreven van Heidebrand. Niet enkel door de toepasselijke naam, maar ook door de sfeer. "Het was het enige café waar de patron niet achter, maar voor den toog stond met in de ene hand een pint en in de andere een sigaar", herinnert Wim Heestermans zich nog.

38 - Het Vlaams Huis.

Zelf tappen was zo natuurlijk moeilijk, zodat hij de bestellingen doorgaf aan zijn vrouw of zijn dochter Rita, die door de studenten, figuurlijk dan, op handen werd gedragen. Het café moest voor hen altijd open zijn. Toen Sus Peeters en Kees Nuijten na een IJzerbedevaart terugkwamen en het café gesloten vonden, klommen ze via een elektriciteitspaal in het huis. Via een slaapkamer van de dochters geraakten ze uiteindelijk toch in het café. Ook werd er al eens aan het konijn en de 'frikandellen' gezeten die moeder Mit zo verrukkelijk had klaargemaakt voor haar hele gezin. Wie in de kelder bier moest gaan halen, passeerde de onweerstaanbare ovenschotel met konijn. Toen Jos Wijters zag dat zijn studenten aan zijn konijn zaten, sloop hij ook weg om een stuk te pakken. Kortom : hij gedroeg zich meer als tooghanger dan als cafébaas.

In het café van Jos Wijters werden ook de schaarse, maar wel waardevolle bezittingen van de studentenclub bewaard, zoals de boekhouding en het schild. Op 12 november 1968 brak er brand uit in het café, waarbij gelukkig geen slachtoffers vielen, maar Heidebrand verloor haar bezittingen. Het dierbare schild was verbrand. Uit het verslag van de toenmalige secretaris Jos Van Meel lezen we: "We werden in diepe rouw gedompeld. Het lokaal werd zo erg door de brand geteisterd dat

IN HET VLAAMS HUIS VAN JOS WIJTERS STOND DE PATRON NIET ACHTER MAAR VOOR DEN TOOG, MET
IN DE ENE HAND EEN PINT EN IN DE ANDERE EEN SIGAAR.

Wim Heestermans

er niets overbleef. De bezittingen van Moeder Heidebrand gingen mee in de vlammen op. De nodige stappen worden gezet om schadevergoeding te krijgen, maar we zijn verplicht te verhuizen”. Heidebrand koos voor café Sportlokaal aan het station in Kalmthout, want de dorstige kelen moesten immer gelaafd worden. De studenten vergaderden ook in het clublokaal van de schutters bij Nelleke. De brand kreeg echter nog een leuk staartje. Heidebrand wist de destijds belangrijke som van 11.000 frank van de verzekering te ontfutselen, terwijl ze meer dan het dubbele geëist hadden. Met dat geld trokken ze het jaar nadien op 31 juli en 1 augustus 1969 vrolijk naar Rüdeshheim, alwaar de brand in hun stamlokaal werd geblust via Duits bier en met het geld van de verzekering!

ESSEN HEEFT EEN TOOGCULTUUR

Het meest gebruikte clublokaal van Heidebrand was ongetwijfeld Hotel De Linden, uitgebaat door Mia Naulaerts en haar Nederlandse man Leo Doggen. In De Linden kwamen ook sommige notabelen van Essen af en toe een pintje drinken. Je mocht gezien zijn in De Linden, een rol die nu in Essen is overgenomen door het café 1804. Precies die sfeer stond Vic Denissen uit Kalmthout, de tweede praeses op rij, wel aan. “In Essen heerst een veredelde toogcultuur, wat wij in Kalmthout ontbreken”, zou hij zeggen. De trip naar Essen met de fiets werd dan ook altijd met plezier gemaakt. Leo Doggen stond doorgaans achter de toog en kon goed met de studenten om, waarvan sommigen leeftijdgenoten waren. Maar misschien kwamen er ook velen voor de tweelingzusters van Mia, Magda en Marèse Naulaerts. In elk geval, De Linden had alles wat Heidebrand nodig had, een lange toog, een toogcultuur, tafeltjes voor discussies en vooral een zaal voor feesten. Menig studentenbal greep daar plaats. Al zullen er wellicht weinig cafeetjes zijn in de streek waar de Heidebranders nooit zijn geweest.

De vervlechting tussen Essen en Kalmthout binnen Heidebrand, heeft geleid tot blijvende vriendschappen over de gemeentegrenzen heen en dat kwam later ook in de politiek tot uiting. Geen burgemeestersbal in Essen of Kalmthout vaardigde een delegatie af en vice versa. Dat is tot op heden zo gebleven. De twee gemeenten hebben ook een gemeenschappelijke muziekacademie ingericht, wat zeker niet evident was. Herman Suykerbuyk en Fa Jacobs, die samen Heidebrand hebben gesticht, vonden elkaar later ook in de politiek. Zij koesterden een gezellige wedijver tussen de twee gemeenten, wat Fa Jacobs herhaaldelijk deed zeggen bij hun publieke ontmoetingen: “Kalmthout de macht en Essen de pracht”. Of was het toch andersom?

V

VLAAMS EN KEMPISCH IN HART EN ZIEL

IN DE GEEST VAN RODENBACH

Heidebrand had al van bij de start een uitgesproken Vlaams karakter. Die zwart-gele draad werd consequent aangehouden. Stichter en eerste praeses Herman Suykerbuyk belichaamde deze ideeën al tijdens zijn humaniora als bondsleider van de KSA. Het Vlaams karakter werd tijdens zijn rechtenstudies aan de KU Leuven nog meer gestaald. Hij bracht het daar ook tot ondervoorzitter van het Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond (KVHV), de belangrijkste Vlaamse studentenvereniging. Het Vlaamse bewustzijn evolueerde in die tijd van een taalflamigantisme naar meer aandacht voor de Vlaams autonomie.

39 - Affiche van de Tweede Mars op Brussel in 1962.

Ook al de latere praesidia trokken de Vlaamse lijn door. Zo stond de IJzerbedevaart waarmee in Diksmuide de Vlaamse gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog worden herdacht, jaarlijks op het programma telkens voorafgegaan door een debatavond in eigen streek rond een thema uit de Vlaamse strijd. Ook bij de Marsen op Brussel en Antwerpen deed Heidebrand haar duit in het zakje. Het is niet duidelijk of Heidebrand in 1968 iets concreets gedaan heeft met 'Leuven Vlaams', maar misschien hadden de leden van Moeder Heidebrand daarmee wel meer dan hun handen vol aan de eigen universiteit. Het Vlaams karakter uitte zich vooral ook in liederen en in vrijwel alle culturele initiatieven die Heidebrand genomen heeft. De studentenclubs van die tijd tot aan de jaren 1970, ademden nog altijd de bezieling uit van Albrecht Rodenbach, de 19^e-eeuwse studentenleider uit Roeselare. Enkele gewezen praesidiumleden die in het huwelijksbootje stapten kregen dan ook passend een Vlaamse Leeuwen vlag cadeau.

Enkele maanden nadat het eerste praesidium verkozen was, organiseerde Heidebrand op woensdag 28 december 1955 in het Gildenhuis te Essen, in samenwerking met KSA Heidebloempje, een Rodenbachavond onder de leuze 'Weg de bastaards, weg de lauwen'. Hiermee werd herdacht dat Albrecht Rodenbach 100 jaar geleden geboren werd. Een groep uit Leuven was speciaal voor die herdenking overgekomen. Heidebrand wist meteen van aanpakken. In Kalmthout was de club bovendien thuis in 't Vlaams Huis van Jos Wijters 'De Wijten'. Al had dit toch eerder te maken met de sympathieke uitbater en de sfeer van het café dan met de naam.

NAAR DIKSMUIDE

De Heidebranders trokken tot 1969 trouw naar de IJzerbedevaart en dit al vanaf het eerste jaar. Het was toen immers precies 10 jaar geleden dat de IJzertoren werd opgeblazen. Op 11 april 1956 liet Heidebrand niemand minder dan Karel Van Cauwelaert, directeur en tegelijk hoofdredacteur van Het Volk overkomen om te spreken over het thema 'Wie dynamiteerde de IJzertoren?'. Inzake Vlaamsgezindheid stond Heidebrand toen op één lijn met de Davidsfondsafdelingen van Essen en Wildert en KSA. Deze verenigingen trokken soms samen naar de wei in Diksmuide. In het KSA-blad 'Wij Bouwen' stond vermeld dat er in 1957 wel 58 man uit Essen en Kalmthout op de IJzerbedevaart aanwezig was. Het Essense gemeentebestuur had zelfs een krans bij de crypte neergelegd, wat het Heidebloempje erg apprecieerde.

Een grote groep Heidebranders maakte de inhuldiging van de nieuwe, 84 meter hoge IJzertoren mee in 1965. Deze was naar het model van de oude IJzertoren herbouwd, met op de sokkel in vier talen de spreuk 'Nooit meer oorlog' en bovenaan het AVV-VVK-teken: 'Alles voor Vlaanderen Vlaanderen voor Kristus'. De traditie van het bijwonen van de IJzerbedevaart ging door tot en met 1968. Telkens werd er een bus ingelegd, die vroeg vertrok aan de kerk van Essen-Horendonk of aan De Linden, met nog enkele andere opstapplaatsen in Essen en Kalmthout en een ontbijt in de Raadskelder te Gent. Ook niet-leden konden inschrijven, en vooral de leden van OLBRES, de oud-leerlingenvereniging van de Essense Broederschool, en van het Davidsfonds maakten van deze gelegenheid gebruik. De terugweg verliep niet altijd vlekkeloos en de studentikoze en dorstige aard haalde het dikwijls op de Vlaamse inslag. Zo werd naderhand ook al eens Brugge of Antwerpen op studentikoze wijze bezocht. Jan Loos was één van de 43 Heidebranders die erbij was in 1958: "Van Brugge ging het rechtstreeks naar Antwerpen en de stemming kwam er in, en er werd al een flink stukje gezongen, en bij de grote lawaaimakers moeten we citeren de Charel Van den Bergh, Charel Van Geldorp, Frans Meukens en Johan Tireliren. Na een klein bezoekje aan St.-Anneke voor een bakje koffie trokken we recht naar de kelderkens. In 'De Tempelier' werden we vergast op een flink stukje Vlaamse muziek, er waren zelfs enkele sympathisanten die ongevraagd hun plaatsen aan de vermoeide bedevaarders afstonden en uit de kelder verdwenen. Om half twaalf werd de richting huiswaarts genomen nadat we eerst een kwartiertje gewacht hadden op Jef Verbist en zijn verloofde. Hij kwam uit de berenbak". In 1967 sloot men de dag af met heel wat frisse pinten op de Vlaamse Kermis in Horendonk ten voordele van pater Mark Van Loon. In 1969 is de IJzerbedevaart geen Heidebrandactiviteit meer, wat mogelijk te maken had met het verschuiven van de datum: de bedevaart vond nu niet langer eind augustus maar eind juni of begin juli plaats, wat voor studenten vanzelfsprekend niet de meest geschikte periode is. Later zijn weliswaar verschillende praesidialleden nog afgezakt naar Diksmuide, maar het is niet duidelijk of dit te persoonlijke titel was, of als onderdeel van de Heidebrandwerking.

40 - De IJzerbedevaart in 1962.

41 - Uitnodiging IJzerbedevaartavond 1960.

In 1986 erkende de Vlaamse Raad, nu het Vlaams Parlement, de IJzertoren als Memoriaal van de Vlaamse Ontvoogding, en in 1992 werd de toren beschermd als monument en de weide als dorpsgezicht. Ook de traditie van de bedevaarten werd, met ups en downs en ook binnen de Vlaamse Beweging niet altijd onomstreden, verdergezet.

MEER VLAANDEREN NAAR ESSEN BRENGEN

Kort voor de eigenlijke IJzerbedevaart organiseerde Heidebrand, vaak in samenwerking met het Essense Davidsfonds een IJzerbedevaartavond. Een traditie die een decennium zou standhouden. In 1956 trokken de Heidebranders nog naar de IJzerbedevaartavond te Kalmthout, maar vanaf 1957 tot en met 1966 zorgde Heidebrand voor een Essense avond, bijna altijd in het Mariaberginstituut. Op deze avonden stond zang en declamatie centraal. Voor die declamatie waren de Kalmthoutenaren Stan Milbou en Fons Fraeters de geknipte mannen.

Naast deze eigen inbreng werden sprekers met naam en faam in de Vlaamse Beweging uitgenodigd zoals E.P. De Schaapdrijver (1959), Paul Daels (1960), Flor Grammens (1962), Rik

Borginon (1964) en Maurits Coppieters (1966). Bijna steevast van de partij was Wies Pée, volksdirigent die geloofde in de 'volksopvoeding-door-het-lied'. De belangstelling was nooit massaal, en soms nogal aan de lage kant. Paul Daels kon 120 aanwezigen begeisteren, maar de feestrede van Maurits Coppieters over 'De actuele Vlaamse problemen in het kader van de IJzergedachte' kon maar 52 luisteraars bekoren.

42^{abc} a - Wies Pée. b - Paul Daels. c - Hendrik Borginon.

Maar niet enkel op deze IJzerbedevaartavonden werden Vlaamse voormannen uitgenodigd. Heel wat grote namen uit het politieke milieu en uit de mediawereld hebben in die periode Essen of Kalmthout bezocht. Iemand die graag en regelmatig kwam was uiteraard Jef Goossenaerts. Praeses Jos Van Loon wist in 1960, het jaar waarin de Vlaamse Beweging actie voerde tegen de talentellingen, praeses van het KVHV-Leuven Wilfried Martens voor een voordracht naar Essen te halen! Op 2 december 1961 organiseerden Jan Michiels (praeses van Heidebrand), André Deboutte (ondervoorzitter van het Essense Davidsfonds) en Herman Suykerbuyk (als voorzitter van de Vlaamse Volksbeweging Essen) een debat met de toen zeker controversiële titel: 'Voor of tegen het federalisme'. Niet de hele Vlaamse Beweging was er immers van overtuigd dat een federaal België een goede keuze voor Vlaanderen zou zijn. Vóór federalisme sprak Alex Van Copenolle, ondervoorzitter van de Vlaamse

Volksbeweging. Zijn opponent was Herman Todts, “ondervoorzitter van het verbond van het Vlaams verzet en gekend als publicist over Vlaamse aangelegenheden”. Over dit debat is nog lang gesproken.

Heidebrand deinsde er dus niet voor terug om omstreden thema's en Vlamingen te programmeren. Maar op 9 januari 1965 ging Heidebrand zowaar voor de 'Staatsveiligheid' een stap te ver. De studenten hadden de Nederlander dr. P.C. Paardekooper uitgenodigd voor een debatavond over de kwestie 'Vlamingen-Walen-Belgen', die ze verplicht moesten afgelasten, omdat hem in Vlaanderen (weeral) een spreekverbod was opgelegd. Reeds in 1962 had de Nederlandse radio-omroep KRO zes lezingen van Paardekooper uitgezonden waarin deze de achterstelling van de Vlamingen in België aan de kaak stelde. Daarom werd hij door het KVHV-Leuven uitgenodigd om te komen spreken, maar omdat Waalse tegenbetogers furieus reageerden met beledigende slogans als 'Paardekooper blijft op stal', verbood de minister van justitie hem de toegang tot België. In 1965 staakte de KRO de uitzendingen waarin Paardekooper openlijk de Volksunie steunde, maar in Vlaanderen verscheen de volledige tekst wel onder de titel 'De Vlamingenhut van Oom Tom'. Om die reden was deze controversiële figuur niet meer welkom in België, en dus ook niet in Essen op uitnodiging van Heidebrand.

LIEFST 100 LEEUWENVLAGGEN

Nog op lokaal niveau hielp Heidebrand jarenlang bij de organisatie van de gemeentelijke Guldensporenviering, en op 17 februari 1961 organiseerde Heidebrand in samenwerking met de 'Gilde Vlaams Katholiek Leven' en het 'Komité Vlaamse Leergangen' een 'Leuven-avond' in het Essense Gildenhuis om propaganda te maken en geld in te zamelen voor de Vlaamse Leergangen te Leuven. Deze Vlaamse Leergangen waren in 1924 opgericht met als doel de universiteit van Leuven te helpen bij het vernederlandsen van de colleges. Deze vernederlandsing moest volgens deze organisatie voor het grootste gedeelte gerealiseerd worden door particulier initiatief. Sprekers in Essen waren professor Denis en pastoor-deken Jan Verbist. In 1965 liet Heidebrand liefst 100 Leeuwen vlaggen wapperen in de burgemeesterstoet, en pakte uit met een wagen waarop een zeer grote IJzertoren stond. Samen met het Davidsfonds Wildert, de Heemkundige Kring en de toneelgilde Elck wat wils, werd op 13 juni 1966 aan de bisschop van Antwerpen, Mgr. J. Daem, op vormselbezoek te Essen, een schrijven overhandigd. Hierin werd “een volledig autonome Nederlandstalige universiteit te Leuven en de overplaatsing van de Franstalige

43 - Honderd Leeuwen vlaggen in de burgemeestersstoet.

afdeling van de Katholieke Universiteit Leuven naar Wallonië geëist”, dit als reactie op zowel de inhoud als de teneur van het 'mandement' van de Belgische bisschoppen in verband met de Leuvense universiteit, waarin dezen de splitsing scherp hadden afgewezen.

44 - De Eerste Mars op Brussel in 1961.

De Vlaamse betrokkenheid bleek vooral ook uit de vele teksten uit de Heidebrandbrochures, waar Vlaamse gedichten de bladzijden moesten opfleuren. Dichter Anton van Wilderode werd herhaaldelijk geciteerd, zoals met dit gedicht over de IJzertoren:

*Land van de Dodentoren
Boven de doden onteerd
Eens zult gij't weerwoord horen
Eens zijn wij eindelijk volleerd*

MARSEN OP BRUSSEL EN ANTWERPEN

De Heidebranders keken verder dan hun eigen dorp, en stonden zowel in Brussel als in Antwerpen op de Vlaamse barricaden. Zo werd in 1961 aan alle leden gevraagd om deel te nemen aan de eerste Mars op Brussel. De rooms-rode regering Theo Lefèvre - Paul-Henri Spaak wilde immers een volkstelling houden, zonder daar een correcte talentelling aan te verbinden. In een brief aan alle leden schreef Heidebrand: “Al wie in Vlaanderen woont, moet maar Nederlands leren, zoals onze arbeiders en boeren in Wallonië ook Frans moesten leren. Wij, Vlamingen, mogen niet werkloos toezien. Daarom moet Vlaanderen zijn onwrikbare wil tonen in het hart van de vijandelijke vesting, Brussel”. De betoging vond plaats op 22 oktober 1961 onder het motto 'tegen verfransing en broodroof'. De Mars werd een grandioos succes: volgens de organisatoren waren er 100.000 betogers, volgens de Rijkswacht 63.400. In elk geval, geen enkele volgende Vlaamsgezinde betoging kon ooit nog zoveel mensen op de been brengen. Heidebrand kreeg genoeg volk voor twee volle bussen bijeen. Maar Heidebrand zou Heidebrand niet zijn moesten ze die dag niet afronden met een bezoek aan Zaventem en een gezellige avond in Antwerpen. Ook op de tweede Mars op Brussel van 14 oktober 1962 was Heidebrand massaal van de partij. De eerste bus, die onmiddellijk na de Mars huiswaarts keerde, kon maar weinig Heidebranders bekoren want zij bleven liever 'brusselen'.

Dan gaf Heidebrand nog tweemaal gehoor aan een oproep voor een Mars op Antwerpen. De eerste keer op 10 november 1963. De belangrijkste eisen waren volgens het 9^e praesidium “waar blijft de beloofde culturele autonomie?, zetelaanpassing voor de verkiezing!, afschaffing faciliteiten!, een Vlaamse universiteit te Antwerpen!, E3: hoe lang nog?” Na de Mars bracht Heidebrand natuurlijk een bezoekje aan de uitgaansbuurt aan de Stadswaag en verschillende bierkelders. De volgende oproep, ditmaal van praeses Frans Van Dyck, kwam vier jaar later: “Wat betreft 5 november 1967 menen we dat iedereen toch ongeveer iets heeft gehoord van een protestmars op Antwerpen (CVP-ers eventueel uitgezonderd). Heidebrand moet daar aanwezig zijn, zoniet zou het onwaardig zijn ooit nog een Vlaamse Leeuwte zingen of nog te durven beweren dat wij Vlaming zijn”.

ONAFHANKELIJKE REPUBLIEK NIEUWMOER

Vanaf de late zestiger jaren verminderde die Vlaamse belangstelling, om weliswaar nooit helemaal te verdwijnen. Omdat er in Leuven nog geen Vlaamse universiteit kwam riepen een vijftigtal studenten van de Rechtsfaculteit van de Leuvense universiteit op 19 maart 1967 de onafhankelijke republiek Nieuwmoer uit. Al was dit geen echte Heidebrandactiviteit, praeses Louis Peeters speelde wel een cruciale rol want hij werd tot eerste president van de nieuwe republiek verkozen. Meteen werd ook de eerste steen gelegd voor een Vlaamse universiteit. De overlevering wil dat omwille van de stevigheid de mortel opgemaakt werd met bier.

Nog meer Vlaamse studentikoze humor : tijdens de 'Nationale Feestdagclub' op 21 juli 1967 werd de Heidebrandavond niet alleen afgesloten met De Vlaamse Leeuw, maar werd er speciaal voor deze bijzondere gelegenheid ook mee gestart.

Omtrent het jaar 1968 met 'Leuven Vlaams' vonden we geen enkele aanwijzing dat Heidebrand iets speciaals gedaan zou hebben om dit in Essen of Kalmthout te herdenken. Enkel de laatstejaarsstudenten van het college en van de Broederschool, ondernamen op 26 januari 1968 een min of meer geheime protestmars doorheen Essen onder het thema 'Leuven Vlaams'. Ze trokken naar Mariaberg om de meisjes in hun actie te betrekken, maar tevergeefs. Het ging dan verder naar het Heuvelplein waar vlammeende toespraken werden gehouden en luidkeels 'We shall overcome'gezongen werd, naast De Vlaamse Leeuwen andere strijdliederen. Alles verliep ordelijk. De latere praeses Jan Mous trok toen wel mee aan de touwtjes, maar was niet aangesloten bij Heidebrand omdat hij nog humaniorastudent was.

De verminderde Vlaamse belangstelling van Heidebrand ging, toevallig of niet, ook gepaard met het wegdeemsteren van het Essense Davidsfonds. Deze afdeling zou trouwens in oktober 1969 ermee stoppen. Lou Vanwesenbeeck: "Toch voor de Vlaamsgezinde jongeren, die zich meer richting Volksunie situeerden, was Heidebrand begin jaren zeventig niet radicaal genoeg. Zij werden geen lid van Heidebrand, die toen zowat de koers van de Vlaamse vleugel van de CVP volgde".

Maar het lag nooit in de bedoeling dat de studentenclub de Vlaamse gevoelens ook een politiek cachet wilde geven, hoewel sommige notabelen dat soms wel dachten. Zo werd ooit vooraanstaand Volksunieman Herman Wagemans in Essen uitgenodigd, waar de toenmalige pastoor-deken Jan Verbist, getipt door schepen Kerstens, het erg moeilijk mee had. Wagemans, afkomstig uit Hoogstraten en gehuwd met een Essense, was gewoon uitgenodigd als oud-praeses van het KVHV-Leuven, herinnert Herman Suykerbuyk zich dit dispuut met de goegemeente nog levendig.

Toch leefde bij veel burgers, zeker in Essen, de idee dat Heidebrand ook een meer politieke Vlaamse inslag had. Toen Herman Suykerbuyk, de eerste praeses en de grote Vlaamse bezieler vanuit de toenmalige CVP de driekleurige burgemeesterssjerp aantrok, waren vele waarnemers dan ook verrast. Heel zijn lange politieke

carrière bleef Herman Suykerbuyk nochtans de CVP trouw. Wel was hij binnen de grootste politieke partij in België jarenlang dé Vlaamse stem, dikwijls roepende in de woestijn.

45 - Het Kempisch Congres in 1956.

KEMPENAARS ALS EERSTE SENIOREN HONORIS CAUSA

Heidebrand was zowel door en door Vlaams als Kempisch. Het gevoel van verbondenheid met de eigen streek, de Kempen, bleef zeer groot. Naast de kennis van en de begeesting voor de heemkunde en het Kempische boerenleven van plaatselijke figuren zoals Fons Tireliren, Gerard Meeusen, Jos Vorsselmans en Jef Goossenaerts zal het Congres der Kempische Schrijvers van 1956, dat mede door toedoen van Heidebrand te Essen doorging, hierin

wellicht een katalyserende rol gespeeld hebben. Het nog jonge Heidebrand kwam daar in contact met verschillende Kempische personaliteiten van beide kanten van de grens. Dat was de start van langdurige en warme contacten. In de eerste plaats ontmoetten de Essense en Kalmthoutse studenten er heimatschrijver Emiel Van Hemeldonck, van 1948 tot 1973 de voorzitter van de Vereniging van Kempische Schrijvers. Essen was toen de uitverkoren plaats voor het congres omdat op 15 juli 1956 het Gerard Meeusenmuseum, na de inhuldiging in 1955, officieel werd opengesteld voor het grote publiek. Dat museum, op de zolder van het gemeentehuis, gaf een goede kijk op het leven van de Kempenaar.

Het congres werd voorafgegaan door een studiedag in de raadszaal van het Essense gemeentehuis met als thema 'De geschiedenis van de Kempen'. Diezelfde 14^e juli zette Heidebrand de schrijver Emiel Van Hemeldonck, de Nederlandse Kempenaar Jan Naaijkens en Jef Goossenaerts op een massaclub in de bloemen. Het werd een clubavond met bier, worst en roggebrood, en een avond om nooit te vergeten. Lees maar mee uit de 2^e lustrumbrochure: "De massaclub, onder het motto 'Geeft hem worsten' ligt bij eenieder nog vers in het geheugen. Ik citeer: Aan Dhrn. J. Goossenaerts, de Gentse Prof, aan wiens handen nog bloed kleeft van de studentenslachtoffers uit de jongste examentijd, aan Emiel Van Hemeldonck, rasechte Kempenaar, aan de toneelschrijver Jan Naaijkens uit Hilvarenbeek, de man van de Cultuurdagen, zal het erelidmaatschap van Moeder Heidebrand verleend worden. De bul zal hen toegekend en de

46 - Jef Goossenaerts.

versierselen opgelegd worden. Prof. Goossenaerts belooft nooit een Heidebrander te buizen. Emiel Van Hemeldonck bereikt met zijn prachtige spreekbeurt over 'Maria, mijn Kind', dat men een speld kan horen vallen. Jan Naaijkens is zonder meer briljant in zijn geestdriftige speech over Kalmthout, van Kalmthout en andere ingewikkelde verwickelingen". Jan Naaijkens, verlost van zijn colbertjasje, beroerde de dichtersnaar. De corona dronk, applaudiseerde, at, zong en salamanderde tot in de late uurtjes. Tot op het einde bleef deze avond hoogstaand en studentikoos.

Zondag 15 juli begon de dag met het bijwonen van de eucharistieviering in de O.-L.-V.-kerk, een officiële ontvangst op het gemeentehuis, onmiddellijk gevolgd door het congres. Een 70-tal schrijvers waren present. Sprekers waren o.m. Gerard Meusen, K.C. Peeters, E.P. Emiel Janssen en voorzitter Emiel Van Hemeldonck. De televisie schoot beelden. Na een middagmaal in De Linden werd het museum voor de genodigden opengesteld.

VOLKSFEEST EN VOLKSBAL OP HET HEUVELPLEIN

Heidebrand sloot het weekend op gepaste wijze af: "Bij avond had op het stemmige Heuvelplein, een uitbundig Breugheliaans Volksfeest plaats,

Studentenguld "Heidebrand", ESSCHENE-CALMETHOLT

Int iaer ons heren MCMLVI op den vijftiensten dag van hoymaent.

So t'guld gesticht es, dat nu allen menschen es openbaer, so wort in die voirseide guld aldaer verheven hogelic miin here

jan naaijkens

ende gemenct dat wy weten dat hi hem piinde, met dorsteger herten, te drincken de vloeye der scoene leringen ende literaturen, so weten wy dat hi begaest es met wyseliker inspiracien.

Hier om eest redene dat onse prefecture den voirseiden here jan naaijkens met speciaelre gracien ende met groter aren hem otrac ende verhief ende hem ridder maecte in die voirseide guld

Ende hier om duncket ons redelic metter waarheit te getugen.

Dese dingen sijn alle geschiet in een dorp
hyet esschene.

47 - De bul die aan Jan Naaijkens werd uitgereikt 'op de vijftiensten dag van hoymaent MCMLVI'.

georganiseerd door de studentenvereniging Heidebrand en de plaatselijke Davidsfondsafdeling, onder joviaal patronaat van het gemeentebestuur. Medewerking werd verleend door een vijftal plaatselijke zanggroepen; de 'Trommelaere van Rosendaele' met hun parade-trommels, vlaggen en jachthorens; de kranige vendeliers en ruiters van de B.J.B.; oude volksdansen door de aloude Gilden van St. Sebastiaan en St. Andries; stemmige reidansen

48 - Heidebrandhuldiging van Jef Goossenaerts in 1965.

door de B.J.B.-meisjes enz. Tot besluit: volksbal, opgeluisterd door de lustige 'Bietenbauwers' uit Nieuwmoer. (...) De kerels van Heidebrand schreeuwden om bier en nog eens bier, maar stilaan werden de lichten gedoofd... Nog wat fragmenten van 'n lied, 'n roep en dan stilte, de stilte van de nacht”.

Die eerste senior honoris causa, Jef Goossenaerts, was ondertussen al een naam binnen de Vlaamse Beweging, maar voor Heidebrand bovenal iemand van de eigen streek, een echte Kempenaar. Herman Suykerbuyk motiveerde de keuze als volgt: “Omdat hij begeistert was dat Heidebrand zijn wortels wilde behouden in de Kempische grond, die

de zijne was en waarop hij de karren zag rijden, waarover hij later wetenschappelijk werk zou publiceren, namelijk over het landbouwoertuig in de Kempen. Heidebrand en Dr. Jef Goossenaerts: er liggen generaties tussen. En toch is er een band. Zij, die Heidebrand van binnenuit kennen zullen dat begrijpen. Het is ook niet gemakkelijk te omschrijven, waar die wederzijdse liefde en waardering vandaan kwam. Tenzij uit dat gezamenlijke gevoel: dat men maar Vlaming kan zijn als men de plaats koestert, waar men zijn wortels heeft. En zowel voor Jef Goossenaerts als voor Heidebrand was dat het stukje Kempen van Essen en Kalmthout”.

Op de plechtige eerste lustrumviering van Heidebrand op zondag 7 augustus 1960 in het gemeentehuis was dr. Jef Goossenaerts één van de feestredenaars, samen met Herman Suykerbuyk, vlak na een koffietafel in De Linden. Jef Goossenaerts had in 1897 al de studentengilde 't Heidebloempje gesticht. De in 1882 in Achterbroek geboren Goossenaerts heeft ook mee aan de wieg gestaan van de jaarlijkse IJzerbedevaarten, stichtte mee het Vlaams Economisch Verbond (VEV - nu opgegaan in VOKA), de Vlaamse Toeristenbond (VTB), de Vlaamse Ingenieursvereniging en het Vlaams Volkstoneel. Hoewel hij zich zowel in de Eerste als in de Tweede Wereldoorlog altijd ver heeft gehouden van collaboratie, kreeg hij het in 1945 toch even moeilijk met het Belgisch gerecht. In 1957 werd hij nog voorzitter van het Verbond voor Heemkunde.

Deze getalenteerde Vlaming heeft zijn eigen Kempische bodem nooit verloochend en werd op 30 augustus 1959, op het vijfde Kempisch Congres te Essen, terecht de eerste ereburger van de gemeente Essen. Feestredenaar

Weyns kweet zich voortreffelijk van zijn taak, en Goossenaerts bedankte op zijn eigengereide manier: in zijn dankwoord vertelde hij dat hij nog maar onlangs vernomen had dat Kempen en Champagne etymologisch hetzelfde woord vormen...

Op 30 maart 1963, slechts een achttal maanden voor hij stierf, kwam Goossenaerts op verzoek van Heidebrand in de raadzaal van het gemeentehuis van Essen zijn brochure over de Nederlandse taal 'Ons Nederlands du jargon vaseux' toelichten. Heidebrand zette op 17 oktober 1965 een huldiging voor hun eerste senior honoris causa op getouw waarop bijna de ganse familie Goossenaerts present was. De avond werd ingeleid door praeses Wim Schrooyen, en na een knappe causerie van wederom Weyns, besloot de kersverse burgemeester Herman Suykerbuyk ondermeer met de belofte om een straat naar hem te noemen. Na wat moeilijkheden omwille van Goossenaerts' Vlaamsgezindheid kwam die straat er ook, en Kalmthout deed hetzelfde.

In de tweede lustrumbrochure in 1965 werd Goossenaerts speciaal herdacht door lustrumsecretaris Jos Smits, die enkele teksten van hem, gericht aan de studenten van Heidebrand enkele jaren daarvoor citeerde: "Dat ge in vlam schiet voor een gaaf en mooi levensdoel, het strekt U tot eer. Bewaart toch zulke geestdrift in lengte van dagen. Zo knaap, zo man!"

Heidebrand zag Van Hemeldonck later regelmatig terug op de Groot-Kempische Cultuurdagen te Hilvarenbeek, op het Congres der Kempische Schrijvers in 1959 te Essen, en het jaar daarop te Hoogstraten. In 1965 liet hij iets horen vanuit zijn 'Berk en Brem' te Vosselaar: "Heidebrand heeft zijn recht op leven bewezen in de loop van zijn tienjarig bestaan: band en snoer zijn voor de bundeling van allen die begaan zijn met eigen aard en de beveiliging van eigen wezen. Bij de verruiming die overal waar te nemen is, zou kunnen ondersteld worden dat schijnbaar kleine, plaatselijke of gewestelijke, problemen veel van hun belang verloren hebben. Niets is minder waar. Uit het kleine groeit het grote. Het kleine blijft de bron waar het brede leven op teert. Bedrijvigheid op het terrein van het bijzondere bereidt de voedingsbodem voor het ruimere. Daarom: Goed heil Heidebrand!!"

49 - Drie ereleden samen : Emiel Van Hemeldonck en Anton van Duinkerken worden geïnterviewd tijdens de Cultuurdagen van 1956. De verslaggever links is Cor Meerbach.

DAT GE IN VLAM SCHIET VOOR EEN GAAF EN MOOI LEVENSDOEL, HET STREKT U TOT EER. BEWAART TOCH ZULKE GEESTDRIFT IN LENGTE VAN DAGEN. ZO KNAAP ZO MAN!

Jef Goossenaerts

'VERLOREN MAANDAG'

Naast Van Hemeldonck en Goossenaerts kregen andere Vlaamse Kempenaars, uit verschillende disciplines, het bijzondere erelidmaatschap aangeboden. Zo ook Karel C. Peeters. Hij zag in 1903 het levenslicht te Wuustwezel, en was vanaf zijn jeugd actief in de Vlaamse studentenbeweging van de Noorderkempen. Hij werd stadssecretaris in Antwerpen, maar daarnaast was deze merkwaardige man ook journalist en schrijver van ruim duizend artikelen, waarvan heel wat over de Antwerpse Kempen, een streek die hem nauw aan het hart lag. Als volkskundige kreeg hij internationale erkenning. Peeters was ook nauw betrokken bij de ontwikkeling van het openluchtmuseum te Bokrijk en blies bijvoorbeeld de traditie van het worstenbrood eten op 'Verloren Maandag' nieuwleven in.

Zo'n man mocht op het erepalmares van Heidebrand niet ontbreken, en dus zou Peeters op de club van 27 februari 1960 van praeses Jos Van Loon het erelidmaatschap aangeboden krijgen. Maar Peeters werd plots ziek en moest verstek laten gaan. Omdat het diploma met de bewuste datum van 27 februari al opgemaakt was, besloot het praesidium hem toch al officieel het erelidmaatschap toe te kennen, en stelde een nieuwe club in het verschiep waar Peeters dan het bijhorende diploma en erelint zou overhandigd krijgen. Maar op de nieuwe afspraak, 3 september 1960, de club waarop trouwens ook Anton van Duinkerken gehuldigd zou worden, kon de drukbezette Peeters voor een tweede keer niet naar Essen afzakken. Verplichtingen brachten hem naar het buitenland, en hij liet weten: "Ik zal tot 12 september in het buitenland zijn, zodat het mij totaal onmogelijk is in Essen te zijn. Vermits alle 'goei' dingen in drie bestaan, zult U mij een derde keer moeten oproepen, om de versierselen, die de kentekens zijn van mijn erelidmaatschap, dat ik zeer op prijs stel, in ontvangst te nemen".

HET KEMPISCHE ASPECT BIJ TOPSPORTERS

Er staan nog meer senioren honoris causa op de lijst van Heidebrand, zoals journalist Jan Brusselaers. Hij was redacteur van het oudste Vlaamse katholieke dagblad Het Handelsblad, dat later door de concurrentie met de Gazet van Antwerpen in Het Nieuwsblad zou opgaan. Hij kwam nu niet meteen uit de Kempen, maar Ekeren lag toch ook niet ver uit de buurt. Dokter Dries Claes, de bezieler van Sporta, kreeg zijn erelint omdat hij bij de sportbeoefenaar "de Kempische taaigheid" als een onmisbaar element aanzag. Op de clubavond van 9 augustus 1958 werden nog twee illustere Vlamingen in de eregalerij van Heidebrand opgenomen. De eerste was streekgenoot Aster Berkhof, geboren als Lode Van den Bergh in 1920 te Rijkevorsel. Hij liep school in het Klein Seminarie van Hoogstraten waar zoveel Essense en Kalmthoutse jongens hun broek hadden versleten. Berkhof werd een veelzijdige schrijver met een zeer groot oeuvre, en huwde met televisieomroepster Nora Steyaert. Zijn later werk, tot op vandaag de dag, werd diepgaander en kritischer in de benadering van mens en maatschappij.

Louis De Lentdecker kreeg diezelfde avond ook het erediploma. Hij werd geboren in Dendermonde en was na de bevrijding één van de eersten in de journalistiek om te protesteren tegen de misbruiken en onrechtvaardigheden van de repressie. En dat als gewezen verzetsman! De Lentdecker was verder vooral bekend als verslaggever over rechtszaken, was medestichter van de Vlaamse journalistenclub in Brussel. 'LDL' voerde ook geruchtmakende

perscampagnes in verband met de talentelling in 1947 en de dynamitering van de IJzertoren in 1948.

Kempenaars kregen tevens het woord op voordrachtavonden. Zo kwam de Kalmthoutse gemeentearchivaris Vorsselmans in 1959-1960 spreken over 'Het Gildeleven in de Kempen'. Jos Vorsselmans was medeoprichter van de heemkundige kring Calmthoutania in 1948, en sedert 1953 opperdeken van de Hoge Gilderaad der Kempen. De auteur Maria Rosseels, die nog even in Essen had gewoond, maar nadien naar Kalmthout was verhuisd, kwam op 17 november 1956 op de spreekstoel met een voordracht 'Is film opium voor het volk ?' waarvoor een 70-tal belangstellenden opdaagden. Rosseels was filmrescencente voor De Standaard en kende haar literair hoogtepunt met de roman 'Dood van een non'. Dat Heidebrand haar uitnodigde met film als vooropgesteld thema was niet zo verwonderlijk, want de andere onderwerpen die zij in gans Vlaanderen ging toelichten lagen het katholieke mannenbastion Heidebrand wellicht minder goed. Zo ging ze spreken over het feminisme, het overbruggen van de kloof tussen katholieken en vrijzinnigen, en de individuele vrijheid van de moderne katholieke tegenover de dogmatische leerstelling van de Kerk.

50 - Jos Vorsselmans.

Dat Kempenland lag niet alleen in Vlaanderen. Ook aan de andere kant van 'de meet' woonden Kempenaars. De volksaard en de streektaal lopen over de grens heen en vormen een soort van bindmiddel. De stap naar Nederland, zeker voor een Essense grensbewoner, was dan ook niet bijster groot. Sommigen hadden deels Nederlandse roots, of op z'n minst goede persoonlijke contacten met Noord-Brabanders. En voor de Dietse stroming binnen de Vlaamse Beweging was contact met de Noorderburen eerder een evidentie. Diets niet in de betekenis van het opgaan van Vlaanderen en Nederland in één staat, maar wel van een intense samenwerking op cultureel en economisch gebied.

51^{ab}. a - Aster Berkhof. b - Maria Roseels.

KLOECKE GESELLEN VAN HEIDEBRAND,

SIMPELEN VAN GEEST DENKEN MISSCHIEF DAT HET DE NAAM IS VAN EEN KEMPISCH POMPIERSKORPS.
ARGELOZE NONNEKENSSCHOOL-MEISJES ZIEN IN UW UITHANGBORD MISSCHIEF EEN VAAG SPOOR VAN
HEIDENDOM, ZOALS DIE VAN LOENHOUT OOIET EEN NIEUWE FANFARE SCHANDVLEKTEN.

LATEN WE NA DEES' VIJF JAREN ECHTER OOK AAN D'EEUWIGHEID PEINZEN EN BEDENKEN DAT SLECHTS
SIMPELEN EN KINDEREN HET RIJK GOD BEHOORT!

KOMT DUS VAN HEIDE EN VERRER OM DEZE VIJFJARIGE BRAND AD FUNDUM TE BLUSSEN!!

Jan Brusselaers

VI

NEDERLAND WAS NOOIT VERAFF

Uniek aan Heidebrand was zeker de band met Nederland, vooral in de eerste periode. Dat heeft wellicht ook te maken met het feit dat Essen helemaal omsloten is door Nederlandse gemeenten. Vele Essenaren zijn trouwens van Nederlandse afkomst. De vaders van zowel de broers Suykerbuyk als de broers Nuijten waren Nederlanders. Niet zo verwonderlijk dus dat Piet Nuijten en Herman Suykerbuyk het Groot-Nederlandse gedachtegoed omarmden. Deze idee vond gemakkelijk zijn weg in Heidebrand. Niet voor niets was de leuze 'Paapsch ende Dietsch'. Heidebrand heeft zich al die jaren verbonden gevoeld met het eigen volk en de heimat, of dat nu Vlaanderen was, de Nederlandse en Vlaamse Kempen, Brabant of het eigen dorp. Heidebranders kwamen op het Congres der Kempische Schrijvers in 1956 in contact met een Kempenaar van de andere kant van grens, Jan Naaijkens.

52 - Jan Naaijkens draagt zijn erelint van Heidebrand op de plechtige zitting van de Pickwickcluk tijdens de Groot-Kempische Cultuurdagen van 1957. Het bier op de tafel komt van brouwerij 'De 3 Hoefijzers', door Heidebrand later nog met een bezoekje vereerd.

GROOT- KEMPISCHE CULTUURDAGEN

Schrijvers Jan Naaijkens en Emiel Van Hemeldonck waren in 1956 zo'n tien jaar lang, of al sinds de start in 1947, samen met burgemeester Meuwese en Anton van Duinkerken (pseudoniem voor Wim Asselbergs) de bezielers van de Groot-Kempische Cultuurdagen in Hilvarenbeek. Bedoeling was om in een ongedwongen sfeer de Kempenaars uit Nederland en Vlaanderen dichter bij elkaar te brengen. Deze dagen waren gevuld met voordrachten omlijst met zang, volksdans, ballet,

toneel en tentoonstellingen. Er waren steeds wel meer Nederlanders dan Vlamingen aanwezig. Dat zal niet aan Heidebrand gelegen hebben, want al valt niet te achterhalen hoeveel jaar Heidebrand afgezakt is naar Hilvarenbeek, zeker is dat in 1966 de studentenvereniging met liefst 34 man vertegenwoordigd was! Jan Naaijens mocht ook in 1967, 1968 en 1969 op een Heidebranddelegatie rekenen. “Heidebrand vierde dapper mee tijdens de 'Pickwickclub' op zaterdagavond”, aldus Jan Deckers. Op deze club “die haar nut ontleende aan volstreekte nutteloosheid” werd luidkeels het Pickwicklied gezongen: “De wereld barst van venijn, en stinkt van kwade streken, hoe schoon zouden de mensen zijn, als zij op Pickwick leken”.

In 1969 hoorden de Heidebranders Jaap Kruithof voortreffelijk spreken over 'De onbegrensde van de cultuur' en onthulde weduwe Asselbergs het eerste monument voor haar overleden man, Anton van Duinkerken. Emiel Van Hemeldonck herinnerde er namens de Vlamingen aan dat “Anton van Duinkerken de personificatie was van de ontmoeting tussen Noord en Zuid”. De Cultuurdagen waren reeds over hun hoogtepunt heen, en men hield het in 1971, met de 25^e editie wijselijk voor bekeken.

54 - Kempische koffietafel in het Vrijthof in Hilvarenbeek in 1966. Rechtstaand links de Limburgse provinciegouverneur Louis Roppe.

Heidebrand hield van 'de jongens van over de grens maar toch van bij ons', en nam hen op in hun club. Jan Naaijens, geboren in 1919, woonde niet ver over de grens in Hilvarenbeek. Hij schreef heel wat toneelspelen, verhalen en heemkundige werken. Het contact tussen Naaijens en de Heidebranders was hartelijk. Naaijens was goed ter taal en kon bijzonder geestig uit de hoek komen. Zo was hij bijvoorbeeld bij de Kalmthoutse Heidebranders een kampioen in het maken van heel wat spraakverwarrende grapjes over de achternaam van zijn vrouw, Agnes Van Kalmthout, maar die helemaal niet van Kalmthout afkomstig was.

53 - Folder Groot-Kempische Cultuurdagen 1955.

RECTOR MAGNIFICUS

Anton van Duinkerken was ook een jongen uit de streek. Hij werd geboren in Bergen op Zoom en verbleef korte tijd in het missiehuis van Scheut, studeerde vervolgens aan de Rooms-Katholieke Leergangen in Tilburg en werd in 1937 op 34-jarige leeftijd al eredoctor aan de universiteit van Leuven, samen met ondermeer Stijn Streuvels en Cyriel Verschaeve. Van Duinkerken zette zich sterk af tegen de komst van het fascisme. In 1952 werd hij benoemd tot hoogleraar in de Nederlandse en de algemene letterkunde aan de universiteit van Nijmegen. Hij had een grote belangstelling voor Vlaanderen en heeft tal van publicaties op zijn naam staan. Voor deze veelzijdige letterkundige stonden goedheid en gezelligheid centraal en dat straalde hij uit als schrijver, geleerde, feestredenaar en cultureel organisator. Dat vele Essenaren diens werk kenden kwam grotendeels door meester Fons Tirelire die

55^{abcdelgh} - Anton van Duinkerken wordt senior honoris causa van Heidebrand. a - Jos Van Loon hangt het erelid zijn lint om. b - Van Duinkerken spreekt, Fons Fraeters, Stan Milbou, Louis Kerstens en meester Van Loon luisteren aandachtig. c - Fons Fraeters leest de bul voor. d - Schepen Ferdinand Brughmans en burgemeester-senator Ferdinand Pairon buigen zich met praeses Jos Van Loon over de bul. e - Piet Nuijten, ?, ?, Hugo Smets, Harry Notenboom, ?, Jean-Pierre De Ripainse, ? en Bert Konings. f - Van Duinkerken met Wim Schrooyen en Jos Van Loon. g - Tussen pot en pint. h - Van Duinkerken heft het glas met Jos Van Loon, Fons Fraeters, Stan Milbou en Louis Kerstens.

steevast een aantal gedichten in zijn leerplan opnam. Tevens was van Duinkerken een erg begenadigd spreker. En zo hebben ze hem bij Heidebrand leren kennen! Op zaterdag 3 september 1960 werd hij immers tot senior honoris causa van Heidebrand gedoopt. Van Duinkerken was in grote doen, en oreerde en improviseerde over Cicero, maar vooral Bacchus heeft hij herhaaldelijk aangeroepen, zo blijkt uit de eerste lustrumbrochure. Met in de ene hand een bierglas en in de andere een borrel jenever straalde de man, en begon dan spontaan te dichten en te improviseren. Na heel wat glazen vond van Duinkerken een slaapgelegenheid bij notaris Mennes. Deze illustere rector magnificus van Nijmegen overleed op 27 juli 1968. Ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van zijn geboortjaar werd van Duinkerken op 20 juni 2003 in het Cultureel Centrum te Hilvarenbeek herdacht. Niemand anders dan Jan Naaijens hield er de tafelrede.

Er zou nog een derde Nederlander van net over de grens, met name uit Roosendaal, het erelidmaatschap van Heide-

brand aangeboden worden. De interim-hoofdredacteur van de Noord-Brabantse krant 'Brabants Nieuwsblad', Cor Meerbach, was immers een graaggeziene gast bij de studenten. Heidebrand aarzde dus niet om Cor Meerbach senior honoris causa te maken. In het derde werkingsjaar vertelde Meerbach als eregast op een clubavond anekdotes uit zijn rijk gevulde journalistieke loopbaan, zoals over Maria Meesters, een vrouw uit Bergen op Zoom, die probeerde om het Kanaal over te zwemmen. In 1965 zei Meerbach “We houden van u, Moeder Heidebrand, maar ge hebt het er ook naar gemaakt!” En in 1971, toen de Kiekenhoeve in Essen werd opengesteld voor het grote publiek, zou Meerbach andermaal het spreekgestoelte betreden.

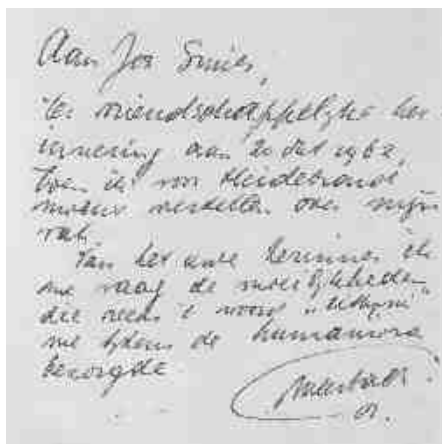

56 - Cor Meerbach.

HEIDEBRANDERS WERKEN ZELF AAN DE NOORD-ZUID- INTEGRATIE

Heidebrand zou nog meer doen! Het startte in 1967 op De Greef te Kalmthout en onder de noemer van Toeristisch Cultureel Weekend (TCW) een project om de integratie tussen Noord en Zuid te bevorderen. Hiervoor was er samenwerking met de Stichting-Lodewijk de Raet, een volkshogeschool die sedert 1952 door studieweekends, studiereizen en voordrachten aan cultureel vormingswerk deed, met speciale aandacht voor de wisselwerking tussen de algemeen menselijke ontwikkeling en de economie. Heidebrand vergaderde hiervoor regelmatig in De Buizerd te Kalmthout met de heer Cantrijn van afdeling Antwerpen-Noord. Heidebranders die in 1969 aan de kar trokken van dit gebeuren waren uiteraard de praesidiumleden, maar het comité bestond verder nog uit de medewerkers van de vorige jaren zoals Piet Nuijten, Stan Van den Bergh, Sus Van Dyck, Vic Van der Mast, Theo Van Riet, Jo Suykerbuyk en Louis Peeters.

Zowel in 1967 en in 1968 stond dat weekend in het teken van de grensoverschrijdende heide. Heidebrand stond in voor de realisatie van het Toeristisch-Cultureel Weekend, maar kon naast de Stichting-Lodewijk de Raet ook rekenen op de medewerking van de Davidsfondsafdelingen van Essen, Wildert en Kalmthout; OLBRES;

57 - Inscriptie van Meerbach in de codex van Jos Smits.

TIEN JAREN HEIDEBRAND
VERZEKERDEN GENOEGEN
AAN WIE IN KEMPENLAND
STUDENTENVREUGDEN VROEGEN!
DIT TWEDE LUSTRUM ZIJ
GEVOLGD DOOR TIEN ERBIJ!”

Anton van Duinkerken

58 - Het binnenkoer van De Greef (oostzijde) in 1960.

erelidmaatschap aangeboden. Van Hee was in 1963 als eerste Vlaamse decaan van de rechtsfaculteit van Leuven benoemd. Tijdens het eerste weekend werden 184 deelnemers genoteerd. Het jaar daarop was een doorslag van het eerste succes en kaderde het weekend in de 'Week van de Heide'. Op het derde congres werd op zaterdag 13 september 1969 burgemeester Johannes Meuwese van Hilvarenbeek (burgemeester van 1946 tot 1975) de zoveelste senior honoris causa, en die was daar zeer blij mee, getuige zijn mooie dankbrief.

In 1969 stond het weekend in het teken van 'Grenzen open'. Het congres ging de eerste dag zoals voorheen door in De Greef, maar 's zondags waren de activiteiten in De Markgraaf. Voorzitter van deze Toeristisch-Culturele Weekends was senior honoris causa Karel C. Peeters. Ook het pas opgerichte Benego nam actief aan die vergaderingen deel. Zo opende in 1969

VTB-VAB-afdelingen en VVV-afdelingen uit de streek en op Elck wat wils. De organisatie werd gepatroneerd door de gemeenten Essen en Kalmthout.

Centraal op het programma stond een congres, een verkenning van de streek via een wandeling of autotocht, een tentoonstelling, een Kempische of Brabantse koffietafel en een groot avondfeest dat veel weg had van een traditionele clubavond. Op de clubavond van 1967 kreeg dr. Zeger Van Hee, professor aan de Katholieke Universiteit Leuven, het

Burgemeester

Hilvarenbeek, 17 september 1969

Zeer geachte heer Nuyten,

Gaarne wil ik u nog eens dank zeggen voor de eer, welke ik van Heidebrand heb ontvangen.

Ik heb dit alles zeer op prijs gesteld. De aangename sfeer, de vriendschap en hartelijkheid, die ik heb ondervonden, hebben mij bijzonder getroffen.

Ik zou ook graag de jongedame, die de bul op zo'n voortreffelijke wijze heeft getekend, nogmaals willen danken. Daar ik haar adres niet ken, wilt gij wel zo goed zijn deze dank over te brengen.

Met bijzondere dank en hartelijke groet,

De Burgemeester van Hilvarenbeek.

59 - Dankbrief van Johan Meuwese.

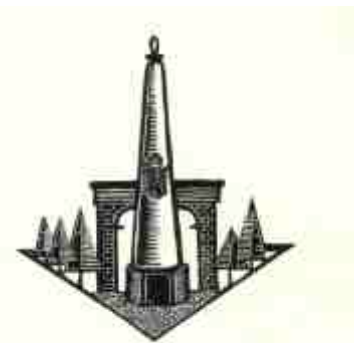
60 - Burgemeester Meuwese bespeelt de beiaard van zijn gemeente.

J.A.M. Boudrie, burgemeester van Putte, en voorzitter van Benego, het studieweekend, terwijl de Essense burgemeester Herman Suykerbuyk, tevens ondervoorzitter van Benego, de derde werkgroep voorzat. Inleider van dienst was -hoe kan het ook anders- Jan Naaijens. 'Bouwen aan de samenleving' was het thema van het 4^e Toeristisch-Cultureel Weekend in 1970. Heidebrand hielp hoofdzakelijk bij het avondfeest met 'De Kadullen'. Heidebranders zouden nog jarenlang de toeristische troeven van hun Kempenland blijven verkopen, en het mag dan niet verwonderen dat velen in de VVV actief zijn geweest of het nog steeds zijn.

61 - Dr. Karel C. Peeters.

Toen de Groot-Kempische Cultuurdagen in 1971 stopten, nam Essen, op initiatief van Herman Suykerbuyk, en onder auspiciën van Benego, de fakkel over met de organisatie van de Noord-Zuiddagen. Essen organiseerde vijf keer deze Noord-Zuidontmoeting (1974-1980), die een bescheidener versie waren van Hilvarenbeek, en waar de aandacht voor de Nederlandse taal en de grensproblemen altijd centraal stond. Omdat geen enkele andere gemeente deze taak overnam, stierf dit initiatief een te vroege dood. Maar Essen nam opnieuw het initiatief. De werkgroep Voortouw organiseert sedert 1992 Vlaams-Brabantse grensoverschrijdende congressen. Jul Van Agtmael was van het begin tot 2001 de voorzitter. Hij had al heel wat ervaring aangaande de Vlaams-Nederlandse samenwerking dankzij ondermeer de organisatie van de literaire Noord-Zuid Graanzolderavonden van het Davidsfonds. Maar in de werkgroep vinden we tevens gewezen Heidebranders als Piet Nuijten en Herman Suykerbuyk terug.

toeristisch-kultureel weekend

landgoed « de graef »
 27 augustus 5 september
 1 9 6 8

62 - Voorblad folder Toeristisch-Cultureel Weekend.

DE DRIE DRIEHEID

Er waren ook andere contacten met de Nederlandse burenen. Al in de herfst van 1956 trokken de Heidebranders naar Zundert, niet om de bloemenstoet te bewonderen, maar om daar de plaatselijke voetbalploeg, de 'Keesjes', met 0-3 van het veld te sturen, schrijft sportverslaggever Leo Suykerbuyk. Op 14 februari 1965 liep Heidebrand in Wouw mee in de veldloop van de plattelandsjeugd en hield het een clubavond te Heerle, in het

STUDENTEN ALLEMAAL? JA DUS! MOET GE DE BROUWERIJ ZIEN OF GAAN WE INEENS NAAR HET PROEFLOKAAL ?

de receptionist bij een bezoek van Heidebrand aan brouwerij Stella in Leuven

voormalige café en thuishaven van Leo Doggen, die ondertussen zijn geluk had gevonden in De Linden. Hier in Heerle leerde menig Heidebrander de 'Bossche Pop' kennen, een klein maar veraderlijk drankje!

En natuurlijk werden de contacten met de Nederlandse studentenclubs aangehaald. Er werd gevoetbald tegen de studenten van De Halve Maen uit Roosendaal. Hoewel de Vlamingen ruim het onderspit moesten delven, kwam Heidebrand met drie bekers naar huis! Heidebrand onderhield al van bij de start goede contacten met een andere studentenclub uit Roosendaal, De Drie Drieheid en bezocht ook het galabal, waar de zopas gewonnen bekers als suikerpot dienst deden. Misschien wel omwille van hun Bourgondische geaardheid waren Heidebranders graaggeziene gasten op de bals van de Roosendaalse studentenclubs. Al zal menige taalbewuste Heidebrander toch wel de wenkbrauwen gefronst hebben als hij bepaalde uitnodigingen onder ogen kreeg. Een voorbeeldje. Een uitnodiging van de 'Sociëteit' De Halve Maen voor een 'Soirée-dansante' op 15 juli 1961 in de Katholieke Kring van Roosendaal waarop iedereen in 'tenue de ville' werd verwacht, na het betalen van een 'entree'!

De latere generaties Heidebranders hadden goede contacten met de Roosendaalse studenten die hun thuisbasis hadden in café 't Wit Rooseke. Men woonde elkaars activiteiten regelmatig bij. Volgens Jan Deckers waren enkele van deze Nederlandse studenten zelfs lid van Heidebrand. Op zo'n gezamenlijke clubavond in Roosendaal had Heidebrand plannen om de Nederlanders een biljartkeu afhandig te maken, maar deze werden nauwgezet in de gaten gehouden. Desondanks wist Bob Loos toch een cafékruk mee naar buiten te smokkelen...

Bij het bezoek aan een studentenclub in Nijmegen kreeg Heidebrand een beeldje, Mariken van Niemegehen voorstellende, mee naar huis. Dit beeldje zou jaren De Linden sieren. Een tegenbezoek volgde op 26 november 1966. De Nijmeegse studenten van studentenclub Bazaron werden in De Linden op gepaste wijze onthaald met zang, speeches en het nodige echte, dus Belgische, bier.

ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Heidebrand bezocht, in het kader van de te promoten economische ontwikkeling van de eigen streek, ook verscheidene fabrieken net boven de grens in Nederland. In de zomer van 1960 trokken de studenten naar de NV Tomado en de drukkerij Spaarnstad, gevolgd door een Brabantse koffietafel in De Zwaan. Bij Tomado werkten vele Belgische grensarbeiders en het werd ook door Belgen geleid. In de zomer van 1963 trokken de Heidebranders met een lijnbus naar de chocoladefabriek van de Gebroeders Van den Brink in Roosendaal. Uiteraard waren er telkens persoonlijke kennissen of vriendschappen tussen de bezochte bedrijven en Heidebrand. Na het bezoek aan de chocoladefabriek trokken ze naar de herberg de 'Drie Hoefijzers' te Breda, waar ze getrakteerd werden door de afgevaardigde van het bedrijf. "We bleven tot de bonnetjes op waren", staat in het verslag. Als souvenir hadden ze een kolenkit en kolenschop meegenomen.

In de winter van 1957-1958 bezocht Heidebrand het Kempisch industriegebied, waar meteen een grote voorkeur bleek voor brouwerij Trophee in Schilde. Maar het praesidium van 1962-1963 probeerde enigszins de schaal wat

63 - Bezoek aan de Deltawerken met Walter Mennes, Jos Smits en Piet Nuijten.

meer in balans te brengen en nodigde haar leden met volgende woorden uit voor een alternatief bezoek te Wilrijk: “Terugblikkende in het geschiedkundig verleden van Moeder Heidebrand merken we dat het reeds enkele jaren een traditie is dat ons aller Moeder gedurende het Kerstverlof steeds haar telgen meesleurt naar diverse bierfabrieken om het voedsel der Oude Belgen nader te bestuderen. Dit jaar echter zal gebroken worden met de aloude traditie. Julius Caesar schreef dat de Menapiërs verslaafd waren aan het spel, de vrouwen, en de drank... En dat wil onze bezorgde Moeder voorkomen bij de huidige afstammelingen. Om nu deze voorvaderlijke verslaafdheid aan de drank wat te milderen worden alle commilitonen zonder uitzondering verwacht bij de grote tegenstrever van het gerstenat: de Coca Cola”. Maar dit 8^e praesidium was toch niet helemaal zeker van haar zaak, want ze beloofde een terugtocht “langs enkele gezellige Kempische dorpen”! Op 3 september 1966 werden de Deltawerken bezocht, afgerond met een ontspanningsavond in Middelburg. In de eindfase van Heidebrands bestaan stond een bezoek aan Amsterdam op het programma: men hield de kerk in het midden (of juist niet) want

zowel het Rijksmuseum als de beruchte walletjes werden met een bezoek vereerd.

BENEGO, OF HET BELGISCH-NEDERLANDS-GRENSOVERLEG

Op de verbreedingsdagen onder meer in Hilvarenbeek werden tussen Belgische tenoren van Heidebrand als Herman Suykerbuyk en Nederlandse prominenten zoals burgemeester Kievits van Zundert banden gesmeed. Die hebben onder meer geleid tot de oprichting in 1967 van Benego. Dit had als doel kleine grensproblemen aan te pakken en de ongemakken van een grens te verminderen. Herman Suykerbuyk was voorzitter van 1988 tot 1995. Deze initiatieven kregen meer gewicht toen ook de Europese Unie de grensoverschrijdende contacten bevorderde. Nu wordt het historische Kempische heidegebied dat voor het grootste deel in Kalmthout ligt, maar ook in de Nederlandse gemeenten Putte en Hoogerheide-Woensdrecht als één geheel beheerd als het grenspark 'De Zoom-Kalmthoutse Heide'. Dat gemeenschappelijk beheer is in Europa een schoolvoorbeeld van samenwerking. De wortels daarvan gaan wellicht terug tot de Groot-Nederlandse gedachte, zoals Heidebrand die al vanaf zijn stichting koesterde en uitdroeg. Het kon niet mooier dan dat dit idee een toepassing vond op de heide.

64 - Het Stappersven in het Grenspark Zoom-Kalmthoutse Heide.

VII CULTUUR HOOG IN HET VAANDEL

Als er iets is waarin Heidebrand meer dan andere studentenverenigingen uit die tijd uitblonk dan is het in cultuur, zowel inzake beleving als in organisatie met veel kleine 'c's' en soms met enkele hele grote 'C's'. De cultuur werd beleefd vanuit een diep gevoel van verbondenheid met de eigen streek, eigen volk, eigen taal en vanuit een Vlaams bewustzijn. Vrijwel alle aspecten kwamen ruim aan bod gedurende die kleine 20 jaar dat de studentenclub actief was. Uiteraard kon toneel niet ontbreken, maar ook voordracht, het bijwonen van culturele manifestaties als in Hilvarenbeek en het organiseren van de Toeristisch-Culturele Weekends stonden op het programma. De club organiseerde voordrachtavonden waarvoor een groot deel van de culturele elite van schrijvers tot toondichters van die tijd naar Essen of Kalmthout afzakte. Bekende gezelschappen als het Reizend Volkstheater waren in de jaren vijftig vaste klant in de Noorderkempen. Zelfs tijdens vele clubs, zeker voor feestelijke gelegenheden als een afscheid of een viering, waren de toespraken van de studenten of van eregasten pareltjes van welsprekendheid, doorspekt met gedichten, bekende uitspraken of Latijnse uitdrukkingen. Maar ze hadden er ook de mensen voor met Herman Suykerbuyk zelf, Fons Fraeters en Stan Milbou van Kalmthout, Jan Michielsen en Piet Tirelire uit Essen. In elk praesidium van Heidebrand zat een verantwoordelijke voor cultuur. Het cultureel palmares van Heidebrand is in alle opzichten indrukwekkend te noemen.

Het begon al meteen in het eerste werkjaar. Het jonge Heidebrand had al in de eerste zomer van haar bestaan een groot aandeel bij de organisatie van het Congres der Kempische Schrijvers. De voordracht van Emiel Van Hemeldonck over 'Maria, mijn kind', maakte zelfs de studenten stil. Toch wist Heidebrand bij zulke hoogstaande culturele activiteiten de studentikoze sfeer te behouden. Al tijdens dat eerste jaar kon Heidebrand een indrukwekkende reeks activiteiten voorleggen. De Essense peetvader van Heidebrand, notaris Jaak Mennes, vatte het samen in een onvergetelijke vergelijking: "Als Kamiel Huysmans een jonge tachtiger is, dan is Heidebrand een oude éénjarige".

TONEEL ALS VOLKSVERHEFFING, MAAR OOK 'VOOR DE LEUT'

Al vanaf het tweede jaar stond toneel op het programma. In de winter van 1956-1957 werd 'Het Mes van Barmhartigheid' of 'Wij zijn Gods Utopia' voor het voetlicht gebracht, een stuk van Stefan Anders en onder de regie van Stan Milbou met een machtige vertolking van Ludo van den Maagdenberg, in een veel

65 - Toneel met Ludo van den Maagdenberg en Stan Milbou.

later leven nog burgemeester van Kalmthout (1971-1983). Het jaar daarop werd 'Elias weet het beter' gespeeld, een blijspel met in de hoofdrol een onvergetelijke Willy Vergouwen als Elias. De toneelopvoeringen trokken telkens een kleine 100 toeschouwers. Het toneel slopte veel tijd op en lokte vooral bij de voorbereiding heel wat discussies uit. Toen Fa Jacobs midden in zo'n hevige discussie binnenkwam, merkte hij gevat op: "Julie spelen toch voor uw plezier!", waarop Willy Vergouwen even gevat antwoordde "Waarom doet ge dan niet mee, Fa?". Soms waren er hilarische momenten op het podium. Zo was Kees Nuijten eens vergeten wanneer hij precies op moest, en besloot dan maar om helemaal niet meer op te komen! In het vierde jaar, 1958-1959, werd 'Schipper naast God' opgevoerd en Stan Milbou had andermaal de regie in handen. Zelf toneel spelen was er later niet meer bij, tenzij bij de heropvoering van 'Elias weet het beter' bij het vijftienjarig bestaan in 1970. Wel werden nog herhaaldelijk toneelgezelschappen uitgenodigd of gingen de studenten samen naar een toneelstuk kijken. Op kerstavond 1968 gingen ze naar het stuk 'Pastoor Campens', gespeeld door Elck wat wils. Een jaartje later werd de Poesjenellenkelder in Antwerpen bezocht.

66 - Ticket toneel 'Schipper naast God'.

In die eerste jaren nodigde Heidebrand herhaaldelijk het Reizend Volkstheater (RVT) uit naar de Noorderkempen. Dat toneelgezelschap was na de Tweede Wereldoorlog opgericht en had als doel de toneelkunst tot in alle hoeken van het Vlaamse land te brengen. En dat dit geen holle woorden waren blijkt uit de indrukwekkende cijfers. Tussen 1945 en 1960 werden "219.706 km. afgelegd, om 2.508 voorstellingen te kunnen geven in 262 verschillende gemeenten in Vlaanderen en Nederland". In de lente van 1958 speelde het RVT in Essen het machtige stuk 'Boerensalm' van Felix Timmermans. Het werd een groot succes. Op zondag 24 maart 1957 had het RVT al 'De Moeder, De Dochter en de Man' ten gehore gebracht. Vooral in Kalmthout werden de opvoeringen van het RVT goed gesmaakt, herinnert Vic Denissen zich bijna 50 jaar later nog. Ook toneelgroep 'De Rupelgalm' werd af en toe uitgenodigd voor opvoeringen in de streek. In het eerste lustrumjaar werd het RVT zelfs tweemaal naar Essen uitgenodigd. Veel volk kwam kijken naar 'Dialogue des Carmélites' van Georges Bernanos. Het stuk was zwaar op de hand en bij de volgende opvoeringen van het RVT, 'Het levende wandtapijt' en 'De Gelukkige Reis', kwam daardoor veel minder volk opdagen. Om het einde van het eerste lustrumjaar te vieren in juli 1960 kon het RVT niet ontbreken. In het gemeentepark voerden zij 'De Bungalow' op. Maar ook het Laboratorium voor Vlaams Toneel (LVT) van Kalmthout naar Michel Thys en met Stan Milbou werd naar de Noorderkempen gehaald. In 1960 voerden zij 'Feiten hebben geen belang' van Jan Stalens op. In het Gildehuis van Kalmthout bracht datzelfde gezelschap 'De Engel bij de Bron', een stuk van Michel Thys. Later ging men naar De Kring in Roosendaal. Daar zagen Heidebranders bijvoorbeeld de musical Hair. Destijds was deze voorstelling felbesproken omdat er nogal veel naaktscènes in voorkwamen.

LEKKERE WHISKY, MAAR SLECHTE SIGAREN

68^{abc} - Maurice De Wilde krijgt het erelidmaatschap.
 a - Praeses Walter Mennes overhandigt de eretekenen.
 b - Guy Andriessen, Herman Suykerbuyk, Maurice De Wilde,
 Walter Mennes en Wim Heestermans.
 c - De corona.

De meest gesmaakte avonden waren dikwijls diegene waarbij gekende figuren naar Essen werden uitgenodigd voor een voordracht. In Kalmthout gingen deze meestal door in het Gildenhuis, in Essen aanvankelijk in het zaaltje aan de vakschool, later in de raadszaal van het gemeentehuis.

67 - Maurits

Maurits Balfourt kwam in 1958-1959 op vraag van Heidebrand naar Kalmthout. Hij was dan al in bepaalde theatermiddens een gewaardeerd regisseur, maar zou bij het grote publiek pas in de jaren zestig bekend worden als regisseur van televisieseries als 'Jerome en Benzamien' (1966), 'De filosoof van Hagen' (1967), maar vooral natuurlijk van 'Wij, heren van Zichem' (1969). De avonturen van 'de Witte' werden door zo'n klein drie miljoen Vlamingen bekeken! Balfourt kreeg voor z'n terugreis naar Antwerpen vijf Heidebranders mee als escorte.

De emoties rond de schoolstrijd van 1955 bleven nasmeulen. Daarom nodigde Heidebrand in 1956 pater Frans Van den Bergh uit. Deze Kalmthoutenaar sneed het thema aan van de schoolstrijd die naar Congo was verplaatst door de als sectair aanvoelde politiek van minister Buisseret. De sociale bewogenheid kon in 1956 niet op, want in november werd een avond georganiseerd over de katholieke vrijheidsstrijd in het communistische Hongarije die werd geleid door kardinaal Mindszenty. Iedereen hing aan zijn lippen toen onderzoeksrechter Majean in het vierde werkjaar een verhaal kwam ophangen rond blanke slavinnen. In 1959 was Anton Van de Velde te gast. Deze vertegenwoordiger van het Vlaams en katholiek getinte expressionisme, en ondermeer ook regisseur van het H. Bloedspel te Brugge, kwam vertellen en voordragen uit zijn eigen werk. Eén van zijn bekendste werken 'Radeske' zal wellicht bij velen een lichtje doen branden.

Op 31 oktober 1964 werd in de raadszaal van het gemeentehuis pater Goffinet uitgenodigd, die met een prachtige reeks dia's en een

spreekbeurt over Griekenland, de bakermat van de Westerse cultuur, aan allen een leerrijke avond bezorgde. Maurice De Wilde werd op 21 mei 1966 door de toenmalige praeses Walter Mennes naar Essen gehaald om te spreken over persvrijheid, en werd meteen tot senior honoris causa gebombardeerd. En in oktober van datzelfde jaar was er een avond in het kader van de wereldvredeactie, met als sprekers handelsingenieur Aerts, E.H. Carpentier en Herman Suykerbuyk.

Eén van de meest illustere personen die ooit naar Essen kwamen afgezakt is ongetwijfeld Minister van Staat Theo Lefèvre op vrijdag 9 december 1966. Hij had het voor ruim 100 aanwezigen over 'De gezagscrisis in België en verantwoord staatsburgerschap'. Praeses Louis Peeters begon zijn inleiding sterk door meteen te verwijzen naar het bezoek dat Lefèvre had gebracht aan het 'Huis van de Rechten' te Leuven. Op voorhand had men hem whisky en sigaren aangeboden, en in de loop van zijn toespraak had de gewezen premier gezegd dat de whisky wel, maar de sigaren niet deugden! Theo Lefèvre ging op ditzelfde élan door en verwees naar een eerder bezoek aan Essen waar “een jonge advocaat na mijn uiteenzetting aankondigde dat men de goede wijn voor 't laatst had bewaard, ... namelijk een optreden van 'De Klaverkens'. Vermits ik dan toch terug mocht komen, ben ik van oordeel ... toen nog niet zo'n slechte beurt te hebben gemaakt!”. Deze advocaat was natuurlijk niemand minder dan Herman Suykerbuyk. Lefèvre trok over de gezagscrisis een parallel met de toestand in de buurlanden, en weidde vooral uit over de rechten, waarop alle klemtonen worden gelegd, en de plichten, waarover in alle talen wordt gezwegen. Na de voordracht was er een debat, waarbij Lefèvre zich van zijn beste en geestigste zijde liet zien. Het Essense maandblad Broer was vol lof en schreef “Heidebrand heeft er beslist niet slecht aan gedaan Theo naar Essen te halen!”

69 - Uitnodiging voordracht Theo Lefèvre.

VAN SPOETNIKS TOT PANELGESPREK

Zelfs de wetenschap en de economie ging Heidebrand niet uit de weg. In het tijdperk van de eerste 'Spoetniks' werd Jos Van Limburgen uitgenodigd om zijn visie te geven over de ruimtevaart, maar de wetenschap zou de man later volledig ongelijk geven. Op 2 september 1966 onderhield ingenieur Jan Theuns de Kempische studenten over de Deltawerken. Op 13 december 1968 kwam havenschepen Leo Delwaide naar Essen om te spreken over het belang van de haven, in het bijzonder de as Antwerpen-Rotterdam. Dat al die bekende figuren bereid waren naar Essen of Kalmthout af te zakken heeft veel te maken met volksvertegenwoordiger en burgemeester Herman Suykerbuyk. Hij was present bij de meeste voordrachten.

Ook enkele leden en ereleden van Heidebrand waren niet te beroerd om zelf een voordracht te geven. Zo sprak Herman Suykerbuyk op 13 april 1957 over verzekeringen, terwijl Vic Denissen het meer in zijn vakgebied zocht met het onderwerp 'Bloedgroepen en Immunisatie'. In januari 1962 en 1963 was er een panelgesprek met de notarissen De Bounge en Mennes en de broers Herman en Leo Suykerbuyk over 'Universitaire problemen en toekomstmogelijkheden' en 'De verhouding Kerk, Volk en Staat'.

AVOND DER VLAAMSE MUZEN

De muziek sprak de Heidebranders al vanaf het begin aan en die lijn werd lang volgehouden. Al in het tweede werkingsjaar in 1956 organiseerde de club een pianorecital ten huize van Hanny Goormachtig, een beetje intiem, maar was dit niet de bedoeling? “Zelfs de 'bleukes' op gebied van klassieke muziek hadden een prachtige avond achter de rug,” schreef de secretaris. Tevens herinnert iedereen zich nog de avond met de toondichter Armand Preud'homme op 12 maart 1960, waarbij ook het eigen Heidebrand-lid Fons Fraeters zijn best deed met declamatie. Preud'homme heeft de 'Purperen Hei' geschreven en dat lied bracht uiteraard bij de heikneuters in Essen en Kalmthout veel emoties teweeg. Al eerder, in 1957, was Preud'homme naar Essen uitgenodigd voor het St-Jozeffeest op 19 maart en een orgelrecital in de dekenale O.-L.Vrouwkerk in Essen. Essen wist toen al dat Preud'homme voor gezelligheid kon zorgen. Een jaar later op 25 november 1961 organiseerde Heidebrand een geslaagde Mozartavond in de raadszaal van het gemeentehuis onder de leiding van pater Marcel Weemaes van het College aan Rouwmoer. In de paasvakantie van 1965 had Heidebrand gezorgd voor een tentoonstelling met moderne schilder- en beeldhouwwerken van studenten. Het culturele neusje van de

70 - Uitnodiging Avond der Vlaamse Muzen.

zalm in het tiende werkjaar was ongetwijfeld de 'Avond der Vlaamse Muzen' met zang van Louissette Garcia en met voordrachten door Lieve Suys. Vandaag vinden we Suys terug bij 'Studio 100' waar ze ondermeer zangbegeleidster was voor de musicals 'De drie biggetjes' (2003) en 'De kleine zeemeermin' (2004). Op zaterdag 3 februari 1968 nodigde Heidebrand iedereen uit voor een winterconcert in de dekenale kerk van O.-L.-Vrouw, met de laureaten van het Lemmensinstituut en bekende organisten als Jozef Swinnen en Karel Van Ingelgem.

INTRODUCTIE VAN KLEINKUNST IN DE NOORDERKEMPEN

Vanaf begin jaren 1960 trok men tevens de kaart van de kleinkunst, toen nog een relatief onbekend begrip in de Noorderkempen. In Nederland had Kor van der Goten al halverwege de vijftiger jaren zichzelf tot eerste Vlaamse 'sjansonjee' uitgeroepen. Hij had de toon gezet voor een hele generatie kleinkunststartiesten die het genre van in de jaren zestig tot eind jaren zeventig tot een enorme bloei brachten. Heidebrand begon ermee in 1962 met Miel Cools en Lode Dieltjens. Maar Heidebrand zou Heidebrand niet zijn moesten de eigen kunstzinnige leden als Stan Milbou niet mee op het podium komen met enkele aangrijpende vruchten van poëzie. Om het genre nog wat meer bekendheid te geven, organiseerde Heidebrand in samenwerking met OLBRES en het Davidsfonds op 2 februari 1963 een kleinkunstavond met Miel Cools, Jos Ghysen, Kor van der Goten en Louis Verbeeck. Het 8^e praesidium o.l.v. praeses Bert Peeters motiveerde deze keuze in een schrijven aan de leden als volgt: “Wij waren aanwezig op het Kleinkunsteiland '62 in een nokvolle aula van de Leuvense universiteit : negen Vlaamse kleinkunstenaars oogstten succes bij een geestdriftige,

71 - Miek en Roel.

duizendkoppige menigte en meteen verworven zij vast burgerrecht op dit eiland van het Leuvense studentenwereldje. Toen dachten wij eraan iets mee te brengen van de kleinkunst naar hier, die vlek van belangstelling uit te breiden en de aandacht van een ruimer publiek te winnen". Daar slaagden de organisatoren nog niet helemaal in, want door het zeer slechte weer kwam er maar weinig volk naar deze rijk gevarieerde avond. In 1963-1964 bespraken Heidebranders enkele kleinkunstlieders met o.a. Karel Van Deuren en Bob Wezenbeeck. Op 10 april 1965 deed Miel Cools De Linden meer dan vol lopen.

72 -Inkomkaart kleinkunstavond.

Eén van de mooist gevulde kleinkunstavonden was ongetwijfeld die op 30 maart 1968 in het Gildenhuis van Kalmthout met optredens van de Vlaamse troubadoers Miek & Roel Van Bambost, en Roland, Lode De Ceuster en Gaspar Skiffle. Die laatste groep kwam uit Kalmthout zelf en speelde country- en westernmuziek. Even later nam in Essen eerst het jeugdhuis Thor de kleinkunstfakkel over en vervolgens organiseerde Wim Vermeylen vier edities van de 'Nacht van de Kleinkunst' (1976-1979) in de sporthal t.v.v. de vereniging voor anders-validen, Actiegroep Z, waarbij zowat alle grote en kleinere Vlaamse en Nederlandse namen op het podium stonden.

In februari 1970 haalde Heidebrand met het Jong-Davidsfonds Heide de cabaretgroep 'Mam'sel' met een zeer controversieel stuk naar een goedgevulde Essense zaal Rex. "Veel soeps was het niet, er werd afgebroken dat het een lieve lust was" schreven zowel De Noorderzon als Broer. In de herfst van dat jaar werden 'De Kadullen' naar De Greef gehaald op een avondfeest van Heidebrand. Het liedje over de 'Zotte Kadullen' ging er bij de studenten gretig in.

AANDACHT VOOR KUNSTENAARS DIE DORPSNIVEAU KONDEN OVERSTIJGEN

Vooraf door Jul Van Agtmael en 'zijn' Davidsfonds, maar ook door andere Essense cultuurverenigingen waaronder Heidebrand, werd in oktober 1966 de retrospectieve Albert Yssackers geopend in het Gildenhuis van Essen-Wildert door Emiel Van Hemeldonck. Albert Yssackers, geboren in St.-Kwintens-Lennik, verkaste in 1928 naar Essen, waar hij werkte bij de spoorwegen. Als kunstenaar met veel lino's en pentekeningen op zijn naam vond hij zijn inspiratie in het landschap en de gebouwen van de streek. Hij ontwierp affiches en illustraties voor verschillende tijdschriften. Zo voorzag hij het voorblad van de 2^e lustrumbrochure van Heidebrand met 'Tijl en Nele'. Aan deze overzichtstentoonstelling was een tekenprijskamp voor scholen verbonden. De bedoeling was om regelmatig een kunstenaar uit het eigen dorp of streek in de kijker te zetten. Het jaar daarop stelden dezelfde organiserende verenigingen de kunstglasramen van Frans Van Immerseel centraal, eveneens met een scholenprijskamp.

De Heidebranders hadden blijkbaar meer dan inspiratie genoeg. De variatie en de kwaliteit van de genodigden bewijst de brede maatschappelijke interesse die Heidebrand aan de dag legde. Dat soms topsprekers bereid waren

73 -Mal van een tekening van Piet Tirliren voor een uitnodiging voor een studentenbal.

naar het Noorden te komen is wellicht ook het gevolg van het relatienetwerk dat de club intussen had opgebouwd, zeker op politiek vlak met Suykerbuyk en Jacobs. Voor de meeste van die avonden werd iedereen uitgenodigd. Er was ook voor elk wat wils : van cultuur naar sociale bewogenheid en van politiek naar wetenschap en economie, voor de Heidebranders waren dit kleine stappen. Het ging telkens om betrokkenheid met wat er in de wereld gebeurde en om bewustmaking; cultuur doorgaans met een kleine 'c', maar fel gesmaakt door de studenten en de genodigden. Eén van de grootste verdiensten van Heidebrand op cultuurvlak was misschien wel dat ze de traditie van de Groot-Kempische Cultuurdagen geprobeerd hebben in stand te houden.

Zeker in Essen drukte Heidebrand een definitieve stempel op het culturele leven, wellicht ook omdat velen onder hen artistiek waren aangelegd en door Heidebrand een forum kregen, zoals Fons Fraeters, Stan Milbou en niet in het minst de ons veel te vroeg ontvallen schilder Piet Tirliren, die vooral actief zijn schouders heeft gezet onder de Toeristisch-Culturele Weekends van Heidebrand. Bij de jongste retrospectieve van Piet Tirliren, 20 jaar na zijn dood, waren een aantal van zijn vrienden uit Heidebrand aanwezig. Bij de oprichting van de 'Kulturele Stichting' (nu Cultuurraad) in de gemeente Essen op 28 december 1967 kwamen er van de 13 aanwezigen, liefst 5 uit Heidebrand.

VIII

EEN GEZONDE GEEST IN EEN GEZOND LICHAAM

Sport loopt als een rode draad doorheen de bestaansgeschiedenis van Heidebrand. Al vanaf het eerste praesidium werd ook een verantwoordelijke voor sport aangeduid. Daarbij kwamen de twee meest beoefende sporten in Vlaanderen het meest aan bod, voetballen en wielrennen. Een vast patroon zat er nooit in, het ging telkens om gelegenheidswedstrijden. Heidebrand organiseerde ook enkele fiets- en autorally's, wat in die tijd populair was. In het tweede lustrumjaar werd een tafeltennistornooi georganiseerd. Voor de destijds minder volkse sporttakken als volleybal en basket heeft Heidebrand zeker in Essen baanbrekend werk geleverd. Zo hebben de KO VEK-feesten bijgedragen tot de doorbraak van het volleybal in Essen en waren ze onrechtstreeks aanleiding voor het ontstaan van een Essense volleybalcompetitie. Ook de basketbalclub ESBAC vindt voor een stuk zijn roots in Heidebrand. Jos Smits was daar de eerste secretaris. De studenten hadden dergelijke ontwikkeling niet bewust bedoeld, maar hun initiatieven creëerden wel de nodige sfeer. Want bij Heidebrand bleef het plezier en het drinkgelag na de wedstrijd altijd centraal staan.

ROLLING DOORHEEN HET 'LAUWMOERSE'

Op voetbalgebied heeft Heidebrand bijna 20 jaar lang de hele wijde omgeving uitgedaagd voor een match. Het waren vriendenmatches en die term was erg toepasselijk op de sfeer tijdens en vooral na de match. De eerste wedstrijd die in de annalen is terug te vinden vond al in oktober 1956 plaats tegen de 'Keesjes' van Zundert, die ter plaatse met een 0-3 zege vakkundig werden ingemaakt. Op 5 januari 1957, putje winter, speelde Heidebrand een wedstrijd tegen de bevriende studentenclub Forsala uit Rijkvorsel. Heidebrand verloor met 3-1, "maar" schreef de reporter, "na de match in café De Knikker in Nieuwmoer werd die achterstand ruim ingehaald." Een

enthousiaste bruisende speech van 'coming man' Louis Aerden en een rolling (kroegentocht) doorheen het 'Lauwmoerse' bogen het eerste verlies van Heidebrand om in een sprankelende avond. Louis Aerden zou nadien in

74^{ab} - Heidebrand op het voetbalveld.

a - staand : Piet Tireliren, Jos Van Meel, ?, Jo De Ridder, Guy Andriessen, Theo Van Riet, Lou Vanwesenbeeck, ?, Stan Vandekeybus, Walter Mennes, Jaak Mennes, Richard Tax, Herman Suykerbuyk; zittend : ?, Guy Van Gool, Wim Schrooyen (in onderhemd), Jos Smits, Jan Michielsen, Guy Nelen, Bert Peeters, Wim Heestermans, Cis Brant.

b - staand : Vic Van Looveren, Karel Van Geldorp, Karel Van den Bergh, Kees Nuijten, ?, Sus Peeters, Jaak Mennes, Richard Tax, Herman Suykerbuyk; zittend : Piet Nuijten, Walter Mous, ?, Frans Meukens, Johan Van Campen.

het derde jaar 1957-1958 praeses worden van Heidebrand. De toon was meteen gezet. Het ging niet om de knickers, maar om de sfeer en elke activiteit van welke aard ook kon uitgroeien tot een bruisende clubavond. De kwestie was erbij te zijn.

ECHTE VRIENDENMATCHEN

Regelmatig speelde Heidebrand een match tegen de BoerenJeugdBond (BJB). Tegen de mannen van Wildert werden de Heidebranders op het veld van Nieuwmoer ingemaakt dankzij een uitstekende onderpastoor Seuntjes. De wedstrijden tegen Forsala uit Rijkevorsel werden meer een traditie, maar er werd ook gespeeld tegen De Berelaere uit Berlaar. Ook de Kalmthoutse voetbalclub KSK leende zijn veld graag aan de studenten, maar voor de clubs nadien hadden de studenten hun eigen kantine. Op 26 november 1967 speelde Heidebrand een benefietwedstrijd voor Herman Van Hooydonck, die eerder zijn kaak had gebroken, uiteraard gevolgd door een dansavond in de salons De Sterre in Nieuwmoer. Herhaaldelijk werd ook gespeeld tegen de studentenclub uit Roosendaal, De Drie Drieheid. Een lijn in de uitslagen is wel dat Heidebrand doorgaans won tegen de Nederlandse ploegen, verloor tegen de BJB en plaatselijke groepen en afwisselend won en verloor tegen andere Belgische studentenclubs. De uitzondering op deze regel is het verlies tegen De Halve Maen uit Roosendaal.

Elke gelegenheid was goed voor een voetbalmatch. Toen enkele voetbalminnende jongeren uit Israël (sommigen beweren nog altijd dat het om het eerste elftal van Israël ging) in de hovingen van De Belder logeerden, werd het nieuwbakken praesidium van Heidebrand opgetrommeld voor een oefenmatch. Praeses Jan Michielsen, zelf een bekend voetballer bij Excelsior Essen, ging daar in september 1961 maar al te graag op in. Omdat op een zaterdag werd gespeeld moesten de Israëlieten om religieuze redenen de afstand van De Belder naar het terrein van Excelsior Essen te voet afleggen. De Joodse vrienden waren al op voorhand moe en Heidebrand won met 10-5. In het tweede lustrumjaar werd ook op het terrein van Horendonk een wedstrijd georganiseerd tussen senioren en jonge Heidebranders. De match werd onder de deskundige leiding van scheidsrechter Richard Tax door de jonge garde gewonnen met 5-4. Maar het zou geen Heidebrandwedstrijd geweest zijn, moest ook de scheidsrechter zelf niet gescoord hebben! In de late herfst van 1965 speelde Heidebrand op het terrein van Eendracht Kalmthout een match tegen De Gerstetonne, de studentenclub uit Hoogstraten. Die partij won Heidebrand dankzij de keeper, 'Zwarte Panter' Guido Andriessen. Omdat Heidebrand ook in Kalmthout thuis was, werd de derde helft verder gespeeld in De Zoeten Inval, waarna zoals in Nieuwmoer 8 jaar eerder opnieuw een kroegentocht volgde. Zelfs de jaarlijkse bezinningsdag in het Missiehuis te Heide werd meer dan eens afgesloten met een pittige voetbalmatch tegen de jonge fraters.

75 - De Israëliische tegenstanders staan bovenaan, de Heidebrandploeg onderaan met Jan Michielsen, ?, Frans Meukens, Karel Van Geldorp, ?, Fons Fraeters, Jo De Ridder, Kees Nuijten, Jean-Pierre De Ripainseel, en Herman De Ridder.

76^{abcd}. a - Atoomprijs te Mol : Herman De Ridder klopt Stan Van Loon. b - Herman De Ridder, het zwartgeschminkte bloemenmeisje, ?, Stan Van Loon (2e) en Stan Milbou. b - Ondermeer Oswald Donkers en Leo Suykerbuyk (3e) vervoegen de plechtigheden. d - Huldiging na het criterium te Brasschaat : Moeder Marraine uit Leuven, Jo De Ridder, Herman De Ridder met bloemen, Leo Suykerbuyk, Sus Peeters (pet Coca-Cola), René Verhulst, Fé Verboven (pet City Sport), Louis Aerden (rand foto).

RUGNUMMERS VOOR DE DEELNEMERS VAN DE AUTORALLY

De sportactiviteit was het felst tijdens de eerste jaren en nam lichtjes af vanaf 1959 toen Heidebrand zijn eerste KOVEK-feesten organiseerde. Sport werd namelijk in KOVEK geïntegreerd. Ook in het wielrennen of 'de koers' was Heidebrand vanaf de eerste jaren actief onder impuls van Stan Van Loon van Nieuwmoer, zelf een fervent wielrenner, die ook bij de 'Liefhebbers' heeft gereden. Stan Van Loon heeft het gebracht tot universitair wereldkampioen. Hij werd dan ook de eerste twee jaren de sportleider van Heidebrand. Maar ook Leo Suykerbuyk uit Essen en vooral Herman De Ridder uit Kalmthout waren niet uit het wiel van Stan Van Loon weg te slaan. "Of was Stan Van Loon soms blij dat hij het wiel van De Ridder kon volgen...?", vroegen kwatongen zich af. Omdat Leo Suykerbuyk ook toen al gemakkelijk de pen hanteerde

vinden we gelukkig nog enkele anecdotes van de wielrennerij terug in de annalen. Zelf slaagde Suykerbuyk erin een echte roze rennerstrui met het opschrift 'Bieren de Koninck' te bemachtigen van wieljournalist Michellio, pseudoniem voor Michel Lambrechts. Deze bekende Kalmthoutse wielierliefhebber en -kenner baatte zelf een tijdlang het café-sportlokaal Michellio uit. In het jaar 1958 slaagde Heidebrand erin het ploegenklassement te winnen in de traditionele wielwedstrijd van Brasschaat. In de 1° Atoomprijs van Moeder Geelse in de zomer van 1957 kon Herman De Ridder de palm mee naar huis nemen, terwijl Stan Van Loon beslag wist te leggen op de tweede plaats.

Heidebrand organiseerde in zijn korte bestaansperiode ook autorally's, een wat minder vermoeiende sportactiviteit, die zich zeker in de beginjaren vooral tot de notabelen van de streek richtte. De meeste mensen hadden immers geen auto. De annalen zijn schaars, maar van Leo Suykerbuyk weten we dat in 1957 een rally werd verreden door vooral de ereleden van Heidebrand. Maar ook hier waren grapjes nooit ver weg. De deelnemers moesten zogezegd een rugnummer afhalen en vele chauffeurs traptten erin en kwamen langs de balie voor hun rugnummer. De route werd telkens plezierig en niet te moeilijk gehouden met leuke opdrachten, maar desondanks dwaalden velen af, uiteraard onbewust...

77 - Illustratie op de uitnodiging voor de fietsrally.

WINTERAVONDEN MET CHAPEAU, TAFELTENNIS EN KOEJONNEN

Heidebrand zag 'sport' erg breed. Cafésporten hoorden daar duidelijk ook bij. Zo werd vanaf de jaren zestig tot de laatste jaren van Heidebrand tijdens een winteravond in De Linden een clubkampioenschap gehouden in drie disciplines: koejonnen (kaarten), tafeltennis en chapeau (dobbelspel). De viering van de kampioenen achteraf was minstens zo belangrijk als het wedstrijdgebeuren zelf. Pingpong of tafeltennis was toen blijkbaar in de mode want in de refter van de Broederschool versloeg Heidebrand OLBRES met 9-1. Andere activiteiten van de sportleider waren ondermeer een bezoek aan de Antwerpse Zesdaagse in februari 1966 en het bijwonen van de voetbalinterland België-Nederland in de 'Hel van Deurne'.

Met de oprichting van KOVEK in 1959 werd Heidebrand meteen ook een organisator van sport, waar vooral jongeren uit de brede omgeving zouden aan deelnemen. De koersfanaten bij Heidebrand zorgden er voor dat al van bij de eerste feesten de KOVEK-koers niet ontbrak. In de bossen van Calmeyn (Heikant Essen) werd deze wedstrijd gereden, ondermeer in de straat met de zeer toepasselijke naam 'Velodreef'. De koers was uiteraard bedoeld voor niet-aangeslotenen of voor de gewone burger. Sport voor het volk. Heidebranders liepen ook mee in de internationale bosloopwedstrijd te Wouwop Valentijnsdag 1965.

POPULARISERING VAN VOLLEYBAL

Eén van de grote verdiensten is wellicht dat KOVEK al in 1964 op volleybal overschakelde als massasport en zo die toen relatief onbekende sport mee in Essen populair maakte. De oprichting van DOSKO een jaar later, op 15 augustus 1965, door Albert en Jef Claessens van Horendonk is zeker niet vreemd aan de popularisering van die sport door Heidebrand. De club zocht haar weg en speelde enkel vriendenmatchen. Vanaf 1968 was Raymond Maas de voorzitter van DOSKO, wat staat voor 'Door Ordelijk Samenspel Komt Overwinning'. In 1966-1967 werd gestart met een volleybalcompetitie, waaraan ook Heidebrand zou deelnemen. Heidebrand werkte zijn

78^{ab} - KOVEK 1964 : volleybalploeg senioren.

a - De ploeg poseert : Karel Van den Bergh, Herman Suykerbuyk, Piet De Groof, Cis De Schepper, Herman De Ridder, Kees Nuijten en Jan Van den Eynde.

b - In actie.

thuiswedstrijden af op het pleintje achter het gemeentehuis.

“Het zullen zuiver vriendschappelijke wedstrijden worden. Niettegenstaande hebben we op onze stichtingsvergadering van donderdag 10 november (1966) besloten het bijgevoegde reglement te volgen, dat door de afgevaardigden der verenigingen werd goedgekeurd”. Deze competitie kreeg aanvankelijk de naam VOESKA mee, wat stond voor Volleybalcompetitie ESsen-KAlmthout. Nadien werd nog meer aandacht besteed aan de algemene basisregels van het volleybalspel, werden er scheidsrechters opgeleid, en werd volleybal een zaalsport. Er werd ondermeer gespeeld in de turnzaal van Horendonk, of in zaal Agora, die wel hoog genoeg was, maar in feite niet de vooropgestelde breedte had. Toen sprak men van de Gewestelijke Competitie Essen, en deze was dan weer de voorloper van de Essense Competitie die, als onderdeel van het Vlaams Katholiek Sportverbond (VKS) in 1974 op initiatief van DOSKO werd opgericht. Maar omdat er van dat VKS weinig steun kwam, heeft men -zodra het probleem van de verzekering een goede oplossing kreeg- begin jaren tachtig een eigen competitie op poten gezet, de EVL (Essense VolleybalLiga). Zo krijgen nu al dertig jaar lang een behoorlijk aantal volleybalploegen uit de streek de kans om in de omnihal van Essen op donderdag een volledig eigen

competitie te spelen. Als club kende DOSKO gloriejaren onder impuls van Willy Gommeren, een vaste international in het Belgische team. In Italië kreeg hij de bijnaam 'Il martillo', de hamer.

START VAN HET ESSENSE BASKET

Heidebrand heeft ook mee aan de wieg van de basketbalclub ESBAC gestaan door in de zomer van 1963 een Antwerps basketteam naar Essen uit te nodigen voor een demonstratiewedstrijd. Dat viel in bijzonder goede aarde bij Harry Schrauwen, de familie De Goey en Isidoor Van Hees, die samen op 6 november 1964 de Essense basketbalclub hebben gesticht. De club trad aan in derde provinciale met Jan De Goey als voorzitter, Isidoor Van Hees als penningmeester en ook hier nam Jos Smits de secretarisfunctie op. In het College van Essen was basket

eveneens populair en het waren dan ook enkele ex-studenten zoals Werner Schrauwen en Bob Hereygers van het college die de eerste ploeg van ESBAC vormden samen met Jan De Goey, Fons Tobback, Hugo Brits en Maurice Van Hees. De basketbalvereniging kreeg in 1991 de Essense prijs van sportverdienste en laat de regio vanaf het midden van de jaren negentig massaal dansen op de muziek van Donna's Dansfolie. ESBAC telt nu een tiental ploegen en is niet meer weg te denken uit het Essense sportleven.

DE LAATSTE SENIOR HONORIS CAUSA: PIET THEYS

Na sportdokter Dries Claes werd nog een andere personaliteit uit de sportwereld in de bloemen gezet. Wellicht de laatste die tot senior honoris causa van

Heidebrand gekroond werd was sportjournalist Piet Theys. Theys kreeg deze eretitel bij de viering van het derde lustrum, in oktober 1970. Geboren op 4 augustus 1927 te St.-Genesius-Rode begon hij in augustus 1959 zijn carrière op de BRT, en werd op korte tijd een befaamd radioman. Hij versloeg meermaals de Ronde van Frankrijk. In 1961 kreeg hij van de Belgische Sportpersbond de prijs voor de best geschreven sportreportage, en verwierf tevens de 'Oscar 1961' voor het beste radiowerk. Daarnaast schreef Piet Theys vele korte verhalen en humoristische poëzie. Zijn spreektalent viel te bewonderen in talloze radiokronieken, maar ook in het televisieprogramma 't Is maar een woord'. In 1968 schreef hij het 'Grootboek van de Sport'. In 1974 overleed Theys op tamelijk jonge leeftijd.

80 - Piet Theys.

Wie de balans opmaakt van de sportactiviteiten van Heidebrand, merkt dat de studenten in de eerste jaren zelf veel zweet hebben gelaten en dat de latere generaties vooral andere jongeren veel zweet hebben doen laten. Toch speelden ook de latere praesidia nog regelmatig hun matchke voetbal. Een rode draad is ook dat al dat zweet enkele uren daarna al werd vervangen door heerlijk schuimend gerstenat. Dat het sportleven vooral in de gemeente Essen dankzij Heidebrand een heel stuk rijker geworden is, valt moeilijk te ontkennen.

79 - ESBAC op de Kovekfeesten van 1964 met Julia Nelen, Dymphna Van Wesel, Maria Van Agtmael, Jan De Goey jr., Jan De Goey sr., Walter Hontelé, Harry Schrauwen. Gehurkt : Door Van Hees, Willy Lauwers, Werner Schrauwen, Fons Tobback en Maurice Van Hees.

IX

UILENSPIEGEL LEEFT !

Er is geen studentenclub die niet af en toe eens een grap uithaalt. Ook aan die stelregel kon of wilde Heidebrand niet ontkomen. Uiteraard stond elke clubavond bol van spitse speeches en gevatte opmerkingen, want daar waren die van Heidebrand bijzonder goed in. Alle annalen en alle verslagen van de praesidia getuigen van de

spitsvondigheden en steken onder water, afgewisseld met soms heel wijze en diepzinnige opmerkingen. Die laatste kwamen dan wel meestal van de uitgenodigde gastsprekers. Velen hadden echt redenaarstalent, zoals Herman Suykerbuyk, Jan Michielsen, Fa Jacobs, terwijl Piet Tirelirens haast perfecte speeches in het Latijn afleverde. Op een donkere februarizaterdag 1962 bij Jos Wijters in Kalmthout werd zelfs een heuse speechersclub georganiseerd. Maar de talenten van Heidebrand moesten het daar wel afleggen tegen Olav Leuridan, de praeses van de studentenclub Palustria uit Retie, waarmee de club herhaaldelijk verbroederde.

81 - René Verhulst doet mosterd in de broek van Wim Schrooyen, en werkt af met een bloemstukje.

Andere leden hanteerden meesterlijk de pen, zoals Leo Suykerbuyk, maar ook Jos Smits. Soms werden er ook al eens afspraken voor het leven gemaakt, zoals door lustrumpraeses

Wim Schrooyen. Hij verklaarde “de eerstelingen van de tegenwoordige Heidebranders, te weten Jos Van Loon, Walter Gommeren, Stan Van den Bergh, Karel Van Geldorp, Bert Peeters, Wim Heestermans en Jos Smits, wettig of onwettig, gratis ter wereld te helpen brengen”. Dat gold ook voor de tweede van Herman De Ridder en voor de vijfde en de zesde van Jef Naulaerts. De gelukkigen hebben er later niet veel van gemerkt. De anekdote staat dan ook in de annalen geboekstaafd als de 'Zattemannenafpraak'. Ze werd gemaakt in Hotel De Linden. Uitbater Leo Doggen was één van de ondertekenaars.

STRAFFE VERHALEN OVER ARABIËREN

Heidebrand telde onder zijn leden ook opmerkelijke individuen zoals de ons veel te vroeg ontvallen Jean-Pierre (John) De Ripainse, een gepatenteerde vrijzinnige, die voor Het Laatste Nieuws werkte en daar vooral actief was als buitenlandreporter. De verhalen van zijn talloze persontmoetingen, vooral in de Arabische wereld, waren

WIM, MAG IK VOORTAAN OOK ‘DOKTER’ ZEGGEN ?

Willy Vergouwen tot zijn vriend en pas afgestudeerd geneesheer Wim Schrooyen

legendarisch en werden straffer naarmate het uur vorderde en het bierpeil steeg. Hij werd in het eerste lustrumpraesidium onder Jos Van Loon opgenomen als adviseur, een functie die voordien niet bestond. Zijn echte taak, die hij trouwens volgens ingewijden als geen ander volbracht, was die van zedenmeester op de vele clubs. Die had de plicht na te gaan of de avonden volgens de vaste studentenrites verliep en hij mocht, indien tegen de regels werd gezondigd, strafpunten uitdelen. Maar de meest opmerkelijke figuur is ongetwijfeld Willy Vergouwen. Met hem rond de toog zat de lollige stemming er al bij voorbaat in. Hij was vooral een meester in gevatte opmerkingen. De talloze uitspraken van Willy zijn zowat een legende geworden in Essen. Zijn tong was zo scherp als zijn rug rond was. Hij was uiteindelijk geliefd en gevreesd om zijn messcherpe commentaren. Maar hij maakte bij Heidebrand ook zijn echte vrienden. Bij notaris Jaak Mennes en Walter Mous was hij kind aan huis.

82 - Willy Vergouwen en Piet Nuijten verzamelen schoenen op de club met het Roosendaalse De Drie Drieheid.

VOETBALLLEN MET TWAALF

Heidebrand heeft velen proberen in het ootje te nemen. Bij een voetbalwedstrijd tegen studentenclub De Brachtse legde de scheidsrechter na een kwartier de wedstrijd stil, en zijn vermoeden werd bewaarheid : Heidebrand stond met 12 man op het veld! Er is ook een plezant verhaal over de gemeenteraadsverkiezingen van 1970 in Kalmthout. De Heidebranders waren op een avond te gast ten huize Fa Jacobs. De gesprekken werden regelmatig gestoord door telefoontjes in verband met de lijstvorming voor deze verkiezing. Vanop hun stoel gaven de Heidebranders luidruchtig commentaar, en deden zelfs voorstellen voor het samenstellen van een zo goed mogelijke CVP-lijst. Toppunt was dat Fa dat jaar zelf niet verkozen geraakte!

VAN EEN GEDRESSEERDE BOK

Maar naast die eigen jolige sfeer, hadden de Heidebranders, vooral de latere generaties, soms ook de behoefte om grappen op grotere schaal te organiseren. Bij het afleveren van rugnummers aan chauffeurs voor een autorally hadden ze enkel de eigen deelnemers te pakken. De notabelen met een auto, eind jaren 1950, zullen er nadien wel eens flink mee gelachen hebben. Maar soms namen ze hele bevolkingsgroepen bij de neus. Op 26 augustus 1967 ontvoerden de Heidebranders de mascotte van het Bavaria-orkest van de Statievrienden tijdens het Tirolerfeest. De mascotte was een gedresseerde bok, die op de maat van de muziek kon stappen. Bavaria kon de bok enkel terugkrijgen, wanneer ze het jaar daarop de carnavalfeesten muzikaal zouden opluisteren.

In De Noorderzon van juli-augustus 1968 lezen we ook dat in de nacht van zaterdag op zondag 21 juli Heidebranders een avant-première hebben gebracht van de werken voor de vernieuwing van het wegdek van Kapel-

Heidebrand op de barricaden Studenten braken Essen alvast open

83 - Kop in het Brabants Nieuwsblad.

en Nieuwstraat. Met pikhouwelen en schoppen hadden ze de oude kasseien van het Heuvelplein opgebroken. Ze plaatsten ook officiële omleidingsborden, maar wie die volgde reed in een rondje doorheen Essen. 's Anderendaags werden de kasseien tegen 8 frank het stuk aan burgemeester Herman Suykerbuyk aangeboden. Het Brabants Nieuwsblad kopte: "Heidebrand op de barricaden - Studenten braken Essen alvast open".

ARRONDISSEMENTELE STICHTING VOOR HYGIËNE EN GEZONDHEIDSZORG

De meest grootschalige grap die Heidebrand ooit uithaalde was bij de opening van het Essense zwembad eind 1972. De bewoners van Essen-Centrum en Essen-Statie kregen daags voor de opening een omzendbrief van de Arrondissementale Stichting voor Hygiëne en Gezondheidszorg (ASHG) om zich krachtens een ministerieel besluit van 29 februari 1971 te laten inenten tegen huidziekten. Ze zouden dan een bewijs van inenting

ontvangen. Enkel met dat bewijs mochten ze het zwembad in. Liefst 520 personen hebben zich aangeboden en kregen een lepeltje gedistilleerd water aangeboden. De studenten van de naburige club Kuningas uit Wuustwezel, waaronder de gebroeders Leysen, speelden maar wat graag voor nepverpleger in Essen met witte labjassen aan. Er werd zelfs gesakkerd dat het gemeentebestuur de mensen niet tijdig had ingelicht. Veel mensen konden er niet mee lachen! Deze stunt is wellicht één van de laatste grote activiteiten van Heidebrand geweest buiten de traditionele clubs. De Noorderzon besloot dit verhaal met de opmerking dat Uilenspiegel nog niet dood is in Essen.

84 - Essen laat zich vaccineren. Cis Kerstens kijkt toe terwijl Ludo Leysen en een collega uit Wuustwezel in witte jas de medische handelingen verrichten. Ook Huub Heitzer en Wim Kuyps lijken in de rij te staan, maar wellicht hebben ze zich niet laten vangen en staan ze er als toeschouwer bij.

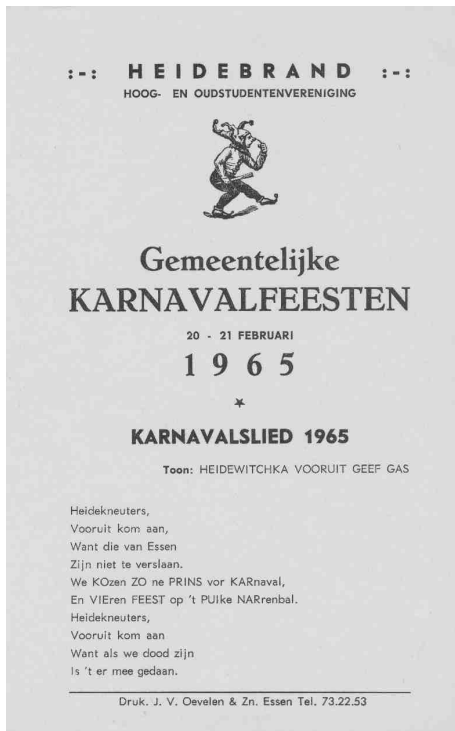
85^{abc} - De bouw van het Essense zwembad.

De senioren konden het niet laten, ook niet wanneer ze allang de club hadden verlaten om grappen uit te halen. Zo heeft Willy Vergouwen (weer hij) bij parlamentsverkiezingen het paspoort afgestempeld van al diegenen die kwamen kiezen in zijn bureau. Vergouwen was secretaris van het bureau en zette met zwier een stempel op elk officieel paspoort.

Maar zoals bij sport en cultuur toonde Heidebrand zich ook in het overbrengen van de 'leute' naar de mensen op een echt grootse manier door in 1965 in Essen carnaval te organiseren met alles erop en eraan. Maar die stunt of activiteit is tot zulk een dimensie uitgegroeid dat we er een apart hoofdstuk aan besteden.

X

CARNAVAL IN ESSEN

86 -De folder van de eerste carnavalsfeesten.

De tweede lustrumpraeses Wim Schrooyen had in Leuven gezien hoe daar carnaval werd gevierd. Het werd voor het serieuze KVHV een onverwachte meevaller: “Wat begon als een bescheiden verkleedpartij, groeide al vlug uit tot een massaal studentikoos feest. Uiteindelijk werd in tien zalen tegelijk carnaval gevierd en pendelden de stadsbussen van bal tot bal”. Schrooyen bracht de idee in het praesidium naar voor. Heidebrand zou Essen jaarlijks het carnaval bezorgen dat het nog nooit had gekend met alles erop en eraan: een prins, een stoet en bals. In Kalmthout bijvoorbeeld bestond jaren voordien wel een carnaval met prins. De Heidebranders, feestneuzen als ze waren, ontbraken in de late jaren 50 niet op die carnavalbals van Kalmthout. Maar in Essen was er tot in 1964-1965 zo goed als niets.

RICHARD TAX WERD EERSTE PRINS CARNAVAL

Het praesidium van Heidebrand nam het op zich om in die eerste jaren carnaval volledig zelf te organiseren. Essentieel was de keuze van een prins. In een eigen studentikoze stijl organiseerde Heidebrand de verkiezingen. Zeven verenigingen vaardigden een kandidaat af. Die moesten uiteraard proeven afleggen, zoals een bierproef, een welsprekendheidstest en een buitenopdracht. De conferencier van dienst was Jan Michielsen, die onder de artiestennaam Bas Kul de verkiezingsshow leidde. Praeses Wim Schrooyen opende de avond, en mag dus als eerste voorzitter van carnaval Essen

beschouwd worden. De jury had als voorzitter Jef Schrijvers, burgemeester van Zoersel, en bestond verder uit Armand Quick, Herman Goetschalckx, Wiet Sterkens, dokter uit Rijkevorsel, en de gewezen Heidebranders Herman Suykerbuyk, Fa Jacobs en Vic Denissen. In het strijdperk traden Frans Pockelé (OLBRES), Ludo Pockelé (KAJ Essen), Richard Tax (brandweer), Jos Van Meel (Concordia), Daniel Van Schoors (Hoger Streven), Ludo Vergouwen (KAJ Horendonk), Willy Vergouwen (turnkring Vlug en Blij) en Alfons Vermunt (zangkoor St. Cecilia). Na een homerische kamp koos het praesidium de kandidaat van de brandweer Richard Tax. Hij won het van Jos Van Meel, de kandidaat van harmonie Concordia en tevens eminent Heidebrandlid, die nochtans een indrukwekkende speech had gehouden over “het eerstgeboren kindeke Carnaval bij moeder Heidebrand”. Maar de verkiezing leek wat doorstoken kaart te zijn geweest. Opvallend was alleszins dat Richard Tax het laken naar zich toe kon trekken door als enige erin te slagen de vier gepresenteerde bieren geblinddoekt te herkennen.

HEIDEWITCHKA

Richard nam als prinsennaam 'Prins Ricardo I'. In dat eerste jaar moest Ricardo I het stellen met een tweedehands prinsenpak, dat voor enkele guldens bij een Nederlandse haarkapper in Roosendaal was aangeschaft. Maar dat kon de pret niet bederven. Prins Ricardo I werd meteen de stuwende motor achter het Essense carnavalsgebeuren. Ricardo I bleef vijf jaar lang de scepter zwaaien over het Essense carnaval en werd nadien meteen keizer gekroond. "Het vergde heel wat voorbereiding en veel sceptici vreesden dat het initiatief zou mislukken, maar zij hadden ongelijk", zei burgemeester Herman Suykerbuyk bij de viering van de 10^e carnavalsfeesten.

Heidebrand zou Heidebrand niet zijn moesten ze voor carnaval geen passend lied bedenken. Feestredenaar van dienst Jan Michielsen hield andermaal de pen vast en na veel inspiratieve uren, kwam de volgende tekst uit de bus, gezongen op de tonen van de Duitse meezinger 'Heidewitchka'

*Heidekneuters, vooruit kom aan
Want die van Essen zijn niet te verslaan
We kozen zo ne prins voor carnaval
En vieren feest op 't puike narrenbal
Heidekneuters, vooruit kom aan
Want als we dood zijn is 't ermee gedaan*

Zowel deken Verbist als de Broeders van Liefde hebben geprotesteerd tegen die laatste regel ("Want als we dood zijn is 't ermee gedaan") omdat het volgens hen een inbreuk was op de leer van de katholieke kerk. De tekst is echter ongewijzigd gebleven zonder dat de inrichters in de ban van de Kerk werden geslagen. Dit was niet het enige staartje dat de prinsverkiezing had gekregen. Eén van de verkiezingsopdrachten, namelijk het smokkelen van een pakje boter en een fles jenever, stond 's maandags breed uitgesmeerd in de krant. Dit viel bij de ontvanger van de douanen niet in goede aarde omdat hij vond dat zijn dienst belachelijk was gemaakt. Daarom ontbood hij de verantwoordelijken bij hem thuis. Jan Michielsen, Jos Smits, Armand Quick en expediteur Marcel Nelen trokken die avond dus naar Kapellen waar alles kon bijgelegd worden.

Dat eerste carnaval op 20 en 21 februari 1965 met Ricardo I was cruciaal voor het verdere verloop. Bij de aanstelling van Ricardo I werd 'veel schoon carnavalsvolk' uitgenodigd en dat was ook present. Op een ereschavotje stond prins Pedro van Nispen met zijn muziekgroep 'De Kriekenplukkers'. Bij de installatieplechtigheden werd de 'Orde van de Belgische Capsule' uitgereikt, een passend ereteken voor Essen, waar een kroonkurkenfabriek actief was aan de grens met Nispen.

87 - Jos Smits, Luc Mennes en Wim Heestermans zitten volop in de carnavalsfeer.

SOCIAAL ASPECT VANAF HET BEGIN

Na de officiële ontvangst op zondag 21 februari op het gemeentehuis, vertrok om 15 uur een eerste optocht door de gemeente. Die bescheiden eerste stoet bestond uit een paar versierde vrachtwagens, een boerenkapel en een

88 - Het eerste carnaval in Essen : met de vrachtwagen van Quick naar rusthuis Sint-Michaël.

harmonie. Op één van de wagens prijkte een wieg als symbool voor het eerste Essense carnaval. Heidebrandsecretaris Jos Smits had zich uitgedost als perzik. De carnavalsviering droop van de studentikositeit. Maar ook al in dat eerste jaar werd de basis gelegd van wat intussen een 40-jarige traditie geworden is, het bezoek van de prins en zijn gevolg aan de ouderen in Sint-Michaël. “Wie dat ooit heeft meegemaakt, hoeft niet meer overtuigd te worden van het belang van carnaval”, zeggen zelfs de sceptici. Op initiatief van vader Naulaerts, voorzitter van de Commissie van Openbare Onderstand (het huidige OCMW) werden er dat eerste jaar door gelegenheidstelefoniste Denise Francken en afhalers Leo Doggen en Wim Heestermans giften verzameld onder de noemer 'Carnaval voor de oudjes'. “Zo trokken de Heidekneuters stoetsgewijs in de richting van het St.-Michielsgesticht, twee filharmonischs ensembles zorgden voor een aangepaste uitvoering van rustieke kamermuziek 'En van je

hoempa'. Snoepgoed verpakt in de vorm van stangen werd aan de dankbare oudjes uitgedeeld, bij deze werkzaamheden werd een jurylid verwond door een vallende stang”.

Voor alle carnavalsvierders, jong en oud, was zondagavond het hoogtepunt met twee carnavalbals. Met één combiticket kreeg men toegang tot het bal in het Gildenhuis met het Oberbayernorkest VSV onder leiding van Gaston Van Ginderen, en tot het andere feest in De Linden met het orkest The Music Stars van Louis Oerlemans. Is het nodig te stellen dat die twee zalen en zowat alle cafés van het Centrum meer dan volliepen met verklede en feestvierende mensen ? Essen was meteen opgenomen in de wereldoverspannende gilde van prinsen, keizers en carnavalsvierders. Heidebrand bedankte haar senioren Henri Naulaerts, Armand Quick en Stan Costermans. Carnaval was meer dan waardig gestart in Essen, wat een door vreugde overmand en tot tranen toe bewogen praesidiumlid deed zeggen: “Volgend jaar gaan wij niet naar Keulen, maar Keulen komt naar hier”.

CARNAVAL ONTGROEIT HEIDEBRAND

Na dat eerste jaar bleek al dat carnaval niet meer was weg te denken en een volledig eigen leven zou gaan leiden. Het was duidelijk dat de organisatie enorm veel voorbereiding en tijd zou gaan kosten. Voor student geneeskunde Wim Schrooyen was het net te veel. Studeren kwam nog op de eerste plaats of mocht hij niet van zijn lief ? Het

VOLGEND JAAR GAAN WIJ NIET NAAR KEULEN, MAAR KOMT KEULEN NAAR HIER.

Een wat overmoedig praesidiumlid na het geslaagde carnaval van 1965

praesidium van Heidebrand vond in Armand Quick de geschikte persoon om die zware taak op zich te nemen. Hij zou als tweede voorzitter het carnavalgebeuren leiden en alle beslissingen nemen. Quick deed dat als een ware ondernemer, wat hij beroepshalve trouwens was in de bouwsector. Het carnavalgebeuren 1966 kende onder de leuze 'Hier braant de laamp' ongeveer hetzelfde verloop. In de stoet kon de prins dit keer het iets talrijker publiek vanuit een oldtimer begroeten, en in plaats van 125 pakjes voor Sint-Michaël waren het er 150. Dit jaar waren ze de zusters niet vergeten! Voorts was er al een echte Carnavalsraad en een eigen hofkapel. Maar ook de studenten deden nog een flinke duit in het zakje :

90 - Carnaval 1966 : plakketje van eigen fabrikaat.

1967 werd Richard Tax in De Linden herkozen en kreeg hij van de praeses van Heidebrand, Louis Peeters, de scepter overhandigd. Jos Elst mocht zijn narrenpak opnieuw aantrekken nadat hij met zijn blote voeten een heel bad water had weten leeg te plonsen.

De bedoeling was om tevens de jeugd bij het Essense carnaval te betrekken. Zo werd op 28 januari 1967 een groots kinderfeest opgezet met Tante Terry en het poppenkastspel 'De kist van koning Diederich'. 's Avonds was er een fikse kamp tussen vier Essense verenigingen om 'Het Gouden Varken'. Zo moest bijvoorbeeld elke vereniging zich zo origineel mogelijk voorstellen. "Den Bert' (Peeters) zong de lof van de bandweer, gesteund door de andere blussers in spreekkoorvorm, vooral op niet blusgebied, en twee brandwerinnekes droegen voor van 'Een dikke madam die bij een bland niet uit een venstel dulfde splingen'. Voor Concordia zong Toon Nelen het carnavalslied in het Engels, Frans, Duits en Italiaans, met telkens de tekst op een groot plakkaat

89 - Carnaval 1966 : 'Hier braant de laamp' bij Luc Mennes, Walter Mous, Jan Michiels en Wim Heestermans.

zo toverden de Heidebranders eigenhandig 500 uitgezaagde plaatjes om in geelblauwe carnavalsplakketjes.

Tot en met het 3^e carnavalsgebeuren zou Heidebrand een rol van betekenis spelen bij de organisatie. Volgens het programmablaadje van 1967 was Heidebrand de inrichtende macht, en stond de Carnavalsraad in voor de organisatie. Bovendien organiseerde Heidebrand nog steeds de prinsverkiezing. Op zaterdag 7 januari

91 - Inkomkaart carnavalsbals 3e carnaval 1967.

erbij. De turnkring voerde 'Dorus' ten tonele. OLBRES deed aan deze proef niet mee". Concordia won het pleit, en onmiddellijk daarna deed prins Ricardo I zijn intrede met z'n blaaskapel De Heikneuters. Hij kreeg de gouden sleutel van de gemeente van de burgemeester. Als eerste maatregel schafte de prins meteen het sluitingsuur af. De avond werd afgesloten met het 'Geeftem Worstbal'.

92^{abc} - Ontvoering van prins carnaval met medeplichtigheid van de zusters ! Prins Jan Dekkers, op bezoek bij Greet Mous, vrouw van Wim Heestermans, die na een zwaar ongeval in de kliniek beland was, wordt met medewerking van zuster Landrada zorgvuldig verpakt en meegenomen.

WIJZIGING VAN HET PARCOURS

In 1968 werd het parcours van de stoet gewijzigd. Dat ging niet zo maar. Men had een toelating nodig om door de Nieuwstraat te gaan. "Mits wat begrip van en een traktatie aan de rijkswacht mocht het wel". Vanaf dat jaar volgde de stoet steeds dezelfde weg : St. Antoniusplein - Kerkstraat - Spoorwegstraat - Stationsstraat - Nieuwstraat - Heuvelplein. Pas in 2003 kwam hierop een uitzondering : door werken aan de Stationsstraat verliet de stoet haar vast parcours om aan het Molenheike de Molenstraat in te slaan, om dan via de Hofstraat opnieuw in de Nieuwstraat te komen. Die stoet werd trouwens alsmaar langer. In 1968 stapten al 1.200 figuranten mee op! Armand Quick bouwde de carnavalsstoet uit tot dé attractie van de Noorderkempen, al bereidde hij de samenstelling ervan op een nogal onorthodoxe wijze voor. Quick tekende de ganze stoet met potlood uit op een rol WC-papier: één velletje per groep of wagen. Zo zag hij bij het afrollen de grootste stoet der Noorderkempen op een nogal dubieuze manier voorbij trekken.

Vanaf 1968 was Heidebrand niet meer rechtstreeks bij de organisatie betrokken, maar de club bleef pal achter carnaval staan en vaardigde jaren nadien verscheidene leden af in de Raad van Elf, zoals Jos Smits, Wim Heestermans, Jan Michielsen, Walter Mennes, Jos Van Meel en Jan Deckers. Gewezen Heidebranders bleven ook actief bij de organisatie en het verloop van de stoet of als jurylid. Op de vergadering van de Carnavalsraad van 18 januari 1969 waren er van de 12 aanwezigen -prins Ricardo en 11 anderen- nog liefst 6 personen met Heidebrandroots: Walter en Luc Mennes, Jos Smits, Jan Michielsen, Wim Heestermans en Jos Van Meel ! Ook zou Heidebrand steevast met een eigen wagen in de stoet rijden. In 1971 verbaasde Heidebrand nog eens vriend en vijand met de ontvoering van prins Jan (Dekkers), die op bezoek was bij Greet Mous. Zuster Landrada en enkele verpleegsters hebben de prins, die mooi was toegedekt met een laken, laten afvoeren met de ziekenwagen van de St.-Jozefkliniek.

Omdat Ricardo I in 1969 ziek te bed lag, nam Jan Michielsen bij de kleutertjes én met Tante Terry de prinselijke honneurs even waar. Ondertussen had prins Ricardo I een nieuw prinsenpak gekregen, gemaakt door mevrouw Walter Mous, naar het voorbeeld van het pak van de Nispense prins Pedro. Toen Armand Quick na vijf jaar de fakkel doorgaf aan Jos Ickroth, bleef hij nog bijna 10 jaar lang de stoet organiseren, zijn geesteskind. De nieuwe voorzitter Jos Ickroth vond dat de prins en de nar wederom een nieuw kostuum konden gebruiken, en reisde hiervoor samen met Richard Tax en Jos Elst naar Keulen. Immers, alleen in Duitsland bestond er voldoende keuze voor dergelijke aankopen. Tegelijkertijd werden er voor de Raad van Elf mooie steken aangekocht, zodat ook zij nu deftig voor de pinnen konden komen.

93 - Jan Michielsen als prins carnaval ad interim met Tante Terry.

NIEUWE MENSEN AAN HET ROER

Ricardo I zou vijf jaar lang aanblijven en samen met Armand Quick als voorzitter van de Raad van Elf afscheid nemen. Een al even machtig duo zou die twee de volgende vijf jaar opvolgen. Jan Dekkers, gekend van de autorijsschool, die vele jaren als Prins Jan I over Essen regeerde en Jos Ickroth, wasserijuitbater, die al zijn ondernemerskunde in de uitbouw van carnaval zou steken. Beiden waren niet direct lid van Heidebrand, maar behoorden wel tot de vriendenkring van Heidebrandsenioren. Vanaf 1970 onder Ickroth is carnaval een bedrijf geworden met een aanzienlijke financiële impact. Maar ze lieten niet in hun financiële kaarten kijken, schreef Leo Suykerbuyk in de tweede lustrumuitgave carnaval Essen. Stilaan werden alle wijken bij het carnavalsgebeuren betrokken: Torrep (1967), Denuil (1968), Staesi (1969) en Wildert (1969) sloten zich aan. 1972 was het jaar van de grote doorbraak omdat Torrep en Molenheike met wederzijdse toestemming scheidden, en ook Heikant maakte zich los van de Staesi. Bovendien kwam Denoek bij het carnavalsgebeuren aansluiten. Zo werd carnaval een feest voor heel Essen -ook boven alle partijpolitieke belangen heen. Heidebrand nam telkens wel deel aan de stoet, zoals zoveel andere Essense verenigingen. Veel oud-leden of senioren zouden nog jaren in de Raad van Elf zetelen, en in de CD-club van de oudgedienden, maar dan te persoonlijk titel om carnaval mee te maken tot wat het nu na 40 jaar geworden is.

EEN KRUIWAGEN MET ELLEBOOGLAPJES

Zonder hier heel de geschiedenis van het Essense carnaval te schetsen, willen we hier toch enkele opmerkelijke gebeurtenissen aanstippen. In 1970 was het lang wachten op de prinsenwagen van Jan I, want de praalwagen was in panne gevallen aan Molenheike. En dat voor Jan Dekkers, zoon van een garagehouder en zelf rijsschoolinstructeur ! Prins Jan kwam beter in het nieuws in een bomvol Gildenhuis op carnavalszaterdag 12

94 - De Raad van Elf in 1976, met Broer Van Dorst, Jos Janssens, Louis Lambrechts, René Vergouwen, Cis Kerstens, Bert Peeters, Felix Loos, Marcel Vandenbergh, Jan Deckers, Gerard Quick en Jaak Quick.

februari 1972 om één uur 's nachts: de mededeling dat de prins vader was geworden van een flinke zoon, natuurlijk ook Jan geheten, werd er op luid gejuich onthaald. In 1973 schreven de kranten dat de stoet al 20.000 betalende toeschouwers trok. Maar 1974 werd een zwart jaar met het overlijden van voorzitter Jos Ickroth en van penningmeester Walter Mous. De Carnavalsraad heette nu voluit Carnavalsstichting De Ossekoppen, en er was een echte Raad van Elf. De dansmariekes zetten voor het eerst hun beste en dus tevens hun mooiste beentje voor in 1977-1978. In 1980 werden door voorzitter Cis Kerstens, naast waarnemend burgemeester Karel Van den Bergh die een kruiwagen kreeg met ellebooglapjes, 3 oud-Heidebranders als carnavalspioniers in de bloemen gezet: Wim Heestermans, Jan Michielsen en Jos Smits. Toevallig de drie die nu in de 'werkgroep Heidebrand' zetelen! Het volgende

carnavalsjaar ging op 11 november van start met een aqua-carnaval in het zwembad van Essen in de vorm van een badmintonwedstrijd in het water tussen de Raad van Elf en de Hofkapel, en met verkleed zwemmen voor iedereen. Omwille van hartklachten moest prins Ludwig (Louis Oerlemans) in 1984 passen voor het carnavalsevenement. Gelukkig werden keizer Ricardo I en prins Jan I bereid gevonden om de taak over te nemen.

DEN ERRE EETEREIREGIN

In de tweede helft van de jaren tachtig is er toch een terugval te constateren. Het aantal toeschouwers voor de stoet is, ondanks het verdwijnen van de betalende inkom, in dalende lijn gegaan. Buiten de kinderen, enkele uitgelaten jongelui en de zeldzaam wordende echte carnavalsvierder neemt niemand nog de moeite om zich te verkleeden. De binnen- en buitengebeurens en de kindercarnavals in de wijken zijn zo goed als verdwenen. De reclamestoet rijdt niet meer uit, de eretribune wordt niet meer opgesteld, en er komt ook minder volk opdagen voor de aanstelling van de prins op 11 november om 11 na 11. Het jaarlijkse carnavalslied wordt ook niet meer op plaat of cd geperst.

Maar in tegenstelling tot andere carnavalsverenigingen weten De Ossekoppen carnaval in Essen levend te houden met een grote stoet. Die Essense stoet is eerder een kijkstoet, met hoofdzakelijk prachtige praalwagens van de elkaar beconcurrerende wijken en van een groot aantal Nederlandse carnavalscomités. Het is ook een brave stoet, zeker in vergelijking met bijvoorbeeld die van Aalst. Op gevoelige en politieke tenen wordt zelden getrapt, al was de wagen van het Torrep in 1987 met 'Den Erre eeteriregin' daar een prachtige uitzondering op. Op deze wagen volgde 'den Erre', Herman Suykerbuyk, de burgemeesterscarroussel in Voeren die rond de Waalsgezinde José Happart draaide, aandachtig op. In 1992 kreeg carnaval opnieuw een opdoffer van formaat te verwerken met het overlijden van voorzitter Seppe Hertogs. In Ludo Pockelé, Patrick Rossen en Marc Claessens werden geschikte opvolgers gevonden. Hagelschade teisterde de wagens in 1996, maar het 33e carnavalsjaar kon duchtig gevierd

worden met de uitgifte van een eigen bierglas en een retrospectieve tentoonstelling. Het kindercarnaval en het feest voor de senioren in de Heuvelhal blijven succesnummers. In Essen zal carnaval wel altijd een vaste waarde blijven, want bij De Ossekoppen ontbreekt het niet aan creativiteit om nieuwe dingen uit te proberen, en enkele wijken blijken nog steeds zeer dynamisch te zijn. Bovendien hebben ze met Dirk I opnieuw een keizer.

CLUB 11.11

Maar waarin het Essense carnaval nog steeds buiten categorie blijft is ongetwijfeld de sociale toer, die in de loop der jaren alleen maar uitgebreider is geworden. Begonnen met het uitdelen van pakjes in 1965 is dit sociaal gebeuren misschien wel het indrukwekkendste deel van het Essense carnaval. Al snel volgden er bezoeken aan kleuterscholen, aan alle rust- en verzorgingstehuizen in de regio, aan ziekenhuizen, ... Ook de andersvaliden werden nooit vergeten. Voorzitter Jos Ickroth wist zelfs 11 keer 11.000 frank te verzamelen voor de Nacht van Essen! In het carnavalsjaar 1977-1978 werd voor deze sociale opdracht de club 11.11 opgericht, waarvan de leden jaarlijks 1.111 frank lidgeld betaalden. Deze club bestaat nog steeds, maar door de invoering van de euro heeft het symbolische getal 11 plaats moeten ruimen. Ondertussen is het wel duidelijk dat het Essense carnaval niet meer zonder dit sociale luik kan. Carnaval leeft hier verder in de gekende Heidebrandtraditie, met name een perfecte mix van plezier maken, pinten pakken en sociale bewogenheid.

95^{abc} - Carnaval leeft !

a - De wagen van Denoek in 1993.

b - De wagen van Torrep in 2005.

c - Piet Tireliren schilderde het carnavalsgebeuren. Het schilderij hangt in Tatteljee.

XI

KOVEK, HET KROONJUWEEL VAN HEIDEBRAND

De Kovekfeesten waren in de jaren zestig tot begin jaren zeventig een begrip in Essen, en een stuk daarbuiten! Het was één van de eerste massamanifestaties waarop de jeugd uit de regio zich kon uitleven. Zo herinnert Lou Vanwesenbeeck zich nog dat hij in 1961, na een schieting in Meer, snel naar Essen fietste om toch maar niets van de KOVEK-feesten te moeten missen.

96 - Affiche van de KOVEK-feesten voor het raam van De Linden.

KAREL VAN DEN BERGH EN ZIJN 1.000 STOELLEN

Het initiatief van de KOVEK-feesten is geboren in de schoot van het vierde praesidium van Heidebrand in het voorjaar van 1959. Praeses was toen Stan Milbou, vice-praeses Louis Aerden en secretaris Willy Vergouwen. Dit was ook het jaar van Essen-800. De feestelijkheden die hiermede gepaard gingen hebben ongetwijfeld inspirerend gewerkt op de ondernemingszin van mensen zoals de toenmalige penningmeester Karel Van den Bergh. Laatstgenoemde wordt trouwens erkend als de feitelijke stichter van het KOVEK-gebeuren. Zijn uitgekomen voorspelling dat hij op het avondfeest 1.000 stoelen bezet zou krijgen heeft hem alleszins in de KOVEK-geschiedenis eeuwige roem bezorgd.

De organisatie van een wielerskoers kan mee verklaard worden door het feit dat deze sporttak in Heidebrandkringen een zekere populariteit genoot, vooral na de triomf van enkele leden in het Inter-Universitair wereldkampioenschap op de omloop te Brasschaat een jaar voordien. Wel lag de ambitie een stuk lager. In de KOVEK-koers zocht men immers niet naar wereldkampioenen. Geopteerd werd voor een wedstrijd op gewone fietsen voor gewone mensen -zogenaamde niet-aangeslotenen- op een ongewoon parcours, met name het bos van Calmeyn. Het succes toonde aan dat deze formule een gat in de markt opvulde.

ARENDSBLIK VAN FRANS BARTELEN

Wat de bestuursstructuur betreft ging men pragmatisch te werk. Naar buiten uit, op de programmafolders, bleef vermeld dat KOVEK opereerde onder de auspiciën van een Erecomité bestaande uit pastoor-deken Verbist, de burgemeesters van Essen en Kalmthout en twee Essense schepenen. Het Essense overwicht was logisch vermits het in hoofdzaak een Essense organisatie betrof. De aanstelling van pastoor-deken Verbist heeft KOVEK misschien behoed voor de genomen risico's. Pas het zevende jaar werd voor het eerst een feesttent geplaatst en precies dat jaar heeft het voor de eerste keer tijdens de feestavond geregend.

Het uitvoerend comité bestond officieel uit het praesidium en leden van Heidebrand maar in de praktijk werd KOVEK geleid door een werkgroep waarvan de voorzitter en de penningmeester niet in het Heidebrandpraesidium zaten. Tijdens de ganse duur van Kovek werd het secretariaat waargenomen door Jos Smits die tijdens een aantal jaren ook Heidebrandsecretaris was en alzo de coördinatie verzekerde. Zonder geleerde boeken over deugdelijk bestuur te hebben gelezen werden de principes hiervan daardoor toch toegepast. Dat het KOVEK-bestuur meer belang hechtte aan de essentie dan aan de procedures blijkt uit het feit dat men nergens in de archieven de samenstelling vindt van de opeenvolgende besturen. Volgens de overlevering zijn er achtereenvolgens drie voorzitters geweest, met name Karel Van den Bergh, Jan Michiels en Wim Heestermans. Evenmin werd er kostbare tijd gestoken in het opstellen van notulen van bestuursvergaderingen. Elke medewerker werd verondersteld te onthouden wat van hem werd verwacht. Frans Bartelen zou met arends-blik de diensters op de feestavond surveilleren en Karel Van Geldorp was de vaste cheftapper. Op Marcel Wouters kon men rekenen als geluidstechnicus. Deze opsomming is natuurlijk zeer onvolledig.

97 - Aan de Oude Pastorij wordt alles klaargemaakt voor de KOVEK-invasie van 1965. Voor de laatste keer werd er geen tent geplaatst.

98 - Kop van de KOVEK-Echo.

Studentikoze zelfkennis leidde tot de erkenning dat een aparte KOVEK-kas noodzakelijk was. Enkel dan werd gegarandeerd dat de KOVEK-ontvangsten zouden geïnvesteerd worden in de toekomst van KOVEK zelf in plaats van in het smeren van droge en dorstige studentenkelen. Naast de opbrengsten van de feestavonden was de voornaamste financieringsbron de KOVEK-Echo, een speciale uitgave van het jarenlang gekende reclameblad. De uitgever hiervan, Jos Van Oevelen met wie KOVEK-verantwoordelijke Wim Heestermans vele uren heeft doorgebracht, was akkoord gegaan met deze formule. De eerste pagina werd dat eerste jaar volledig ingenomen door Volkswagenverdelers Roger Ruys van Kapellen voor 6.500 frank. De verkoop van speciale gadgets zoals de KOVEK-bierkruik en de KOVEK-sigaar was meer bedoeld als publiciteit dan om de kas te spijzen.

De verklaring van het woord 'KOVEK' is een bijkomende illustratie van het pragmatisme van de bestuurders.

99^{abcd} - KOVEK-koers 1959.

a - Start.

b - Doortocht

c - Commentator Leo Suykerbuyk in actie onder het waakzame oog van Jos Schuybroeck en Jules Verheyden.

d - Winnaar Hugo Van Loon ontvangt de bloemen.

Ging het in het begin om een afkorting van 'Katholieke Organisaties Van Essen en Kalmthout' dan werd al tamelijk snel geopteerd voor het meer pluralistische 'KO mitee Van Essen en Kalmthout' of 'KO mitee Verenigen Essen en Kalmthout'. Op die manier werden godsdienstige en politieke drempels vermeden. De naam KOVEK is echter zijn eigen leven gaan leiden en weinigen hebben zich bekommerd om de juiste betekenis ervan.

3 OMLOPEN VOOR DE KOVEK-KOERS

Zoals hoger gezegd heeft de aanpak van de KOVEK-koers een belangrijke bijdrage geleverd tot een verruiming van de belangstelling voor het gebeuren. Een gelukkige vondst was de optocht van renners en publiek van het Heuvelplein naar het parcours op Heikant. De eerste keer gebeurde dit met muziek waarvoor men de sfeermakende Duke Memorial Band of Blackpool had aangetrokken (die zich rond dit tijdstip ophield in Roosendaal). De combinatie van optocht, bosparcours en lokale deelnemers was een troef voor het aantrekken van sponsors en premieschenkers. Zowel voor de optocht als aan de aankomstlijn was er een omroepwagen met opschrift 'Comidac-zegels' ter beschikking gesteld door Fa Jacobs - toen reeds een belangrijke pion binnen het NCMV, het huidige Unizo - met achter het stuur Eddy Marstboom, de latere NCMV-directeur voor Antwerpen.

Naargelang de berijdbaarheid en andere onverwachte obstakels diende het bosparcours soms in een laat stadium te worden gewijzigd. Zo heeft men drie verschillende omlopen gekend. Een omloop op de plaats waar thans het Sportpark is; een omloop Maststraat, Nelsebaan en Velodreef en een omloop Maststraat, huidige Koveklaan, Velodreef. Deze laatste omloop was uit sportief oogpunt zeer betwistbaar vermits in het smalle bospad -de latere Koveklaan- de renners elkaar niet konden passeren. Het sportieve gemor werd echter goedgemaakt door het feit dat er op die korte omloop veel meer rondes waren en er dus ook veel meer premies te verdienen waren aan de aankomstlijn. Samen met 6 tot 7 aankomstrechtters zorgden

GROTE PRIJS VAN ESSEN : DEELNEMERS BOVEN DE 35 JAAR OF OUDER, 35 JAAR MAAR MET EEN MINIMUM GEWICHT VAN 90 KG.

omroeper Leo Suykerbuyk en de vlaggenzwaaiers Jean-Pierre De Ripainseel voor het goed verloop in de buurt van de aankomstlijn.

Het plaatsen van de afspanning aan de aankomst was een taak die plichtsgetroou werd waargenomen door de gemeentediensten onder leiding van Beer Van Meel. Gelet op de bovenvermelde laattijdige parcoursaanpassingen moesten de koersverantwoordelijken op een bepaald ogenblik vaststellen dat de afspanning op een verkeerde plaats was neergepoot. De reddende engel was toen bestuurslid Jan Van Minsel die met zijn gloednieuwe, exclusieve Amerikaanse slee de afspanning over de ganse lengte van de Velodreef naar de juiste plaats heeft gesleept.

EREKOMITEE :

Z.P.H. J. VERDIST, Fasteur-Deken.
HERMAN SUYKERBUYK, Burgemeester, Essen.
ADRIAAN VAN HOYDONCK, Burgemeester, Kalmthout.
LODE KERSTENS, Schepen, Essen.
JOHN VAN TILLO, Schepen, Essen.

UITVOEREND KOMITEE :

FRABIDIUM en LEDEN VAN HEIDEBRAND.

DEELNEMENDE VERENIGINGEN :

CHIRO JONGENS - ESSEN STATIE	K.V.C. - KALMTHOUT
CONCORDIA - ESSEN	K.W.B. - ZANDVLIET
DOXO - HORENDONK	K.W.L. - NISPEN
ESBAC BASKET - ESSEN	NOGHT VOLLETOEG - HORENDONK
EXCELSIOR F.C. - ESSEN	CLUBBS - ESSEN
HEIDEBRAND - Essen-Kalmthout	POSTALLET EKCLUB - ANTW.
HEIKANT SPORT - KALMTHOUT	POSTHOORN - WILBERT
K.A.J. - HORENDONK	K.K.A. - NISPEN
K.L.J. JONGENS - NISPEN	STADENENCLUB - NIJLWMOER
K.L.L. MEISJES - ESSEN	W.P.T.I.S. - ESSEN STATIE
K.L.J. MEISJES - HORENDONK	V.R.A.J. - HORENDONK
K.L.J. JONGENS - KALMTHOUT	V.K.A.J. - NISPEN
K.L.J. JONGENS - KALMTH. HOEK	V.K.A.J. - WILBERT
K.L.J. JONGENS - NIJLWMOER	VIERS TRILU - ESSEN
KOUCES RAUWMOER - ESSEN	WALWIS - ESSEN
K.S.V.A. - ESSEN	

■ ZONDAG 31 JULI : 14 UUR - OMLOOP VELODREEF - NOLSE BAAN

KOEFKOMPEERKOERS DER VERENIGINGEN VAN ESSEN, KALMTHOUT en NISPEN.

- SUPERPREMIË : "HUIS VAN WILK"

- WISSEBEEKER : "JULES MICHELSEN"

- SCHIEFINGSWERKSEN VOLGENS LEEFTIJD - FINALE - TIJDRIJ
tot 17 jaar - van 17 tot 20 jaar - boven 20 jaar

AANKOMSTRECHTERS : KONTRAMAANS STAN - KERSTENS LODE -
SUYKERBUYK HERMAN - VAN DEN
BERGHE KAREL - VAN THILLO JOHN -
VERBOVEN L. J.

Feestprogramma

■ ZATERDAG 30 JULI : "ONTDEK DE KOEVEKSTER" voor toanagers

Presentatie : DANIEL VAN SCHILDERS

MUSIKALE COMPLETING : JACQUES RAYMOND
RONNY CLAEK

FINALE / 19 UUR : GEMEENTEPARK "OUDE PASTORIJ"

DEELNEMERS :

1. Acosta - Strabroek	26. Overt Freddy - Kalmthout
2. Boden Robert - Kalmthout	27. Palincx Lina - Koogerheide
3. Boone Rita - Hulst	28. Pieters Ingrid - Sas van Gent
4. De Leet François - Essen	29. Pol - Kapellen
5. De Laet Maria - Exter	30. Rammen Alfons - Kalmthout
6. De Pijper Ely - Roosendaal	31. Robert en Ludo - Kalmthout
7. De Rooij Corris - Oud Gastel	32. The Aladdin - Kalmthout
8. De Rosita's - Melle	33. The Dainty's - Hoeyens
9. Desaveer Gerard - Veurne	34. The Essences - Essen
10. Honraat Huberta - Mude	35. The Everly Sisters - Wurmhout
11. Holken Fienje - Breda	36. The Pauns - Kruellen
12. Koevets Karla - Roosendaal	37. The Op-Sound - Roosendaal
13. Kortman Pieter - Ossenbroek	38. The Paladijns - Essen
14. Koyen Jacinta - Achterbroek	39. The Rileta's - Hulst
15. Kusse Jake - Hoogerheide	40. The Simple Melody Stars -
Breda
16. La Piccola Fiordella - Breda	
17. Leemeyer Annelie - Goes	41. The Starlights - Tienen
18. Lydia and Monny - Zundert	42. Thijssen Eist - Mude
19. Maria en Adrianna - Essen	43. Van Beeck Gaby - Putte
20. Mariska en Aulta - Essen	44. Van Den Avort Anja - Breda
21. Meulmans Henry - Mude	45. Van Loon Adrienne - Essen
22. Meulmans Jantine - Ossenbroek	46. Van Loon Anita - Essen
23. Moerkes Ilsa - Ossenbroek	47. Van Loon Mariska - Essen
24. Musters Jake - Hoogerheide	48. Verbeven Alex - Kalmthout
25. Norbart Gerry - Mude	49. Vorhovan Herman - Kalmthout
	50. Vlassenberg Nellie - Zundert

■ ZONDAG 31 JULI : GEMEENTEPARK "OUDE PASTORIJ" om 20 uur.
ILUFEEST MET HET SHOWORKST VAN RADIO EN TV. "STAN
PHILIPS" EN MET DE TOEWEDDE VAN HET EUROVISIEGONGES-
TIVAL 1966 : TONIA

21 uur : Uitreiking van bekens en prijzen der sportwedstrijden.

* Schaf u de fantastische «KOEVEKSTERLIJK» aan
gevoel met bier : 40 %.

101 -Optreden 'Veul Volk' met Jan Mous, Carl Peeters en Peter Mous.

ONTDEK DE STER

Terwijl de eerste drie jaar de formule koers en avondfeest op zondag onveranderd behouden bleef, werd in 1962 het programma uitgebreid met de organisatie van 'Ontdek de Ster' op zaterdag. Op de televisie liep al sinds 1955 een programma met dezelfde naam. Hiermede viseerde het bestuur het jeugdige publiek dat met een traditionele dansavond onder leiding van 'Hummel Bummel' een beetje in de kou bleef staan. De respons bevestigde dat de tijd rijp was voor een poging in die richting. Bleef het aantal kandidaten die wilden ontdekt worden nog eerder beperkt dan reageerde een grote groep tieners uitgelaten op het optreden van de Bahaja Strings.

De belangstelling voor Ontdek de Ster zou de daaropvolgende jaren snel toenemen. In 1966 telde men niet minder dan 50 deelnemers waar van een groot aantal uit Nederland. Dit laatste was grotendeels te danken aan de medewerking van het blad Muziek Express. Dat de zangwedstrijd ernstig werd genomen werd ondermeer geïllustreerd door een Nederlandse dame die aan Jos Smits vroeg bij hem thuis haar dochter te laten optreden om te zien of zij wel kans maakte. Uit Veurne kwam telkens ene Gerard Desaever voor wie bij gebrek aan hotelaccommodatie een onderkomen voor de nacht in een boerenschuur op Horendonk werd gevonden nadat hij op het festival een ontroerend 'Spanish eyes' had gezongen. Kovek betaalde ook aan elke deelnemer de verplaatsingskosten terug.

Een Ontdek de Ster-wedstrijd vereiste uiteraard ook de samenstelling van een deskundige en representatieve jury. Benevens lokale muziekkenners zoals Louis Deckers (voorzitter), Eddy Suykerbuyk en Staf Cuyvers werden in de jury personaliteiten opgenomen zoals Fa Jacobs, die vooral op het algemeen voorkomen van de kandidaten zouden letten. Evenmin mocht men de Nederlandse inbreng verwaarlozen zodat men als jurylid Piet Roelen (toenmalige partner van zangeres Corry Konings) heeft gehad, die het in zijn latere leven tot manager van Helmut Lotti heeft gebracht. Met de presentatoren -ondermeer Daniël Van Schoors en Piet Tireliren- zorgde ook 'be-bop-a-lula' Cis Kerstens met krachtige optredens regelmatig voor de sfeer.

LASTPOST PETER KOELEWIJN

Omwille van de spreiding van het feestprogramma over twee dagen werden voor beide avonden orkest- en zangvedetten aangetrokken. Het gedrag van deze vedetten was uiteenlopend. De meerderheid was gemakkelijk en sympathiek in de omgang. Dit gold bijvoorbeeld voor mensen zoals An Christy, Ria Valk, Jacques Raymond, Mel Turner en Rocco Granata, die aan de toog eindeloos kletste over één van zijn passies, met name tennis. Louis

102 - Orkest Hummel Bummel.

Neefs heeft een laattijdige afzegging ingevolge selectie voor een internationale zangwedstrijd in Griekenland nadien ruimschoots goedge maakt door een vrijwillig, gratis concert te geven in het Gildenhuis. Een fijne vent. Nochtans was de infrastructuur niet altijd afgestemd op de wensen van zangvedetten. Toen de begeleider van Tonia, de zangeres die België op het Eurosongfestival van 1966 eervol had vertegenwoordigd met het nummer 'Un peu de poivre, un peu de sel', vroeg waar de loge was kon men enkel een groezelig zaaltje in de Oude Pastorij aanwijzen met enkele doorgezakte zetels. Het orkest Stan Philips weigerde te beginnen indien de kiosk niet eerst werd dichtgetimmerd om de muzikanten te beschermen tegen de kille avond.

De groep Golden Earring moest aan de grens worden opgehaald omdat zij weigerde de rechten voor te schieten die moesten worden betaald voor een eerste optreden alhier. Ferre Grignard wilde dat iedereen rond het podium op de (vochtige) grond kwam zitten. Hij eiste, bovenop een bak bier gezeten, de ganse opbrengst van de avond op, ondanks de financiële afspraken met zijn manager. Peter Koelewijn speelde de muziek zo hard dat de garçons zich aan de toog niet meer verstaanbaar konden maken. Toen Wim Heestermans daarop ging vragen om het met wat minder decibels te doen, zei Koelewijn door de microfoon "dat hun voorzitterje kwam vragen om de muziek af te zetten!". Wim Heestermans zet nog steeds een andere zender op als men op de radio Koelewijn aankondigt.

VOETBALTORNOOI DOOR VERZEKERINGSMOEILJKHEDEN VAN DE AFFICHE

Terwijl de wielerskoers op zondag een gevestigde waarde bleef, werd vanaf 1964 het sportprogramma gevoelig uitgebreid. Hiermede hoopte het bestuur nog meer verenigingen en mensen te bereiken. Dit was alleszins zo met het voetbaltornooi dat door de deelname van een groot aantal verenigingen een wekenlange aanloop betekende naar het uiteindelijke feestweekend waarop de prijsuitreiking plaatsgreep. Aangezien ook in het KOVEK-tornooi voetbal met elf moest worden gespeeld steeg het aantal sportbeoefenaars onder de KOVEK-vlag zienderogen - zonder de scheidsrechters (ondermeer Leo Milbou, Jan Goorden en Louis Keusterman) te vergeten die belangeloos zorgden voor de goede afloop van het tornooi. Ondanks de betoonde sportiviteit moest het

103 - Kovek 1964 : De voetbalploeg van Heidebrand met Ad Verhulst, Wies Peeters, Sus Van Dyck, Guido Andriessen, Wim Heestermans, Edgar Van Hees, Jan Michielsens, Jos Van Loon, Wim Schrooyen en Jos Smits.

KOVEK-bestuur echter ervaren dat in voetbal het risico op kwetsuren nooit ver weg was. Toen in 1965 Willy Jacobs, een speler van het eerste elftal van het Kalmthoutse KSK, een ernstige beenbreuk opliep diende het bestuur als blijk van goede wil een benefietavond te organiseren om het gebrek aan een verzekering ietwat te compenseren. De conclusie lag voor de hand. Wegens de financiële onmogelijkheid om een toereikende verzekering af te sluiten werd het voetbaltornooi na twee jaar stopgezet.

104 - Kovek 1964 : Van voetballer tot volleyballer : Wim Heestermans, Bert Peeters, Guido Andriessen, Wim Schrooyen, Edgar Van Hees, Jos Van Loon en Jan Michielsens.

PROMOTOR VAN NIEUWE SPORTTAKKEN

Voor sommige sportieve projecten werden de plannen van het bestuur gesteund door personen die spontaan hun diensten aanboden met de positieve bedoeling om alzo hun nog jonge sporttak in Essen te kunnen promoten. Het KOVEK-bestuur heeft daar graag op ingespeeld. In 1964 werd op de speelplaats van de Broederschool een volleybaltornooi gelanceerd met de aanmoediging van het opkomende DOSKO. In 1965 werd 'Dwars door Essen' gelanceerd, een massa-loopkoers die KOVEK nog nadrukkelijker in het straatbeeld moest brengen. Er was een jongerencross tot en met 16 jaar en een volkscross voor deelnemers boven de 16 jaar. De atletiekclub van Stabroek zorgde voor een belangrijke inbreng.

Aangezien de organisatie van een baskettoernooi niet erg zinvol leek wegens onvoldoende ervaring met deze sport in de lokale verenigingen, werd door Hugo Brits een demonstratiewedstrijd tot stand gebracht met medewerking van het destijds gereputeerde Rubo Niel. Het jaar daarop werd ESBAC opgericht met als voorzitter Jan de Goey sr. en als secretaris 'onze' Jos Smits. KOVEK zond zijn zonen uit.

Met de uitbreiding van het sportprogramma werd nagenoeg de ganse maand juli KOVEK-maand. Dit werd geïllustreerd in de film KOVEK 1964 die werd gedraaid door Jules Michielsens en waar van op 27 november 1964 een massaal bijgewoonde galavorstelling werd gegeven. Helaas hebben deze filmbeelden de tand des tijds niet kunnen doorstaan.

105 - Het programma van de 10e Kovekfeesten... met een fout beginjaar erop !

KOVEK BARST UIT HAAR VOEGEN

Die activiteitsuitbreiding slorpte echter steeds meer tijd en energie op van bestuur en andere medewerkers waarvan sommigen zich bovendien op het carnaval hadden gestort. Zolang de meeste bestuursleden trouw bleven aan hun vrijgezellenstatus was dit minder problematisch doch de situatie veranderde zodra diezelfde leden ontdekten dat er ook nog andere liefdes en doelstellingen in het leven waren dan KOVEK. Bovendien werden aan de sporttornooien steeds hogere eisen gesteld qua professionele organisatie en infrastructuur zoals de kwaliteit van de terreinen, het gebruikte materiaal en het vooropgestelde prijzengeld. KOVEK was alzo uit zijn voegen gegroeid, althans in vergelijking met de beschikbare krachten. Weliswaar werd in een eerste reactie het programma afgeslankt doch door het uitdunnen van de schare vrijwilligers kwam alles op een paar schouders terecht.

Uiteraard had men ook kunnen overwegen om een en ander uit te besteden en/of het ingekrompen KOVEK-bestuur uit te breiden met externe specialisten in de verschillende disciplines. Al snel bleek echter dat de externe kandidaat-medewerkers vooral op KOVEK rekenden om een budgettaire enveloppe te krijgen voor hun specifieke sporttak. KOVEK als louter subsidieorgaan had echter nog weinig te maken met de sfeer waarin het was gestart en had gefunctioneerd. Die sfeer was er een van het realiseren van een hobby op basis van vriendschap en onbaatzuchtige inzet. Zodra de 'leute' eraf was leek het dan ook logisch om er een punt achter te zetten.

AL BIJ AL NOG EEN GOED EINDE

De laatste voorzitter Wim Heestermans heeft die wijze beslissing getroffen na een moeizame en minder prettige organisatie in 1972 met vooral een ontgoochelende respons van muziekmiddens op een optreden van de gekende gebroeders Mertens. De inzet van Wim Heestermans als laatste voorzitter was des te opmerkelijker vermits hij meermaals had moeten horen dat hij al zijn in Essen ontplooid energie beter in zijn eigen gemeente had gependeed. Op dat vlak heeft hij later in Kalmthout zijn schade ruimschoots ingehaald bij de muziekvereniging 'Vlijt en Eendracht' en bij de Pinksterfeesten van de H. Hartschool in Heuvel. Maar hij deed dat wel aan de zijde van een Essense schone, Greet Mous. Een Koppel Van Essen en Kalmthout en dus toch een KOVEK-happy-end.

106 - Het straatnaambord van de Koveklaan.

XII

HET SPAARKASKE EN DE RODE GARDE

Opvallend in de geschiedenis van Heidebrand is de vriendschap die tussen alle leden van eenzelfde generatie en ook tussen opeenvolgende generaties is blijven bestaan, tijdens hun actieve Heidebrandperiode en nog meer daarna. Elk jaar moest immers een nieuw praesidium gekozen worden en studenten zijn doorgaans ambitieuze kerels. Natuurlijk was niet iedereen geschikt om het hoogste ambt te bekleden en velen voelden spontaan aan welke functie hen het beste lag. Achteraf is er vrijwel nooit discussie geweest over de keuze en werd die spontaan aanvaard, hoewel de uitslag lang niet altijd al op voorhand vaststond.

107^{ab} - Fietstocht van 't Spaarkaske.

a - Els Van den Bergh, Fé Verboven, Sus Peeters, Agnes Loos, Jan De Schepper, Karel Van den Bergh, Clara Van den Bergh, René Poelman, Leo Suykerbuyk, Piet Nuijten, Julia Van Tichelen, Kees Nuijten, ?, ?.

b - Piet Nuijten, René Poelman, Sus Peeters, Karel Van den Bergh, Fé Verboven, Kees Nuijten, Leo Suykerbuyk.

BEPAAALDE STUDENTEN GINGEN IN QUARANTAINE

Op die regel zijn misschien twee uitzonderingen, waarbij een soort 'vijfde colonne' ontstond binnen de club met eigen activiteiten, die niet in de lijn van het praesidium lagen. De eerste afscheidingsbeweging vond al in het derde jaar plaats onder het praesidium van Louis Aerden, de Essenaar die daarna liefst 28 jaar lang eerste schepen van de gemeente Kasterlee zou worden. Onder Aerden ontstond 'Het Spaarkaske'. Onder impuls van Karel Van den Bergh, kwamen een aantal Heidebrandstudenten soms apart samen in het café van de Quarantainestallen. Zij legden telkens een apart bedrag opzij om naar de Wereldtentoonstelling in 1958 in Brussel te kunnen trekken. Zij werden dan ook al snel het Spaarkaske genoemd. Ook Karel Van Geldorp was één van de leden. Louis Aerden zag de evolutie met lede ogen aan, want het initiatief was niet voor alle Heidebranders bedoeld en was zeker geen plan van het praesidium. In de tweede lustrumbrochure werd de evolutie doodgezwegen, want het Spaarkaske moet toch een heel eigen leven hebben geleid. Ze vergaderden herhaaldelijk, hadden een eigen stamcafé en tenslotte hadden ze zowaar een eigen clublied. Gelukkig voor de unitaristen was dat lied toch doordrenkt van hun liefde voor Heidebrand. De auteur was student Karel Van Geldorp uit Essen. De eerste twee strofen en zeker het refrein willen we u niet onthouden, ze staan bol van de traditionele Heidebrand-romantiek:

*Vriend, student, stap van je fiets en luister even,
Heidebrand die biedt wat vreugde in je leven,
Jeugd, plezier en heerlijk schuimend bier,
En dan van tijd tot tijd eens dansen met fatsoen
Zoals ze dat bij Heidebrand doen.*

*Welnu, mijn beste kameraad
Ons vertrouwen kan geen kwaad,
Wij staan paraat en zijn de vrienden van de daad.*

*Als wij studeren in de vroege morgen,
Als studenten zijn wij nooit alleen
Jij alleen mijn beste vriend
Aarzel niet en neem gezwind
Nu een besluit, wordt Hei'brander, een schavuit.*

*Als wij gaan rollen in de vroege morgen
Als Heibranders zijn wij nooit alleen.
We drinken een pintje, we drinken er twee
En dan geraken wij op snee
En brengen vreugd en plezier
In de Noorderkempen alhier.*

108 - 't Spaarkaske op Expo 1958 : staand : Julia Van Tichelen, ?, Clara Van den Bergh, Anita Braat, Agnes Loos, Leo Suykerbuyk, John Van Campen, Louis Aerden, Kees Nuijten, Marie-Thérèse Van Looy, Fé Verboven, Lucia Van Tichelen, ?; zittend : Anette De Laet, Sus Peeters, Willy Vergouwen, Ester Domme, Piet Nuijten, Karel Van den Bergh.

Uiteindelijk trok de hele Heidebrandploeg naar de Wereldtentoonstelling of Expo '58 en was de hele heisa rond 't Spaarkaske niet veel meer dan een storm in een glas water. In het volgende vierde praesidium werd de grote aanstoker van de beperkte afscheidingsbeweging, Karel Van den Bergh, mee in het praesidium opgenomen, uiteraard als schatbewaarder, want in zijn Spaarkaske-periode had hij voldoende bewezen een spaarpotje te kunnen aanleggen. In dat praesidium werd Kalmthoutenaar Stan Milbou praeses en Louis Aerden werd vice-praeses; er waren geen potten gebroken. Dat praesidium zou bovendien met een van de grootste initiatieven in de Heidebrandgeschiedenis uitpakken : KOVEK. Daarin zou Karel Van den Bergh een toonaangevende rol vervullen. Hij kon nu ook binnen de club Heidebrand zijn organisatietalent botvieren. Later zou hij bijna 25 jaar lang het gemeentebestuur als terrein gebruiken als schepen van sport en milieu, beter gekend als 'groene Charel'.

OP DE KNEIËN VOOR SINTERKLAAS

Een tweede guerillabeweging binnen Heidebrand zou negen jaar later de kop opsteken, in de periode 1966-1967. Toen ontbrandde ter gelegenheid van de praesesverkiezingen een ware strijd om de macht. Hoewel de verkiezingen altijd bijna vlekkeloos verliepen, vooraf vonden er immers heel wat besprekingen en 'geheime'

vergaderingen plaats om een ideaal praesidium samen te stellen. Het praesidium dat aan de macht was, bepaalde dikwijls zijn opvolgers. Dit had Gie Nelen reeds ervaren toen hij het voor het praesesschap 1965-1966 opnam tegen Walter Mennes. Ook voor het volgende praesidiumjaar had de oude garde onder aanvoering van secretaris Jos Smits al een plan op voorhand uitgetekend, maar enkelen wilden daar alsnog een stokje voor steken. Jonge studenten uit Essen en Kalmthout sloegen de handen in elkaar onder aanvoering van Lou Vanwesenbeeck. Ze hadden hun eigen plan, dat ze in het geheim hadden voorbereid, zo herinnert Jan Deckers zich nog. Achteraf werden die oproerkraaiers de Rode Garde genoemd. De vijfde colonne bestond uit Jo Suykerbuyk, Frans Van Dyck, Jan Deckers, Jef Kerstens, Cis Kerstens, Lou Vanwesenbeeck en Bob Loos. Vanwesenbeeck behoorde nochtans tot het zittend praesidium. Jo Suykerbuyk werd als alternatieve praeses naar voor geschoven.

109 - Lou Vanwesenbeeck.

Het machtsspelletje is uiteindelijk mislukt, omdat het vroegtijdig ter ore kwam aan de gevestigde orde, via Guido Andriessen. Advocaat Louis Peeters van Nieuwmoer werd de nieuwe praeses. Het praesidium bestond verder uit Walter en Luc Mennes, Jos Peeters, Stan Van den Bergh, René Vandekeybus. Frans (Sus) Van Dyck kreeg de Rode Garde wel verkozen. Hij was twee jaar eerder al cultuurleider geweest in het tweede lustrumpraesidium onder Wim Schrooyen, maar viel in het 11e praesidium uit de boot. Lou Vanwesenbeeck had echter 'de boter gefret'. Hij mocht niet mee kiezen en mocht ook aan geen enkele clubavond meer deelnemen. Op het Sint-Niklaasbal in het Trefpunt in Heide eind 1966 moest hij op zijn knieën vergiffenis vragen. Hij kreeg de absolutie en mocht nadien terug aan de clubavonden deelnemen. Enkele jaren later werd hij de derde lustrumpraeses.

Ook in deze periode werden de scherven dus vlug gelijmd en deed het heerlijk schuimend bier alles snel vergeten. Het jaar daarop nam Sus Van Dyck het roer over en zat ook Lou Vanwesenbeeck mee in het bestuur. Jan Deckers en Jef Kerstens werden toen ook nog gecoöpteerd. “Met de Rode Garde wilden we terug wat vernieuwing brengen en een nieuwe jongere generatie aan de macht helpen”, zeggen Deckers en Vanwesenbeeck achteraf. Die vernieuwing was met het 14^e praesidium volledig geslaagd. Dan zien we voor het eerst totaal nieuwe namen opduiken met Jef Kerstens als praeses en Guido Boden uit Kalmthout als vice-praeses en de alomtegenwoordige Jos Van Meel als secretaris. Penningmeester Lou

Vanwesenbeeck was de enige oudgediende. Andere nieuwe namen in de geschiedenis van het praesidium van Heidebrand waren Leo Leitner, Kamiel Peeters en Bob Loos uit Kalmthout, die evenwel later definitief tot Essenenaar werd verleid door Els Kerstens. Deze totaal vernieuwde generatie heeft nog heerlijke tijden beleefd, zeker het jaar nadien onder Lou Vanwesenbeeck, de derde lustrumpraeses. Maar die generatie heeft de fakkel niet echt meer kunnen doorgeven aan een nieuwe dynamische ploeg. Ze zouden de laatste generatie Heidebranders worden die de tradities in ere hielden en enkel mannen in hun clubs toelieten. Maar daarover meer in een volgend hoofdstuk.

VEEL GESPREKSSTOF OVER DE TE VOLGEN KOVEK-KOERS

In dit rijtje hoort misschien ook het conflict thuis tussen Heidebrand en KOVEK. In januari 1968 had het KOVEK-bestuur nog een uitbreiding gekend met de opname van de praesidiumleden Vic Van der Mast (vice-praeses), Theo Van Riet (penningmeester), Jan Deckers en Jef Kerstens. Praeses Sus Van Dyck en secretaris Stan Van den Bergh zaten al in het bestuur, net zoals Jan Michielsen (voorzitter), Jos Smits (secretaris), Wim Heestermans (penningmeester), en de leden Karel Van den Bergh, Sus Peeters, Frans Bartelen, Guido Andriessen, Bert Peeters, Ad Verhulst en Jos Van Meel. De bijzonderste medewerkers waren ondermeer Jean-Pierre De Ripainse, Karel Van Geldorp, Felix Verboven, Jan Van Minsel en Piet Nuyten. Heel wat Heidebranders zaten dus in dit KOVEK-comité, maar toch werd amper een negental maanden later op de praesidiumvergadering van 29 september 1968 in het Gildenhuis gesteld dat het bestuur van KOVEK te ver van Heidebrand afstond, én dat vernieuwing noodzakelijk was. Een vergadering met het KOVEK-comité vonden zij essentieel.

Op die gezamenlijke vergadering van 5 oktober waren 18 aanwezigen. Eerst hadden Piet Nuijten en Wim Schroyen hun ver uitgewerkte voorstellen om het KOVEK-gebeuren onder te brengen in het pas opgerichte Benego toegelicht. Daarna volgde een felle discussie over de toekomst van KOVEK. Het Heidebrandbestuur wilde meer mensen aantrekken van buiten KOVEK en Heidebrand omdat de organisatie te groot was geworden voor te weinig helpers. Bovendien was dit volgens hen de manier om het KOVEK-roer drastisch om te gooien en het programma grondig te wijzigen door bestaande zaken te veranderen, en nieuwe activiteiten op te nemen. Zo wilde men bijvoorbeeld het concept van 'Ontdek de Ster' in een ander jasje steken. Volgens hen was dit de enige manier om het KOVEK-gebeuren op termijn te laten overleven. Het KOVEK-bestuur van zijn kant vond echter dat die nieuwe mensen met hun ideeën de KOVEK-feesten eerder zagen als een mogelijkheid om hun projecten een soort van financiële zekerheid te bieden. En dat was niet het opzet van KOVEK. De sfeer op de vergadering werd verder nog verpest door een financieel dispuut. Na fel aandringen ontving Heidebrand 3.000 frank van KOVEK. De plooiën zullen achteraf wel min of meer zijn gladgestreken, maar de samenwerking met Benego is er niet gekomen, net zomin als de plannen van de nieuwlichters, al werd met 'Cuby and his Blizzards' (1970) en Peter Koelewijn (1971) toch meer de kaart van de pop- en rockminnende jeugd getrokken. KOVEK zou het nog vier jaar lang uitzingen.

VRIENDSCHAPPEN VOOR HET LEVEN

Op het Spaarkaske en de Rode Garde na was Heidebrand in die kleine 20 jaar eerder een voorbeeld van continuïteit en eenheid van bestuur onder het gezag van de praeses. Er werden vriendschappen voor het leven gesmeed, soms over de generaties heen. Het beste bewijs daartoe is de nog voortdurende activiteit van de senioren, soms zelfs uit de eerste generatie, die anno 2005 of vijftig jaar later, tweewekelijks nog altijd samen gaan fietsen, iets bezoeken of soms zelfs iets organiseren. Zo werkten senioren van Heidebrand nog in 1983 mee aan de Dennenhoffeesten, ten voordele van een vzw die voor sociaal zwakkeren opkomt. Maar ook alle bijzondere gebeurtenissen van senioren vele jaren nadien, zoals het afscheid van Herman Suykerbuyk als burgemeester van Essen na 30 jaar (1965-1995), gingen nooit onopgemerkt voorbij. Enkel een typische Heidebrandclubavond

betekende een waardig afscheid voor Herman - hoewel hij toch al eerder eresenior voor het leven was benoemd. Ook de retrospectieve van de veel te vroeg gestorven kunstenaar en actief Heidebrandlid, Piet Tireliren na 20 jaar, werd in 2003 druk bijgewoond door zijn vrienden van weleer.

Ook in andere verenigingen liepen de Heidebranders elkaar voor de voeten. Een goed voorbeeld hiervan is de tennisclub Het Moeilijk Balleke. Deze vereniging zag in 1967 het levenslicht, en kreeg als eerste voorzitter Jaak Mennes, die meteen ook zijn terrein te Wildert voor de club ter beschikking stelde. De toch wel originele naam van de club was ontsproten -hoe kon het ook anders- aan het brein van Willy Vergouwen. Daarnaast sloegen ook andere gewezen Heidebranders regelmatig een balletje zoals Jean-Pierre De Ripainse, Jos Smits, Luc Mennes, Jan Michielsen, Piet Tireliren, Leo Leitner, Walter Mennes, Wim Heestermans, Gie Nelen, Kees Nuyten en Jan Van Minsel. En toeval of niet, ook hier stond in 1968 en 1969 een uitstapje naar Rudesheim op het programma.

Nu de meeste actieve Heidebranders stilaan op rust zijn, krijgen ze opnieuw tijd. De club van de rustende middengroep (CRM) van Essen en Kalmthout blaakt van dynamisme en plant tal van activiteiten. Wie de trouwe leden ziet van die club, komt heel veel namen van ex-Heidebranders tegen. De oprichter en eerste nationale voorzitter was Fa Jacobs. S us Peeters en Wim Heestermans zijn bestuursleden.

XIII

NACH RÜDESHEIM SOLLEN SIE FAHREN

Er moet ergens een onweerstaanbare aantrekkingskracht hebben bestaan tussen studenten en de Rijn, en meer bepaald Rüdeshheim met als uitgangsbord zijn Drosselgasse. In elk geval waren de studenten uit Essen en Kalmthout eveneens gebeten door die microbe. Ging het om het bier, dat ze in de eigen Kempische contreien toch ook met sloten dronken, om de typische Riesling-wijn, om de gezelligheid, om de sfeer van de streek aan de oevers van de Rijn of om de Duitse meisjes? Niemand zal het ooit kunnen zeggen, maar de combinatie tussen ver weg van huis met een stelletje jongeren, een prachtige en gezonde omgeving en meer dan genoeg alcohol vormde een wonderlijke cocktail, waar de Heidebranders maar niet genoeg van kregen.

AANTREKKINGSKRACHT VAN DE RIJNOEVERS

Minstens zeven keer zijn ze naar de boorden van de Rijn afgezakt. Al in het eerste jaar had praeses Herman Suykerbuyk die traditie ingezet. De Heidebranders mochten mee met het zangkoor St.-Cecilia omdat er nog

110 - Heidebrand te Rüdeshheim in 1956 : links Bert Van Dyck, Fa Jacobs, Frans Denissen, Stella Hendrickx, Piet Nuijten, twee vrienden van Bert Peeters, Bert Peeters, Marieke Veraart, ?, ?, ?; rechts de buschauffeur, Karel Van den Bergh ?, Herman Suykerbuyk, Jeanne Mariën.

plaatsen vacant waren. Bijna jaar na jaar zouden ze de Rijn opzoeken. De eerste keer in 1956 en de laatste in 1969, hoewel af en toe wel een jaar werd overgeslagen. Het werden stuk voor stuk onvergetelijke reizen, waarvan sommige details nooit helemaal werden uitgeschreven door de verslaggever van dienst. De gegevens zijn schaars zeker in die eerste periode. Niet alles moet altijd verteld worden. Maar wat overblijft in de archieven spreekt voldoende tot de verbeelding om te kunnen poneren dat het er erg plezant aan toeging, zeker wat de reis in het eerste lustrum onder Jos Van Loon betreft. Het woord 'bacchanalia' lijkt in dit verband geen overdrijving. Het tijdstip van de reis lag blijkbaar voor vele generaties vast rond medio augustus, vlak voor de traditionele IJzerbedevaart, waar de studenten ook aanwezig moesten zijn. Met

tweede zittijden werd weinig rekening gehouden of paste de uitstap nog net voor 'den tweeden blok' ? Als vervoermiddel werd steevast gekozen voor een grote bus, wat telkens ruime mogelijkheden bood bij een ongeordende terugkeer van het slagveld aan de Rijn. Wie over drie stoelen beschikt heeft meer kans om te bekomen en uit te rusten dan op één zetel. Dat bleek al vanaf het begin noodzakelijk.

AANKOOP' VAN CLUBLOKAAL 'PETIT FLEUR'

Van de reis op 13, 14 en 15 augustus 1960 naar de Rijn oevers staan wel details in de annalen vermeld. De kas betaalde de bus, de rest moest komen uit eigen zak: "Heidebrand betaalt de reis, dit wil zeggen het rijden met de bus. Ter eigen financiering blijft: eten, hotel (misschien), operette, een glaasje wijn hier en daar en de souvenirs voor verloofde of ...". Kees Nuijten en Willy Vergouwen waren zeker van de partij. Een bezoek aan de 144 meter korte en smalle Drosselgasse met zijn 'Weinstuben, Weinhöfe en Weinschänken' kon en mocht uiteraard niet ontbreken. Maar het stadje had ook nog andere bezienswaardigheden zoals de middeleeuwse Brömserburg, de cognacfabriek van Asbach van de beroemde Duitse cognac Asbach Uralt, het marktplein met raadshuis en de gotische St.-Jakobkerk, een muziekinstrumentenmuseum in het Brömserhof, de wijngaarden van de Rheingau. Niet zo verwonderlijk dat later de stad en de omgeving op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO werden gezet.

Bij de terugkeer via Maastricht werd daar de plaatselijke afspanning 'Petit Fleur' als clublokaal 'aangekocht' door Willy Vergouwen na een grondige inspectie van boven- en beneden verdieping door Kees Nuijten. Wegens succes werd deze reis tijdens het volgende praesidium onder praeses Kamiel Konings rond hetzelfde tijdstip in 1961 herhaald.

KORTING ALS STUDENTEN KUNSTGESCHIEDENIS

Hadden ze even genoeg van de Rijn of werden de tochten zelfs niet meer opgenomen in de annalen, we zullen het nooit weten, maar tijdens het tweede lustrumpraesidium onder Wim Schrooyen was het weer prijs en dit keer werden de details ons niet onthouden dankzij het dagboek van Kalmthoutenaar Gie Nelen. Met 13 man vertrokken ze op 14 augustus 1965 met een grote autobus die 47 zitplaatsen telde. Naast Gie Nelen behoorden zeker ook Willy Vergouwen, Jan Michielsen, Jos Smits, Nest Vergouwen, Bert Peeters, Sus Van Dyck, Wim Heestermans, Stan Van den Bergh, Guido Andriessen en Frans Embrechts tot de groep. Ongewassen en ongeschoren jongelui werden zo één voor één bijna thuis opgehaald voor een lange trip eerst naar Koblenz en dan naar Rudesheim. De studenten werden ontruikt aan de boezem van Moeder Heidebrand om te bewijzen dat ze ook in het buitenland hun mannetje konden staan. In één ruk naar de Rijn rijden was er teveel aan voor de dorstige studenten en amper 20 kilometer voorbij Luik werd het eerste cafeetje al aangedaan voor veel drank en weinig boterhammen. Op het plaatselijk toilet staat nog altijd te lezen "Hier p. de Willy".

111^{abc} - Aan de oevers van de Rijn in 1957.
a - Herman Suykerbuyk, Bert Van Dyck, Karel Van den Bergh en onderdaan Fa Jacobs en Vic Denissen.
b - Marieke Veraart, Piet Nuijten, Jeanne Mariën, Herman Suykerbuyk, Karel Van den Bergh, Piet Van Berkel, Bert Van Dyck, de partner van Piet Van Berkel, Vic Denissen en onderdaan de buschauffeur en Fa Jacobs.
c - Bert Van Dyck, Fa Jacobs, Vic Denissen en Piet Nuijten.

Het culturele aspect werd niet vergeten, want onderweg werd het kasteel van Brühl, het buitenverblijf van de keurvorsten van Keulen, bezocht. Om daar nu voor de toegang echt het maximum te betalen was te veel gevraagd en Jan Michielsen stelde de hele groep meteen voor als 'Studenten Kunstgeschichte', wat de prijs bij de inkom meteen halveerde. De vrouwelijke gids deed wonderen om de aandacht van de studenten toch op de inhoud van het kasteel te richten, maar voor enkelen was zijzelf het middelpunt, een vaststelling waaraan het verslag een veelbetekenend “nietwaar Frans” toevoegt. Net voor Koblenz werd nog even halt gehouden in een moeilijk te omschrijven gelegenheid. Er werd vlot bier verbruikt, maar de rode lampjes vertelden dat het er 's avonds op een andere manier aan toeging.

112 - Uit het Heidebrandarchief.

EEN WEL ERG DUUR FLESJE WIJN

Doch toen die avond viel, zaten de studenten al in Koblenz bij de opvoering van de operette 'Gräfin Mariza', waaruit blijkt dat ook het cultureel gehalte van de reis niet mocht worden onderschat. De voorstelling was zo fantastisch dat sommigen pas om 6 uur 's morgens terug in het hotel aankwamen. Waar ze heel de nacht gezeten hadden en wie allemaal tot dat gezelschap behoorde is nooit echt precies geweten. Wel staat in de annalen dat ze voor een flesje wijn wel 100 Duitse Mark betaald hadden, wat anno 1965 een geweldige som was.

Van slapen was voor velen amper sprake, temeer omdat Jos Smits de kunst verstond om zelfs 's nachts te werken, en zich met name bekwaamde in de kunst van het boomstammen doorzagen met een kettinzaag zonder geluidsdemper.

De tweede dag was om verscheidene redenen voor iedereen zwaar en dan lapte ook de Lorelei de Heidebranders nog een vuile toer. Een kilometerslange klim met de autobus naar een gezellig cafeetje eindigde met een bordje 'jaarlijks verlof' zeker zo ernstig als een schip dat op de klippen wordt gejaagd. De Drosselgasse in Rüdeshheim deed alles snel vergeten. Bier en speeches vulden de avond, maar wat daar precies werd gezegd heeft nooit het 'imprimatur' van de verslaggever gekregen. De terugreis verliep met horten en stoten langs Aken om te drinken en via Maastricht om te eten, daarna volgden nog twee afzakkertjes in Geel en Lichtaart waarna het gezelschap uiteindelijk terug in De Linden in Essen belandde, waar nu echt de allerlaatste glazen werden gedronken.

BUS ALS SLAAPPLAATS

In de zomer van 1969 zou het 14^e praesidium onder praeses Jef Kerstens en secretaris Jos Van Meel de traditie andermaal hoog houden en naar Rüdeshheim trekken. Inschrijven moest bij Jef Kerstens of bij Jan Deckers. Ze vertrokken met een bus, die tegelijk als hotel dienst deed, want voor een hotel was er geen geld. Buschauffeur Armand Buyens spreekt nog altijd over de reis van toen. Enkel Jos Van Meel, die toen al werkte, had een kamer besteld om zijn nachtrust niet verstoord te zien door de uitpattingen van zijn reisgezellen. Het ging er zwaar aan

toe. Praeses Jef Kerstens is volgens de legende op zijn knieën naar de bus gekropen, omdat gaan te moeilijk was geworden.

Voor dit zwaar drinkgelag van wijn en bier hadden ze een speciaal budget achter de hand. Het jaar daarvoor was immers op 12 november 1968 clublokaal 't Vlaams Huis van 'de Wijten' afgebrand. Deze zwarte dag in de geschiedenis van de club werd gecompenseerd door een verzekeringsaangifte van 22.400 frank als schadevergoeding voor de vele waardevolle bezittingen die verloren gingen, zoals het schild. Uiteindelijk oordeelden de verzekeringstechnici dat 11.000 frank ook al heel veel was voor dit grotendeels immaterieel verlies dat een clublokaal toch wel was. “Die 11.000 frank hebben we in Rüdeshheim erdoor gejaagd” herinnert secretaris Jos Van Meel zich nog. De brand in Kalmthout werd zo in het Duitse Rüdeshheim geblust met Duits bier, betaald met het geld van de verzekeringsmaatschappij J. Van Breda & C°. Ondertussen was er al wel een nieuw schild gemaakt door Bernadette (Bet) Deckers, die aan St.-Maria, de huidige Karel de Grote-Hogeschool, de richting sierkunst volgde. Zoals tijdens de eerste twee reizen naar dit Duitse hersteloord voor de studenten vermelden ook hier de annalen weinig details. Omdat de studenten gewoon waren om hun lege pinten nogal krachtig op de tafel neer te zetten, sneuvelden volgens Jef Kerstens heel wat voetjes van de breekbare wijnglazen. Het was meteen de laatste reis van de studenten van Heidebrand naar Rüdeshheim.

113 - De bekende (of beruchte) Drosselgasse.

HUWELIJSREIS

Rüdeshheim en de boorden van de Rijn, maar ook de rest van Duitsland, lagen destijds goed in de markt bij de jongeren. Spanje en de Balearen, laat staan de Dominicaanse Republiek, waren toen nog geen bekende vakantiebestemmingen. Het was dan ook niet ongewoon dat huwelijksreizen naar onze Oosterburen trokken. Zo ook trok de eerste praeses Herman Suykerbuyk met zijn kersverse bruid Jeanne Mariën (Jeanneke) naar Kleinwalsertal, een Oostenrijkse enclave in Duitsland bij Vorarlberg. En wie komt hij daar uiteraard toevallig al wandelend tegen? Frans (Vic) Denissen met zijn vrouw. Vic was de eerste vice-praeses en daarna de praeses voor het tweede jaar. Jeanneke heeft toen toch wel enkele uurtjes de aandacht van haar kersverse echtgenoot moeten delen met zijn vriend uit de Heidebrand-tijd. Achteraf was dit wellicht een meesterlijke vingerwijzing van Herman naar zijn echtgenote over hoe het leven later als vrouw van een politicus eruit zou zien.

XIV VOOR KERK EN VOLK

Heidebrand baadde in een christelijke traditie en was gedurende heel zijn bestaan zeer katholiek geïnspireerd. Tegelijk vergat de club ook de band met het volk niet. Die katholieke inspiratie en ook de beleving van het geloof door universiteitsstudenten kan in de huidige seculiere en erg vrijdenkende maatschappij raar overkomen. Toch was dit eerder regel dan uitzondering in de periode rond 1955 in studentenkringen. De katholieke kerk was nog heer en meester. Heel wat jongeren studeerden voor priester of pater. Vrijwel in elke familie van hogeschoolstudenten zat wel ergens een geestelijke en ook Heidebrand telde er onder zijn leden. Bovendien was de trek naar de missies zeker bij de stichting in 1955 nog zeer populair. Hoewel de scheiding tussen kerk en staat al in de grondwet van 1831 stond, had de katholieke kerk al bij al nog zeer veel macht. Een volstrekte politieke meerderheid voor de katholieke partij CVP was in Vlaanderen nog mogelijk. De schoolstrijd in 1955, het jaar van de stichting, tekende de tijd. De stichters van Heidebrand kozen daarbij duidelijk partij voor het katholieke kamp.

Bij vele grote gebeurtenissen van Heidebrand kwamen priesters of de kerk wel ergens om het hoekje gluren. Zelfs de stichting van de club in de zomer van 1955 was een indirecte uitloper van het bijwonen van een mis en een Vlaamse Kermis ten voordele van Leo Brughmans in Kalmthout, door studenten uit de Noorderkempen die hem goed gekend hadden. Gedurende de hele bestaanperiode zouden de studenten van Heidebrand priesters of paters uitnodigen als sprekers, religieuze thema's behandelen tijdens hun debatavonden of zelfs speciale missen organiseren. Bij elke plechtigheid mocht een religieuze noot niet ontbreken. Al vanaf het eerste jaar waren kloosters in Oosterhout, in Heide-Kalmthout of Zundert dankbare toevluchtsoorden voor bezinning en gebed en dat hield Heidebrand vol tot 1969. Toen was die religieuze belangstelling bij de andere jeugd al getaand en greep de secularisering steeds meer om zich heen.

OOGGETUIGE DIE ZELF NIETS GEZIEN HAD

In het tweede jaar onder praeses Vic Denissen volgde Heidebrand de vrijheidsstrijd van de Hongaarse katholieken onder leiding van kardinaal Mindzenty op de voet. Dat was toen wereldnieuws. In Essen en in Kalmthout werd een mis opgedragen en de studenten organiseerden ook een debatavond met Toon Van den Eynde als getuige van het drama in Boedapest en met pastoor Drosesbeke, die de achtergrond van deze katholieke strijd in het communistische Hongarije verhaalde. Pittig detail : de 'ooggetuige' gaf achteraf aan enkele praesidialeden toe dat hij niet verder geraakt was dan Wenen ! De actie Hongarije werd afgerond met een geldophaling door deken Jan

MIJN KERKSKEN VAN SINTE DYMFNA IN KUMBI SCHIET OOK PRACHTIG OP. IK BEN VERLEDEN WEEK MET DE KOSTBARE DOLLARKENS VAN HEIDEBRAND: CUI HONOR SIT ET GLORIA IN SAECULA SAECULRUM!!!
NAAR DE PORTUGEZEN GEWEEST. ZE HEBBEN ME ER 90 FR. VOOR GEGEVEN NA LANG PALABEREN.

Brief Jan Notenboom c.ss.r. in 1961

Verbist. Heidebrand werkte samen met de BJB en de Kajotters. De opbrengst was voor Oostpriesterhulp van Werenfried van Straaten, in de volksmond bekend als 'de Spekpater'.

Heidebrand zou heel wat acties doen waarvan de opbrengst voor een goed doel bestemd was. Een jaar later, in 1957, ging de opbrengst van een fietsrally, gewonnen door Leo Suykerbuyk en Kees Nuijten, naar pater Van Loon in de missies. Maar de schoonste actie van Heidebrand gebeurde ongetwijfeld op 2 mei 1961, toen na een marathonvergadering van het praesidium de beslissing viel om een kapel te (laten) bouwen in de stad Kumbi in Congo. Pater Jan Notenboom zorgde voor de technische regeling, Heidebrand voor de financiële. Notenboom was als 'brousse-pater' toegewezen aan de moeilijke en opstandig streek van Ngombe-Matadi, vlak na de 'indépendance'. Kumbi bleek wel vruchtbare bodem voor het missiewerk, en Notenboom was er de 'munti a Nzambi', de man Gods. In juli 1960 moest hij weliswaar uit Congo vluchten, compleet met noodlanding in Tripoli (Libië), maar bij zijn terugkeer in september 1960 werd hij triomfantelijk ontvangen door de bewoners van Kumbi. Notenboom beloofde voor hun toekomst te zorgen en zo werd voor een kapel gezorgd, die tegelijk ook als school dienst kon doen. De steun van Heidebrand kwam goed van pas, het gebouw werd op 9 juli 1961 voltooid en werd toegewijd aan de heilige Dymphna, de schutsengel van Moeder Heidebrand - een opmerkelijke keuze overigens, want deze heilige van Ierse of Engelse afkomst werd door haar vader vermoord in Geel en ze wordt vooral aanroepen ter genezing van geestesziekten. Maar wellicht was het vooral haar band met de Kempen die haar uitverkiezing verklaart..

114 - Jan Notenboom met links de kapel/school van de H. Dymphna.

NONKEL JAN

Niet te tellen waren de vele priesters en paters die op het spreekgestoelte werden uitgenodigd door Heidebrand in al die jaren en de talloze missen die men liet opdragen om één en ander te herdenken, te vieren of te bedanken. Al in het tweede jaar werd bisschop Van den Bergh met standplaats Lisala in Congo naar Essen gehaald om te spreken over de taalstrijd in Congo. E.H. Jan Frateur, pastoor van het nu door de haven opgeslokte Oosterweel en bezieler van een weeshuis, destijds vooral bekend als 'nonkel Jan', kwam door toedoen van het 4^e praesidium naar Essen. Opmerkelijk was ook het initiatief van de club om een mis volgens de Slavisch-Byzantijnse ritus te laten opdragen in de decanale kerk van O.-L.-Vrouw te Essen; dit gebeurde in de lente van 1961 onder het 6^e praesidium met

DANKZIJ U, MANNEN VAN HEIDEBRAND, HEB IK DAT DAAR KUNNEN VERWEZENLIJEN. UW
SCHOOLTJE/KAPEL STAAT DAAR NOG TOT OP HEDEN. HONDERDEN KINDEREN HEBBEN DAAR HUN
EERSTE GRAAD KUNNEN AFMAKEN. HOE HEIDEBRAND GROOT KAN ZIJN !!!

Brief Jan Notenboom c.s.s.r. in 2004.

Kamiel Konings. De bedoeling was bij te dragen tot de eenheid in de christelijke wereld in het vooruitzicht van het Oecumenisch Concilie dat het jaar daarop zou worden gehouden. De studenten hadden de Griekse gezangen, die bij deze ritus gepaard gingen, ingestudeerd in het Missiehuis te Heide. Daar haalde de studentikoze sfeer wel eens de overhand op de religieuze, zeker wanneer die Griekse gezangen later ook in het clubhuis in Kalmthout werden gezongen.

PATER HEYDRICKX ALS INFORMELE PROOST

Bezinningsdagen waren in die tijd ook bij jongeren erg populair. Vrijwel alle katholieke middelbare scholen organiseerden ze minstens één keer per jaar. Bij universiteiten en hogescholen was dat eerder facultatief. Bij Heidebrand was het wel niet de regel, maar toch ook geen uitzondering. In het eerste lustrumjaar vond Heidebrand de weg naar het Missiehuis te Heide om zich terug te trekken voor een bezinning over 'Bidden, Liefde en liefde' onder leiding van pater Heyndrickx, die vele jaren als een soort proost zou fungeren. Liefst 30 vrome studenten sloten zich op in het Missiehuis op de laatste zondag van de veertigdaagse vasten, Palmzondag. Hoewel daarover niets concreets staat vermeld zal praeses Jos Van Loon zijn mannen wel niet op water en brood hebben gezet tijdens die bezinningsperiode.

115^{ab} - Het Missiehuis. a - Buitenaanzicht. b - Binnenzicht (1970).

EXPERTS IN LIEFDE, VERLIEFDHEID EN VERLOVING

Palmzondag in het Missiehuis in Heide werd een traditie, telkens met pater Marcel Heyndrickx, professor in de theologie, die nog steeds in Kalmthout woont, maar nu te Heuvel. Tijdens het 6^e praesidium trokken ze zich terug in Heide met het thema 'De kerk en haar noden in de moderne wereld'. Het 7^e praesidium met Jan Michielsen liet deze traditie niet los en zij kozen voor het thema: 'Liefde, verliefdheid en verlovig'. Het telkens weerkerende thema werd wellicht wat eenzijdig bekeken, want bij Heidebrand waren geen vrouwen toegelaten en ook de pater zal wel geen expert geweest zijn. De bezinningsdagen bleven elk jaar doorgaan, hoewel ze niet altijd meer worden vermeld in de annalen tot op 30 maart 1969 opnieuw de retraite opduikt in

NA EEN ILLUSTERE REEKS AMOUREUZE, ZOTTE EN SPORTIEVE AKTIVITEITEN, HEEFT ONZE VROME MOEDER HET HOOGST NOODZAKELIJK GEACHT HAAR ZONEN TE VERGAREN OM, ZOALS TIJDENS HET LUSTRUMJAAR, IN DE NAAR HEILIGHEID GEURENDE ATMOSFEER VAN HET MISSIEHUIS TE HEIDE, EEN DAG VAN BEZINNING TE PLEGEN. HIERMEDE NODIGT ZIJ DAN OOK AL HAAR ZONEN UIT OM A.S. ZONDAG, PALMZONDAG, AANWEZIG TE ZIJN OP DIT "ROESTICH HOECKSKE". DE LEIDING BERUST ZOALS VORIG JAAR BIJ E.P. HEYDRICKX.

Brief van het praesidium aan de leden in 1961

het Missiehuis te Heide op initiatief van cultuurverantwoordelijke Leo Leitner. Men kon ook inschrijven bij Jan Deckers en bij Lou Vanwesenbeeck. Al die tijd bleef pater Heyndrickx de studenten begeleiden in hun geestelijke gezondheid en werd zo de informele proost van Heidebrand.

KERSTAVOND 1966 IN OOSTERHOUT

De praesidia van de jaren 1960 vierden ook kerstavond. Op 24 december 1966 legde het 12° praesidium onder Louis Peeters een autobus in naar de abdij van de paters Benedictijnen in Oosterhout in Nederland, berichtte De Noorderzon. Om half negen waren 30 belangstellenden present om te luisteren naar pater prior over de liturgie en de betekenis van het kerstgebeuren in de moderne tijd, gevolgd door een debat. Een uur later zat men in de abdijkerk voor een marathonviering van twee en half uur ! Een koor van 75 monniken zong de 'Metten' in het Latijn, wat het volgende commentaar van één der Heidebranders uitlokte : “stemmig voorzeker, maar het viel op de duur toch wel wat lang uit”. De plechtigheid was erg sober: er was geen kribbe, geen kerstversiering, en er stond geen enkel kerstlied op het programma. Maar gelukkig was voor alle Essense bezoekers daarna een kerstdiner voorzien in een hotel in Oosterhout.

Zeker vanaf 1968 vierden de Heidebranders kerstavond dichterbij huis, zoals in 1970 in de Kiekenhoeveschuur en in 1971 op de Graanzolder van de Kiekenhoeve. In 1968 woonden zij met liefst 40 man het kerststuk 'Pastoor Campens' bij van toneelvereniging Elck wat wils in het Gildenhuis van Wildert. Daarna volgde een koffietafel in het nieuwe clublokaal te Kalmthout, het sportlokaal van de voetbalclub KSK. Het Vlaams Huis was immers afgebrand. Maar het was toch Rita Wijters die de deuren van het KSK-lokaal opende. Dat cultuurpraeses Leo Leitner zijn leden naar het toneel lokte was overigens niet zo vreemd. Zijn vriendin en latere vrouw Hildegarde Van der Mast speelde daar telkens een van de hoofdrollen.

OOK WAT FOLKLORE EN TRADITIE BETREFT, WAS DEZE EERSTE KERSTNACHT VAN HEIDEBRAND VOOR ONS EEN GENOEGLIJKE VERRASSING. JONGE MENSEN, NOG MET DE ERNST VAN DE APOSTELN UIT HET BIJBELVERHAAL OP DE GEZICHTEN, LUISTERDEN NAAR DE EIGEN LEGENDEN.

Fons Tirelire, Kerstnacht 1970

XV MORTEL, STENEN EN... BIER

Tussen alle studentikoze en religieuze beslommeringen door toonde Heidebrand ook aandacht voor zijn sociale omgeving. In het rijke Essense verenigingsleven had Heidebrand met de enkele andere cultureel geïnspireerde of zeer dynamische verenigingen een goede band. Zo onderhield de club nauwe contacten met de vereniging OLBRES, of de Oud Leerlingen BROederschool Essen, organiseerde mee de eerste Jeugdtag in 1961, en bouwde mee aan het Jeugdheem Deken Verbist. De Heidebranders waren ook niet te beroerd om bij grote manifestaties als 'Essen-800', een project van meester Fons Tirelire, hun schouders onder de organisatie te zetten. In het kader van een gemeentelijke en zelfs landelijke actie staken Heidebranders mee de handen uit de mouwen om het ergste winterleed te helpen verzachten in de strenge winter van 1962-1963.

SAMENWERKING MET OLBRES

Al in het tweede praesidium onder leiding van Vic Denissen stak Heidebrand de handen uit de mouwen. Het pas opgerichte OLBRES, met zijn dynamische voorzitter Germain Van den Bulck, richtte samen met Heidebrand in het weekend van 27, 28 en 29 juli 1957 een grote Vlaamse Kermis in ten voordele van de nieuwe middelbare school, die achter de oude Broederschool tegen de Hofstraat aan zou gebouwd worden. Bij de feestelijkheden hoorde ook een autorally, ingericht door de VVV. Voor de Heidebranders was dit een eerste grote activiteit na de examenfolteringen, schreef de verslaggever in de lustrumbrochure. De contacten met OLBRES'ers als Piet De Groof en Louis Crevecoeur waren uitstekend, en dit bleef zo zeker tot einde jaren zestig. Nog in 1957 trok een groep Heidebranders mee naar de nationale Basiliek van Koekelberg voor de viering van het 150-jarig bestaan van de Broeders van Liefde. In 1959 stapte Heidebrand mee op in de optocht bij de inhuldiging van de nieuwe afdeling

116^{abc} - OLBRES. a - Voorpagina van het OLBRES-tijdschrift "In de Bres" met een tekening van Alfons Yssackers. b - Jef Naulaerts, Louis Deckers, Jos Ickroth, Piet De Groof, Jules Verheyden, Leo Suykerbuyk en Walter Mous drinken een glas. c - Mosselsouper met ondermeer links Louis Deckers, Urbain Destobbeleire, Piet De Groof en rechts Jef Verbist en Louis Crevecoeur.

van de middelbare school. Verschillende bestuursleden waaronder Herman en Leo Suykerbuyk en Jos Ickroth waren voor de Heidebranders zeker geen onbekenden. Vanzelfsprekend waren Heidebrand en OLBRES in 1963 samen van de partij bij de lancering van het boek over Achterbroek door Fons Tireliren, zelf een OLBRES'er. Het was de logica zelve dat OLBRES een kandidaat afvaardigde voor de prinscarnavalsverkiezing van Heidebrand. Doorheen de jaren kon de Vlaamse Kermis op Heidebrand blijven rekenen. Soms werd er pingpong tegen elkaar gespeeld, zetten beide verenigingen samen een filmvertoning op getouw of ze zetten hun schouders onder een of ander groots evenement.

HEIDEBRAND DAVIDSFONDS OLBRES

HEIDEBRAND, DAVIDSFONDS EN OLBRES SAMEN

„Kleinkunstavond”

GILDE VLAAMS KATHOLIEK LEVEN
ESSEN
5 FEBRUARI 1963

ESSEN
Bijeenkomst bij de vereniging

117 - Voor een kleinkunstavond in 1963 sloegen Heidebrand, het Davidsfonds en OLBRES de handen in elkaar.

118 - Davidsfonds-voorzitter Jul Van Agtmael.

DAVIDSFONDS ESSEN ZET WERKING STOP

Een andere sparringpartner voor Heidebrand was het Essense Davidsfonds, al van 1912 actief in Essen onder de naam 'Gilde Vlaams Katholiek Leven'. Heel wat activiteiten organiseerden ze samen. Maar vanaf het midden van de jaren zestig, na het overlijden van voorzitter Emiel Dierickxsens, kreeg dat Davidsfonds het moeilijker. Fons Tireliren schoof meer en meer richting heemkunde op, en de nieuwe voorzitter, apotheker André Deboutte, werd als inwijkeling niet door alle Essenaren echt aanvaard. Ook dat was het dorp in die jaren. Bovendien werd de Essense afdeling wat weggedrukt door Davidsfonds Wildert, onder de stuwende kracht van Jul Van Agtmael. Het lijkt er zelfs sterk op dat het Davidsfondsprogramma in deze periode voornamelijk bestond uit activiteiten in samenwerking met Heidebrand. In oktober 1969 stopte de afdeling Essen en werd

Wildert de afdeling voor heel de gemeente Essen. Heidebrand was vanaf dan meer op zichzelf georiënteerd, zodat er geen contact met het Davidsfonds van Jul Van Agtmael meer was, in tegenstelling tot bijvoorbeeld in 1966 en 1967 toen Heidebrand haar medewerking verleende aan de tentoonstellingen van Albert Yssackers en Frans Van Immerseel.

VIERING ESSEN-800

Andere Essense verenigingen die samen met Heidebrand mee het katholieke 'sociale en culturele middenveld' in de gemeente Essen bepaalden waren ondermeer de KWB (Kristelijke Werknemersbeweging), de muziekverenigingen

OF BEIDE VERENIGINGEN, DAVIDSFONDS EN HEIDEBRAND, MEKAAR VOOR DE VOETEN LIEPEN ZOALS DOOR SOMMIGEN WERD ERVAREN, ZODAT ZE UITEINDELIJK OVER ELKAAR 'STRIUKELDEN' KAN EN WIL IK, DIE NOOIT LID WAS VAN HET STUDENTENGENOOTSCHAP, ZEKER NIET BEOORDELEN.

Jul Van Agtmael in 'Kroniek van 75 jaar Davidsfonds Essen 1927-2002'.

119 - Essen 800 - Gyldenlöve-Saga met Willy Vergouwen, Harry Schrauwen, Jana Suykerbuyk, André Wierickx, Maria Van Agtmael en Louis Donckers.

Concordia en Hoger Streven, de zangkoren St. Cecilia en St. Lutgardis, de vrienden van de brandweer, de toneelvereniging Elck wat wils, de Kulturele Stichting en de Heemkundige Kring.

Eén van de grootste culturele evenementen in Essen ooit was ongetwijfeld de viering in 1959 van het 800 jaar bestaan van Essen als dorp. De feestelijkheden met als thema 'Essen-800' waren een initiatief dat vooral van meester Fons Tireliren uitging. Tireliren zou heel zijn leven bijna al zijn vrije tijd besteden aan de heemkunde in de Kempen. De absolute hoogtepunten van Essen-800 waren een historische stoet en het toneelstuk 'Gyldenlöve-Saga' van schrijfster Rose Gronon

(Marthe Bellefroid 1901-1979), die tijdens de oorlogsjaren te Wildert verbleef, en daar ook volgens haar wens begraven werd. Bij zulk feest kon het eerste lustrumpraesidium van Heidebrand onder Jos Van Loon niet ontbreken, zeker niet omdat ook de zonen van meester Tireliren fervente Heidebranders waren. Er zaten dan ook Heidebranders bij de hoofdvertolkers, bij de figuranten en bij de technische ploegen. Ze deden alles om Essen-800 te laten uitgroeien tot een overweldigend feest.

VERNIEUWDE GULDENSPORENVIERING MET EEN JEUGDDAG

In het kader van een vernieuwde Guldensporenviering stond Heidebrand in 1961 mee aan de wieg van de organisatie van de eerste Essense jeugddag. Wim Schrooyen nam de voorbereiding op zich. Heidebrand vroeg en kreeg de medewerking van de Essense jeugdverenigingen, net zoals die van turnkring Vlug en Blij en Hoger Streven. Die dag begon uiteraard met een eucharistieviering, en in de namiddag volgde een grandioze optocht door Essen in volledig uniform met muziek, vlaggen en paarden. Een gezamenlijk maal, een cultureel optreden en een fakkeltocht vulden de avond. De jeugddag werd dan afgesloten met een kampvuur in het gemeentepark. Het was een strak georganiseerde dag, waar vooral de kijklustigen veel aan hadden. Essen pakte uit met zijn jeugd. Deze dag heeft inspirerend gewerkt, want door het enthousiasme van vooral KSA Heidebloempje kwamen er nieuwe jeugddagen in 1963, 1966 en 1967.

120 - Uitnodiging Guldensporenviering 1965.

BOUW EN UITBREIDING VAN JEUGDHEEM DEKEN VERBIST

Zowat vier jaar later, in de zomer van 1963, tijdens het 8^e praesidium onder Bert Peeters, deed de O.-L.-Vrouwparochie een beroep op de Heidebranders om mee te helpen bij de bouw van het Jeugdheem. Het Jeugdheem was een geschenk van de parochie aan pastoor-deken Jan Verbist, die meteen zijn naam schonk aan het gebouw. De bouw van een Jeugdheem was een uitstekende manier om af te kicken van de examens, maar 14 zaterdagen lang met mortel en stenen sjuwen was voor vele

121 - Het bijna afgewerkte Jeugdheem Deken Verbist in 1963 met "Heidebrand" op de ramen gekalkt.

studentenhanden toch wat veel. Toch hebben er dat minstens 10 elke zaterdag volgehouden. Het geheel werd geleid door senior Armand Quick, die thuis was in de bouwwereld. De studenten zagen af en in die sfeer ontstond de fameuze uitspraak : "Mortel, stenen en.... bier, het laatste eerst brengen!" Ook bij de uitbreiding van dat Jeugdheem Deken Verbist in 1968 kon men op Heidebrand rekenen voor financiële steun en hulp bij de Vlaamse kermis. Het Jeugdheem staat er nog steeds, en is dankzij de Kernraad in goede staat. Het wordt zeer intens gebruikt zodat men in mei 2003 het 40-jarig bestaan kon vieren.

122 - Opening van het vergrote Jeugdheem Deken Verbist in 1968 met André Boom, Louis Kerstens, Jef Naulaerts, deken Verbist, bisschop Daem en onderpastoor Smets.

UITBATING VAN EEN BIERKELDER TE KALMTHOUT

Heidebrand werkte ook samen met de plaatselijke middenstand, die 'Comidac-avonden' organiseerde. De verweving van Heidebrand in het Kalmthoutse verenigingsleven werd al uit de doeken gedaan in een ander hoofdstuk. Samengevat mogen we stellen dat Heidebrand vooral banden onderhield met de andere jongerenorganisaties zoals het Jong-Davidsfonds Heide, de studentenclub Erika en het jeugdhuis Dino. Maar ook Vlaamse Kermissen waren in die jaren in Kalmthout geen vreemd begrip, getuige dit fragment uit het artikel van Fons Fraeters uit het Kontaktblad Heidebrand, jaargang 1957-1958: "Onder het monkelend, oogluikend

toezicht van voorzitter Jan Van Belle, il maestro van het inrichtend Komiteit, hadden onze jongens (en meisjes natuurlijk!) reeds dagen tevoren aan de kelder gewerkt. Want: geen bierkelder, geen geld. Mijnheer pastoor gaf goedschiks de toelating, en onze pater Frans Van den Bergh vond het idee lumineus. Denk 'ns aan! Ne kelder waar ge met den duvel kondet dansen, met nen scheven lantaarnpaal vrijen, en champagne drinken uit stenen kruiken! 't Was immers alles voor een goed doel, en de Frans zal nog wel meer zatte negers moeten absolveren. Moeder Heidebrand gaf een rondje bier en senior veearts Van den Bergh enkele van champagne. Waar een zieke koe uiteindelijk nog goed voor is!” De door Heidebrand tevens georganiseerde fietsrally werd gewonnen door het duo Aerden-Meukens, voor senior Jaak Mennes en zijn oudste zoon.

KERSTNACHT MET FONS TIRELIREN

Heidebrand had aandacht voor de droom van Tireliren die begin jaren 1970 vorm kreeg in de gerestaureerde Kiekenhoeve, het Karrenmuseum en het vernieuwde bakhuis van 1767 waar op 15 december 1970 het eerste brood op grootmoeders wijze werd gebakken door Frans Ceulemans, parkwachter en conciërge. Fons Tireliren vertelde zelf hoe hij de kerstnacht 1970 van Heidebrand in de Kiekenhoeveschuur had ervaren: “Twee dagen voor Kerstmis werd er een tweede oven gebakken. Donker boerenbrood, dat zou dienen als eucharistiebrood in de kerstnachtdienst van Heidebrand. We konden geen betere wijding voor de gerestaureerde schuur wensen. Een gasblazer joeg golven warmte tussen balken en gebint naar de hoge nok. Tafels stonden in de schelle lichtbundels; tafels gedekt met brood en wijn, als eens in het Laatste Avondmaal. Wij, werkers gedurende maanden aan al wat er vuil en vies is aan slijk, roest en stof van oude landbouwalaam, voelden zo iets als huiver, blijdschap en voldaanheid, om wat hier op diezelfde dorsvloer te gebeuren stond. Hier lagen, jaren terug, stro en graan gestapeld. En daar stonden de varkens. Nu zaten er 50 doodernstige kristenen, jongens en meisjes. Ik zat naast een eeuwenoude balk, met inscripties uit 1767. Een van de zes Heidebranders aan de hoofdtafel was een priester. Ze zegden om beurt hun gewijde teksten niet uit het Evangelie. Dan de stem van Miel Cools in de bandrecorder met zijn ballade over moderne koningen. Ik zag de handen van de celebrant op de brokken brood. Ik hoorde zijn consecratiewoorden over ons ovenbrood en over de twee kruiken rode wijn. We beten het harde zure brood en we 'beten' de harde zinrijke teksten. 'Geef ons het besef dat brood voor allen onze dagelijkse opdracht is, dat wij elke dag voor elkaar brood moeten zijn, zoals Jezus voor ons, smakend naar liefde'. Om middernacht stonden de tafels gedekt met koffie, worstenbrood en ander gebak. Tot slot mochten wij vertellen. Echtgebeurde anekdoten uit de geschiedenis van de Kiekenhoeve en omliggende land... Ook wat folklore en traditie betreft, was deze eerste kerstnacht van Heidebrand voor ons een genoeglijke verrassing. Jonge mensen, nog met de ernst van de Apostelen uit het bijbelverhaal op de gezichten, luisterden naar de eigen legenden”.

STUNT MET EEN OUDE KAR

In het laatste weekend van augustus 1971 werden de Kiekenhoevefeesten georganiseerd naar aanleiding van de opening van de Kiekenhoeve. Het begon op 28 augustus met een Congres over het '25 jaar Belgisch-Nederlands Cultureel Akkoord'. Eén van de sprekers was Cor Meerbach, senior honoris causa en woordkunstenaar. Op zijn

typische manier, met de nodige dosis relativiserende humor en sterk sprekende citaten, zette hij uiteen dat volgens hem Nederlanders ('Noord-Nederlanders') en Vlamingen ('Zuid-Nederlanders') veel meer gemeenschappelijk hebben dan velen willen aannemen. Hij kon dan ook niet begrijpen waarom Benego vastgelopen was. Na een rondrit doorheen de Benego-gemeenten was er 's avonds een fel gesmaakte Tirelirenavond. 's Zondags trok door Essen een folkloristische optocht, een creatie van stoetenbouwer Tirelire, met ondermeer een zeer koppig paard waardoor de brandweerlui zelf hun brandspuit moesten voorttrekken en een boerenverhuus met de nodige borrels. Het werd een overrompeling. Zo'n 9.000 toeschouwers zakten naar de Kiekenhoeve af. Als er zoveel volk was, dan zat Heidebrand nooit om een stunt verlegen.

123 - De kar van Blanche.

In Lauwe, nabij Kortrijk, verkocht Georges Werbrouck 'de kar van Blanche', een bodewagen. Zijn vader had vanaf 1930 tot 1970 met de kar over de Vlaamse wegen gedokkerd, en was bekend als 'de witte van Blanche'. De kar was het vakwerk van smid Delembre en van timmerman Aloïs Vermandere, grootvader van de West-Vlaamse bard Willem Vermandere, die er één van zijn bekendste liedjes aan opdroeg:

*Tussen Kortrijk en Lauwe
Blanch' en zijn peird
Mensch'n gaat gaan kijken
Want 't is 't kijken weird
Een peird en een karre
Al wel honderd jaar lang
Doet dagelijks die zelfsten eigenste gang*

*Blanche Blanche Blanche en zijn peird
Djuk djuk judjuk mijn peird*

Tirelire kon voor de neus van het openluchtmuseum van Bokrijk deze kar weggapen. De gemeente Essen bracht de kar van Lauwe naar Merksem. Daar bleef de wagen als promotiestunt voor de nakende Kiekenhoevefeesten drie

124^{ab} - De buitenbakoven en de schuur van de Kiekenhoeve.

dagen lang voor een warenhuis staan. Zes Heidebranders vertrokken op zondag 29 augustus met twee rijpaarden naar Merksem. Daar begon omstreeks 9 uur een soort van triomftocht, waarbij de studenten aan de toeschouwers in Brasschaat, Kapellen en Kalmthout bloeiende heide uitdeelden, met de bijhorende boodschap om met z'n allen mee naar de Kiekenhoeve en het Karrenmuseum te rijden. Rond 16 uur reden de Heidebranders

het bomvolle Kiekenhoeve-erf op. Onder het geklap van duizenden handen moest de 'kar van Blanche' zijn weg door de massa banen. De Heidebranders sprongen eruit, en... gingen meteen met de hoed rond. Na een half uur was de aankoop som al opgehaald. Nadien prijkte terecht op de kar: "Gift van het publiek, bij de opening van het Karrenmuseum op 29 augustus 1971".

De overige Heidebranders waren ondertussen druk in de weer geweest met het klaarmaken van liefst 500 Kempische maaltijden in het St.-Michaëltehuis. Vandaar werd het eten met een bestelwagen naar de Kiekenhoeve overgebracht, waar de bezoekers het zich lieten smaken onder de open loodsen. De Heidebranders mogen trouwens als de eerste uitbaters van de Kiekenhoeve beschouwd worden, want ook tijdens de eerstvolgende weekends bleven zij de tapkraan beroeren. Wat later nam een groep vrijwilligers deze taak van Heidebrand over.

BAND MET OMGEVING VERSLAPTE

Ondanks de betrokkenheid bij de Kiekenhoeve had Heidebrand vanaf eind jaren zestig toch wat minder aandacht voor de eigen omgeving. Met uitzondering van de KOVEK-feesten en de Toeristisch-Culturele Weekends, maar deze werden door een min of meer apart comité georganiseerd. Kalmthoutse studenten lieten Heidebrand meer en meer los, en Heidebrand liet meer en meer Kalmthout los. De studentenclub concentreerde zich vooral op de eigen werking. Typerend is dat Heidebrand geen rol van betekenis heeft gespeeld bij de verbroedering tussen Essen en Essen-Oldenburg. Die vriendschapsband startte op initiatief van stichter-praeses Herman Suykerbuyk in september 1968. Een Essense delegatie vertrok toen naar Essen-Oldenburg voor de viering van het 1.000-jarig bestaan van de Duitse zuster gemeente.

DEZE AVOND IS GEEN POLITIEKE MEETING, GEEN KNOKAVOND, IS EVENMIN BEDOELD OM DE GEMOEDEREN TEGEN ELKAAR OP TE HITSEN EN POLITIEKE HARTSTOCHTEN TE LATEN OPFLAKKEREN, MAAR IS WEL EEN GELEGENHEID, WAAR IEDER RATIONEEL EN ZAKELIJK ZIJN OPINIE KAN ZEGGEN. WIJ ZIJN ERG BENIEUWD HOE DE HUIDIGE ESSENSE EN KALMTHOUTSE STUDENTENGENERATIE OVER DEZE PROBLEMEN DENKT?

Uitnodiging debatavond 'Verhouding Kerk, Volk en Staat'

Tegenbezoeken van de Duitsers volgden : zo waren zij present op het carnaval van 1969 en op de KOVEK-feesten van 1970. Verder namen enkelen zelfs deel aan de KOVEK-wielervedstrijd van 1969. Het was voornamelijk KOVEK-medewerker Guido Andriessen die mee aan de kar trok. Hij zou dat jaren blijven volhouden, en kreeg ervoor in 1988 -bij de viering van 20 jaar verbroedering- zowaar de gemeentelijke culturele prijs, samen met gewezen burgemeester Hermann Bockhorst van Essen-Oldenburg. Het was eerder een persoonlijk initiatief van Andriessen, want als vereniging of organisatie namen noch Heidebrand noch KOVEK hierin een voortrekkersrol, en dat zou voorheen zeker wel het geval geweest zijn. Het waren andere verenigingen, zoals de brandweer en de muziekverenigingen, die enthousiast meededen en innige vriendschapsbanden uitbouwden.

NIETS WAS TE HOOG GEGREPEN

Misschien met uitzondering van de laatste jaren heeft Heidebrand bijna in heel zijn bestaansperiode zijn sociale wortels niet vergeten. De studenten waren niet te beroerd om af en toe de handen uit de mouwen te steken. Maar Heidebrand was veruit het sterkst wanneer het op het organiseren van debatavonden aankwam. Op 5 januari 1963 hadden ze zo'n debatavond georganiseerd over de verhouding 'Kerk, Staat en Volk', een eeuwig thema. Het illustere panel met de notarissen Jaak Mennes, André De Bounge, Herman en Leo Suykerbuyk en onderpastoor Kerkhofs van Essen-Statie stond borg voor een vurige debatavond, wellicht afgesloten met een drinkgelag, waar de scherpste kanten van de vele stekelige thema's werden afgerond. 'Kerk, Staat en Volk', geen thema was ooit te hoog gegrepen voor de studenten uit Kalmthout en Essen. Het lef om de maatschappij in al zijn complexiteit te doorgronden, zonder ooit fanatiek, grof of hoogdravend te zijn en bovendien zelf ook een steentje bij te dragen waar nodig, zou het handelsmerk van Heidebrand blijven, een kleine 20 jaar lang.

XVI

ELK JAAR EEN PENNINGMEESTER, NOOIT EEN KASBOEK

Opvallend, of is het eerder tekenend, is dat er in het opnieuw samengesteld en uitgebreid Heidebrandarchief, geen enkel kasboek zit, noch enig kasverslag van betekenis terug te vinden is. Slechts af en toe is er een verwijzing naar het inkomgeld, de uitgaven, en de opbrengsten van bepaalde activiteiten. Over al de jaren heen is zelfs geen enkele keer het bedrag van het lidgeld voor leden en ereleden terug te vinden. Het principe van Heidebrand zal wel geweest zijn: geld moet (aan den toog) rollen. Opbrengsten van winstgevende activiteiten zoals bals en de eerste KOVEK-feesten maakten een gevarieerde werking mogelijk, en de rest verdween op clubavonden en praesidiumvergaderingen gewoon richting keelgat. Het verzekeringsgeld na de brand in het Vlaams Huis, destijds toch al meer dan 11.000 frank (naar 2003 omgerekend: 47.000 fr.) werd in 1969 integraal opgesoupeerd met een reis naar de Rijn in Rüdeshheim en omstreken! Maar waarom ook niet? Vele activiteiten zoals bijvoorbeeld de debatavonden en de IJzerbedevaartavonden brachten niet zoveel kosten met zich mee. Heidebrand slaagde er trouwens mede door de relaties van zijn stichter Herman Suykerbuyk in om veel bekende Vlamingen gratis naar Essen en Kalmthout te halen als gastspreker.

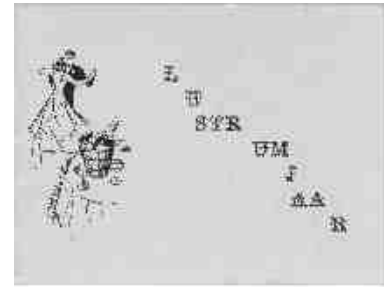
Maar laat ons die enkele concrete cijfers eens onder de loep nemen. Tussen haakjes staat het geïndexeerde bedrag naar het jaar 2003, zodat een juister idee kan gevormd worden over de werkelijke waarde. Het bedrag voor 2003 is nog in oude Belgische frank gezet om beter te kunnen vergelijken. Voor de fervente eurofans onder de Heidebranders en andere lezers: één euro is 40,3399 Belgische frank.

GELD MAG ROLLEN

Van de eerste drie jaren is geen enkel financieel overzicht terug te vinden. Die eerste generaties Heidebranders hadden wellicht niet veel geld in kas, noch in eigen zak. Traktaties van ereleden waren dus meer dan welkom. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat juist een spaarplan voor een uitstap naar Expo '58 uitmondde in een afscheidingsbeweging. Op die Wereldtentoonstelling liet Karel Van den Bergh al enig zakelijk instinct zien: hij bedong een korting op de bierprijs met de belofte dat alle aanwezigen minstens een bepaald aantal pinten zouden drinken. Dat zaken doen kwam hem als penningmeester voor 1958-1959 goed van pas. Van zijn voorganger kreeg hij een schuldenlast mee van 800 frank (2003: 4.500 fr.), wat tegen het einde van het jaar werd omgebogen tot een positief saldo van 13.000 frank (2003: 72.215 fr.). Dat heeft wellicht alles te maken met de eerste KOVEK-feesten. Ook het 14^e praesidium erfde een negatief saldo van zijn voorganger, zijnde 15.000 frank (2003: 65.550 fr.) en nog een openstaande drankrekening in De Linden. “Als Mia tapte waren er geen geldproblemen in De Linden”, vertelt Jos Van Meel, “want die deed dat op z'n Hollands! Meestal zullen de ereleden dus regelmatig de pinten betaald hebben, maar het zou ook kunnen dat we een eigen vat hadden”, aldus penningmeester Van Meel. Met de opbrengst van twee bals dat jaar werd de kas aangezuiverd, waardoor de

secretaris stelde dat het een historisch moment was.

Vermoedelijk werd doorheen de jaren tamelijk wat geld besteed aan drukwerk en vervoer. Voor de bals werden mooi gedrukte uitnodigingen rondgestuurd, waarvan een aantal zelfs in kleur. Men zat de eerste jaren ook opgescheept met de uitgaven voor het Kontaktblad, weliswaar gedeeltelijk gecompenseerd met de opbrengsten uit reclame. Voor de eerste lustrumbrochure in 1960 brachten drie Essense drukkerijen een offerte binnen die varieerde tussen 2.400 en 3.100 frank (2003: respectievelijk 13.290 en 17.165 fr.) voor 200 exemplaren van twintig bladzijden. De tweede lustrumbrochure met foto's zal nog duurder zijn uitgevallen. De bussen van Jan Verpalen hebben heel wat Heidebranders naar verschillende bestemmingen gebracht: zoals naar Diksmuide, maar ook naar de Marsen op Brussel. De deelnemers betaalden wel een bijdrage, maar de kas zal de rest wel bijgepast hebben. De hoop is klein dat het eventuele overschot van zo'n dagtrip in de kas zou terecht komen.

125 - Uitnodiging Schrikkelbal 1960.

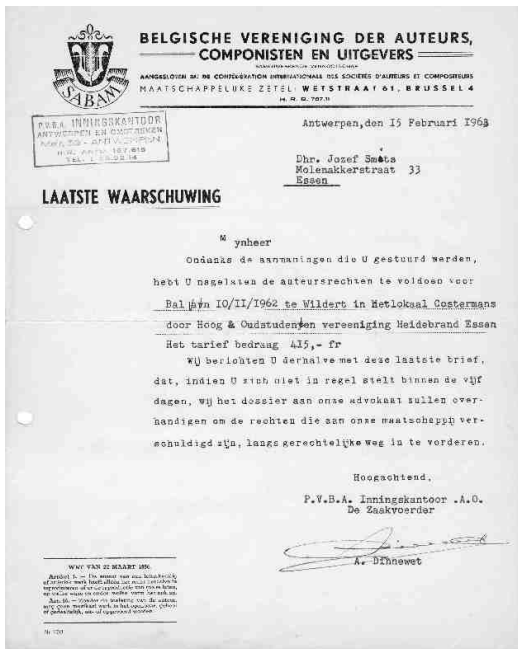
Daarnaast ging ook geld naar het goede doel. In 1961 overhandigde Heidebrand aan pater Jan Notenboom de nodige dollars om een kapel in Congo te bouwen. En in 1963 zorgde de studentenclub naast de nodige mankracht ook voor de nodige fondsen voor de bouw van het Jeugdheem Deken Verbist, zodat de kas zelfs zo goed als leeg was.

BAL ALS MELKKOE

De grote melkkoe van Heidebrand waren de studentenbals. Vooral de opbrengst van het jaarlijks Hofbal valt niet te onderschatten. Het inkomgeld voor het eerste Hofbal in het Withof te Brasschaat bedroeg 75 frank (2003: 410 fr.) en voor studenten toch ook al 50 frank (2003: 275 fr.). Voor het lustrum-Hofbal in 1965 waren deze cijfers respectievelijk 100 en 60 frank (2003: 488 en 293 fr.). Naar de inkomgelden voor de andere bals hebben we het raden. Op geen enkele uitnodiging staat het bedrag! De meeste bals brachten goed op. Het Herfstbal van 7 december 1968 in De Linden bracht 5.500 frank in de kas (2003: 24.400 fr.). De grootste uitgaven waren wellicht de gages van de orkesten, want discobars waren bij Heidebrand niet gekend. Voor het Halfvastenbal van 1961 vroeg het orkest 'The Caledonians' 3.500 frank (2003: 19.200 fr.) om van 20u30 tot 01u30 te spelen. Daarin zaten de vervoersonkosten begrepen, maar de consumpties voor de orkestleden niet. Het was in die tijd al de gewoonte dat de organisatie voor de nodige drank van de orkestleden moest zorgen, minstens 1 consumptie per muzikant per uur. Het orkest van Ronny Clark vroeg in 1969 een bedrag van 6.500 frank (2003:

126 - Uitnodiging Sinterklaasbal 1958.

27.750 fr.) tot 2u00 's nachts, en nadien 1.500 frank (2003: 6.412 fr.) per overuur.

GEEN AL TE BESTE RELATIE MET SABAM

Een andere slokop was de auteursrechtenmaatschappij Sabam. Met deze organisatie heeft Heidebrand het nooit goed kunnen vinden want minimaal drie keer werd de rekening niet betaald. Voor het bal van 10 november 1962 werd de vereniging een jaar later aangemaand om alsnog de 415 frank (2003: 2.245 fr.) achterstal te betalen. Dat was trouwens niet het enige conflict dat dit bal met zich meebracht. Orkestleider Tony Rolin had de dag zelf nog een piano gaan lenen bij onderpastoor Van der Aa tegen 500 frank (2003: 2.700 fr.), en 100 frank boete voor elke dag dat de piano te laat werd teruggebracht. Deze regeling leidde tot een pittige briefwisseling en een welles-nietes spelletje tussen de orkestleider en Heidebrand. Maar ook voor een bal in 1964 had de studentenvereniging Sabam 'vergeten' te betalen. Dankzij de bemiddeling van Herman Suykerbuyk kwam men tot een minnelijke schikking, waarbij Heidebrand toch nog het bedrag betaalde, maar niet de boete. Een daad waarvoor Herman Suykerbuyk op een clubavond een eeuwigdurende lidmaatschapskaart van Heidebrand kreeg aangeboden. Al werd de verklaring van het succes ook gezocht in de naam van de advocaat van de tegenpartij. Meester 'Buyck' leek immers bij voorbaat kansloos tegen zijn confrater 'Suykerbuyk' wiens naam zoveel meer te bieden had. Hetzelfde liedje herhaalde zich voor een bal in 1968, en na een aantal aangetekende brieven en de dreiging met een deurwaarder besloot het praesidium toch niet toe te geven, en niet tot betaling over te gaan!

Door de winst van de bals kon Heidebrand het toegangsgeld voor de andere activiteiten ook laag houden, al deed ze dat niet altijd. Voor het eigen toneelstuk Schipper naast God in 1957-1958 vroeg men 20 frank (2003: 112 fr.), voor een toneelavond voor het Reizend Volkstheater in 1960 25 en 30 frank (2003: 139 en 166 fr.), voor de Mozartavond in 1961 voor leden 20 frank en voor andere belangstellenden het dubbele (2003: 110 en 220 fr.), voor de kleinkunstavond in 1963 25 frank en deze van 1968 40 frank (2003: 132 en 175 fr.). Het dubbelticket voor de eerste carnavalbals in De

127^{ab} - SABAM onderhield een uitgebreide, zij het niet altijd vriendschappelijke, correspondentie met Heidebrand.

Linden én in het Gildenhuis kostten 25 frank (2003: 122 fr.). Miek en Roel vroegen voor hun optreden in 1968 aan Heidebrand 5.200 frank (2003: 23.072 fr.).

KOVEK DEKT VERLIEZEN HEIDEBRAND MEE TOE

KOVEK had al vrij snel een eigen kas, sponsorde jaarlijks de Heidebrandkas met 1.000 fr., en paste eind jaren zestig ook het verlies bij van de Toeristisch-Culturele Weekends op de Greef. In 1967 was er na het weekend een negatief saldo van 3.796 frank (2003: 17.300 fr.) Hoeveel geld precies in KOVEK omging valt moeilijk te zeggen, al zal dat beduidend meer zijn geweest dan wat er ooit in de Heidebrandkas terug te vinden was. De Ontdek de KOVEK-sterwedstrijd en de bals met Hummel Bummel en topvedetten moeten heel wat opgebracht hebben. Er is geen enkel spoor terug te vinden van wat aan vedetten zoals Jaques Raymond, Louis Neefs of Peter Koelewijn moest betaald worden, met uitzondering van Rocco Granata. Deze Italiaanse Belg mocht in 1971 25.000 frank (2003: 98.575 fr.) op zijn bankrekening bijschrijven. Het befaamde Oberbayern-orkest Hummel Bummel vroeg in 1967 voor hun optreden tussen 20u00 en 01u00 een gage van 11.000 frank (2003: 50.138 fr.), en per overuur 2.500 frank.

HET BLOED KRUIPT...

Enkel van de KOVEK-edities van 1970 en 1971 is er een financieel verslag beschikbaar. Zo sloten de KOVEK-feesten 1970 af met een verlies van 20.225 frank (2003: 83.205 fr.). De totale uitgaven bedroegen toen 168.384 fr. (2003: 692.731 fr.) en de inkomsten uit inkomgelden, sponsoring en tap waren samen maar goed voor 148.159 frank (2003: 609.526 fr.). Uit die cijfers blijkt duidelijk dat de KOVEK-feesten waren uitgegroeid tot veruit de grootste manifestatie uit de hele Noorderkempen. De feesten waren de studentenclub Heidebrand financieel boven het hoofd gegroeid. In 1971 maakte KOVEK dan weer 15.750 frank winst (2003: 62.102 fr.). KOVEK kende haar laatste editie in 1972. En in de goede Heidebrandtraditie werd de KOVEK-kas in 1979 vakkundig door een 70-tal oud-bestuursleden in De Linden letterlijk opgesoupeerd. Of het bloed kruipt waar het niet gaan kan...

Kovek gelikwi- deerd te Essen

Kovek, het Heidebrand-kind dat in de jaren zestig een naam had als een klok, werd gelijkwijd in zaal 'De Linde' te Essen. Voor deze 'uitvaart' had een zeventigtal oud-medewerkers zich laten inschrijven. Na al die jaren werd het een gezellige ontmoeting. De initiatiefnemers waren in hun nopjes over de opkomst.

Ze werden verwelkomd door L. Suyckerbuyk, waarna het gezelschap zich op de mosselen wierp. Kovek - stichter Karel Van den Berg deed nog eens de stichtingsperiode uit de doeken. Een eigen toon werd aangeslagen door Piet Tireliren, die op een subliem humoristische wijze kanttekeningen maakte en randfiguren deed herleven.

Oud - voorzitter Jan Michielsen had uit zijn archief nog een oude Kovekfilm van 1963 opgediept, voor de betrokkenen een indrukwekkend document.

Aan die film en aan Kovek was een kwis verbonden, waarbij de jury zich de eerste prijs toeëigende. De studentikoze sfeer kwam dan vrij vlug, en in de vroege uurtjes namen de aanwezigen afscheid met een unanieme bedenking: 'Dat kan toch niet de laatste samenkost geweest zijn...'

128 - De liquidatie van KOVEK bleek wereldnieuws... in Essen !

XVII EEN LATE BLOEI DOOFT UIT ALS EEN KAARS

Sinds het fameuze jaar 1968, het jaar van Leuven Vlaams, maar meer nog het jaar van de internationale studentenrevolte tegen alle gevestigde waarden, was het voor de traditionele studentenverenigingen steeds moeilijker om zich te handhaven. Ook Heidebrand had af te rekenen met die tijdsgeest, die steeds minder belang hechtte aan het instandhouden van de traditie en die eigenlijk een generatiekloof predikte en zeker geen onderscheid meer duldde tussen arbeiders en studenten. Heidebrand koos in die periode resoluut voor de traditie, voor de clubs, de cantussen en voor alle rituelen van het studentenleven. De senioren bleven meer dan welkom. Van enige generatiekloof was totaal geen sprake. Wel heeft de club één belangrijke toegeving gedaan en heeft in 1969-1970 onder het praesidium van Lou Vanwesenbeeck voor het eerst studentinnen toegelaten als volwaardige clubleden. Zij mochten nu ook aan alle activiteiten deelnemen, behalve de clubavonden volgens Lou Vanwesenbeeck. Pas in het volgende praesidium onder Jan Deckers in 1970-1971 werden voor het eerst studentes in het praesidium opgenomen, zoals Lutgarde Mennes en wat later Els Kerstens, de latere apothekeres in Heikant. Vanaf toen waren ze volwaardig lid, ook op de zeldzamer wordende clubavonden. Ereleden zag men nog amper op de clubavonden zelf en er werden voor hen ook nog amper activiteiten georganiseerd, maar na de club vielen ze wel bij de De Linden binnen als ze er al niet aan de toog stonden.

ONBEZORGDE JAREN

Maar ook in die sfeer kende Heidebrand nog zeker twee jaar een late bloeiperiode, wars van de tijdsgeest met een breed scala aan activiteiten, in vele opzichten haast perfect vergelijkbaar met de activiteiten van de eerste stichters medio de jaren 1950. Het 13^e praesidium 1967-1968 onder Sus Van Dyck, het 14^e onder Jef Kerstens in 1968-1969 en het derde lustrumpraesidium onder Kalmthoutenaar Leo (Lou) Vanwesenbeeck ademde telkens 12 maanden lang de sfeer van de grote dagen uit. Tijdens al die praesidia werden jaarlijks tussen de 40 en de 50 verschillende activiteiten geteld. Het Hofbal in Brasschaat werd nog in alle glorie gevierd met alle notabelen van de streek. KOVEK bleef een klassieker. Hoewel het initiatief bij een apart comité lag, was er voor de leden van Heidebrand handenvol werk, om die feestelijkheden te organiseren, zeker voor de leden van het praesidium. Bezoeken aan andere studentenclubs waren legio, maar ook bezinningsdagen werden ingelast, kerstavonden gevierd, bekende sprekers uitgenodigd, sportavonden georganiseerd en eretitels uitgereikt aan verdienstelijke personen. Zeker in die periode namen veel senioren afscheid van het actieve studentenleven omwille van huwelijk of werk. Zij gaven een vat aan alle leden, uiteraard in de traditionele cafés waar Heidebrand thuis was. Ook Rüdeshheim in Duitsland als jaarlijkse vakantiebestemming in augustus stond nog steeds op de agenda. Het waren jaren van onbezorgd feesten naar aloude traditie, van zingen met de codex in de hand, een sfeer van mannen onder elkaar, terwijl de studentenwereld om hen heen langzaam maar zeker veranderde.

129^{abodefghi} - 15 jaar Heidebrand werd uitgebreid gevierd. a - vooraan : Walter Van Belle; rechtstaand Lou Vanwesenbeeck; achter de tafel : Louis Kerstens, Herman Suykerbuyk, Jaak Mennes, Karel Van Den Bergh, Jos Van Loon. b - Bert Peeters en Lou Vanwesenbeeck kijken toe terwijl Jef Kerstens iets aan het schepencollege overhandigt. c - Naast Jos Van Loon zit Luc Mennes. d - vooraan : Jaak Mennes, Jos Van Loon, ?, Ad Verhulst, Jos Smits, Stan Milbou; 2e rij : ?, Luc Mennes, Walter Mennes, Sus Peeters, Frans Bartelen, Walter Van Belle, Jan Van Den Eynde. e - De flessen worden ontkurkt. f - Leo Leitner en Jos Smits in een vrolijke stemming. g - links : Leo Leitner, Frank De Nijs ?, Piet Tirelirens, Jaak Mennes, Walter Mous, Jan De Goey, Jos Smits en Leo Doggen; rechts : Jos Van Meel. h - Willy Vergouwen.

VOOR MIJ IS HEIDEBRAND STEEDS DE INCARNATIE VAN VRIENDSCHAP: VAN ONTSPANNING NAAR STUDIE, VAN ONDERLINGE GEZELLIGHEID NAAR DIENSTBETOON, VAN CULTUUR NAAR SPORT: ZO'N SPRONGEN MAAKT IEDERE VERENIGING NIET. DAARBIJ WORDEN DE BESTE VRIENDSCHAPSBANDEN NOG STEEDS GESCHAPEN TUSSEN POT EN PINT: DAARIN LIGT DE OORZAAK EN DE REDEN DAT WE NU REEDS VOOR DE DERDE MAAL LUSTRUM KUNNEN VIENEN: DE STUDENTEN EN COMMILITONES VAN 1955 WAREN NIET ANDERS DAN DEZE VAN 1970. MOEDER HEIDEBRAND IS WAARSCHIJNLIJK DE ENIGE VERENIGING VAN DE STREEK, WAAR JEUGDIGE COMMILITONES EN KLOEKE DERTIGERS, JA SOMMIGEN ZELFS AL VEERTIGERS, ELKAAR ZO GOED BEGRIJPEN, ELKAAR WAARDEREN, JA AF EN TOE NOG MET ELKAAR VERBROEDEREN.

Lou Vanwesenbeeck bij de viering van 15 jaar Heidebrand

SLECHTS ÉÉN SCHACHT ALS TEKEN AAN DE WAND

In die spiegel werd weinig of niet gekeken, want er daagden zeker in die jaren nog voldoende studenten op om de clubavonden rijkelijk te vullen. Nochtans groeide in die periode het aantal universiteitsstudenten in Vlaanderen en zeker ook in Essen en Kalmthout exponentieel aan. Van die nieuwe generatie van honderden studenten, trok Heidebrand er slechts enkelen aan, meestal bekenden, verwanten, familieleden of vrienden, genoeg voor vlotte clubavonden, maar zeker geen doorsnee meer van de Kempische student, wat voordien wel het geval was.

130 - Uitnodiging Schachtenbal 1968.

Heidebrand hield de aloude studententraditie springlevend, maar had weinig oog voor het heden. Eén van die tekenen aan de wand was de jaarlijkse doop, die steeds minder nieuwe leden trok. Die doop gebeurde de laatste jaren in het café Den Doel bij Jef Elst in Horendonk, nog altijd volgens aloude studententradities. De laatste praeses Peter Mous herinnert zich dat ze in 1972 welgeteld één kandidaat schacht hadden, die dan zo werd toegetakeld dat hij nooit meer is teruggekomen naar andere activiteiten. Zeker de laatste drie jaar onder de praesses Jan Deckers, Jan Mous en Peter Mous was Heidebrand een beperkte vriendenclub geworden, die niet langer openstond voor derden, maar wel jaarlijks een reeks traditionele activiteiten afwerkte en tevens borg stond voor enkele

grootse activiteiten en grappen. Toch valt het op dat een aantal vaste waarden van de kalender verdwenen : de bezinning in het Missiehuis en de IJzerbedevaart als een activiteit van Heidebrand. Ook bij de verbroedering met Essen-Oldenburg, gestart door de stichter-praeses Herman Suykerbuyk in september 1968, sprong Heidebrand niet mee op de kar, wat ze in haar beste jaren zeker zou gedaan hebben. Heidebrand werd ook meer en meer een Essense vereniging, want de leden vanuit Kalmthout werden uitzonderingen.

Eén van de belangrijkste redenen voor de stille teloorgang van Heidebrand is ongetwijfeld de opkomst geweest van andere studentenverenigingen, maar vooral van de jeugdhuizen in Essen en Kalmthout. De studentenvereniging Erica zag reeds begin jaren 1960 het levenslicht. Reeds in 1962 verzocht de toenmalige praeses Gaston Bonroy van Erica in een brief aan Heidebrandpraeses Bert Peeters om samenwerking. Bonroy wilde iets samen organiseren, maar op één voorwaarde : er moesten meisjes bij zijn. Er kon wel gezongen en gedronken worden, maar ook Heidebrand moest voldoende meisjes meebrengen, minstens de helft van het aantal aanwezige jongens. Bonroy wilde in 1962 ook al ledenlijsten uitwisselen. Of er een activiteit van is gekomen is onwaarschijnlijk. Dat er bij de pure mannenclub Heidebrand hartelijk gelachen is om die eis om meisjes van Erica is vrijwel zeker. Toch bleven de Heidebranders sindsdien altijd welkom op de avonden die Erica organiseerde en gebeurde er zeker een adressenuitwisseling om uitnodigingen van elkaars feesten of culturele activiteiten te versturen. Ook Erica trok in

Kalmthout hoogstudenten aan en viste permanent in dezelfde vijver als Heidebrand. Enige tijd later zag op Nieuwmoer studentenclub De Zilverberk het levenslicht, eveneens in het hart van het rekruteringsgebied van Heidebrand.

JEUGDHUIZEN WERDEN POPULAIRDER

De meeste concurrentie kwam evenwel van de jeugdhuisen, die in die periode over heel Vlaanderen erg populair waren. In Kalmthout ontstonden begin jaren 1960 zowel jeugdhuis Dino als Govio, die uiteraard gemengde gezelschappen aantrokken, terwijl Heidebrand nog een puur mannelijk bastion was. De studenten van Kalmthout vonden sindsdien de weg naar jeugdhuis Dino. Ook zij organiseerden tal van activiteiten, hoewel hun werking toch geconcentreerd was rond een wekelijkse dansavond. Ook hier bleven vriendschappen lang bestaan wat in het midden van de jaren 1990 uitmondde in een Dino-plus-werking, die nog altijd actief is en zich uitsluitend richt op de studentengeneratie, die eind jaren 1960 het clublokaal bevolkte aan de Eikelstraat, later aan de Kapellensteenweg. Tegelijk ontstond in Kalmthout jeugdhuis Govio, dat voor een veel breder publiek toegankelijk was en zijn lokalen nog altijd heeft aan 'Het Kruis' in Kalmthout. Die werking bleef decennialang en tot op vandaag bestaan, maar trok een totaal ander publiek dan de Heidebranders.

Maar ook Essen stond niet stil op vlak van jeugdhuisen eind jaren 1960. In 1966 werd door de KSA-leiding samen met de chiromeisjes van Essen-Station de Jongeregenootschap opgericht, meteen het eerste gemengde jeugdgezelschap ooit in Essen met als clublokaal het parochiecentrum van de Statie. De onderpastoor van de O.-L.-Vrouwparochie, Jef Smets, reageerde onmiddellijk omdat hij zijn jongeren naar de Statie zag trekken en richtte met enkele oud-Kajotters in 1968 de Instuif op, eveneens gemengd. De Instuif vond een plaats in het daartoe uitgebreide Jeugdheem Deken Verbist en zou mee onder impuls van Guy Van den Broek eind 1969, en later Wim Kuypers en Piet Van Meel, snel doorgroeien tot het volwaardige jeugdhuis 'Thor', dat vele honderden

131^{abcde} - Jeugdhuisen. a - Dino. b & c - Govio (1972). d & e - Thor (1972).

132 - Heidebrand-gezinsdag op de Kalmthoutse Heide in 1969-1970.

jongeren aantrok. Bij die leden waren tientallen studenten. Heidebrand voerde de gemengde werking hooguit drie jaar later in dan de Jongerengemeenschap in 1966. Vrijwel heel de Noorderkempen beleefde in de jaren 1960 voor het eerst een gemengde jeugdwerking.

GEMENGDE WERKING KAN HET TIJ NIET KEREN

De stille teloorgang van Heidebrand vanaf begin jaren 1970 kan moeilijk aan het gebrek aan gemengde werking in het midden van de jaren 1960 worden toegeschreven, want voor iedereen was het een pioniersperiode. Heidebrand was misschien één van de laatste clubs in de Kempen om meisjes als volwaardige leden toe te laten, maar op de talrijke bals van Heidebrand sinds 1955 waren de meisjes, waaronder nog maar weinig 'porren' of vrouwelijke studenten, meer dan welkom. Studentenbals waren trouwens decennialang bijzonder populair in de hele Noorderkempen. De gemengde activiteit bij jeugdhuizen bestond bovendien ook grotendeels uit volksdans en later uit gewone dansavonden, activiteiten die Heidebrand al sinds 1955 telkens met groot succes organiseerde.

Els Kerstens en Lutgard Mennes waren de enige vrouwen die ooit in een praesidium bij Heidebrand hebben gezeten. Beiden kwamen uit een familie met een Heidebrandverleden, zodat ze als het ware een beetje natuurlijk bij de club aanwaaiden, toen die zich sinds begin jaren 1970 ook voor vrouwen openstelde. De broer van Els, Jef Kerstens, was in het 14^e jaar praeses geweest, toen Heidebrand nog barstte van de activiteiten. Lutgarde Mennes was praesidiumlid in het 16^e jaar, terwijl haar broer Marc Mennes dat jaar penningmeester was. Haar oudere broers Luc en Walter Mennes waren trouwens al vele jaren actieve leden. Walter was zelfs praeses in het 11^e jaar in 1965-1966, terwijl broer Luc vele jaren lang in het praesidium had gezeten. Lutgard Mennes zelf was schachtentemmer in het 16^e jaar onder praeses Jan Deckers in het jaar 1970-1971 en Els Kerstens zat het jaar daarop in het 17^e praesidium onder Jan Mous. Functies werden toen niet omschreven.

“We traden spontaan toe tot de club. We hadden ook vrij toegang tot de clubavonden, alhoewel die nog nauwelijks plaatsvonden vanaf de jaren 1970”, herinnert Els zich. “In die tijd waren er voor hoogstudenten niet zoveel ontspanningsmogelijkheden en vanuit de familie was toetreding tot Heidebrand een natuurlijke stap. Het actieve leven binnen Heidebrand bestond vooral in het samen naar de studentenbals in de Kempen gaan en er soms zelfs één

organiseren. Wel nam Heidebrand nog altijd deel aan de jaarlijkse carnavalsstoet. We waren binnen Heidebrand als vrouwen aanvaard en welkom. De emancipatie had zich binnen de universiteiten al geruime tijd doorgezet.” Binnen Heidebrand is Els Kerstens ook nooit gedoopt, wel op de universiteit in Leuven. Uiteindelijk was het groepje vrouwen, dat meedraaide met Heidebrand erg klein met Lutgarde Mennes, Irène Costermans, Rita Van Loon, Magda Van Looveren en Rita Oerlemans.

WIJZIGING IN JONGERENCULTUUR EN WERELDBEELD

De stille teloorgang van Heidebrand is wellicht het rechtstreeks gevolg van de sterk gewijzigde jongerencultuur sinds het midden van de jaren 1960 en de democratisering van het onderwijs. Die nieuwe jongerencultuur liet steeds minder plaats voor een nostalgische aparte Vlaamse studentencultus, die zijn oorsprong ondermeer vond bij Albrecht Rodenbach. Ook in Duitsland verdween rond die tijd de Heidelbergse studentensfeer. De wereld werd overspoeld met andere ideeën uit meer gauchistische hoek en vooral met andere muziek. Het was de tijd dat alle tienerkamers vol hingen met posters van Che Guevara, de romantische vrijheidsstrijder in Boliviaë, en zelfs de Cubaanse communist Fidel Castro was populair. Ook in Europa maakten de linkse stromingen rond een figuur als Daniël Cohn-Bendit opgeld. Aan de Vlaamse universiteiten waren er in die periode meer communistische strekkingen (Maöïsten, Lenisten, Marxisten, Trotzkiëten) dan biermerken al bleken niet alle toenmalige communisten nadien even recht in de rode leer. Zelfs het traditionele KVHV koos een linkse richting. Er bestond nauwelijks een politiek midden. Ook het Vlaams-nationalisme veranderde in die tijdssfeer van koers en de band tussen de klassieke flaminganten en de studenten raakte verstoord. Kortom, het was niet langer evident om een Vlaamsgezinde, katholieke, wat conservatieve student te zijn, wel integendeel. Desondanks bleven de meeste studenten evenwel niet echt politiek geïnspireerd. Maar ook voor hen was een traditionele studentenclub als Heidebrand niet langer een logische keuze.

MEER ONTSPANNINGSMOGELIJKHEDEN DAN EEN CLUB

Bovendien was het aanbod aan ontspanning in die tijd sterk toegenomen. De stichters van Heidebrand hadden niet zoveel keuze om zich te ontspannen en te ontplooiën als deze nieuwe generatie studenten. De behoefte aan samenzijn voor de jeugd blijft evenwel altijd bestaan en aan die behoefte werd grotendeels tegemoet gekomen door de verschillende pas opgerichte jeugthuizen in de Noorderkempen. Die hadden nog geen verleden en speelden enkel in op het heden. Daar werd de muziek van die tijd gedraaid en was ook het gemengd karakter een spontane verworvenheid. Praesidiumverkiezingen,

133 - De Essense Jongerengemeenschap.

schachtendoop, cantussen, clubs, speeches geven, het stond allemaal niet meer in het woordenboek van de moderne student. De enige activiteit van de traditionele studentenclubs, die nog goed in de markt lag waren de wekelijkse bals. Die trokken dan ook tot zelfs in het midden van de jaren 1970 veel volk. Maar hier was weinig of geen sprake meer van een eigen studentenclubsfeer, alhoewel de praesidumleden nog met hun lint paradeerden op de dansvloer en korting kregen bij de inkom. Daar werd ook eigentijdse muziek gedraaid. Die activiteiten verschilden nog nauwelijks met die van gewone jeugdhuizen, tenzij dat ze wellicht verhoudingsgewijs meer hoogstudenten aantrokken.

Een tweede breuklijn tussen studentenclubs als Heidebrand en de jeugdhuizen was het onderscheid tussen studenten en arbeiders. Niemand wilde nog bij een club die formeel dat onderscheid maakte, tenzij uiteraard aan de universiteiten zelf. Toch bleven studenten elkaar spontaan opzoeken, wat vooral in Kalmthout erg duidelijk was. Jeugdhuis Dino verzette zich formeel tegen het principe van een loutere studentenclub, maar trok haast uitsluitend universiteits- en hogeschoolstudenten aan, terwijl de andere jongeren van Kalmthout jeugdhuis Govio bezochten. In Essen kwam de cultuur van jeugdhuizen iets later op gang dan in Kalmthout. De Jongeregenootschap vanuit KSA en Chiro Statie was een eerste reactie in 1966, maar ook die groep evolueerde heel snel naar een aparte gesloten gemeenschap, die erg moeilijk toegankelijk was voor nieuwe leden. De Instuif in 1968 startte met enkele oud-Kajotters en evolueerde vanaf 1969 snel naar een volwaardig jeugdhuis voor heel Essen. Voor het overige was het jeugdwerk in Essen in die periode nog sterk parochiaal gestructureerd en bleef het lange tijd beperkt tot de klassieke jeugdbewegingen. Maar ondanks deze vrij beperkte concurrentie kon Heidebrand sinds eind jaren 1960 naast de Kalmthoutse ook de Essense student niet langer bekoren.

EEN KLEINE FAMILIALE VRIENDENGROEP

Toch heeft de stille teloorgang van Heidebrand ook te maken met de aanpak van de club zelf, zeker de laatste drie jaren vanaf het praesidium van Jan Deckers tot en met de laatste praeses Peter Mous. Heidebrand was niet gewoon aan ledenwerving te doen. Nieuwe leden boden zich meestal spontaan aan via vrienden of kennissen vanuit de universiteit. Heidebrand was doorheen al die jaren uitgegroeid tot een hechte kring kennissen en vrienden, die soms ook familiale banden hadden. Dit was al zo van bij de oprichting. Sommige families waren goed vertegenwoordigd bij Heidebrand, zoals de familie Van Dyck, waarvan de oudste zuster Annette met stichter Fa Jacobs was getrouwd. Haar broers waren tot laat in de jaren 1960 nog actief in de club. In Kalmthout was er enkel de familie De Ridder (Herman en Jo). Essen was van bij de aanvang vertegenwoordigd door de families Suykerbuyk en Nuijten, later de talrijke zonen en dochters en schoonzoon van notaris Jaak Mennes, de familie Peeters, de broers Karel en Stan Van den Bergh. Nog later ook de zonen, schoonzoon en dochter van schepen Louis Kerstens, en de zonen en de latere Kalmthoutse schoonzoon (Wim Heestermans) van Walter Mous. Vanuit al die familiale banden was een spontaan netwerk gegroeid van vrienden en kennissen, die zich eerder spontaan bij Heidebrand aanboden. De democratisering van het onderwijs die in de zestiger jaren op gang kwam vertienvoudigde plots het aantal families met hoogstudenten in Essen en in Kalmthout. De meeste nieuwe studenten hadden amper gehoord van Heidebrand en de club heeft nooit echt wervingsacties gedaan om nieuwe

leden aan te trekken. Zij gingen ervan uit dat ze voldoende gekend waren en dat was zeker tot in het midden van de jaren 1960 ook het geval. Heidebrand was de eerste 10 jaar van zijn bestaan de club die het kruim van de hogeschool- en universiteitsstudenten in de Noorderkempen aantrok.

Dit was na 1965 niet langer het geval. Wel telde de club tot en met 1969-1970 onder Lou Vanwesenbeeck nog zeer veel leden, zeker op papier. Ook voor een dagelijkse werking kwamen er de tweede helft van de jaren 1960 voldoende leden opdagen om nog van een zeer rijk clubleven te spreken. Zelfs met minder dan 5 procent van de actieve studenten uit Essen en Kalmthout drukte Heidebrand nog zijn stempel op de plaatselijke gemeenschap. Zeker in Essen bleef Heidebrand in die periode cultureel en sociaal erg actief met KOVEK, carnaval en in Kalmthout met de Toeristisch-Culturele Weekends in De Greef. Maar zeker vanaf 1969 bleef de actieve kern van de studentenclub te veel beperkt tot leden van enkele families, die traditioneel banden hadden met Heidebrand.

Zo ontstond een enorme discrepantie tussen het rijke culturele verleden waarmee Heidebrand als club beladen was en de steeds kleiner wordende kern van actieve studenten. Wel werden ze nog altijd goed gesteund door de steeds talrijker wordende groep senioren. Die namen de zorg voor KOVEK op zich. Ook carnaval leidde, gelukkig voor Heidebrand, al een eigen leven. Voor nieuwe activiteiten op cultureel vlak in de Noorderkempen zorgden intussen tal van andere organisaties en jeugdhuizen. De kleiner wordende kern van Heidebrand viel terug op de traditionele studentenrituelen. Zo hebben zij wellicht tot op de laatste club het idee gehad goed bezig te zijn in lijn met de traditie, zonder helemaal te beseffen dat de hele wereld rondom hen totaal was veranderd.

134^{ab}. a - Heidebrand in de carnavalsstoet van 1971 met André Oerlemans, Jan Mous en Frans Anthonissen.
b - In de stoet van 1972 met André Oerlemans, Jan Mous, Els Kerstens en Jan Hectors.

Een laatste wanhopige reddingspoging om de club alsnog een toekomst te geven was de oprichting van een seniorenconvent in april 1974. Het opzet was dat de senioren de jongere generatie studenten zou helpen om een vernieuwd en meer attractief programma op te maken. Maar het was te laat, de fut was er uit.

XVIII DE STICHTER-PRAESES

De naam van Herman Suykerbuyk, geboren in 1934, loopt als een rode draad doorheen het verhaal van Heidebrand. Hij was één van de stichters, zoniet de drijvende kracht achter de oprichting van de studentenclub in 1955 en werd niet toevallig de eerste praeses. In 1955 had de nog maar 21-jarige student rechten aan de KU Leuven al een voorgeschiedenis bij de toenmalige KSA, waar hij drie jaar lang van 1951 tot en met de zomer van 1954 bondsleider was. Aan de Katholieke Universiteit Leuven werd hij in 1956 ondervoorzitter van het KVHV. Daarvoor was hij actief in de redactie van het KVHV-tijdschrift 'Ons leven', waar hij samenwerkte met de latere VU-senator Rik Vandekerckhove, halfbroer van toenmalig Senaatsvoorzitter Robert Vandekerckhove (CVP).

EEN TROUWE HEIDEBRANDER

Herman was werklustig en wist zijn bezieling op een spontane manier over te dragen, zeker op zijn vrienden bij Heidebrand. Zijn christelijke en vooral Vlaamse inslag zou ook zijn latere politieke carrière tekenen. Het zou echter pure 'Hineininterpretierung' zijn om te stellen dat hij al van in zijn jeugd die carrière zorgvuldig voorbereid heeft. Hij werd immers pas in 1965 burgemeester van de gemeente Essen door het onverwachte overlijden van burgemeester Emiel Dierckxsens. Tussen de oprichting van Heidebrand in 1955 en het burgemeesterschap was hij eerst student en later advocaat, maar vooral een voorbeeldig commillito, die zoveel mogelijk clubavonden volgde als een trouwe Heidebrander.

De culturele inslag van Heidebrand, en haar grote impact op het dorpsleven, zeker in Essen, waarmee de club zich onderscheidde van de andere studentenclubs in de Kempen, is ongetwijfeld mede het resultaat van de bezieling van Suykerbuyk. Nog voor de stichting in september 1955 trok de jonge student Herman al naar de Groot-Kempische Cultuurdagen in Hilvarenbeek samen met zijn drie jaar oudere compagnon Piet Nuijten. Die gewoonte werd door Heidebrand overgenomen. Daar werd mee de basis gelegd voor de contacten van de club met mensen als Jan Naaijckens, Cor Meerbach, Anton van Duinkerken. Die traditie van Hilvarenbeek vond dan een bekroning in de organisatie van de Toeristisch-Culturele Weekends in De Greef door de latere praesidia. Hoewel de culturele traditie een eigen leven begon te leiden, bleef Herman Suykerbuyk als burgemeester van Essen, waken over het succes van die evenementen. Na Heidebrand zorgde hij opnieuw voor steun aan en aanwezigheid op de Noord-Zuiddagen, en vandaag de dag doet hij hetzelfde met de congressen van Voortouw, zodat die schone culturele Kempische traditie wordt verder gezet.

STUDENT ONDER DE STUDENTEN, SENIOR ONDER DE SENIOREN

Maar Suykerbuyk was, voor zijn politieke carrière in 1965 in een stroomversnelling terecht kwam, op de eerste plaats student onder de studenten en senior onder de senioren. Wanneer mogelijk was hij aanwezig op de

clubavonden en met veel plezier. Bij de start van de eerste lustrumfeesten op 16 juli 1960 in het Vlaams Huis in Kalmthout tekende de verslaggever op: “Enkele illustere commillitones als den Fa en den Herman hebben die avond voor de laatste maal de bloemekes buiten gezet”. Indien Heidebrand een spreker of tegenspreker nodig had voor één van haar illustere gastsprekers, deed het praesidium nooit tevergeefs beroep op Herman Suykerbuyk. Bij de viering van vijf jaar Heidebrand op zondag 7 augustus 1960 sprak hij ook de feestrede uit in het gemeentehuis in aanwezigheid van dr. Jef Goossenaerts. Bij elk initiatief van de senioren om nog eens de sfeer van de vroegere dagen op te roepen, was Herman dan ook aanwezig, zoals onder het 9^e praesidium van Jos Van Loon. Toen werd een werkgroep ad hoc van oud-Heidebranders of senioren opgericht om in de echte clubsfeer nog eens door te zakken. Dat gebeurde op 8 augustus 1962 in De Linden. Tussen Stan Van Loon, Vic Denissen en Fons Fraeters kon Herman Suykerbuyk toch niet ontbreken. Heidebrand deed in die periode ook een beroep op Herman Suykerbuyk als advocaat voor een proces, dat Sabam tegen de club had aangespannen wegens niet betaling van auteursrechten, namelijk 415 frank voor een bal in het magazijn van Costermans te Wildert op 10 november 1962. Advocaat Suykerbuyk verkreeg van de vrederechter dat ze de extra boete wegens wanbetaling niet moesten betalen, maar wel de hoofdsom. De Heidebranders vonden dat ze er nog goed vanaf waren gekomen, want dat het tot een proces zou komen hadden ze niet verwacht.

HEIDEBRAND VOLGDE POLITIEKE LOOPBAAN SUYKERBUYK

In 1965 werd Herman Suykerbuyk op 31-jarige leeftijd tot burgemeester van de gemeente Essen benoemd, nadat burgemeester Emiel Dierckxsens onverwacht was overleden op 16 mei 1965. Hij was het jaar daarvoor in 1964 verkozen als gemeenteraadslid voor de CVP (nu CD&V) en was op politiek terrein actief bij de CVP-Jongeren. Suykerbuyk had er toen 10 jaar Heidebrand opzitten. Hij was 'iemand van ons', zoals ze in de Kempen zeggen, en het volk organiseerde een stoet om de nieuwe

burgemeester in te halen. Heidebrand ontbrak niet op het appèl en richtte een feestcomité op met Jos Smits, notaris Jaak Mennes en Wim Schrooyen. Het zou een schone stoet worden, waaraan bijna alle verenigingen meededen. De ideeënstoet onder het thema 'Zo is Essen' werd in amper drie weken in elkaar gebokst en gaf een beeld van wat de Kempische

136 - De wagen van Heidebrand in de burgemeestersstoet.

135^{abcd} - Burgemeestersclub op 4 april 1965.

a - Jos Van Minsel, Jos Smits, Wim Schrooyen, Herman Suykerbuyk en Wim Heestermans.

b - Salamander met Wim Heestermans, Sus Van Dyck, Walter Mennes en Frans Embrechts.

c - Jos Van Loon, Willy Vergouwen en Walter Mous.

d - Mil Konings, Fons Fraeters, Cis Mariën, Stan Milbou en Fa Jacobs.

137^{abcdefghijklm} - Burgemeestersstoet

- a - De opbouw van de stoet.
- b - Armand Quick, Jan Michielsens, Walter Gommeren en Jos Van Meel steken de handen uit de mouwen.
- c - Dat doet ook Walter Mennes.
- d - Opbouw van de wagen 'moderne muziek'
- e - De nieuwe burgervader met zijn echtgenote in de wagen.
- f - Tijl en Nele te paard
- g - FC Excelsior Essen
- h - De wagen van Van Leer.
- i - Wagen met een landhuisje die het toerisme uitbeeldt.
- j - Bouwvakkers
- k - Turnkring Vlug en Blij
- l - Ook de Kerk mocht uiteraard niet ontbreken.
- m - De eregasten aan het gemeentehuis.

gemeente allemaal te bieden had. Naar een ontwerp van Frans Van Immerseel werden vijf ontleende wagens van Wilrijk omgebouwd. Heidebrand en Fons Tirelire hadden voor een uitgesproken Vlaamse stoet gezorgd met o.a. 100 Leeuvenvlaggen, die gehuurd waren in Diksmuide. Dat lokte commentaar uit in het Essense socialistische blad De Voorbode dat sprak van “een ware propagandastoet ten voordele van de plaatselijke afdeling van de Volksunie”. Op deze late zomerse zondag verscheen 'schoon volk' als spreker op de pui van het gemeentehuis zoals notaris Jaak Mennes, deken Jan Verbist, schepen Louis Kerstens, de burgemeesters Adriaan Van Hooydonck van Kalmthout en Godwaldt van Roosendaal/Nispen en volksvertegenwoordiger Leo Tindemans.

Suykerbuyks politieke carrière was nu echt gestart en zou vlug evolueren. In 1968 werd hij tot volksvertegenwoordiger gekozen voor de toenmalige CVP. In 1987 stapte hij over naar de Senaat om in 1995 in het eerste rechtstreeks verkozen Vlaams Parlement te komen, een bekroning voor zijn politieke loopbaan, die vooral in het teken van de staatshervorming had gestaan. Tussen 1989 en 1999, of dus tien jaar lang, was Herman Suykerbuyk ondervoorzitter van het Vlaams Parlement, het hoogtepunt van zijn parlementaire loopbaan die 31 jaar lang heeft geduurd. De Heidebrand-idealen getrouw bleef Herman Suykerbuyk ook binnen de CVP de Vlaamsgezinde roepende in de woestijn, die trouw bleef aan zijn jaarlijkse IJzerbedevaart. Voor die moed kreeg hij van de Jong-CVP Nationaal in 1987 de Tijn Uilenspiegelprijs, een gedroomde gelegenheid voor zijn Heidebrandvrienden om Suykerbuyk in de bloemetjes te zetten. Op 24 oktober 1987 organiseerden de oud-Heidebranders een Hutsepotmaaltijd in de Kiekenhoeve. Inschrijven kon bij tweevoudig praeses Jos Van Loon en bij Jan Michiels.

BEZOEK AAN OOSTERHOUT EN AAN JAN NAAJKENS

Intussen had Herman Suykerbuyk er in 1991 al 25 jaar burgemeestersschap opzitten, een nieuwe gelegenheid die zijn Heidebrand-kompanen niet ongemerkt voorbij lieten gaan. Zijn vrienden vergaderden over het verloop van die viering in het Cuyllitshof in Kalmthout. Het werd dan ook een uitgebreide viering van de senioren. Een bus bracht in de namiddag de deelnemers aan dit feestje eerst naar het klooster in Oosterhout, waar Suykerbuyk in 1955 de statuten van Heidebrand zou hebben geschreven. In Hilvarenbeek was een ontmoeting gepland met Jan Naaijkens, de organisator achter de Cultuurdagen van Hilvarenbeek en tevens erelid van de club. 's Avonds was de feestmaaltijd, inclusief club in de Kiekenhoeve gepland. De deelnemers mochten hun codex niet vergeten. Daar werd de Heidebrandstichting Herman Suykerbuyk (HS.HS) in het leven geroepen. Die stichting zou tot doel hebben elk jaar een thesis of eindwerk te belonen over de Kempische cultuur of volksaard. Dit initiatief is helaas bij een nobel streven gebleven. Vrijwel alle oud-clubleden waren present met echtgenote.

138 - Het beeldje dat Herman Suykerbuyk bij zijn 25-jarig burgemeestersschap ontving, met Heidebrandschild.

Als burgemeester nam Suykerbuyk in 1994 de Volksunie mee op sleeptouw in zijn gemeentelijke coalitie, hoewel de CVP toen toch over een (nipte) meerderheid beschikte. Voor die eigenwijze zet had hij zelfs zijn burgemeesterssjerp over, die hij in 1995 overhandigde aan partijgenoot Frans Schrauwen. Opnieuw roken zijn Heidebrand-vrienden een kans om een feestje op te zetten. Suykerbuyk bleef een dankbare aan gelegenheid om te vieren. Voor het einde van zijn burgemeestersschap organiseerden ze een 'Diner Amicorum' in De Linden, waarvoor toch opnieuw een kleine 40 mensen werd uitgenodigd met echtgenote. Bovenaan de lijst met genodigden stond Fa Jacobs, medestichter van Heidebrand en gezelschap tijdens heel zijn politieke carrière. "Geen geforceerd gedoe, maar een ongedwongen ontmoeting, waarbij de innerlijke mens niet werd verwaarloosd", zo stond in de uitnodiging. Echt op zijn Heidebrands. Suykerbuyk mocht 'Sant zijn in eigen land'. Zo werd de jaarlijkse prijs van het Davidsfonds aan verdienstelijke personen "Den Suykeren Buyk" gedoopt, wat staat voor een dikbuikig ventje in amandelspijs.

Pas in 2004 zou zijn partij CD&V uiteindelijk duidelijk de Vlaamse weg inslaan, die Suykerbuyk al zoveel jaren eerder had gedroomd voor zijn partij. CD&V ging een kartel aan met de Nieuw-Vlaamse Alliantie, de Vlaams-nationale en eerder conservatieve partij die uit de splitsing van de Volksunie was voortgekomen. Suykerbuyk was toen al enkele jaren uit de actieve politiek gestapt en werd op dat ogenblik precies 70 jaar. Een mooier verjaardagscadeau kon hij zich niet wensen. Herman timmerde immers meer dan 30 jaar lang aan de Vlaamse weg binnen de CVP, nu CD&V.

EENS HEIDEBRANDER, ALTIJD HEIDEBRANDER

Ook na 1965 toen de politiek en het burgemeesterschap al zijn aandacht opeisten, bleef Herman Suykerbuyk de banden met Heidebrand onderhouden, voor zover mogelijk. Wel kwam de klemtoon iets anders te liggen. In plaats van de organisator, werd hij de gevierde. Zijn Heidebrand-vrienden hebben hem discreet en tijdens de verkiezingen soms minder discreet tijdens heel zijn lange politieke carrière begeleid. Herman had een politieke thuishaven. Naast de inwoners van Essen zelf en de christelijke middenstandskoepel was dat vooral Heidebrand, een club van mensen waar hij zich ongedwongen kon uiten. Ook het einde van zijn politieke carrière als Vlaams parlements lid werd bekroond met een traditionele clubavond, rijkelijk gevuld met bier en speeches. Meer moest dat niet zijn. Want Heidebrand dat bij de oprichting ook uitdrukkelijk het predikaat oud-studentenvereniging meekreeg, leeft nog altijd.

IN ESSEN HEEFT STEEDS EEN KLEINE GROEP PERSONEN ZICH DE WAARDE VAN CULTUUR, EIGEN HEEM, SOCIO-CULTURELE VORMING AANGETROKKEN. ER LOOPT EEN ONAFGEBROKEN LIJN VAN DE 'GILDE VLAAMS KATHOLIEK LEVEN' WAARBIJ MIJN VOORGANGER EMIEL DIERICKXSSENS EEN GROTE ROL SPEELDE, DE STUDENTENVERENIGINGEN 'HEIDEBLOEMPJE' EN 'HEIDEBRAND' NAAR DE CULTURELE RAAD (VROEGERE NAAM : CULTURELE STICHTING) DE HEEMKUNDIGE KRING, TATTELJEE. IK RAAK DAARBIJ DE TOPPEN AAN WAAROP DEZE DRAAD GESPANNEN STAAT, MAAR HET IS ONRECHTVAARDIG NAMEN TE VERGETEN.

Herman Suykerbuyk in 'Een burgemeester legt zijn sjerp neer en kijkt om' (De Spycker 1996)

BESLUIT

In 1955 of vijftig jaar geleden stond in de Antwerpse Noorderkempen een jonge generatie hoogstudenten recht vanuit twee gemeenten, Essen en Kalmthout. Hun Vlaamse idealen haalden ze bij de universiteiten, waar de geest van Albrecht Rodenbach nog altijd rondwaarde. Zij waren recht door zee en kwamen uit voor hun katholiek geloof, dat ze met de moedermelk hadden meegekregen. Bovenal waren het studenten, die de wereld en ook hun naaste omgeving wilden doorgronden. Studenten werden destijds aanzien als voorbestemd om het volk te leiden en ook hierin hebben ze hun plaatselijke omgeving niet teleurgesteld. Via debatten en acties hielden ze zeker de eerste jaren de bevolking een spiegel voor van wat leefde in de wereld. Heidebrand werkte actief en bewust aan de ontvoogding van het eigen volk. Men bracht volksontwikkeling op alle denkbare niveaus, misschien op de emancipatie van de vrouwna.

Toch was hun studentenclub Heidebrand er op de eerste plaats voor henzelf, om de vele uren die ze in hun gemeenten vertoefden zo aangenaam mogelijk door te brengen. Ontspanning moesten de jonge mensen in die tijd nog zelf organiseren. De studentensfeer overheerste. Zij organiseerden het contact met andere studentenverenigingen uit de hele Kempen via sport en vooral door elkanders dansavonden te bezoeken. Toch onderscheidde Heidebrand zich van al die andere studentenclubs door hun grote impact op het culturele leven in Essen en in Kalmthout. De activiteiten waren 'outstanding' en straalden af op een brede gemeenschap. Organisaties als KO VEK en carnaval hebben de studentenclub zelf overleefd.

Een studentenclub moet ook leiden tot zelfontplooiing, hield stichter en eerste praeses Herman Suykerbuyk zijn vrienden in de studentenclub voor. De vele clubavonden vormden een ideale gelegenheid om te leren debatteren, om zich spontaan te uiten in een plezierige sfeer. Vooral tijdens de eerste 10 jaren werden deze kansen rijkelijk gegrepen en viel er menig mondje Latijn te horen tijdens en na de clubavonden. Omdat ook oud-studenten deel mochten uitmaken van de club, groeide het aantal leden en bekenden gestaag aan. Heidebrand evolueerde na een 10-tal jaren rond het jaar 1965 tot een hechte uitgebreide vriendenclub, waar ook vele katholieke notabelen van Essen en Kalmthout deel van uitmaakten. De cocktail van plezier, jeugd en macht, die jaarlijks een hoogtepunt beleefde op het galabal in de salons van het Withof in Brasschaat, is onweerstaanbaar.

Die sfeer van verbondenheid tussen de generaties die meerdere keren per jaar bleek bij talloze festiviteiten om bijvoorbeeld oud-leden uit te wuiven, was elk jaar moeilijker te bestendigen door de jonge generaties, die de praesidia van Heidebrand na 1965 bevolkten. De sociale en politieke omgeving wijzigden drastisch, zeker vanaf 1968. Het contrast tussen de rijke traditie van Heidebrand met zijn vele oud-leden, die deze sfeer symboliseerden en de meer kritische studentensfeer in die periode werd levensgroot en elk jaar moeilijker overbrugbaar. Tot in de jaren 1970 werd de aloude Vlaamse studententraditie hooggehouden en verbreedde de kloof met de andere

studenten in Essen en Kalmthout. Heidebrand evolueerde onbewust naar een elitaire studentenclub, die zich recht hield aan aloude tradities. Na 1973 vond de club geen nieuwe leden meer om deze in stand te houden. Bovendien bood het vastliggende activiteiten aanbod weinig ruimte voor vernieuwing en experiment.

Maar het palmares op minder dan 20 jaar activiteit blijft indrukwekkend. Heidebrand is het levende bewijs van wat een kleine groep vrienden in staat is te realiseren in een gemeenschap, wanneer ze eendrachtig samenwerkt. 'Eendracht maakt macht' is wel de leuze van het Belgisch koningshuis, maar ze wordt belichaamd door het Vlaamse Heidebrand. Het succes dankt de club grotendeels aan het feit dat ze de gemeentegrenzen overschreed, dat ook meer generaties actief bleven in de club en dat hun ex-leden mee de politieke macht in de twee gemeenten uitoefenden. Kort maar krachtig heeft Moeder Heidebrand geleefd, enkele van haar kinderen zoals carnaval en de populaire sportbeoefening in Essen als volleybal en basketbal hebben het eeuwige leven.

Maar Heidebrand was in de eerste plaats een club van en voor individuele studenten. Vele leden hebben door Moeder Heidebrand een schoner en rijker leven gehad en koesteren de herinneringen uit die periode als kostbare juwelen. Sommigen vonden er hun levenspartner. Anderen houden er vriendschappen aan over, die de tand des tijds hebben doorstaan. Ook deze individuele verrijking straalde af op de directe omgeving, zeker wanneer die leden invloed konden uitoefenen.

Voor de gemeenten Essen en Kalmthout, samen ontstaan in de 16^e eeuw als het erfgoed van de abdij van de Witheren van Tongerlo, biedt Heidebrand een uniek gemeenschappelijk tijdsdocument. De studentenclub Heidebrand overbrugde de intergemeentelijke tegenstellingen. Het heeft gemeenschappelijke initiatieven als de Muziekacademie der Noorderkempen mogelijk gemaakt. De eerste stichters Herman Suykerbuyk en Fa Jacobs belichaamden haast letterlijk die samenwerking. Heidebrand heeft zo op amper 20 jaar tijd een haast onuitwisbare stempel gedrukt op de hedendaagse geschiedenis en cultuur in de Antwerpse Noorderkempen.

HEIDEBRAND, GESTICHT IN 1955 BETEKENT EEN 'VASTE WAARDE' IN HET GEMEENSCHAPSLEVEN VAN ESSEN EN KALMTHOUT. EEN OPEN GEEST, FRISSE IDEEËN, HET INZICHT OM TOT EEN VEELZIJDIGE ACTIVITEIT TE KOMEN KENMERKT HEIDEBRAND. DIE VEELZIJDIGE BELANGSTELLING HEEFT GELEID NAAR ORIGINELE ACTIVITEITEN, NAAR VERWEZENLIJINGEN WAARIN DE WIL TOT SAMENWERKING (MET IEDEREEN) AANSPRAK. KOVEK, EEN KIND VAN HEIDEBRAND, IS EEN GRANDIOOS VOORBEELD VAN GEZAMENLIJKE JEUGDPRESTATIES. DE KARNAVALSVIERING, WEER UITGEDACHT EN OP PUNT GEZET DOOR HEIDEBRAND WERD EEN ZAAK VAN IEDEREEN. DE STUDENTIKOZE CLUBAVONDEN, DE DEBATAVONDEN, FILMFORUMS, BALS, UITSTAPPEN ZORGEN ONVERPOOSD VOOR EEN GEVARIEERD EN INTERESSANT PROGRAMMA. ZO IS HEIDEBRAND, ZO MOET HET BLIJVEN.

Brochure Toeristisch-Cultureel Weekend 1968

OVERZICHT

EERSTE PRAESIDUMJAAR HEIDEBRAND 1955-1956

- voorjaar-zomer 1955** Studenten ontmoeten elkaar tijdens kalkcampagnes tegen het onderwijsbeleid van minister Léo Collard.
- 28/08/1955** Studenten uit Essen leggen spontaan contact met de studenten uit Kalmthout tijdens Vlaamse Kermis in de Kalmthoutse villa Erica t.v.v. E.P. L. Brughmans, die voor de eerste keer zou afreizen naar wat toen nog Belgisch Congo heette. Het idee om een studentenclub te stichten krijgt vorm.
- 03/09/1955** Stichtingsvergadering Heidebrand in De Linden Essen.
- 14/09/1955** Het verder aanhalen van de contacten met de Kalmthoutse studenten in het Vlaams Huis te Kalmthout.
- 01/10/1955** Definitieve start Heidebrand in De Linden Essen met o.a. verkiezing praesidium.
- Praesidium 1955-1956 :**
Herman Suykerbuyk (Essen)	praeses
Vic (Frans) Denissen (Kalmthout)	vice-praeses
Piet Nuijten (Essen)	secretaris
Herman Dierickxsens (Essen)	cultuurleider
Fa (Frans) Jacobs (Kalmthout)	penningmeester
Stan Van Loon (Kalmthout)	sportleider
- 28/10/1955** Na het werven van ereleden komen studenten, oud-studenten en senioren samen voor een mosselsouper en clubavond in aanwezigheid van de Essense en Kalmthoutse burgemeester.
- November? 1955** Louis De Lentdecker spreekt op vraag van Heidebrand en het Davidsfonds Kalmthout over zijn journalistieke tocht door Congo n.a.v. het bezoek van de koning aan onze kolonie.
- 03/12/1955** Eerste studentenbal onder het motto 'Carpe Noctem'.
- 28/12/1955** Rodenbachavond i.s.m. KSA Heidebloempje in het Gildenhuis van Essen.
- 10/03/1956** Voorjaars-Knalbal in De Linden te Essen.
- 11/02/1956** Verkiezing en aanstelling door Heidebrand van Prins Carnaval Reinier I in het Gildenhuis van Kalmthout.
- 11/04/1956** De directeur-hoofdredacteur Karel Van Cauwelaert van Het Volk spreekt over 'Wie dynamiteerde de IJzertoren?'.
De laatste dorstige "oase" in De Linden te Essen "voor den blok".
- 12/05/1956** Heidebrand stapt mee op in de protestbetoging tegen het atheneum in Kalmthout.
- 14/07/1956** Studiedag over 'De geschiedenis van de Kempen' en 's avonds een massaclub met de beslissing om aan Jef Goossenaerts, Emiel Van Hemeldonck en Jan Naaijkens het erelidmaatschap toe te kennen.
- 15/07/1956** Heidebrand werkt het Congres der Kempische Schrijvers mee uit

139 - Emiel Van Hemeldonck met de laureate van een poëziewedstrijd in Hilvarenbeek.

en organiseert op het Heuvelplein i.s.m. het Davidsfonds, en gepatroneerd door het gemeentebestuur, een Breugheliaans volksfeest, gevolgd door een groots volksbal.

19-22/07/1956

Reis naar Rüdeshheim met het St.-Ceciliakoor.

30/07/1956

Het openluchtbal in het arboretum van Kalmthout wordt in laatste instantie afgelast door de nationale rouw n.a.v. de mijnramp te Marcinelle. Heidebrand, KAJ en BJB zetten een hulpactie op getouw.

19/08/1956

Na het bijwonen van de IJzerbedevaartavond te Kalmthout trekken Heidebranders en anderen uit Essen en Kalmthout (totaal 58 man) met de bus naar de IJzerbedevaart

13/09/1956

Heidebrand verslaat de studenten van Zundert in een voetbaltreffen in eigen huis met 3-0.

TWEDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1956-1957

15 of 22/09/1956

Praesidiumverkiezingen in het Vlaams Huis te Kalmthout

Praesidium 1956-1957 :

Vic Denissen (Kalmthout)	praeses
Herman Suykerbuyk (Essen)	vice-praeses
Piet Nuijten (Essen)	secretaris
Rudy Gommeren (Essen)	cultuurleider
Fa Jacobs (Kalmthout)	penningmeester
Stan Van Loon (Kalmthout)	sportleider

29/09/1956

Herfstbal in De Linden te Essen.

04/11/1956

Autorally gevolgd door een mosselsouper, met de ereleden in De Linden te Essen.

10/11/1956

Hongarije-avond in het Gildenhuis te Essen met een getuigenis van E.H. Drosesbeke, en een gebedsoptocht naar de Maria-grot van de O.-L.-V.-kerk.

15/11/1956

Omhaling voor Oostpriesterhulp door Heidebrand, BJB en KAJ ten bate van de Hongaarse vrijheidsstrijders.

17/11/1956

Letterkundige en filmrecente Maria Rosseels behandelt het thema 'Is film opium voor het volk?'

22/12/1956

Mgr. Frans Van den Bergh spreekt te Kalmthout over de schoolstrijd in Belgisch Kongo.

31/12/1956

Eindejaarsfeest Heidebrand met leden, ereleden en familie in De Linden te Essen.

05/01/1957

Voetbal op het veld van Nieuwmoer, verbroederingsclub en een rolling in De Knikker te Nieuwmoer met de studentenclub Forsala uit Rijkvorsel.

27/01/1957

Muziekavond met Dhr. Maeze ten huize van Hanny Goormachtig.

03/02/1957

Heidebrand brengt in Essen het toneelstuk 'Het Mes van Barmhartigheid' onder regie van Stan Milbou.

Januari 1957

Uitgave van het eigen ledenblad 'Kontaktblad Heidebrand', 1e jaargang nr.2, met bijdragen van Vic Denissen, André de Boungne, Herman en Leo Suykerbuyk, Rudy Gommeren en Piet Nuijten.

140 - Mgr. Van den Bergh.

DE CHAUFFEURS VAN DE AUTORALLY WORDEN VERZOCHT HUN RUGNUMMERS AF TE HALEN.

Speaker Leo Suykerbuyk bij de autorally voor ereleden in 1957

- 14/02/1957** Opvoering van het eigen toneelstuk 'Het Mes van Barmhartigheid' te Kalmthout.
- 16/02/1957** Sprokkelmaand-avondfeest in De Linden te Essen.
- 1956-1957** Deelname aan het wielercriterium te Brasschaat. Stan Van Loon wordt net geen winnaar, maar zal voor Heidebrand nog heel wat palmen winnen.
- 19/03/1957** Orgelrecital door Armand Preud'homme in de dekenale O.-L.-V.-kerk. Daarna is hij te gast op een Kempische avond met Heidebrand en het St. Ceciliakoor.
- 24/03/1957** Toneelstuk 'De Moeder, de Dochter en de Man' door het RVT te Essen i.v.v. 'Kapitein Venijn' omdat hoofdrolspeler Senne Roufaer wegens ziekte niet kan spelen.
- 13/04/1957** Heidebranders Herman Suykerbuyk en Vic Denissen spreken te Kalmthout respectievelijk over 'Verzekeringen' en 'Bloedgroepen en Immunisatie'.
- 27/04/1957** Voordrachtavond met Jef Goossenaerts over het ontstaan en de geschiedenis van de studentenbond Het Heidebloempje.
- 18/05/1957** Sluitingsclub te Kalmthout.
- 27-28-29/07/1957** Heidebrand helpt OLBRES met het organiseren van een Vlaamse Kermis t.v.v. de nieuwe middelbare school.
- 10/08/1957** Zomertuinfeest in het arboretum van Kalmthout wordt geplaagd met fikse regenbuien.
- 14/08/1957** IJzerbedevaartavond met Wies Pée door Heidebrand, Davidsfonds Essen en KSA Heidebloempje.
- 19/08/1957** Deelname IJzerbedevaart en bezoek aan het "bierkeldermuseum" te Antwerpen.
- 29/08/1957** Kampioenenhulde en clubavond te Brasschaat waar Heidebrand en enkele Heidebranders in de bloemen worden gezet, na de 1e plaats in het eindklassement van het wielercriterium voor Herman De Ridder, een 3e plaats voor Leo Suykerbuyk, én het ploegenklassement voor Heidebrand.
- Zomer 1957** Bezoek aan Rudesheim.

141 - In Brugge na de IJzerbedevaart in 1957.

DERDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1957-1958

- 03/08/1957** Praesidiumverkiezing.
- Praesidium 1957-1958 :**
Louis Aerden (Essen)	praeses
Stan Van Loon (Kalmthout)	vice-praeses
Jan Loos (Essen)	secretaris
Fons Fraeters (Kalmthout)	cultuurleider
Leo Suykerbuyk (Essen)	penningsmeester
Stan Milbou (Kalmthout)	sportleider

ALS KAMIEL HUYSMANS EEN JONGE TACHTIGER IS, DAN IS HEIDEBRAND EEN OUDE ÉÉNJARIGE.

Jaak Mennes

- 1957-1958** Komen en gaan van de dissidente groep 't Spaarkaske, gevestigd in café Quarantainestallen, met een eigen kas, een eigen lied, eigen activiteiten, ...
- 1957-1958** Een jaar van heel veel clubs.
- 08-09/09/1957** Heidebrand organiseert een 1e fietsenrally en baat de bierkelder uit tijdens de Congo-Kermis te Kalmthout.
- 21/09/1957** Verbroedering met Forsala. Heidebrand verslaat op het voetbalveld de gastheren met 3-5.
- 28/09/1957** Heidebrander Herman De Ridder wint het universitair wielercriterium te Mol. Met Stan Van Loon pakt Heidebrand ook de 2^e plaats.
- 29/09/1957** Flinke delegatie van Heidebrand is present op de viering 150 jaar Broeders van Liefde in de Basiliek te Koekelberg.
- 18/10/1957** Poppentheater Bert Brugman met de opera Rigoletto in het Gildenhuis van Essen.
- 09/11/1957** Ere-lid Cor Meerbach, d.d. hoofdredacteur van het Brabants Nieuwsblad brengt anekdotes uit zijn journalistieke loopbaan.
- 23/11/1957** Opvoering door het éénmanstheater Joost Noydens in het Gildenhuis te Kalmthout i.s.m. Davidsfonds Kalmthout.
- 07/12/1957** Sint-Niklaasfeest te Essen.
- 19 /12/1957** Uiteenzetting van J. Van Limbergen over ruimtevaart en ruimtestations te Essen.
- 31/12/1957** Eindejaarsviering in De Linden te Essen.
- 04/01/1958** Bezoek aan Kempische industrie centra, waarbij vooral brouwerij Trophee te Schilde op veel belangstelling kan rekenen.
- Januari 1958** Van het 'Kontaktblad Heidebrand' verschijnt het 3e nummer van de 2e jaargang met bijdragen van Herman en Leo Suykerbuyk, Jan Loos, Fons Fraeters, Stan Milbou, Louis Aerden en Fé Verboren.
- 09/02/1958** Na een lange voorbereiding brengt Heidebrand met succes het blijspel 'Elias weet het beter' te Kalmthout in een regie van Willy Vergouwen.
- 16/02/1958** Opvoering 'Elias weet het beter' te Essen.
- 05/03/1958** De opvoering van het passiespel 'Die Freiburger Passionspiele' wordt een tegenvaller.
- 15/03/1958** Dansfeest met dans- en amusementsensemble 'Jo Marcel'.
- Lente 1958** Succesvolle opvoering van 'Boerenpsalm' (F. Timmermans) door het RVT in Essen.
- 1957-1958** BJB vernedert Heidebrand op het voetbalveld.
- 09/08/1958** Ouderen-jaars-avond: een clubavond met Jan Naaijken in De Linden te Essen waarop het erelidmaatschap aan

142 - Expo 1958 : 't Spaarkaske bestormt het Waals Paviljoen.

GIJ, SENIOR, EN OOK GIJ, NOBEL ERELID, HERINNERT GIJ U DEN TIJD, WAARIN GIJ SALAMANDERDE EN PRO-POENA-PINTEN DRONKT EN ZACHTE VOOIZEKENS SCHRUWELDE VAN 'T ZOETE MINNEKEN EN 'T GOUDEN GERSTENBIER?

Uitnodiging ouderen-jaarsavond

Louis De Lentdecker, Cor Meerbach en Aster Berkhof wordt aangeboden.

Zomer 1958

Bezoek aan de Expo '58 te Brussel.

Zomer 1958

Deelname aan de IJzerbedevaart.

VIERDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1958-1959

Zomer 1958

Praesidiumverkiezing.

Praesidium 1958-1959 :

Stan Milbou (Kalmthout)	praeses
Louis Aerden (Essen)	vice-praeses
Willy Vergouwen (Essen)	secretaris
Kees Nuyten (Essen)	cultuurleider
Karel Van den Bergh (Essen)	penningsmeester
Jos Boden (Kalmthout)	sportleider
Cis De Schepper (Essen)	schachtenmeester

Liefst 12 praesidiumvergaderingen afwisselend in De Linden te Essen, het Vlaams Huis te Kalmthout, en de Bagatelle te Essen.

1958-1959

Vorbereiding en opvoering van het toneelstuk 'Schipper naast God' (J. De Hartog) in een regie van Stan Milbou.

20/09/1958

Een bomvol zaaltje aan de vakschool van Essen voor E.H. Fraiteur (nonkel Jan).

1958-1959

Onderzoeksrechter Majean doet ook het zaaltje aan de vakschool te Essen vollopen voor zijn lezing over 'Handel in blanke slavinnen'.

1958-1959

Avond met Maurits Balfoort.

1958-1959

RVT en Rupelgalm brengen op vraag van Heidebrand toneel in Essen.

1958-1959

Heidebrand trekt de voetbalschoenen aan voor een partij tegen BJB.

1958-1959

Voetbal tegen Forsala op het terrein van KSK, met nadien een verbroederingsclub.

1958-1959

Voetbal met verbroederingsclub met studentenclub De Berelaere.

1958-1959

Heidebrand wint het ploegenklassement van het wielercriterium te Brasschaat.

1958-1959

De fietsenrally kan nog steeds rekenen op een flinke belangstelling.

1958-1959

Een memorabele sluitingsclub in De Linden te Essen.

1958-1959

Een Uilenfeest in het magazijn van erelid Louis Kerstens te Horendonk.

06/12/1958

Sinterklaas Thé dansant met orkest De Zwervers in de Oude Withoef te Heide-Kalmthout.

17/01/1959

Thé dansant der Senioren in De Linden te Essen.

Lente 1959

Deelname Heidebrand in optocht n.a.v. de inhuldiging van de nieuwe afdeling van de middelbare school te Essen.

16/05/1959

In het Gildenhuis van Kalmthout komt Anton Van de Velde.

1958-1959

Felicitatiebal in het gemeentepark van Kalmthout.

143 - Uitnodiging Felicitatiebal.

- Zomer 1959** Voor de eerste keer KOVEKfeesten, met een onverhoopt groot succes voor de wielervoetballers en het openluchtdansfeest in het gemeentepark.
- 29/08/1959** 5° Kempisch geschiedkundig Congres in Essen n.a.v. viering Essen-800 in aanwezigheid van o.m. Emiel Van Hemeldonck en Jef Goossenaerts.
- 30/08/1959** Congres der Kempische Schrijvers in Essen met hulding van senior honoris causa Jef Goossenaerts. 's Avonds wonen vele congresgangers de tweede opvoering van de Gyldenlöve-Saga bij.

VIJFDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1959-1960

- Zomer 1959** Woelige praesidiumverkiezing.
- Praesidium 1959-1960 :**
Jos Van Loon (Essen)	praeses
Walter Van Belle (Kalmthout)	vice-praeses
Willy Vergouwen (Essen)	secretaris
Fons Fraeters (Kalmthout)	cultuurleider
Sus (Frans) Peeters (Essen)	penningmeester
Jan Van den Eynden (Kalmthout)	sportleider
Jean-Pierre De Ripainse (Essen)	adviseur

Op 21 februari wordt Piet Nuyten in het Vlaams Huis in het praesidium opgenomen als adjunct-secretaris.

- Zomer 1959** Heidebrand helpt op vele fronten bij de viering 'Essen-800': bij de Gyldenlöve-Saga, de organisatie en leiding van de bals, de kaartenverkoop, de bewakingsdienst op de Mariatontoentelling, ...
- Augustus 1959** De IJzerbedevaartavond met E.P. De Schaapdrijver S.J. krijgt niet voldoende belangstelling.
- Augustus 1959** Bezoek aan de IJzerbedevaart met een volle bus.
- 17/10/1959** Essen-800 bal in de nieuwe werkplaatsen Costermans te Essen-Wildert.
- 05/12/1959** Sinterklaasfeest in zaal Roxy te Kalmthout (nu Govio).
- 1959-1960** Jos Vorrsselmans, archivaris van de gemeente Kalmthout, vertelt over 'Het gildeleven in de Kempen'. Een aangepaste declamatie door Stan Milbou maakt van het geheel een fel gesmaakte avond.
- 22/12/1959** Voor een zeer talrijk publiek speelt het RVT het zwaar op de hand liggende stuk 'Dialogues des Carmélites' van Georges Bernanos.
- 1959-1960** Voetbaltreffen tegen de Nederlandse De Drie Drieheid uit Roosendaal.

144 - Affiche Essen-800 met de 1e KOVEK-feesten.

AAN DIE VAN HEIDEBRAND, BIJ HUN EERSTE LUSTRUM.

BRAND VAN HEI IS ALLICHT MAAR BEDENKELIJK ... DAT WETEN EN BESEFFEN JULLIE OOK WEL. DAT GE ECHTER IN VLAM SCHIET VAN EEN GAAF EN MOOI LEVENSDOEL, HET STREKT U, BIJ ALLE LEVENSVREUGDE, TOT EER. BEWAART TOCH ZULKSE GEESTDRIFT IN LENGTE VAN DAGEN! DAT GE HET MET EERLIJKE MIDDELEN EN BEKWAME SPOED OOK WERKELIJK ZOEKT TE BERIEKEN, EN DAAR VEEL VOOR OVERHEBT, OOK OFFERS WILT BRENGEN, HET VERDIENT ALLE LOF.

Jef Goossenaerts

- 27/02/1960** Mosselsoeper met uitreiking van de persprijzen Essen-800 aan J. Brusselaers, A. Saenen en P. Hack. Brusselaers en Dr. Karel C. Peeters krijgen het speciaal erelidmaatschap aangeboden.
- 05/03/1960** Vergadering op het Withof te Polygoon-Brasschaat van de studentenclubs Forsala, De Berelaere, Scinthemia, De Brasschaatse en Heidebrand.
- Lente 1960** Samenwerking met de Middenstandsafdeling Essen op de 'Comidacavond'.
- 21/03/1960** Te weinig belangstelling in het Gildenhuis van Essen voor 'Het levende wandtapijt' en 'De gelukkige reis naar Trente en Camden' van het RVT op vraag van Heidebrand en het Gildenhuisbestuur.
- 22/03/1960** Recollectie o.l.v. E.P. Heyndrickx in het Missiehuis te Heide-Kalmthout met een 30-tal Heidebranders. Thema: Bidden, Liefde en liefde.
- 26/03/1960** Schrikkel-bal met The Music Stars in De Linden te Essen.
- 02/04/1960** Kunstavond met Armand Preud'homme, Fons Fraeters, in gezelschap van het St.-Ceciliakoor en het St.-Lutgardiskoor in De Linden te Essen.
- 1959-1960** Avond met Wilfried Martens, praeses KVHV te Leuven, en Wies Pée.
- 06/07/1960** Toneel RVT met het stuk 'De bungalow' (V. V. Kerckhove) i.k.v. de gemeentelijke Guldensporenviering in het gemeentepark van Essen.
- 16/07/1960** Club met 60 Heidebranders als inzet van de 1° lustrumviering in het Vlaams Huis te Kalmthout, met Herman Suykerbuyk en Fa Jacobs nog eens in grote doen.
- 31/07/1960** 2° KO VEKfeesten met een wielerskoers en een dansavond met Concordia, gastharmonie 'Al Vloeiende Groeiende' uit Bazel, en Ober-Bayernorkest 'Hummel Bummel'.
- 06/08/1960** 120 belangstellenden voor de IJzerbedevaartavond met Paul Daels, het St. Lutgardiskoor, Stan Milbou en Wies Pée te Mariaberg in Essen.
- 07/08/1960** Dies Natalis-viering te Essen met eucharistieviering, een koffietafel, de feestzitting met Herman Suykerbuyk en Jef Goossenaerts, een fietsrally en een receptie.
- 13-14-15/08/1960** Reis naar de Rijn oevers in Duitsland.
- 21/08/1960** Bezoek aan de IJzerbedevaart.
- 27/08/1960** Een aantal Heidebranders zijn present op het Congres der Kempische Schrijvers in Hoogstraten.
- 28/08/1960** Dies Natalis-viering te Kalmthout met eucharistieviering, een koffietafel in 't Vlaams Huis, en bij de ontvangst op het gemeentehuis treedt Dr. F. Denissen als feestredenaar op.
- 1959-1960** In een internationale voetbalwedstrijd op het terrein van K.S.K. worden de Nederlandse studenten eventjes met 9-0 ingemaakt.
- Zomer 1960** Uitgave van de 1° lustrumbrochure.
- 03/09/1960** Club met de nieuwe senior honoris causa Anton van Duinkerken in De Linden te Essen.

145 - Mosselen kuisen.

ZESDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1960-1961

Zomer 1960

Verkiezing van een nieuw praesidium.

Praesidium 1960-1961 :

Mil (Kamiel) Konings (Essen)	praeses
Eddy Tilborghs (Kalmthout)	vice-praeses
Bert Konings (Essen)	secretaris
Jo De Ridder (Kalmthout)	cultuurleider
Herman De Ridder (Kalmthout)	penningmeester
Jos Van Loon (Essen)	sportleider
Jean-Pierre De Ripainseel (Essen)	adviseur

30/09/1960

Een afvaardiging van Heidebrand woont te Merksem de begrafenis bij van Cor Smits.

05/10/1960

Openingsclub met een 40-tal Heidebranders in De Linden te Essen.

08/10/1960

Privaat Lustrumbal met orkest 'The Caledonians' in het Gildenhuis te Essen.

22/10/1960

Met als thema 'Van noodtoestand tot gezondmaking' spreken Paul Daels en Staf Colson in het Gildenhuis van Essen over de vernieuwing in de Vlaamse Beweging.

1960-1961

De Nederlandse studenten van De Halve Maen geven Heidebrand een voetballetje.

19/11/1960

Thé Dansant met orkest 'De Zwervers' in de Oude Withoef te Heide-Kalmthout.

November 1960

25 Heidebranders trekken naar het bal van Forsala.

03/12/1960

Heidebrand neemt deel aan de kwis van OLBRES tijdens de Grote Variété- en Dansavond in het Gildenhuis te Essen.

27/12/1960

Start van een danscursus voor de leden onder leiding van een gediplomeerde dansleeraar.

14/01/1961

Heidebrand verslaat het elftal van Forsala na een homerische strijd, die een vervolg krijgt in een "stakingsclub" bij "den Tres" (Rijkevorsel).

28/01/1961

1° Hofbal van Heidebrand met orkest 'Jos Van Beek' in de salons van het Withoef te Polygoon-Brasschaat. Een start van een lange traditie.

17/02/1961

Leuven-avond met achtergrondinformatie van professor Denis en Z.E.H. Deken Jan Verbist in het Gildenhuis te Essen. Een organisatie van Heidebrand, het Comité Vlaamse Leergangen en de Gilde Vlaams Katholiek Leven.

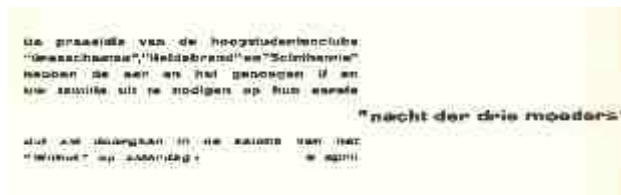
26/02/1961

Opvoering van 'Feiten hebben geen belang' (J. Stalens) door het Laboratorium voor Vlaams toneel (LVT), met in de rol van aanklager Stan Milbou.

146 - Het Heidebrand-praesidium viert de verjaardag van Eddy Tilborghs. Bovenaan Bert Konings, Jos Van Loon, Herman De Ridder, Jo De Ridder en onderaan Eddy Tilborghs, Mil Konings en Jean-Pierre De Ripainseel.

- 05/03/1961** Op initiatief van Heidebrand wordt in de dekenale kerk van Essen een H. Mis in Slavisch-Byzantijnse ritus opgedragen.
- 11/03/1961** Halfvastenbal met orkest 'The Caledonians'.
- 19/03/1961** Opvoering van 'De Engel bij de Bron' (M. Thys) door het LVT in het Gildenhuis van Kalmthout.
- 1960-1961** Kunstavond met Miel Cools, Lode Dieltjens en Stan Milbou.
- 08/04/1961** Organisatie van De Nacht der drie Moeders in het Withof te Polygoon-Brasschaat door de studentenclubs Scinthemia (Merksem), De Brasschaatse (Brasschaat) en Heidebrand, met het orkest 'Andre Coucke'.
- Palmzondag 1961** De jaarlijkse bezinning o.l.v. E.P. Heyndrickx in het Missiehuis te Heide-Kalmthout met als thema: 'De Kerk en haar noden in de moderne wereld'.
- 15/04/1961** Laatste club voor den blok in De Linden te Essen.
- 02/05/1961** Na een zeer lange praesidiumvergadering valt de beslissing om aan E.P. Jan Notenboom financiële ondersteuning te geven voor de bouw van een kapel in het Congolese Kumbi.
- 09/07/1961** De kapel in Kumbi is voltooid en werd toegewijd aan de Heilige Dympfna, schutsengel van Heidebrand.
- 11/07/1961** Heidebrand werkt een grootse jeugddag uit voor alle verenigingen van de gemeente Essen in het kader van een vernieuwde 11 juli-viering.
- Zomer 1961** Heidebrand wordt door de Roosendaalse studenten van De Halve Maen andermaal geklopt, maar enkele Heidebranders slagen er toch in om met 3 bekers huiswaarts te keren.
- Zomer 1961** Bezoek aan het galabal van de studentenclub De Drie Drieheid te Roosendaal.
- 21/07/1961** Geleid bezoek aan NV Tomade en drukkerij Spaarnstad (industriecentrum Etten) afgesloten met een Brabantse koffietafel in De Zwaan.
- 23/07/1961** Veel belangstelling voor de fietsrally.
- 31/07/1961** 3° KOVEKfeesten met een wielkerkers in het domein De Belder, een demonstratie en concert van de Nederlandse drumband en kunstgroep 'De Narrekop'.
- 05/08/1961** IJzerbedevaartavond met K. Van Den Bossche, oud-praeses KVHV Gent, Stan Milbou, Fons Fraeters en Wies Pée in het Mariaberginstituut te Essen.
- 14-15-16/08/1961** Uitstap naar de boorden van de Rijn en Rudesheim.
- 20/08/1961** Deelname aan de IJzerbedevaart.

147 - Uitnodiging "Nacht der drie moeders".

VOOR DE GROTE BLOK BEGINT, ZAL ONS ALLERBESTE MOE HAAR TALRIJKE KROOST OP IETS FANTASTISCH VERGASTEN. ZIJ HEEFT WEER EEN TONNEKE BESTELD. DAAROM NODIGT ZE OOK AL HAAR SPROETEN UIT ZATERDAG A.S. OM 8H IN HET HOTEL DE LINDEN DIT TE HELPEN LEDIGEN. ZIJ VRAAGT OOK DAT IEDEREEN ZIJN "KERKEBOEK" OFTE CLUBCODEX ZOU MEENEMEN OM EEN HEEL REEKS LIEDEKENS TE KUNNEN KWELEN.

Uitnodiging van het praesidium voor de clubavond van 15 april 1961

ZEVENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1961-1962

September 1961

Verkiezing nieuw praesidium.

Praesidium 1961-1962 :

Jan Michiels (Essen)	praeses
Stan Milbou (Kalmthout)	vice-praeses
Cis Moens (Essen)	secretaris
Wim Schrooyen (Essen)	cultuurleider
Sus Peeters (Essen)	penningmeester
Jos Van Loon (Essen)	sportleider
Kamiel Konings (Essen)	adviseur

September 1961

Voetbal tegen een Israëlich elftal op het veld van Excelsior Essen resulteerde in een 10-5 overwinning voor Heidebrand.

1961-1962

Openingsclub in de Zoeten Inval te Kalmthout met enkele studenten van De Brasschaatse.

22/10/1961

Met twee volle autobussen nemen Heidebranders en andere overtuigde Vlamingen deel aan de 1° Mars op Brussel.

04/11/1961

Herfstbal in De Linden te Essen.

25/11/1961

Mozartavond van Heidebrand en de Gilde Vlaams Katholiek Leven onder de kundige leiding van E.P. Weemaes in de raadszaal van het gemeentehuis van Essen.

02/12/1961

Davidfonds Essen, Vlaamse Volksbeweging Essen en Heidebrand organiseren samen een debat met A. Van Copenolle en H. Todts met als onderwerp: 'Voor of tegen federalisme', dat heel wat commentaar uitlokt.

December 1961

Bezoek van 10 Heidebranders aan de brouwerij De Drie Hoefijzers te Breda.

16/12/1961

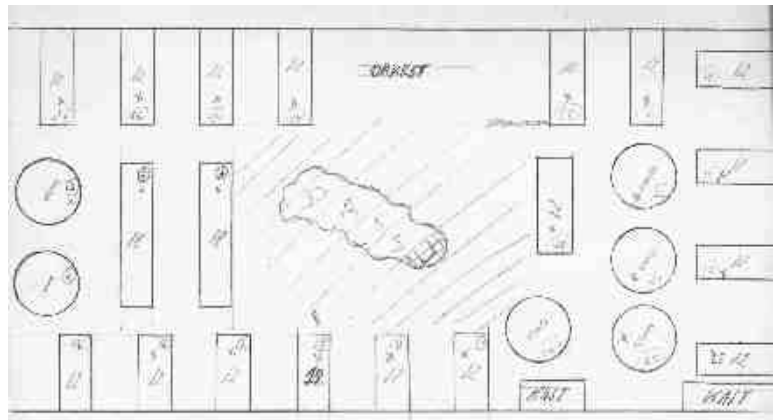
De kleine opkomst voor het St.-Niklaasfeestje met orkest 'De Zwervers' en Jean-Pierre De Ripainseel als sint in zaal Monida te Heide-Kalmthout is te wijten aan de staking bij de post waardoor de uitnodigingen pas twee dagen na de Thé Dansant toekomen.

06/01/1962

Forumavond over 'Universitaire problemen en toekomstmogelijkheden van de Vlaamse student' door de notarissen De Boungne en Mennes, en de broers Herman en Leo Suykerbuyk.

20/01/1962

2° Hofbal met het orkest 'Jos Van Beek' in het Withof te Polygoon-Brasschaat.

148 - De tafels schikken voor een Hofbal bleek niet altijd een eenvoudige klus.

SCHOON LIEF, HOE LIGT GY HIER EN SLAAPT
IN UWEN EERSTE DROOME?
WILT OPSTAEN EN NAAR 'T WITHOF TOEKOMEN

Uitnodiging Hofbal 1962

- 17/02/1962** Speecheersclub, gewonnen door Olav Leuridan (praeses Palustria) in het Vlaams Huis te Kalmthout.
- 25/03/1962** Kunstavond met Miel Cools en Lode Dieltjens in De Linden te Essen.
- 13-14/04/1962** Heidebrand nodigt haar leden uit voor twee avonden van de Vlaamse Volksbeweging van Kalmthout en Heide, met o.a. filmbeelden van de Mars op Brussel, en met als sprekers Flor Grammens en Wilfried Martens.
- 15/04/1962** Retraitedag met E.P. Heyndrickx in het Missiehuis te Heide-Kalmthout, met als Thema 'Liefde, verliefdheid en verloving'.
- 12/05/1962** Relax-Bal met orkest 'The Starmasters' in De Linden te Essen.
- Zomer 1962** 4° KOVEKfeesten die voor het eerst gespreid worden over twee dagen, met op zaterdag een talentenwedstrijd met als afsluiter 'The Bahaja Strings', en op zondag wordt eerst de Velodreef overrompeld voor de wielers en later de hovingen van de Oude Pastorie voor het openluchtbal met het Ober-bayernorkest 'Hummel Bummel'.
- 11/08/1962** Openluchtclub met brouwer Van Hees in de Kalmthoutse Heide.
- 17/08/1962** IJzerbedevaartavond met Flor Grammens in het Mariaberginstituut te Essen.
- 19/08/1962** Aanwezigheid Heidebrand op de IJzerbedevaart.
- 1961-1962** Verschillende afscheidsclub van verdienstelijke Heidebranders.
- 1961-1962** Uitstappen naar zusterclubs.
- 1961-1962** Afscheid van uitgehuwelijkte Heidebranders.
- 1961-1962** Heidebrand verleent haar medewerking aan de toneelavond 'Hete Zomeravond' door het Nederlands Kamertoneel en de 'One man show' van Terry Van Ginderen.

ACHTSTE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1962-1963

- Zomer 1963** Een woelige praesidiumverkiezing in het Vlaams Huis te Kalmthout.
- Praesidium 1962-1963 :**
Bert Peeters (Essen)	praeses
Wim Heestermans (Kalmthout)	vice-praeses
Jos Smits (Essen)	secretaris
Piet Tirelire (Essen)	cultuurleider
Wim Schrooyen (Essen)	penningmeester
August Van Dyck (Kalmthout)	sportleider
Herman Van Loon (Essen)	adviseur
- Dit praesidium plant bijna om de 14 dagen een Heidebrandactiviteit.
- 14/10/1962** Deelname aan de 2° Mars op Brussel met 2 autobussen. De autobus die onmiddellijk na de betoging huiswaarts keert kan maar weinig Heidebranders bekoren.
- 20/10/1962** Atoomclub: Avond voor ereleden met kilo's lorren en boeiende uiteenzettingen van het erelid Cor Meerbach over de pers en de kanaalovertochten van zwemster Maria Meesters.
- 10/11/1962** Betonia-Bal in de magazijnen Costermans te Essen-Wildert. Een serieus conflict over de piano met orkestleider Tony Rolin zou lang aanslepen.
- 1962-1963** Clubavond met Fons Fraeters in het Vlaams Huis te Kalmthout.
- 23/11/1962** Heidebrand verleent haar medewerking aan een kwis, dans- en ontspanningsavond in het Gildenhuis van Essen met het BRT-orkest 'Al. Van Dam'.
- 08/12/1962** Sinterklaas-bal met orkest 'De Zwervers' in de Oude Withoef te Heide-Kalmthout.

27/12/1962

Winter 1962-1963

05/01/1963

26/01/1963

02/02/1963

1962-1963

02/03/1963

23/03/1963

30/03/1963

20/04/1963

1962-1963

05/05/1963

Zomer 1963

13/07/1963

20/07/1963

27-28/07/1963

18/08/1963

Bezoek aan de Coca Cola-bottelarij te Wilrijk.

Heidebrand steekt een hand toe bij een algemene hulpactie voor de noodlijdenden van de gemeente Essen.

Het panel met de notarissen Mennes en De Boungne, en met Herman en Leo Suykerbuyk zorgt voor de nodige sfeer op een debatavond over de verhouding tussen Kerk, Volk en Staat in De Linden te Essen.

3° Hofbal met BRT-orkest 'Al. Van Dam' in het Withof te Polygoon-Brasschaat.

De kleinkunstavond met Miel Cools, Jos Ghysen, Kor van der Goten en Louis Verbeeck, een organisatie van Heidebrand, OLBRES en Davidsfonds Essen, in het Gildenhuis van Essen krijgt door de slechte weersomstandigheden maar weinig volk op de been.

Sfeer en bier in overvloed op de verbroederingsavond met studentenclub Palustria.

Afscheidsclub van Leo Suykerbuyk en Vic Van Looveren, die over de drempel van het vrijgezellenleven stappen.

Halfvastenbal met orkest 'Tender Tunes' in De Linden te Essen.

Jef Goossenaerts vertelt over zijn brochure 'Oms Nederlands du jargon vaseux?' in de raadszaal van het gemeentehuis van Essen.

Studentenclub Antverpia mag in de Riddershoeve te Schoten een overvolle bus met Heidebranders verwelkomen.

Een geslaagde Schubertavond met Louissette Garcia en Lieve Suys in de raadszaal van het gemeentehuis van Essen is de laatste activiteit voor de blokperiode.

Heidebranders zijn present op de Essense jeugddag.

Heidebranders werken n.a.v. het jubileum van pastoor-deken Jan Verbist o.l.v. Armand Quick heel wat weekends aan de bouw van het Jeugdheem Deken Verbist.

Inhuldiging van het Jeugdheem Deken Verbist. Heidebrand verzorgt het ontspanningsgedeelte bij de opening.

De KOVEKmedewerkers worden ontvangen op het gemeentehuis van Essen.

5° KOVEKfeesten, en voor deze lustrumeditie staat er een voetbaltornooi op het programma, een demonstratiewedstrijd basket met Rubo Niel, het Stabroekse Acseta wint de Ontdek de Ster-wedstrijd, er wordt 's zaterdags gedanst op muziek van 'The Swallows' en 's zondags op de tonen van 'Hummel Bummel', en ook de wielerskoers kent haar winnaars. Het voetbaltornooi, met zestien deelnemende ploegen, wordt gewonnen door OLBRES, dat BJB Nieuwmoer tweemaal verslaat en ook BJB en KAJ Kalmthout het nakijken geeft.

Deelname aan de IJzerbedevaart.

149 - Jeugddag 1963 met Heidebrand links vooraan in het wit.

150 - De bouwers van Jeugdheem Deken Verbist: Sus Peeters, Armand Quick, Ad Verhulst, Jaak Mennes, Jos Smits en Jo Suykerbuyk.

NEGENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1963-1964

Zomer 1963

Verkiezing nieuw praesidium. Voor de eerste keer wordt iemand voor de 2^e maal praeses.

Praesidium 1963-1964 :

Jos Van Loon (Essen)	praeses
Wim Heestermans (Kalmthout)	vice-praeses
Jos Smits (Essen)	secretaris
Wim Schrooyen (Essen)	cultuurleider
Walter Mennes (Essen)	penningsmeester
Karel Schrooyen (Kalmthout)	sportleider
Bert Peeters (Essen)	adviseur

21-22/09/1963

Een afvaardiging van Heidebrand woont te Kalmthout het congres 'Vlaanderen... morgen' bij van Stichting-Lodewijk de Raet.

10/11/1963

Heidebranders nemen deel aan de Mars op Antwerpen, en zakken nadien af in de bierkelders aan de Stadswaag.

03/11/1963

Heidebrand helpt bij de lancering van het boek 'Achterbroek, opstandig Dorp' van Fons Tirelire.

23/11/1963

Een nooit geziene opkomst voor het Herfstbal met orkest 'The Cox Band' in De Linden te Essen.

06/12/1963

Overlijden van Jef Goossenaerts, de 1e senior honoris causa van Heidebrand.

14/12/1963

De ereledenavond in De Linden te Essen wordt de meest attractieve club van dit jaar. Tussen de lorren door wordt sportdokter Dries Claes senior honoris causa.

21/12/1963

Een laat sinterklaas Thé Dansant in de Oude Withoef te Heide-Kalmthout.

18/01/1964

4e Hofbal met orkest 'Jos Van Beek' in het Withof te Polygoon-Brasschaat.

1963-1964

Bespreking van kleinkunstliederen in Den Buizerd door Karel Van Deuren, Jaak Dreesen en Bob Wezenbeeck.

07/03/1964

Halfvastenbal met orkest 'The Coxband' in De Linden te Essen.

1963-1964

Bezoek aan stichtingsbal studentenclub Kuningas van Wuustwezel.

22/03/1964

Een iets kortere recollectiedag o.l.v. E.P. Heyndrickx in het Missiehuis te Heide-Kalmthout, omdat er die dag nog gevoetbald wordt in het Bosuilstadion te Deurne...

08/04/1964

Heidebranders brengen een studiebezoek aan de biscuit-, wafel en banketfabriek 'NV Gebroeders Van den Brink' te Roosendaal en aan de brouwerij 'De Drie Hoefijzers' te Breda.

16/05/1964

Afscheid van Kees Nuijten.

11/07/1964

Afscheid van Sus Peeters.

25-26/07/1964

6^e KOVEKfeesten met een volleybaltornooi, Ontdek de Ster-wedstrijd, optredens van Jacques Raymond met het

HEIDEBRAND HEEFT ZIJN RECHT OP LEVEN BEWEZEN IN DE LOOP VAN ZIJN TIENJARIG BESTAAN: BAND EN SNOER ZIJN VOOR DE BUNDELING VAN ALLEN DIE BEGAAN ZIJN MET EIGEN AARD EN DE BEVEILIGING VAN EIGEN WEZEN. BIJ DE VERRUIMING DIE OVERAL WAAR TE NEMEN IS, ZOU KUNNEN ONDERSTELD WORDEN DAT SCHIJNBAAR KLEINE, PLAATSELIJKE OF GEWESTELIJKE, PROBLEMEN VEEL VAN HUN BELANG VERLOREN HEBBEN.

NIETS IS MINDER WAAR. UIT HET KLEINE GROEIT HET GROTE. HET KLEINE BLIJFT DE BRON WAAR HET BREDE LEVEN OP TEERT. BEDRIJVGHEID OP HET TERREIN VAN HET BIJZONDERE BEREIDT DE VOEDINGSBODEM VOOR HET RUIMERE.

Emiel Van Hemeldonck

- 08/08/1964 orkest 'Ronny Clark', een onverhoopte grotere belangstelling voor de wielervedstrijd, en de stilaan traditionele afsluiter 'Hummel Bummel'. JEUGDBRES wint het volleytornooi door in de finale Heidebrand te verslaan. Memorabele clubavond als inleiding van de viering voor het 2^e lustrum in De Linden te Essen met het huidige praesidium en vele gewezen praesidiumleden, met of zonder wederhelft met o.a. de verschijning van Stan Van Loon in zijn wereldkampioentruik en knappe optredens van Herman Suykerbuyk, Vic Denissen en Fons Fraeters.
- 20/08/1964 IJzerbedevaartavond in het Gildenhuis van Essen met Rik Borginon en het Vlaamse Balletensemble o.l.v. Jaak Van Luyth.
- 23/08/1964 Deelname aan de IJzerbedevaart.
- 29/08/1964 Heidebrand eindigt derde in een vriendschapstornooi volleybal. Kajax Wildert pakt de eerste plaats voor JEUGDBRES, terwijl Chiro Statie tevreden moet zijn met de laatste plaats.

151 - Voorblad 2e lustrumbrochure.

TIENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDE BRAND 1964-1965

Zomer 1964

Praesidiumverkiezing in het Vlaams Huis te Kalmthout.

Praesidium 1964-1965 :

Wim Schrooyen (Essen)	praeses
Wim Heestermans (Kalmthout)	vice-praeses
Jos Smits (Essen)	secretaris
Frans Van Dyck (Kalmthout)	cultuurleider
Jan Van Minsel (Essen)	penningmeester
Walter Mennes (Essen)	schachtenmeester
Herman Cleeren (Essen)	sportleider
Stan Van den Bergh (Essen)	adviseur

Dit tiende levensjaar van Moeder Heidebrand staat zowel wat kwaliteit als kwantiteit (40) van de activiteiten betreft ongetwijfeld onbedreigd aan de top.

1964-1965

Een Heidebrandafvaardiging is present op de Kempische studentennacht te Kasterlee.

1964-1965

Met mosselen en het nodige bier nemen Stan Milbou, Kees Nuijten en Sus Peeters afscheid van het vrijgezellenleven in De Linden te Essen.

1964-1965

Verschillende sportactiviteiten zoals tafeltennistornooi en koejonnen (en chapeau).

1964-1965

Op het 'blij-terug-naar-school-bal' worden de aloude vriendschapsbanden met Forsala heraaneknoopt.

31/10/1964

In de raadszaal van het gemeentehuis van Essen geeft Z.E.P. Goffinet een spreekbeurt met dia's over Griekenland.

DE KEMPISCHE HEIDE IS HET ONVOLPREZEN DROOMTAPIJT VAN ONZE GEBORTEGROND. IN DIT WONDERMOOIE, MAAR SCHRALE EN ARMOEDIGE LAND ONTLOKEN OOK WERELDBEFAAMDE WIELERBENEN. MOGE, BIJ DIT LUSTRUM VAN HEIDE BRAND, HET STERKE VAN HET ENE EN HET SCHONE VAN HET ANDERE, SYMBOLEN ZIJN VAN VLAAMSE KRACHT EN VAN GEHECHTHEID AAN EIGEN BODEM.

Dries Claes

- 07/11/1964** Herfstbal in De Linden te Essen.
- 11/11/1964** Bezoek aan de suikerfabriek 'V.C.S.' te Stampersgat dat een vervolg krijgt met een internationale chapeauwedstrijd in de Kleine Kat.
- Winter 1964** Verbroedering met studentenclub De Gerstetonnen van Hoogstraten met een voetbaltreffen op het veld van Eendracht Kalmthout, een club en rolling in De Zoeten Inval tot in de vroege uurtjes.
- 27/11/1964** Première van de KOVEKfilm 1964.
- 29/11/1964** Tentoonstelling 'De schilderkunst in België van de 15e eeuw tot heden' met K.N. Elnò in de raadszaal van het gemeentehuis te Essen.
- December 1964** Sinterklaas Thé-Dansant in het Trefpunt te Heide-Kalmthout met een zwarte Sint en een witte zwarte Piet.
- 1964-1965** Op tafeltennisvlak verslaat Heidebrand OLBRES met duidelijke 9-1 cijfers in de refter van de Broederschool.
- 09/01/1965** Het geplande debat over 'De kwestie Vlamingen-Walen-België' moet worden afgelast omdat de spreker P.C. Paardekoper weer spreekverbod in België kreeg.
- 16/01/1965** Clubavond met zang en speeches in De Linden te Essen.
- 23/01/1965** 5^e Hofbal in het Withof met het BRT-orkest 'Al. Van Dam' en zanger Luc Arno in Polygoon-Brasschaat.
- 14/02/1965** Heidebranders lopen mee in de internationale loopcross te Wouw, gevolgd door een clubavond te Heerle.
- 20-21/02/1965** Praeses Wim Schrooyen introduceert carnaval in Essen. De 1^e Essense prins wordt Ricardo I, alias Richard Tax van de brandweer, en een eerste bescheiden stoet trekt door de Essense straten naar het rusthuis St. Michaël.
- 06/03/1965** Prinsenclub met zang en speeches in De Linden te Essen.
- 27/03/1965** Halfvastenbal met het ballroom-ensemble 'Jean Dessart' in De Linden te Essen.
- 10/04/1965** Kleinkunst van Miel Cools doet De Linden in Essen meer dan vollopen.
- 11/04/1965** Bezinningsdag met E.P. Heyndrickx over 'Geboortenbeperking' in het Missiehuis te Heide-Kalmthout, gevolgd door een voetbalmatch tegen de Fraters.
- Paasvakantie 1965** In het kader van de Handelsbeurs vindt in de raadszaal van het gemeentehuis van Essen een moderne schilder- en beeldhouwtentoonstelling plaats van studentenkunstenaars, met daarnaast pentekeningen en foto's.

152 - Lidkaart 1e Carnavalsfeesten.

BINNEN NOG EENS TIEN JAAR ZAL HET GEBIED VAN ESSEN EN KALMTHOUT, GEGREPEN TUSSEN DE TWEE STALEN VUISTEN VAN DIETSE WERELDHAVENS, ZICH ONTWIKKELD HEBBEN TOT HET IDEALE WOONGEBIED IN ONZE GOUWEN. MOGE OOK DAN NOG HET VUUR VAN 'HEIDEBRAND' DE INTELLECTUELE WAAKVLAM VAN DEZE TOEKOMSTIGE RANDSTAD ZIJN!

- 08/05/1965** Op de 'Avond der Vlaamse Muzen' verzorgt Louissette Garcia de zang, terwijl Lieve Suys voordraagt in de raadszaal van het gemeentehuis van Essen.
- 15/05/1965** Studieclub met zang en speeches in Bagatelle te Essen.
- 1964-1965** Clubavond in de salons Vermunt net voor 'den blok'.
- Juni 1965** Organisatie van het KOVEKvoetbaltornooi met 14 ploegen uit het Essense jeugdverenigingsleven.
- 11/07/1965** Davidsfonds Essen en Wildert, Elck Wat Wils en Heidebrand staan in voor de gemeentelijke 11 juli-viering in de raadszaal van het gemeentehuis van Essen. Met op het programma: een In Memorium Emiel Dierickxsens door waarnemend burgemeester L. Kerstens, een voordracht door Stan Milbou, en een feesthulde door G. Colson.
- 17-18/07/1965** KOVEKvolleybaltornooi met 26 heren- en damesploegen.
- 21/07/1965** Finale van de KOVEKvoetbalbeker, en een massale avondvolkscross van Horendonk naar Essen.
- 24-25/07/1965** Resterend programma van de 7^e KOVEKfeesten met Ontdek de KOVEKster, de wielerskoers en de optredens van het orkest 'Ronny Clark' met Jacques Raymond, en het van radio en televisie bekende orkest 'Stan Philips'.
- 14-16/08/1965** Uitstap naar Koblenz en Rüdeseheim, met bezoek aan het kasteel te Brühl en het bijwonen van de operette 'Gräfin Mariza'.
- Augustus 1965** Tegenbezoek aan de studentenclub De Gerstetonnen van Hoogstraten met voetbal en een clubavond.
- 22/08/1965** Een flinke Heidebranddelegatie was aanwezig bij de plechtige inhuldiging van de nieuwe IJzertoren.
- 01/09/1965** Stichter-praeses Herman Suykerbuyk wordt burgemeester van Essen in opvolging van Emiel Dierickxsens. Heidebrand viert dit op 04/09/1965 met een warme en studentikoze hulde in De Linden te Essen.
- 1965-1966** Uitgave 2^e lustrumbrochure Heidebrand 1955-1965.
- 10/10/1965** Heidebrand werkt mee aan de Burgemeestersstoet Herman Suykerbuyk. De studentenclub slaagt erin om 100 Leeuwenvlaggen te laten wapperen en pakt uit met een zeven meter hoge IJzertoren, een werkstuk van de senioren Armand Quick en Jos Andriessen.
- 16-17/10/1965** Einde van de lustrumfeesten met een voetbalmatch op het terrein van FC Horendonk tussen senioren en leden, een Kempische koffietafel in De Linden te Essen, een lustrumclub der 'Tien Praesidia', een herdenking van Jef Goossenaerts met als spreker J. Weyns van het museum van Bokrijk en een receptie op het gemeentehuis van Essen.

ELFDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1965-1966

- 06/11/1965** Clubavond en praesidiumverkiezing.
- Praesidium 1965-1966 :**
Walter Mennes (Essen)	praeses
Wim Heestermans (Kalmthout)	vice-praeses
Jos Smits (Essen)	secretaris
Walter Gommeren (Essen)	cultuurleider
Jan Van Minsel (Essen)	penningmeester
Guido Andriessen (Essen)	sportleider
Luc Mennes (Essen)	schachtentemmer
Lou (Leo) Vanwesenbeeck (Kalmthout)	schachtentemmer
- 20/11/1965** Schachtenbal met orkest 'The Coxband' in zaal Witkap te Achterbroek.
- 11/12/1965** Sportavond met pingpong, kaarten en chapeau en huldiging van de kampioenen in De Linden te Essen.

- 18/12/1965** Thé Dansant en St. Niklaasfeest met orkest 'The Music Stars' in De Linden te Essen.
- 15/01/1966** Begrafenis van het lid René Verhulst in de dekenale kerk te Essen.
- 15/01/1966** Clubavond met zang en toespraken in 't Schoentje te Achterbroek.
- 22/01/1966** Voordracht met dia's met als thema 'Het schilderij als kunstwerk' door Guido De Dijn in de raadszaal van het gemeentehuis van Essen.
- 05/02/1966** 6° Hofbal Heidebrand met orkest 'Jean Dessart en zijn Combo' in het Withof te Polygoon-Brasschaat.
- 12-13/02/1966** 'Hier braant de laamp' was de leuze van de 2° Carnavalsfeesten georganiseerd door Heidebrand. 's Zaterdags was er de wedstrijd 'Wie pakt de pot' tussen verschillende Essense verenigingen, en 's zondags een stoet, een bezoek aan het St.-Michaëlsruthuis, en bals in het Gildenhuis en De Linden.
- 18/02/1966** In het kader van een sportactiviteit bezoekt Heidebrand de wielersesdagse in het Antwerpse Sportpaleis.
- 05/03/1966** Cantus in 't Schoentje te Achterbroek met het aanleren van nieuwe liederen.
- 19/03/1966** Halfvasten- en Restitutiebals in de Linden te Essen met het orkest 'Willy Rockin en zijn Combo'.
- 03/04/1966** Bezinningsdag o.l.v. E.P. Heyndrickx met als thema 'Godsdienstvrijheid' in het Missiehuis te Heide.
- 21/05/1966** Voor een 50-tal aanwezigen brengt journalist Maurice De Wilde een lezing over 'Persvrijheid, inzonderheid bij de BRT', en krijgt meteen het erelint als senior honoris causa.
- 13/06/1966** Bij gelegenheid van het toedienen van het vormsel te Essen werd door Heidebrand, Davidsfonds Wildert, Heemkundige Kring en Elck wat wils aan Mgr. Daem een protestbrief overhandigd waarin een volledig autonome Nederlandstalige universiteit te Leuven en de overplaatsing van de Franstalige afdeling van de K.U.L. naar Wallonië wordt geëist, dit n.a.v. de inhoud én de toon van het 'mandement' van de Belgische bisschoppen in verband met de universiteit van Leuven.
- 09/07/1966** Deelname van een aantal Heidebranders aan de Groot-Kempische Cultuurdagen in Hilvarenbeek.
- 21-23-24-30-31/07/1966** 8° KO VEKfeesten met naast veel regen, het traditionele programma: wielersesdagse (62 deelnemers), loopwedstrijd dwars door Essen, Ontdek de Ster (met 50 kandidaten), Jacques Raymond met het orkest 'R. Clark', optreden van Tonia (Eurosongfestival) met BRT showorkest 'Stan Philips'.
- 13/08/1966** Voor de Vlaamse Avond in het Mariaberginstituut te Essen komen voor o.m. Wies Pée, Stan Milbou, Jos Peeters en feestredenaar Maurits Coppieters maar 52 toehoorders opdagen.
- 21/08/1966** Deelname aan de IJzerbedevaart.
- 02/09/1966** Lezing van Jan Theuns over de Deltawerken met dia's en filmbeelden in De Linden te Essen.
- 03/09/1966** Heidebrand bezoekt de Deltawerken en rond de dag af met een ontspanningsavond te Middelburg.
- 10/09/1966** 150 mensen wonen het Mariaconcert bij in de dekenale kerk te Essen m.m.v. Jos Bruurs (orgel), het Piuskoor van Hoogstraten en Jo Suykerbuyk als inleider.
- 01/10/1966** Slechts 50 film liefhebbers voor de prent 'Dieu a besoin les hommes' van Bresson in de Broedersschool, met

153 - Rouwkaartje bij het overlijden van René Verhulst.

inleiding en commentaar van Leo Braeckmans. Een organisatie i.s.m. OLBRES.

15/10/1966

Rolling te Nieuwmoer.

TWAALFDE PRAESIDIUMJAAR 1966-1967

22/10/1966

Clubavond met praesidiumverkiezing in het Vlaams Huis te Kalmthout.

Praesidium 1966-1967 :

Louis Peeters (Kalmthout)	praeses
Walter Mennes (Essen)	vice-praeses
Luc Mennes (Essen)	secretaris
Jos Peeters (Essen)	cultuurleider
Stan Van den Bergh (Essen)	penningmeester
René Vandekeybus (Essen)	sportleider
Sus (Frans) Van Dyck (Kalmthout)	adviseur

23-25/10/1966

Heidebrand verleent haar medewerking aan de Retrospectieve Albert Ysackers in het Gildenhuis van Essen-Wildert.

29/10/1966

Gespreksavond als bijdrage tot de 'wereldvredesactie' met handelsingenieur Aerts over 'De mens onderweg naar vrede', besloten door E.H. Carpentier en burgemeester Herman Suykerbuyk.

05/11/1966

Schachtenbal met orkest 'The Music Stars' in zaal De Linden te Essen.

26/11/1966

Verbroedering met het Nijmeegse studentencorps Bazaron in De Linden te Essen. Bij het bezoek van Heidebrand aan Nijmegen kregen ze van de studenten een beeldje, voorstellend Marieken van Niemegehen.

09/12/1966

Meer dan 100 aandachtige toehoorders voor de voordracht- en debatavond met minister van Staat Theo Lefevre in De Linden te Essen. Het onderwerp is 'De gezagscrisis in België en verantwoord staatsburgerschap'.

10/12/1966

Sportavond met de kampioenschappen en huldiging van de kampioenen in het tafeltennis, het kaarten en chapeau spelen in De Linden te Essen.

17/12/1966

Thé Dansant als Sinterklaasfeest met orkest 'The Music Stars' in de Oude Withoef te Heide-Kalmthout.

24/12/1966

Heidebrand woont de kerstnachtviering bij in de abdij der Paters Benedictijnen in Oosterhout, met achteraf een kerstdiner in een hotel in dezelfde gemeente.

28-29/01/1967

Heidebrand organiseert nog wel de prinsverkiezing, maar de 'Carnavalsraad' neemt voor het grootste deel de organisatie van carnaval over.

11/02/1967

7^e Hofbal met BRT showorkest 'Al. Van Dam' in het Withof te Polygoon-Brasschaat.

19/03/1967

Een 50-tal studenten van de Rechtsfaculteit Leuven stichten de republiek Nieuwmoer, waar een Vlaamse universiteit zal komen. Eerste president van deze onafhankelijke republiek wordt Alois Peeters, praeses van Heidebrand.

1966-1967

Heidebrand stelt een volleybalploeg samen en stapt in een competitie.

154 - Uitnodiging schachtenbal 1966.

- 25/04/1967** Voetbalmatch op het terrein van FC Horendonk tussen de senioren en de leden van Heidebrand, gevolgd door een afscheidsclub van Jos Smits, Bert Peeters en Jan Michielsens in De Linden te Essen.
- Juni 1967** Verschillende Heidebranders wonen de Groot-Kempische Cultuurdagen in Hilvarenbeek bij.
- Zomer 1967** Heidebrand wordt veroordeeld tot het betalen van auteursrechten van een bal uit 1964 aan Sabam. Hun advocaat Herman Suykerbuyk kan bekomen dat er geen supplementaire boete aan vast hangt.
- 21/07/1967** 'Nationale Feestdag-club', die begonnen wordt met de Vlaamse Leeuw, ook als verbroedering met KOVEK, in De Linden te Essen. Schachten zijn ook welkom om 'hun diploma' te komen ophalen.
- 21-23-29-30/07/1967** 9° KOVEKfeesten met massaloop dwars door Essen, volleybaltornooi, Ontdek de KOVEKster, optreden van het orkest 'The Shadrifs' met Mel Turner, wielkoers, en het optreden van topvedette Rocco Granata en zijn 'Cardinal Showorkest'.
- 20/08/1967** Bezoek aan de IJzerbedevaart te Diksmuide en aan de Vlaamse Kermis t.v.v. Mark Van Loon te Essen-Horendonk.
- 26/08/1967** Voetbaltreffen tussen de Essense en Kalmthoutse leden van Heidebrand op het terrein van FC Nieuwmoer, met later op de dag nog een 'Sabam-clubavond' in aanwezigheid van hun advocaat Herman Suykerbuyk in De Ster te Nieuwmoer.
- 26/08/1967** Heidebranders ontvoeren op het Tirolerfeest van De Verenigde Statievrienden de mascotte van de groep, zijnde een gedresseerde bok die op de maat van de muziek kan stappen. Na onderhandelingen wordt de bok terug afgeleverd met een carnavalsplunje aan, nadat de muzikanten beloofd hebben de volgende carnavalsfeesten op te luisteren.
- 16-17/09/1967** Heidebrand verleent haar medewerking aan het Toeristisch Cultureel Weekend in De Greef te Kalmthout: een studieweekend van de Stichting-Lodewijk de Raet met als thema: 'De toeristische valorisatie van Antwerpen-Noord', met vooral aandacht voor de Kalmthoutse Heide. Zeger Van Hee wordt gehuldigd als senior honoris causa.

155 - Folder Toeristisch-Cultureel Weekend

DE TIENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDE BRAND 1967-1968

September? 1967

Praesidiumverkiezing.

Praesidium 1967-1968 :

Sus Van Dyck (Kalmthout)

praeses

Vic Van der Mast (Essen)

vice-praeses

Stan Van den Bergh (Essen)

secretaris

HEIDE BRAND DOE ZO VOORT! WIJ KUNNEN U IN ESSEN NIET MISSEN EN U ZIJT WERKELIJK NIET WEG TE DENKEN UIT HET CULTURELE- EN ONTSPANNINGSLEVEN ONZER GEMEENTE. EN VERGEET HET NIET: 'HEIDEKNEUTERS VOORUIT KOMAAN, DIE VAN ESSEN ZIJN NIET TE VERSLAAN.

HMJ Heitzer in 'De Noorderzon' in 1967

Jo Suykerbuyk (Essen)	cultuurleider
Theo Van Riet (Kalmthout)	penningmeester
Lou Vanwesenbeeck (Kalmthout)	sportleider
Luc Mennes (Essen)	adviseur-schachtentemmer

Op een avond in het café van Louis Andriessen worden alsnog Jan Deckers en Jef Kerstens als bestuurslid gecoöpteerd. Praesidiumvergaderingen o.a. op 14/11/1967, 19/11/1967, 03/12/1967, 06/01/1968, 20/01/1968, 25/02/1968, 17/03/1968, 06/07/1968.

Voornemen om beter te doen dan de twee vorige praesidia: 1965-1966 met 42 activiteiten, en 1966-1967 met 43 activiteiten.

- 23/09/1967** KOVEKfeestje voor de medewerkers met het orkest 'Music Stars' in De Linden te Essen.
- 21-29/10/1967** Heidebrand verleent haar medewerking aan de tentoonstelling en de scholenprijkskamp '100 Kunstglasramen Frans Van Immerseel'.
- 04/11/1967** Filmforum 'Langs de paden van de Roem' met Bob Wezenbeeck in het Trefpunt te Heide-Kalmthout.
- 05/11/1967** Heidebrand legt een bus in voor de Mars op Antwerpen.
- 14/11/1967** Sportavond in De Linden te Essen.
- 26/11/1967** Heidebrand bezoekt het Benefietbal in De Ster te Nieuwmoer van de studentenclub De Zilverberk van Nieuwmoer t.v.v. Herman Van Hooydonck, die bij een voetbalwedstrijd zijn kaaksbeen brak.
- 09/12/1967** Cantus in 't Schoentje te Achterbroek.
- 16/12/1967** Thé Dansant met orkest 'The Music Stars' in de Oude Withoef te Heide-Kalmthout.
- 26/12/1967** Vergadering van het doopkomitee.
- 29/12/1967** Schachtendoop-club in De Linden te Essen.
- 07/01/1968** Heidebrand bezoekt het Essense CVP-bal.
- 13/01/1968** Nieuwjaarsbal in De Linden te Essen met orkest 'The Medium Boys'.
- 23/01/1968** Bezoek aan 'De Kring' te Roosendaal met Fons Janssens.
- 27/01/1968** Heidebrand bezoekt het Middenstandsbal.
- 28/01/1968** KOVEKvergadering waarop beslist wordt om Vic Van der Mast, Theo Van Riet, Jan Deckers en Jef Kerstens op te nemen in het KOVEKbestuur, naast o.a. praeses Frans Van Dyck en Stan Van den Bergh.
- 03/02/1968** Het orgelrecital met Jozef Swinnen en Karel Van Ingelgem in de dekenale kerk te Essen trekt 70 belangstellenden.
- 10/02/1968** Het 8^e Hofbal in het Withof te Polygoon-Brasschaat kan rekenen op zo'n 200 fuifnummers.
- 17-18/02/1968** De inbreng van Heidebrand in het Essense carnavalsgebeuren wordt kleiner.
- 09/03/1968** Algemene clubavond en rolling te Kalmthout.
- 16/03/1968** Halfvastenbal met orkest 'Danny Rivers' in De Linden te Essen.
- 30/03/1968** Kleinkunstavond in het Gildenhuis van Kalmthout met de

156 - Carnaval 1968 : Heidebrand trekt over de kasseien die het weldra zelf zou uitbreken !

plaatselijke groep Gaspar Skiffle, Lode de Ceuster en Miek & Roel, en Roland.

06/04/1968

Huldiging van Herman Suykerbuyk met “stooflorren met Kempisch brood” in De Linden te Essen n.a.v. zijn verkiezing tot Kamerlid.

07/04/1968

Bezinningsdag met Pater Heyndrickx in het Missiehuis te Heide-Kalmthout met als thema 'Vernieuwde Kerkopvattingen'.

20/04/1968

Voetbalmatch tegen studentenclub Kuningas van Wuustwezel en verbroederingsclub bij Jef Elst te Essen-Horendonk.

29/06/1968

Bezoek aan de 22° Groot-Kempische Cultuurdagen te Hilvarenbeek met als thema 'De democratisering van de Kunst'.

20-21/07/1968

In de nacht van 20 op 21 juli brengen de mannen van Heidebrand de avant-première van de geplande straatwerken aan Nieuwstraat en Kapelstraat. Klokslag middernacht wrikken zij een flinke hoop kasseien uit, zetten zij een zak met kasseien voor de deur van de burgemeester, verplaatsen zij de officiële omleidingsborden zodat chauffeurs toertjes blijven draaien, en kalken ze op de weg “Leve Heidebrand”, “Hoera voor de Nieuwstraat” en “5 fr. per kassei”.

24/07/1968

KOVEK-clubavond.

27-28/07/1968

10° KOVEK-feesten met de finale van het volleybaltornooi, de wielermoers, een internationale vedettenparade met Karin Kent, Ferre Grignard, Bobby Ranger, de beatgroep St. James, het optreden van het orkest 'Franky Moreno'. Louis Neefs komt door andere verplichtingen niet naar Essen. De Ontdek de KOVEK-ster-wedstrijd zou in een nieuw kleedje worden gestoken en zou doorgaan op 7 september t.v.v. de uitbreiding van het Jeugdheem Deken Verbist.

10/08/1968

Voetbal Heidebrand 1 tegen Heidebrand 2.

14/08/1968

Vervroegde praesidiumverkiezingen opdat het praesidium de eerste maanden niet zou opgezaald zitten met activiteiten van het vorige bestuur. Het oude praesidium neemt nog wel de organisatie van het Cultureel Weekend op zich.

157 - Affiche 10e KOVEK-feesten.

18/08/1968

Deelname IJzerbedevaart.

31/08-01/09/1968

Medewerking van Heidebrand aan het Toeristisch-Cultureel Weekend dat samenvalt met de Week van de Heide. Dit studieweekend van de Stichting-Lodewijk de Raet gaat over 'Eenheid van landschap aan beide zijden van de grens', met o.a. een clubavond met Dhr. Meuwese, een avondfeest in De Markgraaf te Kalmthout, een avondfeest met Louis Verbeeck, de dansgroep 'Saltatina', het Roemeens zigeunerorkest 'Tzigane' en het VTB-zangkoor Zing met Ons in de verwarmde schuur van De Greef te Kalmthout.

VEERTIENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1968-1969

14/08/1968

Vroege praesidiumverkiezingen in het Vlaams Huis te Kalmthout.

Praesidium 1968-1969 :

Jef Kerstens (Essen)	praeses
Guido Boden (Kalmthout)	vice-praeses
Jos Van Meel (Essen)	secretaris
Lou Vanwesenbeeck (Kalmthout)	penningmeester
Leo Leitner (Essen)	cultuurleider
Jan Deckers (Essen)	sportleider
Kamiel Peeters (Essen)	adviseur
Bob Loos (Kalmthout)	schachtentemmer

Praesidiumvergaderingen op 14/09/1968, 21/09/1968, 29/09/1968, 05/10/1968, 13/10/1968, 02/11/1968, 01/12/1968, 15/12/1968, 26/01/1969, 15/02/1969, 15/03/1969, 05/04/1969, 12/04/1969, 18/05/1969, 31/05/1969, 31/07/1969, 17/08/1969, 21/09/1969, 04/10/1969, 11/10/1969.

KOVEKvergaderingen op o.a.: 05/10/1968, 02/11/1968, 09/11/1968, 16/11/1968, 11/04/1969, 12/04/1969, 26/05/1969, 14/06/1969, 05/07/1969.

5 vergaderingen voor het Toeristisch Cultureel Weekend, waaronder op 04/07/1969, 29/08/1969 en 08/09/1969.

07/09/1968

Medewerking Heidebrand aan de Vlaamse Kermis tijdens de officiële inhuldiging van de uitbreiding van het Jeugdheem Deken Verbist.

08/09/1968

Bezoek aan het Thé Dansant van studentenclub Erika.

09/08/1968

Heidebranders wonen het huwelijksfeest van Wim Heestermans bij.

15/09/1968

Een Essense delegatie brengt een bezoek aan Essen-Oldenburg, dat haar 1.000-jarig bestaan viert. Dit is de definitieve start van de verbroedering tussen beide gemeenten. Guido Andriessen is er namens KOVEK o.m. van de partij.

27/09/1968

Heidebranders zijn ook welkom op het feestje voor de medewerkers van de Vlaamse Kermis van 7 september.

28/09/1968

Clubavond in 't Schoentje te Achterbroek, met later op de avond een bezoek aan het bal van Elck wat wils.

12/10/1968

Heidebranders zijn present op het huwelijk van oud-praeses Walter Mennes.

19/10/1968

Clubavond en Schachtendoop bij Stan Elst te Horendonk, met nadien een bezoek aan het KAJ-bal te Essen.

26/10/1968

Hippie Dansant in het Trefpunt te Heide-Kalmthout.

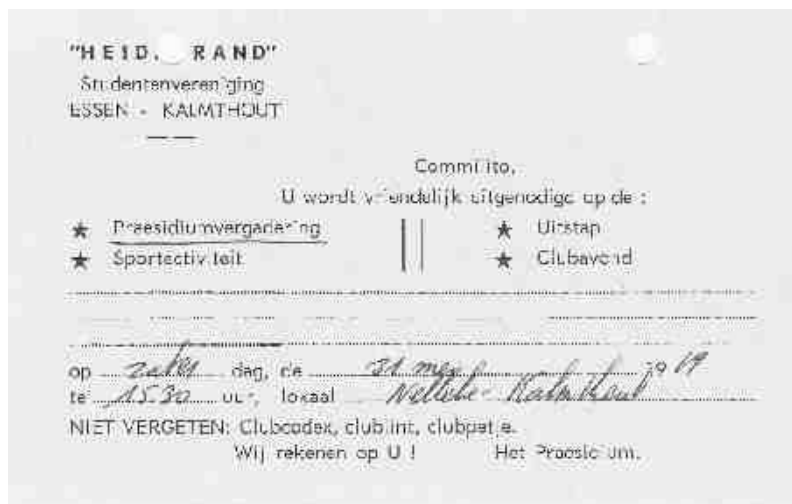
02/11/1968

Na een praesidiumvergadering en een KOVEKvergadering in het Gildenhuis trekt het bestuur naar de naviering van het Cultureel Weekend op de Greef te Kalmthout.

09/11/1968

Na een KOVEKvergadering in De Linden wordt het bal van studentenclub De Meerminne uit Meer aangedaan.

- 28/12/1968** Studentenclub Kuningas bemerkt Heidebranders aan de toeg van hun bal te Wuustwezel.
- 04/01/1969** Sportavond in De Linden te Essen o.l.v. sportleider Jan Deckers. Voor het eerst mogen vrouwelijke studenten als volwaardig lid deelnemen aan een Heidebrand-activiteit.
- 11/01/1969** 9° Hofbal met het orkest 'Ronny Clarck' in het Withof te Brasschaat-Polygoon.
- 25/01/1969** Bezoek aan een bal te Nieuwmoer.
- 01/02/1969** Rolling met als verlengstuk een bezoek aan een Thé Dansant van Kuningas te Wuustwezel.
- 09/02/1969** De wagen van Heidebrand, genaamd 'Maagdenroof' behaalt de 7° plaats in de carnavalsstoet te Essen.
- 22/02/1969** De clubavond te Kalmthout bij Nelleke krijgt een vervolg in het bezoek aan het bal van Westica te Westmalle.
- 01/03/1969** Heidebrand trekt naar de bals van studentenclubs Erika en De Meerminne.
- 08/03/1969** Het bal van Kuningas Wuustwezel wordt met een massaal bezoek vereerd.
- 15/03/1969** Halfvastenbal 'Agge mar leut et' in de Schuur te Nieuwmoer.
- 22/03/1969** Heidebrand bezoekt de E3-werken en de Poesjenellenkelder te Antwerpen.
- 30/03/1969** Bezinningsdag o.l.v. van E.P. Heyndrickx in het Missiehuis te Heide-Kalmthout met als thema 'De Kerk als bemiddelaar tussen volk en godsdienst'.
- 08/04/1969** Heidebranders zijn getuigen van het huwelijk van Stan Van den Bergh.
- 11/04/1969** Heidebrand voetbalt tegen het jeugdhuis Dino van Kalmthout, en 's avonds staat nog een clubavond in het Vlaams Huis te Kalmthout op het programma, gesponsord door ex-praeses Alois Peeters en ex-cultuurpraeses Jo De Ridder.
- 26/04/1969** De voetbalmatch tussen de leden en de ereleden van Heidebrand op het veld van Excelsior Essen krijgt een vervolg met een clubavond in De Linden te Essen. Afscheid van Wim Schroyen en Felix Verboven.
- 27/06/1969** Heidebrand bezoekt de Groot-Kempische Cultuurdagen te Hilvarenbeek.
- 12/07/1969** KOVEKclub in De Linden te Essen.
- 18/07/1969** Huwelijk van Jan Van Minsel.
- 19/07/1969** Huwelijk van Luc Mennes en start volleybaltornooi 11° KOVEKfeesten.
- 20/07/1969** Tweede dag volleybaltornooi 11° KOVEKfeesten.
- 26-27/07/1969** 11° KOVEKfeesten met o.a loopkoers, wielkoers met deelnemers uit Essen-Oldenburg, Ontdek de KOVEKster, optredens van 'The Shoes', Ann Christy en het orkest 'Ronny and his Telstars'.
- 31/07-01/08/1969** Uitstap naar Rudesheim.
- 02/08/1969** Bezoek aan de Thé Dansant in Dino te Kalmthout.

159 - Uitnodiging praesidiumvergadering.

- 09/08/1969** Een gezamenlijke fuif van Erika, Dino, Govio, Jong-Davidsfonds Heide en Heidebrand.
- 23/08/1969** 'Bal-examen' in De Linden te Essen.
- 13-14/09/1969** Toeristisch-Cultureel Weekend in De Greef te Kalmthout met o.a. een congres van de Stichting-Lodewijk De Raet met als thema 'Grenzen open... en dan?', een clubavond met de nieuwe senior honoris causa Johannes Meuwese, en een avondfeest met A. Preud'homme en het duo Vanattenhoven.
- 20/09/1969** Huwelijk van Gui Boden.

VIJFTIENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1969-1970

- Oktober 1969** Verkiezing nieuwpraesidium.
Praesidium 1969-1970 :
 Lou Vanweesenbeeck (Kalmthout) praeses
 Dré Oerlemans (Essen) vice-praeses
 Jan Deckers (Essen) cultuurleider
 Jos Van Meel (Essen) secretaris
 Herman Deckers (Essen) sportleider
 Leo Leitner (Essen)
 Ludo De Caigny (Kalmthout)
 Marc Mennes (Essen)
 Bob Loos (Kalmthout) adviseur
- December 1969** Sinterklaasbal.
- December 1969** Kerstavond.
- 17/01/1970** 3° lustrum- en 10° Hofbal met het orkest 'Combo Club 13' in het Withof te Brasschaat-Polygoon.
- 08/02/1970** De wagen van Heidebrand wordt 17° en laatste in de carnavalsstoet van Essen.
- Februari 1970** Heidebrand en het Jong-Davidsfonds van Heide laten het cabaretgezelschap 'Mam'sel' optreden in de Rex te Essen, waarbij tegen heel wat heilige huisjes wordt gestampt.
- 1969-1970** Gezinsdag voor de gewezen Heidebranders in de Kalmthoutse Heide.
- 18-25-26/07/1970** 12° KOVEKfeesten met volleybal, een loop- en een wielkerkers, Ontdek de KOVEKster met het orkest 'Cuby and his Blizzards', en het Ober-bayernorkest 'Hummel Bummel'.
- 05-06/09/1970** Heidebrand verleent haar medewerking aan het studieweekend in De Greef te Kalmthout over het thema 'Bouwen aan de samenleving'. Heidebrand verzorgt vooral het avondfeest met een optreden van 'De Kadullen'.
- 1969-1970** Met de bus naar de bevriende studentenclub Forsola uit Rijkevorsel waar Heidebrand enkele grappen uithaalt.
- Oktober 1970** Lustrumbal bij traiteur Van Loon te Kalmthout.
- 23/10/1970** Grote feestavond voor de viering van 15 jaar Heidebrand in het Gildenhuis van Essen met

160 - Gezinsdag in de heide.

o.a. voordrachten van stichter-praeses Herman Suykerbuyk en Fons Fraeters, de uitreiking van het erelidmaatschap aan sportreporter Piet Theys, een hommage met dia's en gedichten aan erelid Anton van Duinkerken, een in memoriam voor de overleden ereleden en leden. Als sluitstuk wordt het toneelstuk 'Elias weet het beter' heropgevoerd met de acteurs van weleer.

161 - Viering 15 jaar Heidebrand in de raadszaal van het Essense gemeentehuis.

ZESTIENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND

1970-1971

Eind oktober? 1970

Verkiezing nieuwpraesidium.

Praesidium 1970-1971 :

Jan Deckers (Essen)

Frank Denijs (Kalmthout)

Leo Leitner (Essen)

Jan Mous (Essen)

Herman Deckers (Essen)

Peter Mous (Essen)

Marc Mennes (Essen)

Lutgard Mennes (Essen)

praeses

vice-praeses

secretaris

cultuurleider

sportleider

adviseur

penningmeester

adviseur-schachtentemmer

December 1970

Sinterklaas-TD in het Trefpunt te Heide-Kalmthout.

Kerstnacht 1970

50 Heidebranders vieren Kerstnacht in de gerestaureerde Kiekenhoeve met op grootmoeders wijze gebakken brood, een glaasje wijn, teksten van Miel Cools, en verhalen van Fons Tirelire.

1970-1971

Huldiging door Heidebrand van gewezen Heidebrander en nieuwe burgemeester van Kalmthout, Ludo Van den Maagdenberg.

1970-1971?

Heidebranders zien naakte acteurs in de musical 'Hair' in De Kring te Roosendaal.

Februari 1971

Ontvoering van prins Jan (Dekkers) door Heidebrand.

24-25/07/1971

13^e KOVEKfeesten met een wielerskoers, Ontdek de KOVEKster met 'Muziek Express', Peter Koelewijn en zijn 'Record Beat Show', en het orkest 'The Cardinal Show' met Rocco Granata.

28-29/08/1971

Kiekenhoevefeesten n.a.v. de opening van de gerestaureerde Kiekenhoeve, met een studiedag waarop o.a. senior honoris causa Cor Meerbach spreekt, en waarbij 6 Heidebranders de 'kar van Blanche' op het overvolle Kiekenhoeve-erf rijden.

September 1971

Leden van Heidebrand baten enkele weekends de pas geopende Kiekenhoeve uit, tot deze taak wordt overgenomen door een groep vrijwilligers.

ZEVENTIENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1971-1972

??

Praesidiumverkiezing.

Praesidium 1971-1972:

Jan Mous (Essen)

praeses

Els Kerstens (Essen)

...

Kerstnacht 1971

Heidebrand viert Kerstmis op de Graanzolder van de Kiekenhoeve onder de geestelijke begeleiding van Cit Van Meel.

- 13/02/1972** 'Armée/ VDB = Fricassé' was het motto van de wagen van Heidebrand in de Essense carnavalsstoet.
- 1971-1972?** Uitstap naar Amsterdam met een bezoek aan het Rijksmuseum en de walletjes.
- 30/07-05-06/08/1972** 14e en laatste KOVEKfeesten met een wielermoers, Ontdek de Ster met 'The Space', 'The Sonny Boys' en 'The Dandy's', een autozoektocht, het orkest 'Theo Mertens' met zangeres Yvette Ravell.

ACHTTIENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1972-1973

- ?? Praesidiumverkiezing.
Praesidium 1972-1973 :
 Peter Mous (Essen) praeses
 Frans Anthonissen secretaris
 Els Kerstens (Essen)
 ...
- December 1972** Bij de opening van het zwembad neemt Heidebrand 520 Essenaren bij de neus door ze een lepel gedistilleerd water te laten nuttigen als inenting tegen huidziekten bij het zwemmen.
- Februari 1973** Van den Boeynants is wederom kop van jut op de wagen van Heidebrand in de carnavalsstoet te Essen.
- Zomer 1973** Geen 15^e KOVEKfeesten meer omdat o.a. teveel bestuursleden te weinig tijd hebben en er geen opvolging is.

NEGENTIENDE PRAESIDIUMJAAR HEIDEBRAND 1973-1974

- ?? Praesidiumverkiezing?
Praesidium 1973-1974 : ?
- December 1973** Het ledenaantal van Heidebrand is zo klein dat er aan stoppen gedacht wordt.
- 24/02/1974** Ondanks de interne moeilijkheden neemt Heidebrand met een wagen deel aan de stoet van de 10^e Essense carnavalsfeesten met de optimistische maar niet erg correcte titel 'Mee Heidebrand goaget na 10 jaar ook nog'.
- April 1974** Een nieuwe poging om het voortbestaan van Heidebrand te verzekeren is de oprichting van een seniorenconvent dat de jongere generatie mee zal helpen om een vernieuwd programma op te stellen. Het tij kan echter niet meer gekeerd worden: Heidebrand houdt op te bestaan.

BIBLIOGRAFIE

1. BOEKEN

- Bastiaensen Jean. Geschiedenis van Kalmthout. Drukkerij Uitdenhouwen, Kalmthout, 1996, 386 blz.
- Besters Wim, Tom Bevers, Rudi Smout, Guy Van den Broek. Honderd jaar Heidebloempje Essen, Een spiegel van Vlaanderen, uitgave Stichting 100 jaar Heidebloempje. Drukkerij Van In, 1997, 236 blz., en de bijhorende Aanvulling 2002, 36 blz
- De complete geschiedenis van de 20^e eeuw. 7^e druk, 2003, 608 blz.
- De Donder Vic (red.). Ogen op de rug. Uitgeverij Pelckmans, Kapellen, 208 blz., 1998 en bijlage: Bundeling van de teksten die uitgesproken werden op de viering van 10/10/1998, 16 blz.
- De Schryver Reginald (voorzitter redactie). Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging (NEVB). Tielt, 1998, 3799 blz.
- De Spycker. Jaarboek van de Heemkundige Kring Essen. Verschillende jaargangen
- Diverse auteurs. Jaak Mennes. 70 jaar liefde en vriendschap, van harte aangeboden door de kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen van Jaak Mennes ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag. 1985, 100 blz.
- Reynebeau Marc. Een geschiedenis van België. Uitgeverij Lanoo, Tielt, 2003, 448 blz.
- Suykerbuyk Jan. Een halve eeuw Essen 1945-2000. Uitgave van de Heemkundige Kring Essen, drukkerij Prima Print Essen, 2002, 208 blz.
- Suykerbuyk Pol, André Rossen, Frank Rossen, Tonny Jacobs, Patrick Backx. Van Hornick tot Horendonk. Onze Parochie honderd jaar in woord en beeld. Uitgever parochie St. Vincentius à Paulo-Horendonk, drukkerij Halewijn, 2001, 523 blz.
- Verstraelen Jan. Essen O.-L.-Vrouw: parochie aan de grens. Uitgeverij Uitdenhouwen, Kalmthout, 1990, 228 blz.

2. BROCHURES

- 2° Lustrum 1955-1965. Heidebrand, Hoog- en Oudstudentenvereniging Essen-Kalmthout. 1965, 52 blz.
- Besters Wim en Rudi Smout. Essen in de wereld. Uitgave Gemeentebestuur Essen, 1993, 101 blz.
- Bevers Tom. 40 jaar Jeugdheem Deken Verbist 1963-2003. Uitgave stichting 100 jaar Heidebloempje Essen, 2003, 40 blz.
- Van Agtmael Jul. Kroniek van 75 jaar Davidsfonds Essen 1927-2002. Uitgave Werkgroep Davidsfonds Essen, 2002, 64 blz.
- Van Gink Leo. 25 jaar Jeugdheem Deken Verbist 1963-1988, 1988, 12 blz.

3. DAGBLADEN

- Gazet van Antwerpen, diverse nummers
- Het Brabants Nieuwsblad, diverse nummers

- Het Volk, diverse nummers

4. PERIODIEKEN

- Broer. Essens maandblad, verschillende jaargangen
- De Noorderzon. Milac-tijdschrift voor O.-L.-V. Essen, jaargangen 1966-1980
- De Echo 1999-2000. Milleniumbijdrage in 50 afleveringen over het wel en wee van Essen en omgeving tijdens de periode 1950-2000 door Herman Suykerbuyk
- Gemeentelijk Informatieblad Essen. Uit het gemeentehuis van Essen, diverse nummers
- Milac-tijdschrift De Heikneuter Kalmthout, 1956

6. ARCHIEVEN

- Opnieuw samengesteld archief Heidebrand periode 1955-1956 - 1968-1969
- Opnieuw samengesteld archief Kovek - periode 1959-1972
- Archief studentenbond-KSA-KSJ-Heidebloempje Essen 1897-2005

7. GROEPSINTERVIEWS

- Groepsinterview met Herman Suykerbuyk, Vic Denissen en Piet Nuyten op 25 november 2003 in taverne 1804 te Essen
- Groepsinterview met Jan Deckers, Peter Mous en Bob Loos op 13 februari 2004 in taverne 1804 te Essen
- Groepsinterview met Jef Kerstens, Jos Van Meel en Lou Vanwesenbeeck op 22 maart 2004 in taverne 1804 te Essen
- Mondelinge informatie van heel veel andere Heidebranders

FOTOVERANTWOORDING

Figuur 1 ^(voorpag.)	opnieuw samengesteld door Tom Bevers en Huug Van Spaendonck	Figuur 39	archief Heidebrand
Figuur 2 ^(tussenvoerpag.)	archief Heidebrand	Figuur 40	AMVC-Letterenhuis
Figuur 3	Piet Nuijten	Figuur 41	archief Heidebrand
Figuur 4	Piet Nuijten	Figuur 42 ^{abc}	AMVC-Letterenhuis
Figuur 5	Piet Nuijten	Figuur 43	Wim Heestermans
Figuur 6	Jos Van Loon	Figuur 44	Gazet van Antwerpen
Figuur 7	Wim Heestermans	Figuur 45	Heemkundige Kring Essen
Figuur 8	Jos Van Loon	Figuur 46	AMVC-Letterenhuis
Figuur 9	Jos Van Loon	Figuur 47	Jan Naaijken
Figuur 10	Jos Van Loon	Figuur 48	Heemkundige Kring Essen
Figuur 11	Gazet van Antwerpen	Figuur 49	Jan Naaijken
Figuur 12	Gazet van Antwerpen	Figuur 50	Heemkundige Kring Kalmthout
Figuur 13	Gazet van Antwerpen	Figuur 51 ^{ab}	AMVC-Letterenhuis
Figuur 14	Piet Nuijten	Figuur 52	Jan Naaijken
Figuur 15	Piet Nuijten	Figuur 53	archief Heidebrand
Figuur 16	Heemkundige Kring Kalmthout	Figuur 54	Jan Naaijken
Figuur 17	Heemkundige Kring Essen	Figuur 55 ^{abc}	Piet Nuijten
Figuur 18	archief Heidebrand	Figuur 55 ^{cdgh}	Jos Van Loon
Figuur 19	Denissen	Figuur 56	Thom van Amsterdam BN/De Stem
Figuur 20	Wim Heestermans	Figuur 57	Jos Smits
Figuur 21 ^{ab}	Jos Smits	Figuur 58	Heemkundige Kring Kalmthout
Figuur 22	archief Heidebrand	Figuur 59	archief Heidebrand
Figuur 23 ^{abcd}	Jan Michielsen	Figuur 60	Jan Naaijken
Figuur 24 ^a	Piet Nuijten	Figuur 61	AMVC-Letterenhuis
Figuur 24 ^{bcd}	Jan Michielsen	Figuur 62	archief Heidebrand
Figuur 25	archief Heidebrand	Figuur 63	Jos Smits
Figuur 26 ^{ab}	archief Heidebrand	Figuur 64	www.grensparkzk.nl
Figuur 27	Piet Nuijten	Figuur 65	Piet Nuijten
Figuur 28	archief Heidebrand	Figuur 66	archief Heidebrand
Figuur 29	archief Heidebrand	Figuur 67	AMVC-Letterenhuis
Figuur 30	archief Heidebrand	Figuur 68 ^{abc}	Wim Heestermans
Figuur 31	archief Heidebrand	Figuur 69	archief Heidebrand
Figuur 32	Louis Oerlemans	Figuur 70	archief Heidebrand
Figuur 33	Jos Van Loon	Figuur 71	www.miekenroel.be
Figuur 34	Piet Nuijten	Figuur 72	archief Heidebrand
Figuur 35	AMVC-Letterenhuis	Figuur 73	Jos Smits
Figuur 36	archief Heidebrand	Figuur 74 ^{ab}	Wim Schrooyen
Figuur 37	Jan Deckers	Figuur 75	Herman De Ridder
Figuur 38	Rita Wijters	Figuur 76 ^{ad}	Wim Heestermans
		Figuur 76 ^{bc}	Piet Nuijten

Figuur 77	archieff Heidebrand	Figuur 120	archieff Heidebrand
Figuur 78 ^{ab}	Jos Smits	Figuur 121	Jos Smits
Figuur 79	Jan Suykerbuyk	Figuur 122	Jef Smets
Figuur 80	www.50jaar.tv	Figuur 123	Heemkundige Kring Essen
Figuur 81 ^{ab}	Jan Michielsen	Figuur 124 ^{ab}	Heemkundige Kring Essen
Figuur 82	Piet Nuijten	Figuur 125	archieff Heidebrand
Figuur 83	Kamiel Konings	Figuur 126	archieff Heidebrand
Figuur 84	Pierre Vissers	Figuur 127 ^{ab}	archieff Heidebrand
Figuur 85 ^{abc}	VRT	Figuur 128	archieff Heidebrand
Figuur 86	archieff Heidebrand	Figuur 129 ^{abcdehghi}	Jan Deckers
Figuur 87	Wim Heestermans	Figuur 130	archieff Heidebrand
Figuur 88	Wim Heestermans	Figuur 131 ^a	Felix Hertoghs
Figuur 89	Wim Heestermans	Figuur 131 ^{bede}	VRT
Figuur 90	archieff Heidebrand	Figuur 132 ^{abcd}	Jan Deckers
Figuur 91	archieff Heidebrand	Figuur 133	Paul Bekkers
Figuur 92 ^{abc}	Wim Heestermans	Figuur 134 ^a	Els Kerstens
Figuur 93	Jan Michielsen	Figuur 134 ^b	Jef Kerstens
Figuur 94	Jan Suykerbuyk	Figuur 135 ^{abcd}	Wim Heestermans
Figuur 95 ^a	Rudi Smout	Figuur 136	Wim Heestermans
Figuur 95 ^b	Ann Smout	Figuur 137 ^{abcdehijklm}	Jos Smits
Figuur 95 ^c	Jan Michielsen	Figuur 137 ^g	Wim Heestermans
Figuur 96	Wim Heestermans	Figuur 138	Jos Smits
Figuur 97	Wim Heestermans	Figuur 139	Jan Naaijken
Figuur 98	archieff KOVEK	Figuur 140	archieff Heidebloempje
Figuur 99 ^{abcd}	Wim Heestermans	Figuur 141	Piet Nuijten
Figuur 100	archieff KOVEK	Figuur 142	Piet Nuijten
Figuur 101	Wim Heestermans	Figuur 143	archieff Heidebrand
Figuur 102	archieff KOVEK	Figuur 144	Heemkundige Kring Essen
Figuur 103	Wim Heestermans	Figuur 145	Piet Nuijten
Figuur 104	Wim Heestermans	Figuur 146	Herman De Ridder
Figuur 105	archieff KOVEK	Figuur 147	archieff Heidebrand
Figuur 106	Rudi Smout	Figuur 148	archieff Heidebrand
Figuur 107 ^{ab}	Piet Nuijten	Figuur 149	archieff Heidebloempje
Figuur 108	Piet Nuijten	Figuur 150	Jan Suykerbuyk
Figuur 109	Jan Deckers	Figuur 151	archieff Heidebrand
Figuur 110	Lukas Jacobs	Figuur 152	archieff Heidebrand
Figuur 111 ^{abc}	Piet Nuijten	Figuur 153	archieff Heidebrand
Figuur 112	archieff Heidebrand	Figuur 154	archieff Heidebrand
Figuur 113	archieff Heidebrand	Figuur 155	archieff Heidebrand
Figuur 114	Jan Notenboom	Figuur 156	Wim Heestermans
Figuur 115 ^a	Heemkundige Kring Kalmthout	Figuur 157	archieff KOVEK
Figuur 115 ^b	Jan Deckers	Figuur 158	archieff Heidebrand
Figuur 116 ^{abc}	Jos Smits	Figuur 159	archieff Heidebrand
Figuur 117	archieff Heidebrand	Figuur 160	Jan Deckers
Figuur 118	Pola Van Campen	Figuur 161	Jan Deckers
Figuur 119	Heemkundige Kring Essen	Figuur 162 ^(achterpag.)	Werner van Gink